

Soc golèkezèt ke· kəzñol aluan /
ug hog ɔn egmaft megnomod-
nac kəzde mondani ɔ taneit-
uañinac Figèlmèziètéc a· le-
ualtaenac kouaʒitol ki mondatic
kepmutaltnac / (2) Semmi ke· of
fédèzèt ki nem m̃gièlentétic / τ fēmi
of reitèc ki nē megtudatic / (3) mezt
melfet² fètetecbē mōdottatoc vilag-
ban mondatnac / τ méllèket¹ ||

ewta

70ra

fulècbèn bèzèllettètec τ haýlakocban
p̃dicaltatnac haiaʒatokon (4) Mōdom
ke· tūnètec èn baratimnac / hog ne
yèggètec̃m̃g azoetol kie tètétèkèt
megoloc² τ ñl annac utama³ toabba
mit tegèn^c / (5) Megmutatom ke·
tūnètec kit fèllètéc / fèllètéc ke·
ɔtèt ki mi vtan meglènd hatalmat
val èzèztèni pokolba / ug mōdoc
tūnètec èzt fèllètéc (6) Nemdè ɔt
vèzèbèc adatnac eg fèl pènzñ è /
z eg azoc kəzʒɔl ñl fèlèdètbèn
iftèn èlɔt / (7) dè es tú fetec^c mēdz
fūzti megʒamlaltattac / nè akaziatoc
azezt felnètéc m e z t soc vèzèbèc-
tɔl iobbac vattoc tú / (8) Mondom
ke· tūnètec / Menden valaki valland
èngemèt èmbezec èlɔt / èmbez^c fia
τ valla ɔtèt iftèn^c angali èlɔt (9)
Ki ke· megtagadand èmbezec èlɔt
megtagattatic iftèn^c angali èlɔt
(10) Es mēdz ki mōd igèt èmbezfia
èllèn megbolattatic ɔ nèki Annac
ke ki kazōland scènt ʒèllet èllèn nē
bolattaticmeg (11) Miko z ke· vizn^c
tútøkèt finaço- |

¹ A latinban az egyes és a többes számú alak sorrendje fordított.

² Sic! vö. *occidunt*.

³ Valószínűleg nagyobb tintafolt helyén kissé elfutott betűk. Talán azt akarta írni a másoló: *utina*, de az *n* utáni *a* kezdő

Multis autem turbis
circumstantibus, ita ut se invicem
conculcarent, coepit dicere ad disci-
pulos suos: Attendite a fermento
pharisaeorum, quod est hypocrisis.
(2) Nihil autem opertum est, quod
non reveletur; neque absconditum,
quod non sciatur. (3) Quoniam quae
in tenebris dixistis, in lumine dicen-
tur; et quod in aurem locuti estis
in cubiculis, praedicabitur in tectis.
(4) Dico autem vobis amicis meis:
Ne terreamini ab his, qui occidunt
corpus et post haec non habent
amplius quid faciant. (5) Ostendam
autem vobis quem timeatis: time-
te eum qui, postquam occiderit,
habet potestatem mittere in ge-
hennam; ita, dico vobis, hunc time-
te. (6) Nonne quinque passereres veneunt
dipondio, et unus ex illis non est in
oblivione coram Deo. (7) Sed et
capilli capitis vestri omnes nume-
rati sunt. Nolite ergo timere, mul-
tis passeribus pluris estis vos.
(8) Dico autem vobis: Omnis qui-
cumque confessus fuerit me coram
hominibus, et Filius hominis con-
fitebitur illum coram angelis Dei;
(9) qui autem negaverit me coram
hominibus, negabitur coram angelis
Dei. (10) Et omnis qui dicit verbum
in Filium hominis, remittetur illi; ei
autem, qui in Spiritum sanctum
blasphemaverit, non remittetur. (11)
Cum autem inducent vos in syna-

szára elfutott, ezért ezt nem folytatta az írástörlesztő, hanem abbahagyta. Éz lehet az oka annak, hogy nem *n*, hanem *m* lát-szik; utána az *a* — valószínűleg a föl-ítatott tintafoltra való írás miatt — szintén szokatlan alakú.

gacba z a· mēftezechēz² ne akaziatoc
 žo2galmažnotoc mikēppēn auag mit
 fēlēffētec / auag mit mōgatoc / (12)
 mezt ·f· žēllēt taneit tūtōkēt až
 vđobēn mit kelleffec mondanotoc
 (13) Monda ke· ŋnēki nemēf a· gōlē-
 kēžēt kōžžol Mēftez mongad ēn
 afamfianac / hog ožia meg ēn vēm
 až ožokōt (14) Es o monda annac
 Embez ki žēžžēt ēngemēt bizoua
 auag ožtōua tū raitatoc (15) Es
 monda ažoēnac Laffatoc z ožizkeg-
 gētec mēdž fofuenfegtōl / mezt nīl
 valakinēc o ēlētē a· bōfēgbēn / ēžec
 kōžžol mellēket bir (16) Monda ke·
 ēžec^o ē hafōlatot mōduan Eg nēmi-
 nēmō kazdağ ēmbezn^e fōldo hozot
 bō gimōlōkēt / (17) z gōndoffauala
 ŋn bēne mōduan / meggēc hog
 nīrēn houa takaziam ēn gimōlimēt
 / (18) Es mōda Ežt težēm meg
 tōžom ēn lūžomēt z nagobban alko-
 tom / z oda gōitōc mēdeneket mellec
 lōttēc ēnnēkem z ēn iauimat (19) z
 mōdoc ēn lelke^m Lelkem fōc
 iauid vadnac fōc ēžtēndōcbē žezžēt-
 tēttēc / nūgoggal |

Lucal

egēl igal z gēnēžkēggēl (20) Monda
 ke· annac iftēn Hēit ēž eyēl tē lēlke-
 dēt mēgkēžic / z a kiket alkottal
 kiei lēžn^e / (21) igēn vagon ki o ma-
 ganac kēnlēž z nē kazdağ iftēnbē
 (22) Es mōda o taneituañinac Ažezt
 mōdom tūnēctec Ne akaziatoc žo2-
 galmažoc lennetec tū lēlkētēc^o mit
 egētec fe tū tēttēctēc^{nēc} miuēl ruhaž-
 iatoc (23) Mezt a· lēlēc nagob
 hog nem až ēlēc z a· tēst nagob hognē

gogas et ad magistratus et pote-
 states, nolite solliciti esse qualiter
 aut quid respondeatis quid dicatis.
 (12) Spiritus enim sanctus docebit
 vos in ipsa hora quid oporteat
 vos dicere. (13) Ait autem ei quidam
 de turba: Magister, dic fratri meo
 ut dividat mecum hereditatem. (14)
 At ille dixit illi: Homo, quis me
 constituit iudicem aut divisorem
 super vos? (15) Dixitque ad illos:
 Videte et cavete ab omni avaritia,
 quia non in abundantia cuiusquam
 vita eius est ex his quae possidet.
 (16) Dixit autem similitudinem ad
 illos dicens: Hominis cuiusdam di-
 vitis uberes fructus ager attulit,
 (17) et cogitabat intra se dicens:
 Quid faciam, quia non habeo quo
 congregem fructus meos? (18) Et
 dixit: Hoc faciam: destruam horrea
 mea et maiora faciam et illuc con-
 gregabo omnia quae nata sunt mihi
 et bona mea. (19) Et dicam animae
 meae: Anima, habes multa bona
 posita in annos plurimos: requiesce,
 comede, bibe, epulare. (20) Dixit
 autem illi Deus: Stulte, hac nocte
 animam tuam repetunt a te; quae
 autem parasti, cuius erunt? (21) Sic
 est qui sibi thesaurizat et non est
 in Deum dives. (22) Dixitque ad
 discipulos suos: Ideo dico vobis:
 Nolite solliciti esse animae vestrae
 quid manducetis neque corpori quid
 induamini. (23) Anima plus est
 quam esca, et corpus plus quam

² Az őskézirat fordítója a latin *magis-*
tratus rövidítését összetéveszthette a

latin *magistros* rövidítésével, és ez utóbbit
 fordította le.

a· ruházat / (24) Laffatoc a hollocat / mēt nē vētn^e fem azatnac kien^e nīl. pincèiec fem Lu29c τ iftèn èltèti azocat ment inkab tū 92ègbèc vatoc azoetol (25) Ki ke· tū k9339llètec gondoluan toldhat eg k9ñ9eneièt 9 allattaho3 / (26) azeit ha mel kùffèb fem tèhètitec az egèbir9l mit 302galmaztoc (27) Laffatoc a· m è-3 9 n è c liliomit mikèppèn n9n^e / nē mūkalkodnac fem fonnac / Mondom ke· tūnèctec / mezt salamon mēd 9 dil9fégèbē nem ruháztaticuala mikèppèn èzec k9339l èg (28) Ha azeit a· ženat ki ma a· mē39n vagon / τ hol- |

70vb

nap a· kalongaba èzèztètic iftèn ig ruházia ment inkab tūt9kèt kèues hūtquèc / (29) τ tū nē akaziatoc kèrefnetec mit egètec auag mit igatoc / τ ne akaziatoc magafon èmèlkédnètèc / (30) mezt mēd èzekèt kèzèfic è uilagnac po9ani / tugga ke· tū afatoc mezt èzecnèlkul zùk9fl9t9c / (31) Dè valobiz9n èl9zèz kèzèffetèc iftènn^e o2zagat τ 9 igaffagat τ mēd èzec adatnac tū nèctec (32) Ne akaziatoc fèlnètèc kùfdèd lozda / mezt kèllètèt tū afatocnac o2zagot adni tūnèctec / (33) aggatoc èl mèllekèt biztoc / τ aggatoc alamifnat / alkoffatoc tū magatocnac fakocat kic megnē auolnac fogatkozatlan kenlèt / mènben houa vr nē k93èleithèt / τ mo1 meg nem fèmieiti / (34) mezt hol vagon tè kenlèd oth vagon tè 3uuèd es / (35) Legènec tū fazLoktoc meg3ozeituan / τ eg9 39uetnèkec tū kèzètecbèn / (36) τ tū egènl9c èmbezeckel 9 v2okat varockal / miko3on me9 fozdoffon a· menèke39b9l ||

vestmentum. (24) Considerate corvos quia non seminant neque metunt, quibus non est cellarium neque horreum, et Deus pascit illos. Quanto magis vos pluris estis illis? (25) Quis autem vestrum cogitando potest adicere ad staturam suam cubitum unum? (26) Si ergo neque quod minimum est potestis, quid de ceteris solliciti estis? (27) Considerate lilia quomodo crescunt, non laborant neque nent; dico autem vobis, nec Salomon in omni gloria sua vestiebatur sicut unum ex istis. (28) Si autem faenum, quod hodie est in agro et cras in clibanum mittitur, Deus sic vestit, quanto magis vos pusillae fidei? (29) Et vos nolite quaerere quid manducetis aut quid bibatis, et nolite in sublime tolli; (30) haec enim omnia gentes mundi quaerunt. Pater autem vester scit quoniam his indigetis. (31) Verumtamen quaerite primum regnum Dei et iustitiam eius, et haec omnia adicientur vobis. (32) Nolite timere pusillus grex, quia complacuit Patri vestro dare vobis regnum. (33) Vendite quae possidetis et date eleemosynam. Facite vobis sacculos, qui non veterascunt, thesaurum non deficientem in caelis, quo fur non appropriat neque tinea corrumpit. (34) Ubi enim thesaurus vester est, ibi et cor vestrum erit. (35) Sint lumbi vestri praecincti et lucernae ardentes in manibus vestris, (36) et vos similes hominibus exspectantibus dominum suum, quando revertatur a nuptiis, ut cum venerit et pulsaverit confestim

hog mico² megioùend z koltagand fiètèlmèl megniffanac qnèki (37) Bodogoc a· zolgac kikèt mico² iouènd az v² lèlènd vigazattoc Bizoñ mōd³z tūnèctèc hog meğzōzeifa qmagat z lè ùltèti azocat z mēnuèn zolgac qnèkie / (38) z ha iouènd az èyn^o mafod vigazatta kozon / z ha hazmad vigazatta kozon iouènd z ug lèlèndi bodogoc a· zolgac / (39) Ežt ke· tuggatoc mezt ha tudna a· haži afa mēl vđon az v² iōnō vigazna valobizō z nē hadna m̄galni q hazat / (40) z tū legètec kežec / mezt mēl idon nem alaitatoc iō èmbezn^o fia (41) Monda ke· qnèki pèter Vram mù hozianc mōdod è è pelda bèžedèt aḡ mēndè-nèchèz / (42) Mōda ke· vr Kit alaitaž hu fafa²nac z ildomofnac kit žèzžèt v² q hazabèlièkèn hog agga q nēki idèièn a· buzanac mēztèkèt (43) Bodog a· zolga kit micor iouènd az v² / lèlèndi¹ qnèki ug tètèt (44) Bizoñ mōdom tūnèctèc / mezt mēdènèkē mēllèkèt bir žèzži q²tèt / (45) Hog ha |

mōdand a· zolga q žiuèbèn / Kèfèdèlmèt težèn èn v²am iōni / z kèzdèndi m̄gvèzni a· gežmekekèt / z a· lañocat / z ènni z ĩna z² meguèzni a· gèzmèkèkèt z a· lañocat / z ènni / z ĩnna² / z megrèžègedni / (46) iō a· zolganac v²a a· napon kin nem rēmèni / z az idon kin nem tugga / z megožta q²tèt / z q režèt vèti a· hitlèneckèl (47) A· zolga ke· ki m̄gèfmèztè v²anac akaraftat z nē tēžèn q akazatta žèzžèt vèrèttetic foc L a p a f o c k a l (48) Mēdènèc kinèc foc adatot foc

¹ Az első magánhangzó è-ből é-re igazítva.

² Tévedésből még egyszer leírt szavak.

aperiant ei. (37) Beati servi illi, quos cum venerit dominus, invenerit vigilantes; amen dico vobis, quod praecinget se et faciet illos discumbere et transiens ministrabit illis. (38) Et si venerit in secunda vigilia et si in tertia vigilia venerit et ita invenerit beati sunt servi illi. (39) Hoc autem scitote, quoniam si sciret paterfamilias qua hora fur veniret, vigilaret utique et non sineret perfodi domum suam. (40) Et vos estote parati, quia qua hora non putatis Filius hominis veniet. (41) Ait autem ei Petrus: Domine, ad nos dicis hanc parabolam an et ad omnes? (42) Dixit autem Dominus: Quis, putas, est fidelis dispensator et prudens, quem constituit dominus supra familiam suam, ut det illis in tempore tritici mensuram? (43) Beatus ille servus quem cum venerit dominus invenerit ita facientem. (44) Vere dico vobis, quoniam supra omnia quae possidet constituet illum. (45) Quod si dixerit servus ille in corde suo: Moram facit dominus meus venire, et coeperit percutere servos et ancillas et edere et bibere et inebriari, (46) veniet dominus servi illius in die qua non sperat et hora qua nescit et dividet eum partemque eius cum infidelibus ponet. (47) Ille autem servus, qui cognovit voluntatem domini sui et non praeparavit et non fecit secundum voluntatem eius, vapulabit multis; qui autem non cognovit et fecit digna plagis, vapulabit paucis. (48) Omnium autem cui multum datum est, multum quaeretur ab eo; et cui com-

kouèttétic ɔtollɔ / τ kin^c fokat kɔllɔ-
 nɔztèn^c tɔbbèt kèzn^c ɔtollɔ / (49)
 Tüzèt iɔttè èzèztènem földzè / τ mit
 akazoc hanemlac hog meggezièggèn
 / (50) Kèzèztfèggèl kel kè· megkèzèz-
 teltètènm / τ mikèppèn kènžèzeitè-
 tem mignem megtɔkèllèffèc / (51)
 Alaitoc è / mezt bèkefègèt iɔttèm
 èzèztènem földzè Nem mōdom tū-
 nèctec / dè valaztaft / (52) mezt
 lèžnèc¹ ɔtɔn èttɔfoguā eg hazban /
 hazman megožlattac kèttɔ èllèn / τ
 kèttɔ hazom èllèn (53) megožlatnac
 Afa fiu èllèn / τ fiu afa èllèn / afa
 lafa èllèn / meñ ɔ napa² èllèn ||

Lucas

71va

/ τ nap ɔ méné² èllèn (54) Mond uala
 kè· a· gɔlèkèžètecn^c / micoz latanga-
 toc a· kɔdn^c napnugat fèlɔl kɔltèt /
 legottan mondotoc Ès iɔ / τ ug lèžèn
 / (55) Ès micō l a t a n g a t o c a u f-
 tètzt fuatta mōdotoc hog hèv lèžèn
 / ug lèžèn (56) Kepmutaloc meñ^c
 τ földn^c žemèlèt èfmèztetèc megbi-
 zoñeitanotoc / èž idɔt ke· mikèppè
 nē bizoñeitanotoc³ / èž idɔt ke· mi-
 keppèn nē³ bizoñeifatocm̄g / (57) Ès
 mit ke· tūnɔn tɔllètèc nē itèlitèc
 mef igaz (58) Mikor kè· meğ te èl-
 lènfègeddèl a· fèdèlmhèž az utban /
 èzɔkɔggèl meğ žabadolnod ɔ tɔllɔ /
 nètalantal kèžbè ad tegedèt a· bi-
 zonac / τ a· bizo ad — —⁴ tegedèt
 a· gètrɔn^c / τ a· getrɔ èzèžt tegedèt
 a· tɔmlɔcèbè / (59) Mondom teneked
 Nem iɔž ki onnaton / mignem
 meğadod a· mentɔl vtollɔb aklat ès

mendaverunt multum, plus petent
 ab eo. (49) Ignem veni mittere in
 terram, et quid volo nisi ut accenda-
 tur? (50) Baptismo autem habeo
 baptizari, et quomodo coartor usque-
 dum perficiatur? (51) Putatis quia
 pacem veni dare in terram? Non,
 dico vobis, sed separationem. (52)
 Erunt enim ex hoc quinque in domo
 una divisi, tres in duos et duo in
 tres (53) dividuntur; pater in filium
 et filius in patrem suum, mater in
 filiam et filia in matrem,
 socrus in nurum suam et nurus in
 socrum suam. (54) Dicebat autem
 et ad turbas: Cum videritis nubem
 orientem ab occasu, statim dicitis:
 Nimbis venit; et ita fit. (55) Et
 cum austrum flantem, dicitis: Quia
 aestus erit; eŕt fit. (56) Hypocritae,
 faciem caeli et terrae nostis probare,
 hoc autem tempus quomodo non
 probatis? (57) Quid autem et a
 vobis ipsis non iudicatis quod iustum
 est? (58) Cum autem vadis cum ad-
 versario tuo ad principem, in via
 da operam liberari ab illo, ne forte
 trahat te ad iudicem, et iudex tradat
 te exactori, et exactor mittat te
 in carcerem. (59) Dico tibi, non exies
 inde, donec etiam novissimum minu-
 tum reddas.

¹ Sic!

² Vö. a latinnal.

³ Tévedésből másodszor is lemásolva.

⁴ Rövid törlés sor végén.

Ualanac ke· nemeffèc azon idò-
bèn bèzèluèn qnèki a· gali-
leabèlièczòl / kien^e pilatò q
vèzekèt èlègèitette q aldoza-
tockal / (2) Es fèlèluèn mōda qnèki
Alaifatoc è hog azoc mēdz galilea-
bèliècnèl bünqfbèc voltanac / mezt
iffètenekèt zènuèttèc / |

71vb

(3) Nem Mondom tünètèc dè hanē-
ha pniat muuèlkedèndetec mēd azon-
képpèn èluèztèc / (4) z miképpè a-
tizènholé kicrè a· tozon èfet liloue-
ban z megòltò azocat Alaifatoc è
mēt es azoc bünqfbèc voltae mēdèn
embezeceñèl ihzlm̄bèn lakocnal / (5)
Nem / Dè mondom tünètèc / ha
pniat nē taztādòtoc mēd azonkep-
pèn èluèztèc (6) Monga vala ke· è
hafonlatot Eg nèki valvala figè fat
plantaltattat q zolèièbèn / z iquò
kèrèfuèn gimòlLòt azon z nē lèlè (7)
Monda ke· a· zòlòmúuèfn^e / ýme
hazè èztèndèie vagon / mitòl foguā
iquoc / kèzèfuèn gimòlLòt è figè fan
z nē lèlèc / Mèdki azezt azt / z hog
mit foglal földèt (8) Es èz fèlèluèn¹
mōda q nèki Vram had èl azt èz
èztèndòbèn / z mignè kòzñekèt
m̄gaffam / z èrèzièc ganeit k q z ñ q l-
l q (9) Es ha bizoñ gimòlLòzèd /
hanèm ke· iquèndòuol ki vagiād azt
(10) Vala ke· taneito q finağogaiocbā
zombatokon / (11) z ime eg nèmberi
/ ki vala vala bètègfeqn^e zèllètèt ||

ew̄ta

72ra

tizèn nolé èztèndòtòlfoguan z meg-
gòzbedetvala / z mēdèñtòlfoguā fèl-

¹ Az utolsó é ékezte a fölötté levő
sorbéli g alsó szárában látszik.

Aderant autem quidam
ipso in tempore, nuntiantes illi de
Galilaeis, quorum sanguinem Pilatus
miscuit cum sacrificiis eorum. (2) Et
respondens dixit illis: Putatis quod
hi Galilaei prae omnibus Gali-
laeis peccatores fuerint, quia talia
passi sunt? (3) Non, dico vobis;
sed nisi paenitentiam habueritis,
omnes similiter peribitis. (4) Sicut
illi decem et octo, supra quos cecidit
turris in Siloe et occidit eos, puta-
tis quia et ipsi debitores fuerint
praeter omnes homines habitantes
in Hierusalem? (5) Non, dico vobis;
sed si paenitentiam non egeritis,
omnes similiter peribitis. (6) Dicebat
autem et hanc similitudinem: Arbo-
rem fici habebat quidam plantatam
in vinea sua et venit quaerens
fructum in illa et non invenit.
(7) Dixit autem ad cultorem vineae:
Ecce anni tres sunt ex quo venio
quaerens fructum in ficulnea hac
et non invenio, succide ergo illam;
ut quid etiam terram occupat? (8)
At ille respondens dicit illi: Domi-
ne, dimitte illam et hoc anno,
usque dum fodiam circa illam et
mittam stercora; (9) et siquidem
fecerit fructum, sin autem, in futu-
rum succides eam. (10) Erat autem
docens in synagoga eorum sabbatis.
(11) Et ecce mulier, quae habebat
spiritum infirmitatis annis decem et
octo et erat inclinata nec omnino

nem nézhèt vala / (12) kit latotuolna
 i^e hiua 9tèt 9 ho3ia z mōda 9nèki
 nēhəri megzabadoltal è bètègfege-
 t9l / (13) z vète 9 reia kèzet / z 3o2gal-
 mazatofit fèligazoltatec zdir.queitua-
 la iftènt¹ / (14) Fèlèluén ke· a· lina-
 gōga fèdèlmè mèltatlankoduā / mezt
 3ombaton vigāztotuolna èm bezt lhē
 monduala a· g9lèkezètn^e / hat napoc
 vadnac kiebèn kèl muuèlkedni /
 èzezbèn azezt i9uètec z meg vigāz-
 iatoc / (15) Fèlèluén ke· vr / 9nèki
 monda Kép mutalo tū eg mēdèntèc
 3ombaton nē megogga è 9 tēhènèt
 auag 3amarat a· ia3oltol / z vi3i
 megitatnia / (16) E3 Abrachamnac
 lañat ke· / kit èn² tizèn nōlé è3tèn-
 d9t9l foguan megk9t939t fathanas /
 nem meg kèllèt è odani è k9tèlt9l
 è 3ombatnac napian / (17) z mico2
 è3t mōdottaolna altalkodnacuala
 mēd 9 èllènfegi / z mēden nēp 929l-
 vala mēd azokon / mèllèc di9u9l
 lèzn^e uala |

72rb

9 t9ll9 (18) Monduala a3èt kiuèl
 egènl9 iftènn^e o23āga / z kiuèl alai-
 tom a3t egènl9n^e / (19) egènl9 muftar
 maggal / kit èmber veuè vèt 9 kèztè-
 bè n9t z 9t nag faia z a· mēnnèi ré-
 pèf9c megñugottanac 9 āgai alat /
 (20) z èfmeg monda / Kiuèl alaitom
 egènl9n^e iftènn^e o23āgat (21) Egènl9
 koua33al kit veuè nēmbezi èlzeit ha-
 zom mezèc li3tbè / mignè mēd meg
 kèllèn mēdenèlt9l (22) z megènuala
 vazofoc 3èrènt / z kaltefoc3èzèt ta-
 neituan / z vtat vtuā i2lmbè (23)
 Monda ke· eg nēmèl 9nèki / Vram
 ha keuèfen vadnac kie vdu939ln^e 9
 ke· mōda a3ocnac (24) Er9k9ggètec

poterat sursum respicere. (12) Quam
 cum videret Iesus, vocavit eam
 ad se et ait illi: Mulier, dimissa es
 ab infirmitate tua. (13) Et imposuit
 illi manus, et confestim erecta est
 et glorificabat Deum. (14) Respon-
 dens autem archisynagogus, indi-
 gnans quia sabbato curasset Iesus,
 dicebat turbae: Sex dies sunt, in
 quibus oportet operari; in his ergo
 venite et curamini et non in die
 sabbati. (15) Respondens autem
 ad illum Dominus dixit: Hypocritae,
 unusquisque vestrum sabbato non
 solvit bovem suum aut asinum a
 praesepio et ducit adquare? (16)
 Hanc autem filiam Abrahae, quam
 alligavit satanas ecce decem et
 octo annis, non oportuit solvi a
 vinculo isto die sabbati? (17) Et cum
 haec diceret, erubescabant omnes
 adversarii eius, et omnis populus
 gaudebat in universis, quae gloriose
 fiebant ab eo. (18) Dicebat ergo: Cui
 simile est regnum Dei, et cui simile
 aestimabo illud? (19) Simile est
 grano sinapis, quod acceptum homo
 misit in hortum suum, et crevit
 et factum est in arborem magnam,
 et volucres caeli requieverunt in
 ramis eius. (20) Et iterum dixit: Cui
 simile aestimabo regnum Dei? (21)
 Simile est fermento, quod acceptum
 mulier abscondit in farinae sata
 tria, donec formentaretur totum.
 (22) Et ibat per civitates et castella
 docens et iter faciens in Hierusalem.
 (23) Ait autem illi quidam: Domine,
 si pauci sunt qui salvantur? Ipse
 autem dixit ad illos: (24) Centendite

¹ Az è betű kétségtelenül è betűre van
 igazítva, ezért van így írva: è.

² Másolási biba im helyett. RMNy.
 III, V.

bēmennētec a· 3020s kapun mezt
 mōdom tūnētec / hog fokac kēzēfn^e
 bēmenniēc τ nē mēhētn^e (25) Es mi-
 cozon bēmenēd a· haži afa / τ bēre-
 kēžtēndi a3 aitol kēždetēc kuuql al-
 lanotoc τ koltağnotoc a3 aiton mōd-
 uan / Vram v r a m nūldmğ mūnē-
 kōc Es felēluē mōd tūnēctēc Nēm
 tudlac tūtōkēt honnan valoc legē-
 tec¹ / (27) Tauoziatoc èl èn tōllēm
 hamiffagnac mūuēlkedōi / (28) ot
 lēžèn firalm τ fogaenac |

Lucal

72va

Liko2gatala Miko2 latāgatoc abra-
 chamot τ Ilaakot τ Iacobot τ mēden
 pphatacat iftēnn^e o2žagāban —²
 Tu ke· ki vžēttec (29) τ iqnēc nap ke-
 lēt fēlql τ napnugat fēlql τ megnū-
 gožnac iftēn^e o2žagāban / (30) τ ime
 vadnac utolfoc kie valanac èlōlšoc /
 τ vadnac èlōlšoc kie valanac utol-
 foc (31) A3on napon vēpēn^e q hozia
 a· lēualtac k9339l nemellēc mōduā
 qnēki Meñki τ meñ el innēten mezt
 herodēs megakaz tegedēt qlni (32)
 Es mōda a3ocnac Meñnētec τ mōga-
 toc a· rauažnac / im q2d99kēt
 vētecki τ ègēšfegekēt³ tēžēc ma τ
 holnapon τ hāmadnapon megtōkēllē-
 tem / (33) dē valobizoñ ènnēkem kēl
 iaznom ma τ holnapon τ a3 vtan
 valo napon / mezt nē fogial vēže-
 dēlm pphāt Ih2līm kūuql (34) Ih2līm
 ih2līm ki mğolž pphākat / τ meğkōuē-
 zed a3okat kie tēhoziad èrēžtētēc
 / Mēnežer akaztam tē fiaidat egbē
 goitēnem mikent a· madar q fēžkēt
 q ža2nai ala τ nē akazad / (35) ime
 meğ |

¹ A 26. vers és a 27. eleje nines leírva, mégpedig azért, mert a latin megfelelőből kitűnik, hogy hasonlóan végződik a hiányzó rész vége, mint a 25. vers: „... dicet vobis: Nescio vos unde sitis.”

intrare per angustam portam; quia
 multi, dico vobis, quaerent intrare
 et non poterunt. (25) Cum autem
 intraverit paterfamilias et clauserit
 ostium, incipietis foris stare et
 pulsare ostium dicentes: Domine,
 aperi nobis; et respondens dicet
 vobis: Nescio vos unde sitis. (26)
 Tunc incipietis dicere: Manducavimus coram te
 et bibimus, et in plateis
 nostris docuisti. (27) Et
 dicet vobis: Nescio vos
 unde sitis; discedite a me
 omnes operarii iniquitatis. (28) Ibi
 erit fletus et stridor dentium, cum
 videritis Abraham et Isaac et Iacob
 et omnes prophetas in regno Dei,
 vos autem expelli foras. (29) Et
 venient ab oriente et occidente et
 a quilone et austro et ac-
 cumbent in regno Dei. (30) Et ecce
 sunt novissimi qui erunt primi, et
 sunt primi qui erunt novissimi.
 (31) In ipsa die accesserunt quidam
 pharisaeorum dicentes illi: Exi et
 vade hinc, quia Herodes vult te
 occidere. (32) Et ait illis: Ite et
 dicite vulpi illi: Ecce eicio daemonia
 et sanitates perficio hodie et
 cras, et tertia die consummor. (33)
 Verumtamen oportet me hodie et
 cras et sequenti die ambulare, quia
 non capit prophetam perire extra
 Hierusalem. (34) Hierusalem, Hierusalem,
 quae occidis prophetas et
 lapidas eos, qui mittuntur ad te,
 quoties volui congregare filios tuos
 quemadmodum avis nidum suum
 sub pennis, et nolusisti. (35) Ecce
 relinquetur vobis domus vestra de-

² Másfél sornyi törlés, díszítéssel fedve.

³ A másoló az è-t é-re javította.

hagatic tûnèktèc tû hazatoc pužtan
Mōdom ke tûnèctèc mezt nē lattoc
èngemèt mignē ioýon a 3 i d o micor
mōgatoc aldot ki iqt vžnac nèuèbè

XIII 14

Es vg lot micor mēne a lèual-
tacnac eg neminèmō fedèlmé-
nec hazaba žombaton kènèzèž
ènni / τ ok alnokol tazfac uala
qtèt / (2) τ ime egnemìnèmō bël poc-
los èmber o èlōttō¹ / (3) Es felèluē i^c
a tōzūē tudocnac τ a lèualtacnac
mōda / Ha illic žombatokon vígāž-
tani (4) Es ok vèžtèglen^c O ke ra-
gāduan meguigažta ažt τ èlèrèžte
(5) Es fèlèluen mōda ažocnac Tû
kitec^c žamara auag tèhène a kutba
èfèndic / τ nē legottan ki vonžia é
ažt žombatnac napian (6) Es nē
fèlèlhètenèc èzèž onèki (7) Mongauala
ke a hiuatalofoenac è pèlda bèžé-
dèt nèžuèn èlō ulō hèfekèt valažta-
nanac mōduā ažocnac (8) Mikor
hiuattatol a ménèkežobè ne vī a fō
hèfrè / netalantal tollèdtol tižtelèn-
dōb hiuattatot attol / (9) τ tahat
iōuen až ki tegedèt τ amažt ||

ewta

73ra

hiutta mōngō[d] tenèked ad ènn^c a
hèft / τ tahat — —² pizongāffal kèž-
ded až vtolfo hèft taztanod / (10)
dè micor hiuattatol a mènèke-
žobè / meñ τ vī až vtolfo hēlen /
hog micož iōuènd ki tegedèt hiut
mongon tenèked / baratom meñ fèl
/ tahat ležèn tenèked diLōfeg až egbè

¹ Hiányzik: volt.² Egysornyi törlés, díszítéssel.

serta. Dico autem vobis, quia non
videbitis me donec veniat cum dice-
tis: Benedictus qui venit in nomine
Domini.

XIV

Et factum est cum
intraret Iesus in domum cuiusdam
principis pharisaeorum sabbato man-
ducare panem, et ipsi observabant
eum. (2) Et ecce homo quidam
hydropicus e r a t ante illum. (3) Et
respondens Iesus dixit ad legisperit-
tos et pharisaeos d i c e n s: Si licet
sabbato curare? (4) At illi tacue-
runt. Ipse vero apprehensum sana-
vit eum ac dimisit. (5) Et respondens
ad illos dixit: Cuius vestrum asinus
aut bos in puteum cadet, et non
continuo extrahet illum die sabbati?
(6) Et non poterant ad haec respon-
dere illi. (7) Dicebat autem e t a d
invitatos parabolam, intendens
q u o m o d o primos accubitus eli-
gerent, dicens ad illos: (8) Cum
invitatus fueris ad nuptias, non
discumbas in primo loco, ne forte
honoratior te sit invitatus ab illo,
(9) et veniens is, qui te et illum
vocavit, dicat tibi: Da huic locum;
et tunc incipias cum rubore novis-
simum locum tenere; (10) sed cum
vocatus fueris, vade recumbe in
novissimo loco, ut cum venerit qui
te invitavit dicat tibi: Amice, ascen-
de superius. Tunc erit tibi gloria

èuqe èlòt / (11) mezt mēdz ki 9
 maǵat felmaǵaǵtatta alaǵtatic z
 m ē d 3 ki 9maǵat alaǵāga félma-
 ǵaǵtatic (12) Monduala ke· annac
 es ki 9tet hiuttauala / Mikor èbedet-
 aǵ vazorat tēz / ne akaziad hiunod
 tē bazatidat lem rokonidat / lēm
 zomǵedidat lem atadfiat / lem¹
 kaǵdagokat / nētalantal 9k es èlmeǵ
 meǵ vèndéglēn^e tegedèt / z legen te-
 nèked meǵfozbatlat / (13) Dē micor
 vèndégfegèt tēz hiuý zégeneket z
 bènnakat z fantacat z vakocat (14)
 z bodog lēz / mēt nīL honnan² meǵfor-
 batlhaffac tenèked / mezt tenèked
 meǵfozbatlatic aǵ iǵazaenac felkèlè-
 techèn (15) Ezekèt micozhallottaul-
 na egnēmēl / aǵ egembè euqe |

73rb

k9339l mōda Bodog ki eǵic kènèzèt
 iftēnn^e o2ǵagaban (16) Ès 9 mōda
 annac Eg nemēl èmbez alkotot nag
 vaLorat z hiut fokakat / (17) z èzèz-
 tettè 9 zolgaiat a· vaLoranac idèiè
 kozan mōdani a· hiuatalofoenac hog
 èlioyènèc mezt imar meǵkèzeitèttèc
 mèdèn^e / (18) z kèzdec mèd egembè
 magocat mētèni Aǵ èl9 monda /
 falut v9ttè z ki kèl mennèm z meǵ-
 latnom aǵt kezlèc tegedèt menLmǵ
 èngemèt / (19) Ès a· mafic monda
 9t iǵa bazmot v9ttèm / z èlmégèc
 mǵbizonèitanom aǵokat / kezlèc te-
 gedèt menLmǵ èngemèt (20) Ès a·
 hazmad monda Fèlèfegèt v9ttèm z
 azezt nē mèhètec / (21) z meǵfozdol-
 uan a· zolga meǵmōda èzekèt 9
 v2anac / Tahat meǵhazaǵuā a· haǵi
 ata mōda 9 zolgaienac Meñki hamar
 aǵ včacba / z a· vazofnac zégebè /
 zégeneket z bennakat z vakocat z
 fantakat hozih bè idè / (22) Ès
 mōda a· zolga Vg l9t v2am mēt pa-

coram simul discumbentibus. (11)
 Quia omnis qui se exaltat humiliabi-
 tur, et qui se humiliat exaltabitur.
 (12) Dicebat autem et ei qui se invi-
 taverat: Cum facis prandium aut
 cenam, noli vocare amicos tuos
 neque fratres tuos neque cognatos
 neque vicinos divites, ne forte te
 et ipsi reinvitent, et fiat tibi re-
 tributio. (13) Sed cum facis con-
 vivium, voca pauperes, debiles, clau-
 dos et caecos. (14) Et beatus eris,
 quia non habent retribuere tibi;
 retribuetur enim tibi in resurrectione
 iustorum. (15) Haec cum audisset
 quidam de simul discumbentibus,
 dixit illi: Beatus qui manducabit
 panem in regno Dei. (16) At ipse
 dixit ei: Homo quidam fecit cenam
 magnam et vocavit multos. (17) Et
 misit servum suum hora cenae
 dicere invitatis ut venirent, quia
 iam parata sunt omnia. (18) Et
 coeperunt simul omnes excusare.
 Primus dixit ei: Villam emi et
 necesse habeo exire et videre illam;
 rogo te habe me excusatum. (19)
 alter dixit: Iuga boum emi quin-
 que et eo probare illa; rogo te habe
 me excusatum. (20) Et alius dixit:
 Uxorem duxi et ideo non possum
 venire. (21) Et reversus servus
 nuntiavit haec domino suo. Tunc
 iratus paterfamilias dixit servo suo:
 Exi cito in plateas et vicos civitatis
 e t pauperes ac debiles et caecos et
 claudos introduc huc. (22) Et ait
 servus: Domine, factum est ut

¹ Variáns: *neque*.

² Variáns: *unde*.

zāLoltal τ meg hēl vagō (23) Es mōda
a3 v2 9 3ōlgaianac Meñki a· 3ōl9¹
k93bē τ a· f9uēnēc k93bē |

Lucal

73va

/ τ èz9ltēffēd bē igniēc hog tellēcbē
èn hazam (24) Mōdom ke· tūnēcētēc
hog è fēzfiac k9339l kic hiuatalofoc
voltac eg fem koltōffa èn vaLozamat
(25) Menn^c vala ke· foc g9lēcēzētēc
9uèlè τ mīg fozdoluan mōda 9nēcic
(26) Ha ki i9 èn hoziam τ nē gūl9li
9 affat τ 9 annat τ fēlēcēget² τ fiait /
τ affafiait τ hu9it Meglèn ke· es 9
lēlket nem lēhēt èn taneituañom
(27) Es ki nē vifēlēndi 9 kēzēztēt τ
i9uēd èn vtannam nē lēhēt èn taneit-
uañom (28) Mezt ki tū k9339llētec
akazuan toznot rakni / nēdē èl93ēz
vluē megzamlalla é 9 k9ltsēget mel-
fēc kēllēmētesec ha vadnac a· meg-
t9kellētezē (29) hog mi vtan 9 fon-
damētomat megvētēndi / τ megnē-
végēzhētēndi³ mēdenēc kic lattac ne
kēzgec mīg kazomlani 9tēt (30) mōd-
uan / mezt èz 9mber kezdet rakni
t o z n o t τ nē vegēzhettēmīg / (31)
Auag mel kirał menēd9 hadat tēni
mas kirał èllèn / nēdē èl93ēz vluēn
meggondoffa é ha tižžēr èze22èl kēl-
hetne 9 èleibē / ki hužžēz èze22èl i9
9 hozia / (32) egēb kēnt meg mēžž9l
valuā |

73vb

k9uētfeget èzēztuēn / kēzi azocat
mēllec bekefege / (33) igèn azezt
mēdèn tū k9339llētec ki nē megūzē-
nēndi mēdeneket mellekēt bir nē
lēhēt èn taneituañō (34) Io a· fo / ha
ke· a· fo èlènēzēndic mibē fozatic

¹ Latin: *in vias*.

² A második *e* fölött törölt vessző.

imperasti, et adhuc locus est. (23) Et
ait dominus servo: Exi in vias et
sepes et compelle intrare, ut implea-
tur domus mea. (24) Dico autem
vobis, quod nemo virorum illo-
rum, qui vocati sunt, gustabit cenam
meam. (25) Ibant autem turbæ
multæ cum eo, et conversus dixit
ad illos: (26) Si quis venit ad me et
non odit patrem suum et matrem
et uxorem et filios et fratres et
sorores, adhuc autem et animam
suam, non potest meus esse disci-
pulus. (27) Et qui non baiulat cru-
cem suam et venit post me, non
potest meus esse discipulus. (28)
Quis enim ex vobis volens turrim
aedificare non prius sedens com-
putat sumptus, qui necessarii sunt,
si habeat ad perficiendum; (29) ne
posteaquam posuerit fundamentum
et non potuerit perficere, omnes
qui vident incipiant illudere ei (30) di-
centes: Quia hic homo coepit aedi-
ficare et non potuit consummare?
(31) Aut quis rex iturus committere
bellum adversus alium regem non
sedens prius cogitat, si possit cum
decem milibus occurrere ei, qui
cum viginti milibus venit ad se?
(32) Alioquin adhuc illo longe agente,
legationem mittens rogat ea quæ
pacis sunt. (33) Sic ergo omnis ex
vobis, qui non renuntiat omnibus
quæ possidet, non potest meus esse
discipulus. (34) Bonum est sal; si
autem sal evanuerit, in quo condie-

³ A nē lapszéli betoldás, jellel helyére
utalva.

(35) fem kellémetes földrè fem kamora zèkbè dè ki vèttetic / kin° kevadnac hallando fulèi halgaffa

XV

Ualanac ke· 9 hozia kòzèleitoc a· ièles bünqs müüelkedetbèlièc/z a· bünqfoc hog halgatnac 9tet / (2) z morognacuuala a· lèualtac z a3 iraftudoc mōduā / mezt è bünqfokèt fogad z èžec quèlec (3) Es mōda azocnac è pèldabèžedèt mōduan (4) Ki tù k9339lètec a3 èmber / kin° vagon 3a3 iuha / z ha èluèžtéd eggèt èžec k9339l nēdè meghagga è a· kilènè ža3 kilènecet¹ a· kiètlènbè / z èlmegèn ahho3 ki èl vèžet vala / mignè m̄g lèffè / (5) z mico2 m̄g lèlèndi a3t vèti 9 kaziara 9r9luè (6) z ha3a i9uè egbè h3a 9 baratit z 9 žomžedit mōduā azocnac egembè 9r9lètèc èn uèlèm mezt meğ lètem èn iuhomat ||

ewta

74ra

ki èl vèžetuala / (7) Mōdom ke· tünèctec hog ugan 929m lèžèn ménbèn eg bünqf9n pníat müüelked9n inkab hog nē kilèn° ža3 kilènécen² kie nē žük9foc pníanalkùl (8) Auag mef nēbezi valuan didragmat³ / z ha èluèžtèndi a3 eggic dragmat / nēdè ž9uètnèket goit è / z meğfozgatfa è a· hazat / z žèzèlmèft m̄g kèzèfi mignè m̄g lèffè (9) z mico2 lèlèndi egbè h3a 9 a3ž9n bazatit / z / žomžedit mōduan / egembè 929lètèc èn vèlèm / mezt m̄g lètem a· dragmat kit èl vèžtettèm vala / (10) ug mōdoc tünèctèc 929m lèžèn iftènn° angali

¹ Helyesen: 'kilenevenkilencet'.

² Vö. 73 vb. 4. (Lukács 15. 4.).

tur? (35) Neque in terram neque in sterquilinum utile est, sed foras mittetur. Qui habet aures audiendi audiat.

XV

Erant autem appropinquantes ei publicani et peccatores ut audirent illum. (2) Et murmurabant pharisaei et scribae dicentes: Quia hic peccatores recipit et manducat cum illis. (3) Et ait ad illos parabolam istam dicens: (3) Quis ex vobis homo, qui habet centum oves, et si perdiderit unam ex illis, nonne dimittit nonagintanovem in deserto et vadit ad illam quae perierat, donec inveniatur eam? (5) Et cum invenerit eam, imponit in humeros suos gaudens, (6) et veniens domum convocat amicos et vicinos dicens illis: Congratulamini mihi quia inveni ovem meam, quae perierat? Dico vobis quod ita (7) gaudium erit in caelo super uno peccatore paenitentiam agente, quam super nonagintanovem iustis, qui non indigent paenitentia. (8) Aut quae mulier habens drachmas decem, si perdiderit drachmam unam, nonne accendit lucernam et everrit domum et quaerit diligenter, donec inveniatur? (9) Et cum invenerit, convocat amicas et vicinas dicens: Congratulamini mihi, quia inveni drachmam quam perdideram? (10) Ita, dico vobis, gaudium erit coram angelis Dei super uno peccatore paeni-

³ Nem felel meg a latinnak. Vö. *διδραχμοῦς*: 'két drachmát érő'; a kódexbeli szó magyarított alak.

èlòt / eg bünòfòn pniat tazton (11) Mōda ke· eg neminèmq èmbezn^e valanac ket fiaí / (12) τ mōda azoc kqz-39l az ifiab — —¹ affanac / afa aggadīng ènnèkem a· iobol rēzēmèt mef èngemèt illèt τ mīg oʒta qnèki² a vagot / (13) τ nē loc napoc utan mēdenèkèt egbè goituèn / az ifiab fiu èlèrèdet žarandoclani mèžžè valo oʒžagba / τ ot èltekòzlotta q iauat èluen bèlèndefòl (14) τ miutan mēdenèkèt mīg |

74rb

emèžtetuolna lq̄t nag èhfeg azoʒžagban / Es q̄ kezde nauafgania (15) τ èlmènè / τ az oʒžag bèli polgaz eggichèz eggelòlq̄ / τ èzèžte q̄tèt q̄ faluiaba hog q̄zižne dižnocat / (16) τ keuāna vala q̄ hafat bètòltèni a· malatachol kikèt a· dižnoc èžn^e vala / τ fènki fem aggaula q̄ nèki / (17) Q̄ ke· q̄nq̄n bèle fozdoluan mōda / menè bezèfèc bquòlkq̄dnèc keñèzèc-kèl èn afam hazaban En ke· ith èhhèl èluèžec / (18) felkèlec τ èlme-gèc èn afamhoz τ mōdoc q̄ nèki / Afa bünhòttèm meñbèn τ te èlòttèd (19) ìmaz nē vagoc mèlto hiuattatnō tè fiadnac / tèg èngemèt mikent a· tè bezèfed kqz39l eggèt / (20) Es fèl kèluè iq̄uq̄ q̄ affahoz / Mikor ke· meg mèžžè volna lata q̄tèt q̄ affa / τ izgal-maffagğal mozdoltatec / τ èlèibè futuan èfèc q̄ ñakara megapoluan q̄tèt (21) τ mōda q̄ nèki a· fiu / Afa bünhòttèm meñbèn τ te èlòttèd ìmaz nē vagoc mèlto hiuattatnō te fiadnac (22) Mōda ke· az afa q̄ žol-gainac Hamar hoziatoc az èlq̄ ftolat / τ q̄ltožtèffètècmeğ q̄tèt / τ aggatoc q̄ nèki gūròt q̄ kèzèbè / τ fazut q̄ labaiba / (23) τ hoziatoc kquèz |

tentiam agente. (11) Ait autem: Homo quidam habuit duos filios, (12) et dixit adulescentior ex illis patri: Pater, da mihi portionem substantiae, quae me contingit. Et divisit illis substantiam. (13) Et non post multos dies, congregatis omnibus, adulescentior filius peregre profectus est in regionem longinquam et ibi dissipavit substantiam suam vivendo luxuriose. (14) Et postquam omnia consummasset, facta est fames valida in regione illa, et ipse coepit egere. (15) Et abiit et adhaesit uni civium regionis illius. Et misit illum in villam suam, ut pasceret porcos. (16) Et cupiebat implere ventrem suum de siliquis, quas porci manducabant; et nemo illi dabat. (17) In se autem reversus dixit: Quanti mercennariis in domo patris mei abundant panibus, ego autem hic fame pereo. (18) Surgam et ibo ad patrem meum et dicam ei: Pater, peccavi in caelum et coram te; (19) iam non sum dignus vocari filius tuus, fac me sicut unum de mercenarii tuis. (20) Et surgens venit ad patrem suum. Cum autem adhuc longe esset, vidit illum pater ipsius et misericordia motus est et accurrens cecidit super collum eius et osculatus est eum. (21) Dixitque ei filius: Pater, peccavi in caelum et coram te, iam non sum dignus vocari filius tuus. (22) Dixit autem pater ad servos suos: Cito proferte stolam primam et induite illum et date anulum in manum eius et calceamenta in pedes eius (23)

¹ Néhány betűnyi törlés.

² Helyesen: q̄nèki: 'illis'. RMNy. III. [375.]

boziut τ ρlletecm̄g / τ egonc τ geñez-
keggonc (24) mezt èz èn fiam meg-
holt vala τ megèlèuènedet / èl
uèzètuala τ meglèlètètèt / τ kèzden^c
m è d geñezkednièc (25) Vala ke· aʒ
ḡ idèlb fia a· mèzḡn / τ micor haza
iḡḡ τ a· hazhoʒ kḡzèleitènè halla
a· hangoflatot τ a· kazt / (26) τ hua
eggèt a· zolgac kḡzḡl τ kèzde mik
volnanac èzec / (27) Es ḡ mōda ḡnèki
Te atadfia iḡḡ h a z a τ te atad
ḡlḡmeg kḡuèz boziut mezt ègeffeg-
bèn vḡttḡ aʒt (28) Mèltatlankodec
kè· τ nem akara bèmèni / Ḡ atfa
aʒczt kè· ki iḡuen kezde kèzni ḡtèt
/ (29) Es èz felèluè mōda ḡ atfanac
Imè èz ènnè èzètèndḡcèbèn zolgaloc
tenèked / τ fonha te pazāLolatodat
èlnem mulattam / τ fonha nē attal
ènnèkem keLke ollot hog èn baza-
timal geñezkednèm / (30) dè mi utan
è te fiad ki bèhèlte ḡ iauat iḡt
kḡuèz boziut ḡtèlmeḡ ḡnèki (31) Es
mōda annac Fiam te mèdènha vèlè
vag / τ mèd aʒ èneim tieid (32) Kel
vala ke· geñezkednḡc τ ḡḡḡnḡc /
mezt a te atadfia megholtuala τ
m̄ḡ èlèuènedet èlùzèt vala τ m̄gle-
lètètèt |

XVI 16

Monduala ke· ḡ tancituaninac
/ Vala eg neminèmḡ kazdag
èmber kin^c vala folnaga /
τ èz megolazlatot ḡ nala
monnal èltekozlottaoulna ḡ iauit (2)
Es hua ḡtet τ mōda ḡnèki E mit
halloc te felḡlèd aggad žamat te
folnagkodatodnac mezt imar nē fol-
nagkodhatol toabba (3) Monda ke·
a· folnag ḡ bènne Mit tegec / mezt
èn vram èluezi èntḡllèm è folnag-

et adducite vitulum saginatum et
occidite, et manducemus et epule-
mur; (24) quia hic filius meus mor-
tuus erat et revixit, perierat et in-
ventus est. Et coeperunt epulari.
(25) Erat autem filius eius senior
in agro, et cum veniret et appro-
pinquaret domui, audivit sym-
phoniam et chorum (26) et vocavit
unum de servis et interrogavit
quid haec essent. (27) Isque dixit
illi: Frater tuus venit, et occidit
pater tuus vitulum saginatum, quia
salvum illum recepit. (28) Indi-
gnatus est autem et nolebat introire.
Pater ergo illius egressus coepit
rogare illum. (29) At ille respondens
dixit patri suo: Ecce tot annis ser-
vio tibi et numquam mandatum
tuum praeterivi, et numquam de-
disti mihi haedum ut cum amicis
meis epularer. (30) Sed postquam
filius tuus hic, qui devoravit sub-
stantiam suam cum meretrici-
bus, venit, occidisti illi vitu-
lum saginatum. (31) At ipse dixit
illi: Fili, tu semper mecum es, et
omnia mea tua sunt; (32) epulari
autem et gaudere oportebat, quia
frater tuus hic mortuus erat et
revixit, perierat et inventus est.

XVI

Dicebat autem et ad
discipulos suos: Homo quidam erat
dives, qui habebat vilicium, et hic
diffamatus est apud illum quasi
dissipasset bona ipsius. (2) Et voca-
vit illum et ait illi: Quid hoc audio
de te? redde rationem vilicionis
 tuae; iam enim non poteris vilicare.
(3) Ait autem vilicus intra se: Quid
faciam, quia dominus meus aufert a

fağot / nem afhatoc / koldoltomat
altallom / (4) tudō mēcéce / hog
micor èltauožtatandom è folnaglag-
tol foğagganac èngemèt 9 hažoeba
(5) Es ug egbè hiuan 9 v2anac mēdèn
adolit / mōduala a3 èl9n^c Mēneuel
taztozol èn v2ānac / (6) Es a3 monda
9 n è ki ža3 kados¹ olayal Es monda
annac Vēgèd te okodat / vI τ irih
hamā 9tuènt (7) Enn^c utanna mōda
a· malicnac Dè te mēneuel taztozol
/ Ki mōda ža3 gīzla buzaual Es 9²
mōda annac Veged te lèuèledèt τ
irih noléza3at³ / (8) Es diLeze vr è
hamiffagnac folnagat mezt ildomo-
fon t9tuolna / mezt è uialagnac fiai
ildomofbac fenèffegn^c ||

cw̄ta

75ra

fiainal 9 nēžetecbèn / (9) Es èn
mōdom tūnèctec alkoffatoc tú ma-
gatoenac baratocat è hamiffagnac
vagabol / hog micor megfogatko3an-
dotoc foğagganac tūt9kèt a3 929c
hailakocba (10) Ki hū a· küffe3bèn
a3 a· nagobban es hū / Es ki a· kēuèf-
bèn hitlèn a3 a· nagobban es hamis
/ (11) ha a3e3t a· hamis vagban hū-
u9c nē voltatoc mef tietec⁴ ki hižèn
tūnèctec / (12) τ ha a3 egebebèn
huu9c nē voltatoc mef tietec ki agga
tūnèctec (13) Sem eg žolga nē žol-
galhat kèt vrat / mezt auag eggiket
žèzèti τ a· malicat gūl9li auag eggic-
kèl eggèf9l τ a· malicat utalla nem
žolgalhattoc iftènn^c τ mamonnac
(14) Haľacualla ke· mēd è3ekèt a·
leualtac kic f9fuehèc valanac τ meg
m9uètic vala 9tet (15) Es mōda
a3ocnac Tv vattoc kic igazeitatoc
tú magatocat èmbezec èl9t / iftèn ke-
tutta tú žuuètekèt / mezt mef èmbe-

me vilicationem? fodere non valeo,
mendicare erubesco. (4) Scio quid
faciam, ut, cum amotus fuero a
vilicatione, recipiant me in domos
suas. (5) Convocatis itaque singulis
debitoribus domini sui, dicebat
primo: Quantum debes domino meo?
(6) At ille dixit: Centum cados olei.
Dixitque illi: Accipe cautionem tuam
et sede cito, scribe quinquaginta.
(7) Deinde alii dixit: Tu vero quan-
tum debes? Qui ait: Centum coros
tritici. Ait illi: Accipe litteras tuas
et scribe octoginta. (8) Et laudavit
dominus vilicium iniquitatis, quia
prudenter fecisset; quia filii huius
saeculi prudentiores filiis lucis in
generatione sua sunt. (9) Et ego
vobis dico: Facite vobis amicos
de mamona iniquitatis; ut, cum defe-
ceritis, recipiant vos in aeterna
tabernacula. (10) Qui fidelis est
in minimo, et in maiori fidelis est; et
qui in modico iniquus est, et in
maiore iniquus est. (11) Si ergo in
iniquo mamona fideles non fui-
stis, quod verum est, quis credet
vobis? (12) Et si in alieno fideles
non fuistis, quod vestrum est, quis
dabit vobis? (13) Nemo servus
potest duobus dominis servire; aut
enim unum odiet et alterum diligit;
aut uni adhaerebit et alterum con-
temnet; non potestis Deo servire
et mamonae. (14) Audiebant autem
omnia haec pharisaei, qui erant avari
et deridebant illum. (15) Et ait
illis: Vos estis, qui iustificatis vos
coram hominibus; Deus autem no-
vit corda vestra, quia quod homi-
nibus altum est, abominatio est ante

¹ Latin *cadus* ~ görög *κάδος*: 'korsó, vödör'.

² Az 9 farkának csak a kezdete van meg

³ Helyesen: *nyolcvanat*.

⁴ Variáns: *vestrum*.

zecnèl magafb vndoc iftènnèl (16)
 Tòzueñ τ pphāc Ianofiglian attolfog-
 uan ewangelizaltatot iftèn^c o2žaga τ
 mēdž hatalmat težèn abban (17)
 Kõnuèb mēn^c τ fõldn^c èlmulni / hog
 nē a· tõzueñbõl eg apexn^{c1} èlmulni /
 (18) Mendèn ki èl |

75rb

hagga õ fèlèfeget τ maft vènd bèlèn-
 dezkecic τ ki a· fèztõl èlhagottat
 vèndi bèlèndezkecic (19) Vala eg
 neminemõ kazdag èmber ki õltõzic-
 uala bazfonba τ bibõzba / τ genez-
 kecicuala mēdž napon fènèfèn / (20)
 τ vala eg nēminemõ koldos Lazar
 nèuõ / ki fèkžen vala õ aitarat tèlles
 varackal / (21) keuanuā megèlegèdni
 a· dèzebecbõl / meffèc hulnac uala
 lè a· kazdagnac ažtalazol / τ fènki
 õ nèki nē aggauala / dè ion^c uala až
 ebèc / τ megnafacuata õ varait / (22)
 Vg lot ke· hog meghalna a· koldos
 / τ vitètneec až angaloctol abraham-
 nac õlèbè / Meghala ke· a· kazdag es
 z temèttec pokolba (23) Felèmèluè
 ke· õ žemèit micoz volna a· getrèl-
 mècbèn / lata mèžžõl Abrachamot τ
 lazaat õ õlèbèn / (24) τ iuõltuè mon-
 da Afam abrahā / izgalmazih ènnè-
 kem / τ èzèzièd lazaat hog ma2La õ
 vyanac utoffat a· vizbè τ hýèdèl-
 mèzièm̃g èn nèluèmèt / mezt getrè-
 tem è langban (25) τ monda õnèki
 Abrachā Fiam² èmlèkezièl̃m̃g / mezt
 fõc iokat võttel te èlètèdbèn τ
 lazar azonkeppèn gonozocat / dè ma
 èž vigažtaltatic |

Lucas

75va

te ke· getrètèl / (26) τ mēd èzecebèn
 nag kõžlet èrõffeitetet mù kõžõttõnc

¹ Apex: 'ékezet'.

Deum. (16) Lex et prophetae usque
 ad Iohannem; ex eo regnum Dei
 evangelizatur, et omnis in illud
 vim facit. (17) Facilius est a u t e m
 caelum et terram praeterire, quam
 de lege unum apicem cadere. (18)
 Omnis qui dimittit uxorem suam
 et alteram ducit moechatur; et
 qui dimissam a viro ducit moecha-
 tur. (19) Homo quidam erat dives,
 qui induebatur purpura et bysso et
 epulabatur cotidie splendide. (20) Et
 erat quidam mandicus nomine Laza-
 rus, qui iacebat ad ianuam eius
 ulceribus plenus, (21) cupiens satu-
 rari de micis, quae cadebant de
 mensa divitis, et nemo illi dabat; sed
 et canes veniebant et lingebant
 ulcera eius. (22) Factum est autem
 ut moreretur mendicus et portaretur
 ab angelis in sinum Abrahae.
 Mortuus est autem et dives et
 sepultus est in inferno. (23) Elavans
 autem oculos suos, cum esset in
 tormentis, vidit Abraham a longe
 et Lazarum in sinu eius; (24) et
 i p s e clamans dixit: Pater Abra-
 ham, miserere mei et mitte Lazarum,
 ut intingat extremum digiti sui in
 aquam, ut refrigeret linguam meam,
 quia crucior in hac flamma. (25) Et
 dixit illi Abraham: Fili, recordare
 quia recepisti bona in vita tua, et
 Lazarus similiter mala; nunc autem
 hic consolatur, tu vero cruciaris.
 (26) Et in his omnibus inter nos et

² A szó előtt egy megkezdett betű.

τ tù kəʒəttətéc hog èzéc kie akaz-
 nanac inèn tù hoziatoc mēni nē
 mèhètn^c / sem iqhètn^c idè onnaton
 (27) Es mōda Kezléc tegedèt azezt
 ašam / èzèzièd ətèt èn ašamnac ha-
 zaba (28) mezt vadnac ət ašamfiat
 hog tanoflon azocnac τ ok ne iqyèn^c
 i d è è getrèlmn^c hèlèrè (29) Es mon-
 da qnèki Abracham Moýfèst τ pphā-
 cat valnac halgaffac azocat / (30) Es
 q mōda Nem ašam Abracham / dè¹ ha
 ki halottaibol menne q hoziaioc
 pniat múuèlkednen^c / (31) Monda
 ke· qnèki Ha Moýfèst τ a· pphākat
 nē halgaffac / τ ha ki halottaibol fel-
 kèlend nem hižnèc q n è k i

XVII 17

Es q tancituaninac mōda Lèhe-
 tètlen hog ne iqyèn^c gonozbola-
 toc Iay ke· ānac ki miat iqnèc
 (2) Iob annac ha malomkə
 vèttèffec q naka kəzənl τ vèttèffec
 a· tēngezbè / hog nē hog meğğono-
 behon eggèt èz apzoc kəzənl (3) Fi-
 gèlmèziètec tù mağatocnac Ha bñ-
 hèndic te bènèd te atadfia fèggèdmg
 ətèt / τ ha pniat muuèlkedèndic
 bolasmğ qnèki / (4) τ ha hècèc napi-
 aban |

75vb

bñhèndic te bènèd / τ ha hècèc
 napiaban meğfordoland te hoziad
 mōduan banom tètèmèt bolas meg
 qnèki (5) Es mōdanac az aplōc
 vžnac Təbbihedmeg múnèkənc hū-
 tənèt (6) Monda ke· vr Ha vallan-
 dotoc hütət mikent muštā mag mō-
 dandotoc è žedezih fanac ki iztatni

¹ Az è betűtől jobbra fönt pont; ez
 sem ékezet nem lehet, sem interpunctio
 jele.

vos chaos magnum firmatum est,
 ut hi qui volunt hinc transire ad
 vos possint, neque inde huc trans-
 meare. (27) Et ait: Rogo ergo te,
 pater, ut mittas eum in domum
 patris mei; (28) habeo enim quinque
 fratres, ut testetur illis, ne et ipsi
 veniant in hunc locum tormentorum.
 (29) Et ait illi Abraham: Habent
 Moysen et prophetas; audiant illos.
 (30) At ille dixit: Non, pater Abra-
 ham; sed si quis ex mortuis ierit ad
 eos, paenitentiam agent. (31) Ait
 autem illi: Si Moysen et prophetas
 non audiunt, neque si quis ex mor-
 tuis resurrexerit, credent.

XVII

Et ait ad discipulos
 suos: Impossibile est ut non veniant
 scandala; vac autem illi per quem
 veniunt. (2) Utilius est illi, si lapis
 molaris imponatur circa collum eius
 et proiciatur in mare, quam ut
 scandalizet unum de pusillis istis.
 (3) Attendite vobis: si peccaverit in
 te frater tuus, increpa illum, et si
 paenitentiam egerit, dimitte illi.
 (4) Et si septies in die peccaverit in te
 et septies in die conversus fuerit ad te
 dicens: Paenitet me, dimitte illi.
 (5) Et dixerunt apostoli Domino:
 Adauge nobis fidem. (6) Dixit autem
 Dominus: Si habueritis fidem sicut
 granum sinapis, dicetis huic arbori

/ τ téngezbè plantaltatni / τ èngéd
tünèctec (7) Ki ke· tú kəɔɔɔllètec val
žanto žolgat auag tèn^a ɔɔiɔɔt /
Kinèc a· mèžɔɔɔl megfozdoluā mō-
gon¹ legottan ɔnèki / Men¹ èl τ
ùllè / (8) τ ne mongon ɔ nèki kezeh
hog vaLorallā / τ žorehadmeg te
magadat τ žolgal ènnèkem / miglè
egèm τ igam / τ èžec utan te es egèl
τ igal / (9) Minè val halalatot a-
žolganac / mezt tɔttɔ mellèket pa-
ranzolt ɔnèki (10) Nem alaitō Igèn
es tú micoz tènditèc mōdènèkèt
mellèc pazanloltattac tünèctec mō-
gatoc kellètlèn žolgaac vagonc / mel-
lèt kellèt tènno^c tɔttɔc² (11) Es vg
lɔt micor mènne i^c ihzlmèbè megèn
uala samarianac τ galileanac altalla
(12) Es micor bè mennè eg neminè-
mɔ castelba / èlèibè kelen^c ||

ewta

76ra

ɔnèki tiž poclos fežfiac kie megalla-
panac mèžžɔl (13) felèmelec žauocat
mōduan Ihc pazāLolo izgalmažih
mùnèkɔnc / (14) Kikèt hog lata mōda
Mènètec mutallatoc magatocat a
papocnac / τ ug lɔt micor èlmennen^c
megtižtoltattac (15) Eg ke· azoc
kəɔɔɔl hog lata mezt mēgtižtoltatot
megfozdolt nag žoual fèlmağaztat-
uan³ iftènt / (16) τ èžec ɔ ožaiara ɔ
labai èlɔt halalatot aduan / τ èž vala
samaritanus (17) Fèlèluè ke· i^c mōda
Nemdè tižèn tižtoltattac è meg τ až
kilènci hol vadnac (18) Nem lelèt-
tetèt ki megfozdolna τ halalatot
adna iftènnèc hanèlac èž idègèn

¹ A rendelkezésünkre álló latin szöveg szörendje más: 'mondja neki: legottan menj'.

² A második magánhangzó igazításnak látszik. A fölötte levő két pont indokolatlan, mert ilyen írásjel a kódexben nincs.

moro: Eradicare et transplantare in mare, et oboediet vobis. (7) Quis autem vestrum habens servum arantem aut pascentem, qui regresso de agro dicat illi: Statim transi, recumbe, (8) et non dicat ei: Para quod cenem et praecinge te et ministra mihi, donec manducem et bibam, et post heac tu manducabis et bibes? (9) Numquid gratiam habet servo illi, quia fecit quae ei imperaverat? (10) Non puto. Sic et vos, cum feceritis omnia quae praecepta sunt vobis, dicite: Servi inutiles sumus, quod debuimus facere fecimus. (11) Et factum est, dum iret in Hierusalem, transibat per mediam Samariam et Galilaeam. (12) Et cum ingrederetur quoddam castellum, occurrerunt ei decem viri leprosi, qui steterunt a longe (13) et levaverunt vocem dicentes: Iesu praeceptor, miserere nostri. (14) Quos ut vidit, dixit: Ite, ostendite vos sacerdotibus. Et factum est, dum irent, mundati sunt. (15) Unus autem ex illis, ut vidit quia mundatus est, regressus est cum magna voce magnificans Deum, (16) et cecidit in faciem ante pedes eius gratias agens; et hic erat Samaritanus. (17) Respondens autem Iesus dixit: Nonne decem mundati sunt? et novem ubi sunt? (18) Non est inventus qui rediret et daret gloriam

Jászay tɔttɔnc-nek olvassa. Helyesen tɔttɔc-nek kell olvasni, ti.: 'melyet kellett tennünk, [azt] tőtök'.

³ jèl- ékezte az őskéziratban é lehetett, ezt másolta è-nek Németi György.

nēžèt (19) Es mōda ɔnèki Keĭ fel τ meñ èl mezt te hutòd m̃guigažtot tegedèt / (20) Kèzdežtetec ke· a· leualtactol ha micor iq iftènn^c ožžaga Fèlèle ɔnèkie τ mōda Nē iq iftènn^c ožžaga taztattal / (21) τ nē mongac / mezt¹ auag ime am ot / mezt ime iftènn^c ožžaga tú kɔžɔttètec vagon (22) Es mōda ɔ taneituañnac iqñ^c napoc micor akaznatoc latnotoc èmber fianac eg napiat τ nē lařtatoc (23) τ mōdnac tūnètec ime |

76rb

it z ime amot / ne akaziatoc mennetec z ne kouèftètec / (24) mezt mikeppèn a· villamat villamuan fenlic meñ alat / azocban meflèc vadnac meñ alat / vgā ležèn èmbezⁿ fia ɔ napiaban (25) Elqžèz ke· ɔnèki es kel fokacat žènuèdni τ megutaltatni nemžèttol / (26) τ mikèppe lot Noenac napiban / ugā ležèn èmbez fianac napibā / (27) èžn^c vala / τ iznac uala / felèlegèt vèžn^c vala / τ menèkèžèt bè adatnacuala a· napiğlan / meflèn bèménè Noe a· bazkaba / τ iquɔ a· viz ɔžɔn τ eluežtè mèdenekèt / (28) azonképpèn mikent lot Lotnac napiban / èžn^c vala τ iznacuala / vèžn^c uala τ azolnac vala plantalnacuala τ iaznacuala² / (29) Meĭ napō ke· ki ménè lot fodomabol èšè tūžèt z b ū d ɔ s kènèřot mèñbøl z èluèžtè mèdenekèt / (30) è žèžèt ležen³ meĭ napō èmbezⁿ fia meg-ièlentètic (31) A· napon ki lēd a· haiazaton / τ ɔ èdenè a· hažban / né žařlon lè fèluenni azocat / τ ki a· mèžɔn / azonképpèn ne foždoffon hatmège / (32) m̃gèmlèkežètec Lotnac fèlèlegèžol / (33) Valaki kèžèfèndi ɔ lèlket vduɔžèitèni |

Deo, nisi alienigena. (19) Et ait illi: Surge, vade, quia fides tua te salvum fecit. (20) Interrogatus autem a pharisaeis: Quando venit regnum Dei? respondens eis dixit: Non venit regnum Dei cum observatione, (21) neque dicent: Ecce hic aut ecce illic. Ecce enim regnum Dei intra vos est. (22) Et ait ad discipulos suos: Venient dies quando desideretis videre unum diem Filii hominis, et non videbitis. (23) Et dicent vobis: Ecce hic et ecce illic. Nolite ire neque sectemini. (24) Nam, sicut fulgur coruscans de sub caelo in ea quae sub caelo sunt fulget, ita erit Filius hominis in die sua. (25) Primum autem oportet illum multa pati et reprobari a generatione h a c. (26) Et sicut factum est in diebus Noe, ita erit et in diebus Filii hominis: (27) edebant et bibebant, uxores ducebant et dabantur ad nuptias usque in diem, qua intravit Noe in arcam; et venit diluvium et perdidit omnes. (28) Similiter sicut factum est in diebus Lot: edebant et bibebant, emebant et vendebant, plantabant et aedificabant; (29) qua die autem exiit Lot a Sodomis, pluit ignem et sulphur de caelo et omnes perdidit. (30) Secundum haec erit qua die Filius hominis revelabitur. (31) In illa hora qui fuerit in tecto et vasa eius in domo, ne descendat tollere illa, et qui in agro similiter non redeat retro. (32) Memores estote uxoris Lot. (33) Quicumque quaesierit animam suam salvam

¹ Hiba *ime it* helyett.

² Olvasási és másolási hiba *raknacuala* helyett.

³ Valószínű, hogy a másoló felesérlte az ékezetet.

èluèzti azt / τ valaki azt èluèzètendi
megèlèuenéiti azt (34) Mondom tú-
nèctèc Eyèl kèttèn lèzn^o eg agban
eggic èluètètic τ mafic meghagatic
(35) Kèttèn lèzn^o 92l9c egèmbè /
eggic èluètètic τ mafic meghagatic
Kèttèn lèzn^o a· žanto föld9n /
eggic èluètètic / τ a· mafic meghaga-
tic (36) Fèlèluè mōdanac / Hol vram
/ (37) Ki mōda 9nekic / Valahol
lènd a· tèft oda g9lèkezn^o a· kèfèl9c
¶ es¹

XVIII

Mongauala ke· è pelda bèžèdèt
ažocnac/mezt mendenha kèl
imadkožni / τ fonha m9g nem
kèl fogatkožni / (2) Mōduan
Vala eg neminèmq bizo eg nemèf
varoffban ki iftènt nē feliuala τ èm-
bezekèt nē altaluala / (3) Vala ke·
eg neminèmq 9žuèg a· vazoffban / τ
i9 vala 9 hozia mōduan / G9ž9dèl-
mèžih meg èngemèt èn èllèsfegem-
t9l / (4) τ loc idèiglèn nē akaziauala
Èžec utan ke· mōda 9n9 bènne Ès
ha iftènt nē felèm τ èmbezekèt nem
altalloc / (5) demaga mèt nèhèžèl èn
hožiam èž 9žuèg megg9ž9dèlmèžem
9tèt hog végèžèt9l² i9uè nē žoron-
gaffon èngemèt — —³ (6) Monda
ke· vr Halgaffatoc mit mōd è hamif-
fagnac biraiia / (7) Iftèn ke· nē te-
žèn· |

e g9ž9dèlmèt 9 valažtottinac eyèl τ
nappal 9 hozia kaialtoçnac / τ bekè-

¹ Az elkülönítő jel előtt: *Mongauala*; az es után: *XVIII*.

² Az é ékezte a fölötté levő ž végébe olvadva. Hozzá hasonló 76va, 5. sor: *èluè-*

facere perdet illam; et quicumque
perdiderit illam vivificabit eam.
(34) Dico vobis: in illa nocte
erunt duo in lecto uno: unus assume-
tur, et alter relinquetur; (35) duae
erunt molentes in unum: una assu-
metur, et altera relinquetur; duo in
agro: unus assumetur, et alter relin-
quetur. (36) Respondentes dicunt
illi: Ubi, Domine? (37) Qui dixit
illis: Ubicumque fuerit corpus, illuc
congregabuntur et aquilae.

XVIII

Dicebat autem et
parabolam ad illos, quoniam oportet
semper orare et non deficere (2)
dicens: Iudex quidam erat in qua-
dam civitate qui Deum non time-
bat et hominem non reverebatur.
(3) Vidua autem quaedam erat in
divitate illa et veniebat ad eum
dicens: Vindica me de adversario
meo. (4) Et nolebat per multum
tempus. Post haec autem dixit
intra se: Etsi Deum non timeo nec
hominem revereor, (5) tamen quia
molesta est mihi haec vidua, vindi-
cabo illam, ne in novissimo veniens
sugillet me. (6) Ait autem Dominus:
Audite quid iudex iniquitatis dicit.
(7) Deus autem non faciet vindictam
electorum suorum clamantium ad
se die ac nocte, et patientiam habe-

tètic é betűjének ékezte, de itt az elkülö-
nítés világos.

³ Rövid törlés.

fégèt val azocban / (8) mōdom ke-
tünèctec mezt hamar megteži 9
g939dèlmekèt / dè valobizon èm-
bezn^c fia iquen alaitod¹ é lel hutöt
földön (9) Monda es nemèllèn^c kie
9n bènn^c biznacuala mōnal igazac
τ vtnacuala egèbèkèt è pelda
bèzedèt m o n d u a n / (10) Kèt
èmbeze^c menen^c fel a templomba
hog imadkoznanac / eggic léualt τ
mafic ièles bünös (11) A leualt ke-
aluan èzeket imaggauala 9n bènne
m o d u a n Iftèn halat adoc tenè-
ked / mezt nē vagoc mikeppèn egeb
èmberèc / ragadozoc hamiffac / t92-
uen t929c τ mikeppèn èièles bünös /
(12) keécér b9it9l9c hètebèn / dezmat
adoc mēdenecb9l mellèket bizoc
(13) Es a ièles bünös mèžž9l aluan
nē akaziauala žémèit felémèlni meñ-
bè / Dè vèri uala 9 mèllèt mōduan
Iftèn kegelmezih ènnèkem bün9fn^c
/ (14) Bizon² mōdom tünèctec / le-
žallot èž attol megigazoltatuan 9
hazaba / mezt mēdèn ki 9 mağat
felmağaztatta alaztatuc / τ ki 9magat
alazia felmağaztatuc / (15) Hoznac-
uala kèc 9 hozia gèzmeccèdeket
hog illètne ||

cwta

77ra

azocat Kit micor latnanac a tancit-
uañoc megpozeitacuata azocat (16)
Ihè ke eghè hiuā azocat / mōda
Haggatoc a3 ap2odocat i9nièc èn
hoziam / τ ne akaziatoc m9g tiltanotoc
azocat mezt ołłatanoke iftènn^c o2-
zağa / (17) bizon mōdom tünèctec /
valaki nē vèndi iftènn^c o2žagat mi-
keppèn gèzmecc nē megen 9 bèle (18)
Es kèzde 9tèt eg nēminè9 feiedèlm
monduā Io mèłter mit teuèn birō

bit in illis? (8) Dico vobis quia cito
faciet vindictam illorum. Verum-
tamen Filius hominis veniens, putas,
inveniet fidem in terra? (9) Dixit
autem et ad quosdam, qui in se
confidebant tamquam iusti et asper-
nabantur ceteros, parabolam istam:
(10) Duo homines ascenderunt in
templum ut orarent: unus phari-
saeus et alter publicanus. (11) Phari-
saeus stans haec apud se orabat:
Deus gratias ago tibi, quia non sum
sicut ceteri hominum, raptores, ini-
usti, adulteri, velut etiam hic publi-
canus; (12) ieiuno bis in sabbato,
decimas do omnium quae possideo.
(13) Et publicanus a longe stans
nolebat nec oculos ad caelum levare,
sed percutiebat pectus suum dicens:
Deus propitius esto mihi peccatori.
(14) Dico vobis, descendit hic iusti-
ficatus in domum suam ab illo, quia
omnis qui se exaltat humiliabitur, et
qui se humiliat exaltabitur. (15) Af-
ferebant autem ad illum et infantes,
ut eos tangeret. Quod cum viderent
discipuli, increpabant illos. (16) Ie-
sus autem convocans illos dixit:
Sinite pueros venire ad me et nolite
vetare eos; talium est enim regnum
Dei. (17) Amen dico vobis: Quicum-
que non acceperit regnum Dei sicut
puer, non intrabit in illud. (18) Et
interrogavit eum quidam princeps
dicens: Magister bone, quid faciens

¹ Az é a sor fölött betoldva az a és a t között.

² Variáns: amen.

a3 929c èlètet (19) Monda 9 nèki i^c
 Mit mōdaž èngemèt ionac / fènki
 io hanemlac iftèn 9mağa / (20) Ef-
 mètèd è a· pazanLolatocat Ne 9l-
 dōkih Ne bèlendežkeggèl / hamis
 tanofagot ne mong / o2lagot ne teg /
 tižteffèd te ařadat τ te ařadat / (21)
 Ki mōda Mēd èžeket 9zižtèm èn
 ifiufagomtoľoguan (22) Ki haluā i^c
 mōda 9 nèki / Meg eg fogatkožic te-
 nèked / Mendeneket valameffèkèt
 vallaž ad èl / τ ad žègeneen^c / τ val-
 laž kenlèt meñbèn / τ i9y k9uès èn-
 gemèt / (23) E3 èžec haluā megžo-
 mozodec mēt igèn kazdag vala (24)
 Latuan ke· i^c ènnèc žomozo lètèt
 monda Meľ nèhèž kie pēžt valnac
 iftèn^c o2žagaba bèmènièc / (25)
 mezt k9nuèb a· tēuen^c a· t9fokon¹
 altal mēni hog nē a· kazdagnac if-
 tèn^c o2žagaba bè mēni |

77rb

/ (26) Es mōdanac kie è ž e k è t ha-
 lacuala Es ki vdu939ľhet (27) Monda
 9nèkie / Mellèc lèhètètlèn^c èmbe2nèl
 / lèhèt9c iftènneľ (28) Monda ke-
 pèter Ime mù meğ hattonc mēdè-
 nekèt τ k9uett9nc tegeđèt (29) Ki
 mōda 9nèkie Bižon mōdom tūnèctèc /
 Sènki niL ki meğhagāga hazat /
 auag žulèit / auag affafiait / ağ fèlè-
 feget auag fiait a u a g ž a n t o f 9 l-
 d è t iftèn^c o2žagaiezt / (30) τ nē
 vežèn ſockal t9bbèt èž id9bèn / τ
 a· iquèd9 vilagban a3 929c èlètet
 (31) Veue ke· i^c a· tiženkèt t a n e i t-
 u a ñ o c a t τ mōda 9nèkie Ime fel-
 meğ9c ih2ľmbè / τ bè tèľfèšednèc
 mēden^c / mellèc izua vadnac pphāc
 miat èmbe2n^c fia2ol / (32) mezt ada-
 tic poğanocnac / τ megkazomlatta-
 tic τ megoftorlattatic / (33) τ mi
 utan meğoštoz9angac meğ9lic 9tèt

vitam aeternam possidebo? (19)
 Dixit autem ei Iesus: Quid me
 dicis bonum? nemo bonus nisi solus
 Deus. (20) Mandata nosti: non
 occides, non moechaberis, non fur-
 tum facies, non falsum testiomnium
 dices; honora patrem tuum et ma-
 trem. (21) Qui ait: Haec omnia
 custodivi a iuventute mea. (22) Quo
 audito, Iesus ait ei: Adhuc unum tibi
 deest: omnia quaecumque habes
 vende et da pauperibus et habebis
 thesaurum in caelo, et veni sequere
 me. (23) His ille auditis contristatus
 est, quia dives erat valde. (24) Videns
 autem Iesus illum tristem factum
 dixit: Quam difficile qui pecunias
 habent in regnum Dei intrabunt.
 (25) Facilius est enim camelum per
 foramen acus transire, quam divitem
 intrare in regnum Dei. (26) Et dix-
 erunt qui audiebant: Et quis potest
 salvus fieri? (27) Ait illis: Quae
 impossibilia sunt apud homines,
 possibilia sunt apud Deum. (28) Ait
 autem Petrus: Ecce nos dimisimus
 omnia et secuti sumus te. (29) Qui
 dixit eis: Amen dico vobis, nemo
 est, qui reliquit domum aut parentes
 aut fratres aut uxorem aut filios
 propter regnum Dei, (30) et non
 recipiat multo plura in hoc tempore
 et in saeculo venturo vitam aeter-
 nam. (31) Assumpsit autem Iesus
 duodecim et ait illis: Ecce ascen-
 dimus Hierosolymam, et consumma-
 buntur omnia, quae scripta sunt
 per prophetas de Filio hominis.
 (32) Tradetur enim gentibus et illu-
 detur et flagellabitur et c o n s p u e-
 t u r; (33) et postquam flagellaverint,
 occident eum, et tertia die resurget.

¹ Az -on sor föľötti betoldás.

z hazmad napon felkel (34) Es
 9k  ezeb en f emit sem  zt tten^e /
 Vala ke¹  z  ge  lreitetet 9t9ll9c / z
 nem  ztic vala mell c m datnac vala
 (35) Vg 9t ke micor k9z leit n 
 Ihezichohoz /  luala eg nemin m9
 vac a3 ut felen koldolu  / (36) Es
 mico2 hallana a g9lekez tn   l u 
 — —² multat kezdi vala mi volna
 a3 / (37) m danac ke 9n ki hog
 nazazethi i  menne (38) Es iuolt9
 m du  |

Lucal

77va

Ih  dauidnac fia izgalmazih  nn 
 kem / (39) z kie  l u  mulnac vala
 megporeifacuala 9t t hog v zteg-
 l n  / de 9 naggal inkab kaialtana /
 dauidnac fia izgalmazih  nn k  (40)
 Megaluan ke i  pazanLola 9t t 9
 hozia v z tt tni / Es micor 9 hozia
 k9z leitet volna/kezde 9t t (41) m d-
 uan Mit aka23 hog teg c ten ked
 / z a3 m da / Vram hog laffac / (42)
 Es i  m da 9n ki T kenL t  h t9d
 megvdu9zeit t teged t / (43) z legot-
 t  lata z k9ueti vala 9tet felma9a3-
 tatu  ift t z m d3 n p hog lata ada
 dir r tet ift nn c

XIX

Es  l z du  i  megiazia vala ierichot / (2) z ime eg f zfiu Zac-
 heus n u9 z  z vala a i les
 b n9s m u lked tb li en  fe-
 d lmeec z 9 kazda9 / (3) z k z fi
 vala i t latni ki volna z n  lathaffa
 vala a g9l kez tt9l mezt t zm ttel
 k fded vala / (4) z  l u  futuan fel-

(34) Et ipsi nihil horum intellexerunt,
 et erat verbum istud absconditum
 ab eis, et non intellegebant quae
 dicebantur. (35) Factum est autem,
 cum appropinquaret Hiericho, cae-
 cus quidam sedebat secus viam
 mendicans. (36) Et cum audiret
 turbam praetereuntem, interrogabat
 quid hoc esset. (37) Dixerunt autem
 ei, quod Iesus Nazarenus transiret.
 (38) Et clamavit dicens: Iesu, fili
 David, miserere mei. (39) Et qui
 praeibant increpabant eum ut taceret.
 Ipse vero multo magis clama-
 bat: Fili David, miserere mei.
 (40) Stans autem Iesus iussit illum
 adduci ad se. Et cum appropinqua-
 set, interrogavit illum (41) dicens:
 Quid tibi vis faciam? At ille dixit: Do-
 mine ut videam. (42) Et Iesus dixit
 illi: Respice, fides tua te salvum fecit.
 (43) Et confestim vidit et sequebatur
 illum magnificans Deum. Et omnis
 plebs ut vidit dedit laudem Deo.

XIX

Et ingressus perambu-
 labat Hiericho. (2) Et ecce vir
 nomine Zachaeus, et hic princeps
 erat publicanorum et ipse dives,
 (3) et quaerebat videre Iesum, quis
 esset, et non poterat prae turba,
 quia statura pusillus erat. (4) Et

¹ Vari ns: erat autem.

² R vid t rl s, d szit ssel.

hağa / eg žèdezih faza / hog lathatna¹
 9tèt mezt onnan vala menèdo (5)
 És micor a· hefrè iutotuolna i° feltè-
 kentüē lata 9tèt z mōda 9nèki žache
 žal lè fiètuē / mezt ma te hažadban
 kél ènnèkem lakoznom / (6) z lèžalla
 fiètuē z bėfogada 9tèt 929luèn / (7)
 És micor mēdenec latnac mozognac |

77vb

vala / mōduan mezt bün9s èmbez-
 hèz žallotuolna (8) Aluā ke· žacheus
 mōda v2nac Ime v2am èn iauimnac
 hafon fèlèt žègenec^o adom / z ha va-
 lakit valamibèn meg laltam mega-
 zonneiat² adoc Meg (9) monda i° 9nèki
 mezt ma vdu9ffeg 9t è hažnac /
 azezt hog 9 es légèn abrachānac fia
 / (10) m̄g kèzèfni z vdu9zeitèni mēf
 èluèzetuala / (11) Ezekèt azoc haluan
 / hozia tolduan è pelda bēžet³
 mōda / Azezt hog k9žèluolna ih2līm-
 hež / mezt alaitanac hog fiètèlmēft
 megìlentèt nec iftènnèc ožžaga (12)
 Monda azezt Eg neminèmq nèmes
 èmber mene mēžžè valo ožžagba
 meguenni 9maganac az ožžagot z
 megfozdolni / (13) hiuan ke· 9 tiž
 žolgait ada nèkic tiž penžt / z mōda
 azocnac / kèrèfkeggètec / miglèn
 meg i9u9c / (14) 9 polgazi ke· gūl-
 tec uala 9tèt / z èzèžtettèn° k9uètfè-
 gèt 9 vtanna mōduan Nem akaz-
 iuc ènn° ožžaglaſſat mù zaitonc
 (15) És vg⁴ hog az ožžag mež veuen
 mež fozdolna / z pazāLola hiuatni a·
 žolgacat / kicn° a· penžt attavala /
 hog tudna meñnèt egmèndènic kè-
 zèfkedet volna (16) I9u9 ke· az
 èl9 mōduan Vram tè penzed tiž ||

praecurrens ascendit in arborem
 sycomorum ut videret eum, quia
 inde erat transiturus. (5) Et cum
 venisset ad locum, suspiciens Iesus
 vidit illum et dixit ad eum: Zachae,
 festinans descende, quia hodie in
 domo tua oportet me manere. (6) Et
 festinans descendit et excepit illum
 gaudens. (7) Et cum viderent omnes,
 murmurabant dicentes quod ad
 hominem peccatorem divertisset.
 (8) Stans autem Zachaeus dixit ad
 Dominum: Ecce dimidium bonorum
 meorum, Domine, do pauperibus, et
 si quid aliquem defraudavi, reddo
 quadruplum. (9) Ait Iesus ad eum;
 Quia hodie salus domui huic facta
 est, eo quod et ipse filius sit Abra-
 hae. (10) Venit enim Filius
 hominis quaerere et salvum
 facere quod perierat. (11) Haec illis
 audientibus adiciens dixit parabolam,
 eo quod esset prope Hierusalem,
 et quia existimarent quod con-
 festim regnum Dei manifestaretur.
 (12) Dixit ergo: Homo quidam
 nobilis abiit in regionem longin-
 quam accipere sibi regnum et reverti.
 (13) Vocatis autem decem servis suis,
 dedit eis decem mnas et ait ad illos:
 Negotiamini dum venio. (14) Cives
 autem eius oderant eum et miserunt
 legationem post illum dicentes: No-
 lumus hunc regnare super nos.
 (15) Et factum est ut rediret accepto
 regno, et iussit vocari servos, quibus
 dedit pecuniam, ut sciret quantum
 quisque negotiatus esset. (16) Venit
 autem primus dicens: Domine, mna

¹ Utána v megkezdett szára áthúzva.

² Olvasási és másolási hiba *negazon-
 neiat* 'négy azonnéjat' helyett.

³ Másolási hiba *bēžedet* helyett.

⁴ Kimaradt: *9t*.

pénzt nēzt (17) τ a· mōda nēki Q29f
 èn io zolgam τ h ù mezt kèuèfbèn
 voltal hù léž hatalmat vallo tiz
 varofokon / (18) Es a· mafic iqu9
 monduan Vram te penzèd 9t pénzt
 nēzt / (19) τ ènnèc mōda / tè es 9t
 vazofokon lég / (20) Es a· hazmad
 iqu9 monduan Vram ime tè penzèd
 kit taztottam katrinéaba takazuā
 / (21) fèltèm tollèd mèzt fènè èmber
 vag / vèzèd mellèt nē vèttèl τ aratod
 mellèt nē vèttèl (22) Monda 9 nēki
 te zadbol itèllèc tégedèt alnoc zólga
 / tudod uala é hog fènè èmber
 vagoc / vèzem mellèt nē vèttèm / τ
 aratō mellèt nē uèttèm / (23) τ mizè
 nē attad èn pénzemèt az ažtalra /
 z¹ èn iquèn valobizō vfozaual vottèm
 volna m̄g ažt / (24) Es az ot allocnac
 mōda / Vègetecm̄g 9 toll9 a· penzt τ
 aggratoc a· kinèc tiz penzè vagon
 (25) Es mōdanac 9nēki Vram tiz
 penzè vagon (26) Mondom ke· tūnèc-
 tec Mezt mēdž vallonac adatic τ
 bouqltètic / attol ke· ki nē val τ az
 mellèt val èl uètètic 9toll9 / (27) dè
 valobizōn az èn èllèfegimèt kie nē
 akaztac èn ozžaglatomat 9 zaitoc
 hoziatoc ide τ 9ffètecmege èn èlottèm
 (28) Es èzec mōduā |

èleuè megèn vala fèlmēuen ih̄zlmè
 (29) Es ug lot micoz k9zèleitet volna
 i° bèthphageba τ betaniaba a· hegrè
 ki hiuatic oliuetnac èrèžtè kètt9t 9
 taneituañi k9z99l (30) mōduan Meñ-
 nètec a· kaltefba ki tū èllèntec² va-
 gon kibè menuè létèc eg žamar vèh-
 mèt meğk9tuen / kin lonha fem eg

¹ Variáns: *et*.

² Variáns: *contra vos*.

tua decem mnas acquisivit. (17) Et
 ait illi: Euge bone serve, quia in
 modico fuisti fidelis, eris potestatem
 habens super decem civitates. (18) Et
 alter venit dicens: Domine, mna tua
 fecit quinque mnas. (19) Et huic
 ait: Et tu esto super quinque civi-
 tates. (20) Et alter venit dicens:
 Domine, ecce mna tua, quam habui
 repositam in sudario; (21) timui
 enim te, quia homo austerus es,
 tollis quod non posuisti, et metis
 quod non seminasti. (22) Dicit ei: De
 ore tuo te iudico, serve nequam;
 sciebas quod ego homo austerus sum
 tollens quod non posui et metens
 quod non seminavi; (23) et quare
 non dedisti pecuniam meam ad
 mensam, ut ego veniens cum usuris
 utique exegissem illam? (24) Et
 adstantibus dixit: Auferte ab illo
 mnam et date illi, qui decem mnas
 habet. (25) Et dixerunt ei: Domine,
 habet decem mnas. (26) Dico autem
 vobis, quia omni habenti dabitur,
 et abundabit; ab eo autem, qui
 non habet, et quod habet auferetur
 ab eo. (27) Verumtamen inimicos
 meos illos, qui noluerunt me regnare
 super se, adducite huc et interficite
 ante me. (28) Et his dictis, prae-
 cedebat ascendens Hierosolymam.
 (29) Et factum est, cum appropin-
 quasset ad Bethphage et Betha-
 niam ad montem, qui vocatur Oli-
 veti, misit duos discipulos suos
 (30) dicens: Ite in castellum quod
 contra est; in quod introeuntes
 invenietis pullum asinae alligatum,

ẽmber nẽ vlt / oggatocmeg õtèt z
 hoziatoc idè / (31) z haki tutõket
 kèzdènd ig mõgatoc õnèki / mezt vr
 aieifa 9 zõlgalattfat (32) El menenèc
 ke· kie èzèztèttècuala z m̃g lélec a·
 uèhmèt allatta mikent mōdottauala
 9 nèkie (33) Azocnac ke· megodattoc
 a vèhmet mōdanac 9 vrai õnèkie
 mit oggatoc meg a· uèhmèt / (34) z
 9c mōdanac¹ mezt vr valla 9 kèllèmè-
 teflegèt / (35) Es viuec azt i^ohoz /
 Es 9 ruhaiokat a· vèhemrè hañuan
 i^t felirè vltètec / (36) O èlmèuè
 ke· tèzeiticuala 9 ruhaiocat az vtba
 / (37) Es micor kòzèleitène oliuet
 hègen^e leitõierè / kezden^e mēd a·
 lezallocnac² golèkeztèti² / 929luè
 dilèznìec iftènt nag zõual mēd a·
 iozagokezt kikèt lattacuala (38) mōd-
 uā Aldot a· kiraf ki iqt vñnac nèuè-
 bè / bèkefeg mèbèn z dilõfeg magaf-
 fagocban Es³ a· leualtac³ |

Lucal

78va

(39) Es a· lèuالتac k9339l nèmèllèc
 mōdanac õnèki Mèftez fedmeg te
 taneituañidat (40) Kien^e 9 mōda
 Mondom tünèctec mezt ha èzec
 vèztèglèndn^e a· kouèc kaialtnac (41)
 Es hog kòzèleitetuolna latuā a·
 uazoft lira 9raita mōduā / (42) Mezt
 es ha te megèfmèzteduolna / es valo-
 bizõn è te napodban mèl tenèked
 bèkèfegèdrè Ma ke· èlreitèttèc te
 zemèidtol / (43) mezt ion^e napoc te
 bèled / z meg kòzèkezn^e teged te
 èllènfègid plancal z megkòzèkezn^e
 tegedèt z egbè zõreitnac tegedèt
 mēndènonnèn(44) z a· fõldrètèzièztn^e
 tégèdèt / z⁴ te fiaidat kie te bènnèd
 vadnac / azezt hog nè èlmèztèdm̃g
 te meglatatodnac idèièt (45) Es bè

cui nemo unquam hominum sedit;
 solvite illum et adducite. (31) Et
 si quis vos interrogaverit: *Quare*
solvitis? sic dicetis ei: Quia
 Dominus operam eius desiderat.
 (32) Abierunt autem qui missi erant
 et invenerunt, sicut dixit illis, stan-
 tem pullum. (33) Solventibus autem
 illis pullum, dixerunt domini eius
 ad illos: Quid solvitis pullum? (34) At
 illi dixerunt: Quia Dominus eum
 necessarium habet. (35) Et duxerunt
 illum ad Iesum, et iactantes vesti-
 menta sua supra pullum imposue-
 runt Iesum. (36) Eunte autem illo,
 substernebant vestimenta sua in
 via. (37) Et cum appropinquaret
 iam ad descensum montis Oliveti,
 coeperunt omnes turbæ discipulo-
 rum gaudentes laudare Deum voce
 magna super omnibus quas viderant
 virtutibus (38) dicentes: Benedictus,
 qui venit rex in nomine Domini,
 pax in caelo, et gloria in excelsis.
 (39) Et quidam pharisaeorum de
 turbis dixerunt ad illum: Ma-
 gister, increpa discipulos tuos.
 (40) Quibus ipse ait: Dico vobis, quia
 si hi tacuerint, lapides clamabunt.
 (41) Et ut appropinquavit, videns
 civitatem flevit super illam (42) di-
 cens: Quia si cognovisses et tu, et
 quidem in hac die tua, quae ad
 pacem tibi, nunc autem abscondita
 sunt ab oculis tuis. (43) Quia venient
 dies in te, et circumdabunt te ini-
 mici tui vallo et circumdabunt te et
 coangustabunt te undique, (44) et
 ad terram prosternent te et filios
 tuos, qui in te sunt, et non
 relinquent in te lapidem
 super lapidem, eo quod non
 cognoveris tempus visitationis
 tuae. (45) Et ingressus in templum

¹ A d előtt tintája összefutott d.

² Variáns: *descendentium*.

³ Vö. a 78va első szavaival.

⁴ Az z a-ból igazítva.

menuē a· templōba kèzde ki hanni
 a3 azolocat z a· véuokèt q bènne (46)
 mōduan azocnac Izuan vagō mezt
 èn hazam imadlagnac haza / tú ke-
 tōttétec azt toluaiocnac bazlangaia
 / (47) Es vala mēdz napon a· temp-
 lomban taneituan A· papoc feiedèlmi
 ke· z a3 iraftudoc z a· nepècn° feiedèl-
 mi kezèlicuala qtet èluèztènièc (48)
 z nē lèlicuala mit tènenn° qnèki /
 mèzt mēdznép vèghotuala halgatuan
 qtèt |

XX

78vb

Es ug lot a· napoc eggiebèn q a3
 nepèt taneitatta / z a· temp-
 lomban euāgelizalatta / eg-
 bè golèkezen° a· papocnac
 feiedèlme¹ z a3 iraftudoc a· ueneckèl
 / (2) z mōdanac qnèki Mondm̄g mū-
 nèkq̄c mel hatalmal tēzèd èzekèt /
 auag ki a3 ki atta teneked è hatalmat
 (3) Fèlèluen ke· monda azocnac
 Kèzdlèc èn es tūtoqkèt èz² igé2ql fe-
 lèllètèc ènnèkè (4) Ianofnac kèzèzt-
 segè mèbql vala è auag èmbezeetql
 (5) z qk gondolnac uala qnq̄ bènnèc
 mōduan mēt ha mōdanguc mēnbql
 mōd azezt mirè nē hittètec qnèki /
 (6) Ha ke· mōdanguc èmbezeetql
 mēd a· nēp meḡkq̄èz mūkèt /
 mezt bizonofoc valanac Ianofnac
 i ḡ a 3 pphā voltaban / (7) z fèlèlèn°
 q nē tuttokat honnan volna (8) Es
 mōda qnèkic i° En fē mōdom tūnèc-
 tec mel hatalmal tēzēm èzekèt (9)
 Kèzde ke· a· nepn° mōdani pelda-
 bèzèdbèn Eg nēminèmq³ èmber plan-
 tala žolqt / z ada azt a·⁴ vince-
 lèzecn° / z q žazandocla foc idq̄bèn
 (10) Es idèiè kozan èzèzte q žolḡaiat
 a· vincelèzechèz / hog adnanac q
 nèki a· žolqnèc ||

¹ Helyesen: *feiedèlmi*.

² Másolási hiba *eg* helyett.

³ Variáns: *quidam*.

coepit eicere vendentes in illo et
 eementes (46) dicens illis: Scriptum
 est: Quia domus mea domus oratio-
 nis est, vos autem fecistis illam spe-
 luncam latronum. (47) Et erat
 docens cotidie in templo. Principes
 autem sacerdotum et scribae et
 principes plebis quaerebant illum
 perdere, (48) et non inveniabant
 quid facerent illi. Omnis enim popu-
 lus suspensus erat audiens illum.

XX

Et factum est in una die-
 rum, docente illo populum in templo
 et evangelizante, convenerunt prin-
 cipes sacerdotum et scribae cum
 senioribus (2) et aiunt d i c e n t e s
 ad illum: Dic nobis, in qua potestate
 haec facis? aut quis est, qui dedit
 tibi hanc potestatem? (3) Respon-
 dens autem I e s u s dixit ad illos:
 Interrogabo vos et ego unum verbum
 Respondete mihi: (4) Baptismus
 Iohannis de caelo erat an ex homini-
 bus? (5) At illi cogitabant intra se
 dicentes: Quia si dixerimus de caelo,
 dicet: Quare ergo non credidistis
 illi? (6) Si autem dixerimus ex
 hominibus, plebs universa lapidabit
 nos; certi sunt enim Iohannem
 prophetam esse. (7) Et responderunt
 se nescire unde esset. (8) Et Iesus
 ait illis: Neque ego dico vobis in
 qua potestate haec facio. (9) Coepit
 autem dicere ad plebem parabolam
 h a n c : Homo plantavit vineam et
 locavit eam colonis, et ipse peregre
 fuit multis temporibus. (10) Et in
 tempore misit ad cultores servum,
 ut de fructu vineae darent illi. Qui

⁴ Sor fölötti betoldás; az utána követ-
 kező q betűn törlési szándék látszik.

gimolLèbèn / Kic meguèzuen èlèzèztec
 ɔtèt hýan (11) τ hozia tolda
 mas zolgaiait èlèzèzteni Azoc ke· èzt
 es meguèzuè τ boz̄z̄ofagockal gètez-
 uè èlèzèztec hýan / (12) τ tolda haz-
 madot èzèzteni / Kic azt es meg
 fèphètuè kiuètec (13) Mōda ke· a·
 zolganac¹ ura / Mit tegèc Èrèztem
 èn zèzètɔ fiamat / nètantalat èzt
 altallac micor latangac (14) Kit
 micor lattac uolna a· vincelèzec gon-
 dolanac ɔnɔ bènnec mōduā E3 a·
 magz̄at Qlluc meg ɔtet hog legen
 mienc èz ɔzɔc (15) Es a· zolɔn kuuɔl
 vètuè megɔlec ɔtèt mit tezèn azezt
 azocnac a· zolɔn^e vra (16) Jɔ τ
 eluèzti a· vincelèrekèt / τ agga a· zɔ-
 lɔt egèbècn^e / Ki haluā mōdanac nèki
 Az nem lézèn (17) Q ke· nèzuè azo-
 cat mōda / Mi azezt a· mèl izuā vaɔ̄
 A· kɔuèt kit meɔtaltac a· rakoc èz
 lɔt a· zègelètn^e fèiebèn / (18) mēdz
 ki èfendic a· kɔzè megrazottatic /
 — —² kizè ke· a· kɔ èfendic meɔtɔzi
 azt (19) Es kezèficuala a· papocnac
 fèiedèlmi / τ a3 iraftudoc a3 idɔbèn
 kèzekèt reia èzèzteni / τ fèlec a· ne-
 pèt / mēt megèlmèztec hog hoziaioc
 mondotta è hafonlatot (20) Es alnol-
 koduan èzèzten^e |

alnolkodatokat / kic õmagocat iḡa-
 zaenac hafonlanac hog meɔfognac
 — —³ ɔtet ɔ bèzèdèbèn / τ⁴ adnac
 ɔtèt a· fèiedèlmfegnèc τ a· fèiedèlm
 hatalmanac / (21) τ kèzdec ɔtèt
 mōduan Mèftez tugguc / mezt iḡa-
 zan taneita3 / τ nē vèzèd è m b è-
 r e c n^e zèmelekèt / dè iftènn^e utat

¹ Olvasási és másolási hiba *zolgnac*
 'vineae' helyett.

² Egybetűnyi törlés.

caesum dimiserunt eum inanem. (11)
 Et addidit alterum servum mittere.
 Illi autem hunc quoque caedentes
 et afficientes contumelia dimiserunt
 inanem. (12) Et addidit tertium
 mittere; qui et illum vulnerantes eie-
 cerunt. (13) Dixit autem dominus
 vineae: Quid faciam? mittam filium
 meum dilectum, forsitan, cum hunc
 viderint, verebuntur. (14) Quem
 cum vidissent coloni, cogitaverunt
 intra se dicentes: Hic est heres,
 occidamus illum, ut nostra fiat
 hereditas. (15) Et eiectum illum extra
 vineam occiderunt. Quid ergo faciet
 illis dominus vineae? (16) Veniet et
 perdet colonos istos et dabit vineam
 aliis. Quo audito, dixerunt illi: Ab-
 sit. (17) Ille autem adspiciens eos ait:
 Quid est ergo hoc, quod scriptum
 est: Lapidem, quem reprobaverunt
 aedificantes, hic factus est in caput
 anguli? (18) Omnis, qui ceciderit
 super illum lapidem, conquassabitur;
 super quem autem ceciderit, com-
 minuet illum. (19) Et quaerebant
 principes sacerdotum et scribae
 mittere in illum manus illa hora et
 timuerunt populum; cognoverunt
 enim quod ad ipsos dixerit simili-
 tudinem hanc. (20) Et observantes
 miserunt insidiatores, qui se iustos
 simularent, ut caperent eum in
 sermone, ut traderent illum princi-
 patui et potestati praesidis. (21) Et
 interrogaverunt eum dicentes: Ma-
 gister, scimus quia recte dicitis et
 doces et non accipis personam, sed

³ Három betűnyi törlés.

⁴ Variáns: *et*.

igaffággal tancitod (22) Illic è münè-
kõnc adot adnõnc Lažaznac auag nõ
(23) Megèfmèzuè ke· 9 alnolkodat-
tokat mōda azõcnac Mit kèfèzetetec
èngemèt (24) mutaffatoc ènnèkem a-
pèžt ki kèpet valfa τ kōžñl iraffat
Fèlèluè mōdanac nèki Lažazet / (25)
Es mōda azõcnac Aggatocm̃g azezt
mèl Lažaze Lažaznac / τ a· mèl iftene
iftènn^o / (26) τ nē foghatacm̃g 9 igè-
ièèzt a· nepèc èlõt / τ Ludalkoduã 9
fèlèletin vèžtèglèn^o (27) Hožia vepèn^o
ke· a· faduceofoc kōžžol nemèllec kie
m̃g tağaggac a· fèlkèlètèt τ kèzdec
õtèt (28) mōduan Moýfes izt münè-
kõnc / Ha valakin^o atffafia meğha-
land / τ èž fèlèlegèt vallot lènd
/ τ èž magzatnalkùl lènd / hog vègè
ažt 9 atffafia fèlèlegègè τ fel tamažia
a· magzatot 9 atffafianac / (29) Vala-
nac azezt hetèn atafiac / τ až èlõ vøn
fèlèlegèt |

Lucal

79va

τ 9 meghala magzatnalkùl / (30) τ a-
mafod ueue ažt až es meghala fiunal-
kùl (31) azonkèppèn mēd hètèn τ
nē haganac magzatot τ meğhalanac
/ (32) τ¹ mentõl vtõlb a· nēbezi es
m̃ghala / (33) a· fèlkèlètèbèn azezt kie
a· fèlèlegè èzec kōžžol mēt bizoñ
mēd hètèn vallottac õtèt fèlèlegõl
/ (34) τ mōda 9 nèkie i^o E uilagnac
fiai hazafkodnac τ menèkezètbè
adatnac / (35) dè azoc kie mèltoc
lèžn^o a· mas uilagnac τ a halottaibol
fèlkèlètn^o utanna nē hazafkod-
nac fem² fèlèlegèkèt nē vèžn^o (36)
mezt toabba meg fem halhatnac /
mèzt egènloc vadnac až angalockal
τ iftènn^o fiai / mèzt legèn^o fèntèlètn^o
fiai / (37) dè hog fèlkèllèn^o a· halottac

¹ Variáns *et.*

² Utána egybetűnyi törlés.

viam Dei in veritate doces: (22) licet
nobis tributum dare Caesari an
non? (23) Considerans autem dolum
illorum dixit ad eos: Quid me tenta-
tis? (24) Ostendite mihi denarium.
Cuius habet imaginem et inscriptio-
nem? Respondentes dixerunt ei: Cae-
saris. (25) Et ait illis: Reddite ergo
quae sunt Caesaris Caesari, et quae
sunt Dei Deo. (26) Et non potuerunt
verbum eius reprehendere coram
plebe, et mirati in responso eius
tacuerunt. (27) Accesserunt autem
quidam sadducaeorum, qui negant
esse resurrectionem, et interroga-
verunt eum (28) dicentes: Magis-
ter, Moyses scripsit nobis: Si frater
alicuius mortuus fuerit habens uxore-
m, et hic sine liberis fuerit, ut acci-
piat eam frater eius uxorem et sus-
citet semen fratri suo. (29) Septem
ergo fratres erant, et primus accepit
uxorem et mortuus est sine filiis.
(30) Et sequens accepit illam et
ipse mortuus est sine filio. (31) Et
tertius accepit illam, si-
militer et omnes septem, et non
reliquerunt semen et mortui sunt.
(32) Novissime omnium mortua est
et mulier. (33) In resurrectione
ergo cuius eorum erit uxor? siqui-
dem septem habuerunt eam uxorem.
(34) Et ait illis Iesus: Filii huius sae-
culi nubunt et traduntur ad nuptias,
(35) illi vero, qui digni habebuntur
saeculo illo et resurrectione ex mor-
tuis, neque nubent neque ducent
uxores; (36) neque enim ultra mori
poterunt; aequales enim angelis
sunt et filii sunt Dei, cum sint filii
resurrectionis. (37) Quia vero resur-

³ Lehet, hogy másolási hiba *fèlkèlètnèc* helyett.

Moifes mutatta a· bokoznal mikeppē mōga vrat Abracham iftēnen° Ifaac iftēnen° τ Jacob iftēnen° (38) Iftēn ke· nē halottake / dē èlèuēneke mezt mēden° èln° qnēki (39) Fèlèluē ke· az iraftudoc kq339l nēmellēc mōdanac Mēftez iol mōdad / (40) τ toabba fēnki nē mèziuala qtèt kèzdèni (41) Monda ke· azocnac Mikèppèn mōgac x° nac dauid |

79vb

fia voltat / (42) τ q dauid mōd a· plalmofoenac kqñuebē Monda vr èn v2ānac vI èn ioqóm fèlql / (43) Miglèn vèffēm te èllènfegidèt te labaidnac famoſa ala / (44) dauid azezt v2anac hÿa aÿt / τ mikèppèn q fia (45) Mēd a· nepēc hallatara ke· mōda q tancituañinac (46) Figèlmèziētec az iraftudoclt kie akaznac iaznioc ftolacban / τ zèzètn° kq39nètekèt vafazban / τ èlq zèkekèt finagógacban / τ èlq vIq hèlèkèt vèndègfegecbèn / (47) kie bènèlie qzuègeen° hazocat / hoziu imadfaqót hafonluā / èzec vèznèc nagob kazhozatot

XXI[1] 21

Tèkentuē ke· lata a· kazdagocat / kie èzèztic vala q aiandokocat a· gazoſilanciumba¹ / (2) lata ke· eg neminèmq zègèn qzuèget ket fel akLa èzèztètet (3) τ mōda Bizoiñ mōdom tünèctec mezt è zègèn qzuèg mēdènecnèl tqbbèt èzèztèt / (4) mezt mēd èzec q hqoqlkqdetecbql èzèztètèt iftèn aiandokit è ke· abbol mel q nèki fogatkozatos / èzèztètèt mēd q èlètèt mellèt vallot (5) Es nemellècnèc²

¹ A latin *gazophylacium* < görög *γασοφυλάκιον* 'kincstár' magyarosított alakja.

gant mortui, et Moyses ostendit secus rubum, sicut dicit Dominum, Deum Abraham et Deum Isaac et Deum Iacob. (38) Deus autem non est mortuorum, sed vivorum; omnes enim vivunt ei. (39) Respondentes autem quidam scribarum dixerunt ei: Magister, bene dixisti. (40) Et amplius non audebant eum quidquam interrogare. (41) Dixit autem ad illos: Quomodo dicunt Christum filium esse David? (42) et ipse David dicit in libro Psalmorum: Dixit Dominus Domino meo: sede a dextris meis, (43) donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum? (44) David ergo Dominum illum vocat, et quomodo filius eius est? (45) Audiente autem omni populo, dixit discipulis suis: (46) Attendite a scribis, qui volunt ambulare in stolis et amant salutationes in foro et primas cathedras in synagogis et primos discubitus in conviviis, (47) qui devorant domos viduarum simulantes longam orationem. Hi accipient damnationem maiorem.

XXI

Respiens autem vidit eos, qui mittebant munera sua in gazophylacium, divites. (2) Vidit autem et quandam viduam pauperulam mittentem aera minuta duo. (3) Et dixit: Vere dico vobis, quia vidua haec pauper plus quam omnes misit. (4) Nam omnes hi ex abundantia sibi miserunt in munera Dei, haec autem ex eo quod deest illi omnem victum suum quem habuit misit. (5) Et quibusdam

² Helyesen: *nemellèc*.

a' tèmplomrol bèzèllèttec hog io
kouèckel z aiandokockal èkèfeitè-
tèt volna mōda (6) èzekèt mellèkèt ||

eŵta

80ra

lattoc iŋ^o a' napoc kiebē nē hagatic
kḡ kouḡn ki nē meḡ tḡzèttèfsec (7)
Kèzdec ke· ḡtèt mōduan ParanLolo
micor lèzn^o èzec / z mèl ièlenfegèc¹
micoz kèzdnèc lènièc (8) Ki mōda
Laffatoc hog èlne hitèttèfsetec mēt
fokac iŋ^o èn nèuèmbè mōduan mezt
èn vagoc z az idḡ èlkḡzèleit / neakaz-
iatoc azezt mennetec azoc utan / (9)
Mikoz azezt latandotoc² hadakat z
— —³ hitètefekèt ne akaziatoc megŷ-
èdnetec / èzeen^c ke· èlḡzèz lènnièc
kél dè nē legottan vègèzèti (10) Tahat
monduala nèkic Tamad nemzèt nèzèt
èllèn z oḡzḡg oḡzḡg èllèn (11) z
lèzn^o nag föld indolatoc hèlec zèzent
z dḡḡoc z èhsfegèc z mēni fèlèlmèc /
z lèzn^o nag ièlenfegèc / (12) dè mēd
èzec èlḡt vètic tú reiatoc ḡ kèzekèt
/ z vldḡzn^o ḡ finagogaiocban èla-
zoluan / z ḡziḡetecbè vonuā kiraloc
èlèibè / z fèiedèlmèc èlèibè v i t è t t e c
èn nèuèmezt (13) Tḡztennèc ke·
tùnèttec tanofaḡba / (14) vèffsetèc
azezt tú zūuètècbè ne gondoffa-
toemḡ mit fèlèllèttec / (15) mezt èn
adoc žat z bḡlèfegèt kin^o èllènè nē
alhatnac / z èllènè nē mōdhatnac
mēd tú èllènfeḡtèc (16) Elazoltattoc
ke· zulèitèctḡl z afatocfiaitol z
rokonitoctol z |

80rb

baratitoctol / z halallal meḡḡètèzn^o
tú kḡzḡḡlètèc / (17) z leztèc gū-

¹ Hibás fordítás; vö. Káldi (1626): „és
michoda a' jele, mikor megkezdenek
lenni?”

dicentibus de templo quod bonis
lapidibus et donis ornatum esset,
dixit: (6) Haec quae videtis, venient
dies, in quibus non relinquetur lapis
super lapidem, qui non destruat.
(7) Interrogaverunt autem illum
dicentes: Praeceptor, quando haec
erunt, et quod signum cum fieri
incipient? (8) Qui dixit: Videte
ne seducamini; multi enim venient
in nomine meo dicentes quia ego
sum, et tempus appropinquavit;
nolite ergo ire post eos. (9) Cum
autem audieritis proelia et seditio-
nes, nolite terreri; oportet primum
haec fieri, sed nondum statim finis.
(10) Tunc dicebat illis: Surget gens
contra gentem et regnum adversus
regnum. (11) Et terraemotus magni
erunt per loca et pestilentiae et
fames terroresque de caelo, et signa
magna erunt. (12) Sed ante haec
omnia incipient vobis manus suas et
persequentur tradentes in syna-
gogas et custodias, trahentes ad
reges et praesides propter nomen
meum; (13) continget autem vobis
in testimonium. (14) Ponite ergo in
cordibus vestris non praemeditari
quemadmodum respondeatis. (15)
Ego enim dabo vobis os et sa-
pientiam, cui non poterunt resistere
et contradicere omnes adversarii
vestri. (16) Trademini autem a
parentibus et fratribus et cognatis
et amicis, et morte afficient ex vo-
bis, (17) et eritis odio omnibus

² A d ḡ-ból, a d után következő o
pedig a-ból igazítva.

³ Sor végi és a következő sor eleji
törlés, diszítással fedve.

lofegecbèn mēdèn èmbezeen¹ èn
 nèuemēt / (18) z fùzt tù fèteçrøl èlnē
 vèž / (19) bekèfègbèn biziatoç tù
 lèlketekèt (20) Miko2 ke· latangatoç
 ihzèlemēt a· hadtol megkòzèkežtètni
 / tahat tuggatoç mezt èlkòžèleit o
 pužtolatfa / (21) Tahat kic iudéaban
 vadnac fuffanac a· hegeçrè / z kic
 o kòžèpettè eltauožianac / z kic a·
 vidèkecbèn o bèle ne meñnèn² / (22)
 mezt èzeç gòžodèlmn² napi / hog
 bè tèlfeleggèn² mēdenèç mellèç izuā
 vadnac (23) Iaý ke· tèzhèfecn² z
 žùlòknèç a· napoçban / mezt lèžèn
 nag žozongatas földøn / z hazag è
 nepnèç (24) z èfn² tòzn² žaiabac / z
 megfògattatuan vitètn² mēdèn nē-
 zètec² kòžicbè / z ihzlm megñomot-
 tatic poganoc² / miglè bètèlfeleg-
 gèn² nēžètec² idèieç (25) Es lèžn²
 ièlenfegèç napban z hodban z Lilla-
 goçban / z földèken nēžètec² žozò-
 gatafoc / téngeç haborolatfanac z
 habainac žozatfatol / (26) èmbezeç
 meg ažuan a· felèlmtòl / z a· važo-
 dalmtol mellèç iqn² mēd è uilagra /
 mezt mēni iožagoc m̄g indoltatnac /
 (27) z tahat latfac èmbezn² fiat iqni
 kòdbè nag hatalmal z nagfağgal /
 (28) Ežec² ke· kèžduen |

Lucal

80va

lennièç tèkenlètec z èmèlletecfel tù
 fètekèt mezt èlkòžèleit tù žabadfag-
 toç (29) z monda oñèkic è hafonlatot
 Lalfatoc a· figèfat z mēdž facat (30)
 micor imar o bèlòlòç³ gimòlòt tè-
 zemtèdn² / mezt kòžèl uagon a·
 ñar / (31) ugan es tù micor latanga-
 toç èžekèt lennièç tuggatoç mezt
 kòžèl uagò iftènn² ožaga / (32)
 Bižoñ mōdom tūnètec mezt nē

propter nomen meum, (18) et capil-
 lus de capite vestro non peribit.
 (19) In patientia vestra possidebitis
 animas vestras. (20) Cum autem
 videritis circumdari ab exercitu
 Hierusalem, tunc scitote quia
 appropinquavit desolatio eius; (21)
 tunc qui in Iudaea sunt, fugiant ad
 montes, et qui in medio eius, disce-
 dant, et qui in regionibus, non
 intrent in eam; (22) quia dies ultionis
 hi sunt, ut impleantur omnia quae
 scripta sunt. (23) Vae autem prae-
 gnantibus et nutrientibus in illis
 diebus, erit enim pressura magna
 super terram et ira populo huic.
 (24) Et cadent in ore gladii et captivi
 ducentur in omnes gentes, et Hie-
 rusalem calcabitur a gentibus, donec
 impleantur tempora nationum.
 (25) Et erunt signa in sole et luna
 et stellis, et in terris pressura geni-
 um prae confusione sonitus maris et
 fluctuum, (26) arescentibus homi-
 nibus prae timore et exspectatione,
 quae supervenient universo orbi;
 nam virtutes caelorum movebuntur.
 (27) Et tunc videbunt Filium homi-
 nis venientem in nube cum potestate
 magna et maiestate. (28) His au-
 tem fieri incipientibus, respicite et
 levate capita vestra, quoniam
 appropinquat redemptio vestra.
 (29) Et dixit illis similitudinem:
 Videte ficulneam et omnes arbores:
 (30) cum producunt iam ex se
 fructum, scitis quoniam prope
 est aestas. (31) Ita et vos cum
 videritis haec fieri, scitote quoniam
 prope est regnum Dei. (32) Amen
 dico vobis, quia non praeteribit

¹ Variáns: *hominibus*.

² Helyesen: *Ežec*.

³ Az è más betűből igazítva.

mulic el è nemzèt mignē mēden^e
legēn^e (33) Meñ τ fōld èl mulic èn
igēm ke· èl nē mulnac (34) Figèl-
mèziète ke· magatocnac / netalan-
tal megnèhèzeggēn^e tù žuuètec toz-
koffaǵǵal τ rēzǵǵfeggèl / τ è uilagnac
žozǵalmažatoffaǵaua / τ iqyōn tù
kōzitecbè a· hiztèlen nap / (35) mezt
mōnal tōz iq mēdenecn^e kōzicbè /
kic vln^e mēden fōldn^e žemelen /
(36) τ ug vigaziatoc mēden idōbèn
imadkozuan / hog mèltac legètec
èltauožtatnotoc mèd èzekèt meffèc
iqùèndōc / τ allanotoc èmber fianac
èlōttō (37) Vala ke· nappal tancitua
a· templomban dè èyèl ki mēnuē
lakozicuala a· hegen ki hiuatic oliuet-
nac / (38) τ mēdž nēp žozǵalmažic-
uala q hozia a· tem- |

generatio haec, donec omnia fiant.
(33) Caelum et terra transibunt,
verba autem mea non transibunt.
(34) Attendite autem vobis, ne
forte grauentur corda vestra in
crapula et ebrietate et curis huius
vitae, et superveniat in vos repen-
tina dies illa; (35) tanquam laqueus
enim superveniet in omnes, qui
sedent super faciem omnis terrae.
(36) Vigilate itaque omni tempore
orantes, ut digni habeamini fugere
ista omnia, quae futura sunt, et
stare ante Filium hominis. (37) Erat
autem diebus docens in templo;
noctibus vero exiens morabatur in
monte, qui vocatur Oliveti. (38) Et
omnis populus manicabat ad eum
in templo audire eum.

80vb

plōba iqni halgatni q̄tèt

XXII 22

XXII

Elkōzèleit vala ke· a· pōǵalac-
nac inèpec¹ napia ki mōdatoc
hufuetn^e / (2) τ kèzèficuala a·
papocnac feiédèlmi τ až iraf-
tudoc mikèppèn ist meǵolhèt nec / dè
felicuala a· nēpèt / (3) Bēmene ke·
fathanas Iudafba / ki nēužtètic
seaziuthnac a· tizènkètto kōzžōl eg
(4) τ èlmene τ bèželle a· papocnac
feiédèlmiuèl² τ a· mèftezeckèl³ / mi-
keppèn q̄tèt èlarolna q̄nèki / (5) τ
q̄zōlèn τ fōǵadanac q̄nèki penžt ad-
nioc / (6) τ fōǵada τ kèzèfi vala ažo-
kat⁴ hog kèžbè adna q̄tèt gōlèke-
žètnèlkūlōn (7) Iqūq ke· a· pōǵala
ètèln^e napia kin a· bazant kèl vala
meǵ q̄lni / (8) τ èzèžte Petezt τ Ia-

Appropinquabat autem
dies festus azymorum, qui dicitur
Pascha; (2) et quaerebant principes
sacerdotum et scribae, quomodo
Iesum interficerent; timebant vero
plebem. (3) Intravit autem satanas
in Iudam, qui cognominabatur I-
scariotes, unum de duodecim. (4)
Et abiit et locutus est cum principi-
bus sacerdotum et magistratibus,
quemadmodum illum traderet eis.
(5) Et gavisi sunt et pacti sunt pecu-
niam illi dare. (6) Et spondit. Et
quaerebat opportunitatem ut trade-
ret illum sine turbis. (7) Venit autem
dies azymorum, in qua necesse erat
occidi pascha. (8) Et misit Petrum et

¹ A rövidítés jele a felette levő E betűben.

² A második i e-ből igazítva, a u is más betűből van; talán n^e volt a szó végén,

és ebből lett: nèl, az l pótlólag hozzáírva.

³ A latinban cum ... magistratibus.

⁴ Másolási hiba az okot helyett.

noft mōduan / Meñhètec kézèhe-
tecĩng múnèkõc a· bazant hog ègõnc /
(9) τ õk mōdanac / Hol akazod alkot-
nonc / (10) τ mōda azocnac / tú a·
vazofba bèmenettètec / èlõtõcbè kel
túnèctec eg neminèmõ èmbez ko2-
loual vizèt viuèn / Kõuèffètèc õtèt
a· hazba kibè bèmegèn / (11) τ mon-
gatoc a· haznac hazĩ atfanac Mèlter
mõga tenèked hol vagon a· zallas /
hol a· barant ègèm èn tancituanĩ-
mal / (12) τ õ mutat ||

ewta

81ra

túnèctec nag vaLoralo hèlt vèttètèt
τ ot kezèhètèc / (13) Menuè ke· lélec
mikent mōdot õ nèkie¹ τ megkezei-
tec a· bazant (14) Es micoz idèiè lõt-
uolna euec es a· tizenkèttõ õuèlè
(15) τ mōda õnekic Keuanattal
keuantam a· barant ènnè túuèlètèc
mi èlõt zènuèggèc (16) Mondom ke-
túnèctec Mezt nè èzèm¹ èzt èttõlfog-
uan / mignem bètèllèfeggec iftènn²
ozzaga (17) Es vèuè a· kèlhet hala-
latot ada τ mōda Vègètèc τ izia-
tocmĩg² azt tú kõzõttètèc (18) mezt
mōdom túnèctec / hog nè izõm è
zõlõ vèzõzõnèc nemzefebõl / mignè
iyõõn iftènn² ozzaga (19) Es vèuè a·
keñèrèt halalatot ada τ mĩg zège τ
ada õnèkic mōduã Ez èn tẽstem ki
tú èztètèc èlaroltatic / èzt tegetèc
èn èmlèkezètemrè (20) Azonkèppèn
es a· kèlhèt mi vtan vaLoraluolna
mōduan Ez a· kèleh vỹ tõzueñ èn
vèrèmbè ki fokakezt èlõtletic /
(21) Dè valobizon az èngèm èlazolo-
nac kèzè èn vèlè vagõ az aztalon / (22)
τ bizon èmbezno fia mégèn mi
zèzent megvègèzètètèt / Dè valo-
bizon iay az èmbezno ki miat |

Iohannem dicens: Euntes parate
nobis pascha, ut manducemus.
(9) At illi dixerunt: Ubi vis paremus?
(10) Et dixit ad eos: Ecce introe-
untibus vobis in civitatem occurret
vobis homo quidam amphoram aquae
portans, sequimini eum in domum,
in quam intrat, (11) et dicetis
patrifamilias domus: Dicit tibi Ma-
gister: Ubi est diversorium, ubi
pascha cum discipulis meis mandu-
cem? (12) Et ipse ostendet vobis
cenaculum magnum stratum, et ibi
parate. (13) Euntes autem invene-
runt sicut dixit illis et paraverunt
pascha. (14) Et cum facta esset hora,
discubuit et duodecim apostoli
cum eo. (15) Et ait illis: Desiderio
desideravi hoc pascha manducare
vobiscum, antequam patiar. (16)
Dico enim vobis, quia ex hoc non
manducabo illud, donec impleatur in
regno Dei. (17) Et accepto calice
gratias egit et dixit: Accipite et
dividite inter vos; (18) dico enim
vobis, quod non bibam de genera-
tione vitis, donec regnum Dei
veniat. (19) Et accepto pane gratias
egit et fregit et dedit eis dicens:
Hoc est corpus meum, quod pro
vobis datur; hoc facite in meam
commemorationem. (20) Similiter
et calicem, postquam cenavit, dicens:
Hic est calix novum testamentum
in sanguine meo, qui pro vobis
fundetur. (21) Verumtamen ecce
manus tradentis me mecum est
in mensa. (22) Et quidem Filius
hominis, secundum quod definitum
est, vadit; verumtamen vae homini

¹ A z r-bõl igazítva.

² Olvasási és másolási hiba oziatoc-

mej 'divide' helyett. Vö. MELICH: Nyr.
30: 418.

èl azoltatic / (23) τ οκ κèzden^o κèz-
dezkednièc / οηδ̄ κoζoττoç / ki volna
o κoζoττoç ki oτèt èlazolando uolna
(24) lot vètoκoδèt οηδ̄ κoζoττoç / ki
o κoζoττoç tetnec nagobnac (25)
Monda ke· οηèkie Poganoenac kirali
vralκodnac o raitoc / τ κic hatalmat
valnac o raitoc tiζt taztoenac
hiuatnac / (26) tù ke· nē ig dè tù
κoζoττètèc nagob légèn mikeppèn a·
kùllèb τ ki fèllol mulo mikeppē a·
ζolgal / (27) mēt ki nagob / auag
ki ζolgal / nē dè ki ùl é En ke· vagoc
tù κoζoττètèc mikèppèn ki ζolgal
(28) Tù ke· vattoc κic meγmarat-
tatoc ènvèlè èn κéféztètimbèn / (29)
τ èn ζe2zec túnèctec o2ζaγot mi-
keppèn èn afam ζe2zèt ènnèkem /
(30) hog ègètèc z igatoc è n v è l e m
èn o2ζaγomban / τ vltoc a· zèkeken
itèluē iflznèc tiζenkèt nēzètet (31)
Mōda ke· v2 fimōnac¹ Simon yme
fathanas κouètet tùtoκèt / hog meg-
roftalna mikeppèn buzat (32) èn ke-
kèztèm te e2tèd / hog megne fogat-
koziec² tè hùtoδ / τ te valamicoron
megfozdoluā meγtoκellèd te afad-
fiat (33) Ki mōda οηèki Vram κèz
vagoc te uèled mennem |

Lucas

81va

halalza τ tomlòcèbè / (34) Es o mōda
Mondom tenèked Pètez nē ζol ma
kakas / mig nē hazomζèz tagaémeg
èngemèt efmèztedèt Es monda οηè-
kie / (35) Miko2 èzèζtettelèc tùtoκèt
f'acnalkùl τ taffoñalkùl / τ fazucnal-
kùl midenē valami fogatkoζot uolt
è meg túnèctec (36) τ οκ mōdanac /

illi, per quem tradetur. (23) Et ip-
si coeperunt quaerere inter se, quis
esset ex eis, qui hoc facturus esset.
(24) Facta est autem et contentio
inter eos, quis eorum videretur
esse maior. (25) Dixit autem eis:
Reges gentium dominantur eorum,
et qui potestatem habent super eos,
benefici vocantur. (26) Vos autem
nos sic, sed qui maior est in vobis,
fiat sicut minor; et qui praecessor
est, sicut ministrator. (27) Nam
quis maior est, qui recumbit,
an qui ministrat? nonne qui re-
cumbit? Ego autem in medio ve-
strum sum, sicut qui ministrat; (28)
vos autem estis, qui permansistis
mecum in tentationibus meis. (29) Et
ego dispono vobis sicut disposuit
mihi Pater meus regnum, (30) ut
edatis et bibatis super mensam
meam in regno meo et sedeat
super thronos iudicantes duodecim
tribus Israhel. (31) Ait autem Do-
minus: Simon, Simon, ecce satanas
expetivit vos ut cribraret sicut tri-
ticum; (32) ego autem rogavi pro te
ut non deficiat fides tua, et tu
aliquando conversus confirma fratres
tuos. (33) Qui dixit ei: Domine,
tecum paratus sum et in carcerem
et in mortem ire. (34) At ille dixit:
Dico tibi Petre, non cantabit hodie
gallus, donec ter abneges nosse me.
(35) Et dixit eis: Quando misi vos
sine sacculo et pera et calceamentis,
numquid aliquid defuit vobis? At
illi dixerunt: Nihil. (36) Dixit ergo

¹ Variants: *Simoni*.

² A e fölött kifakult tintacsöpp.

fēmi Mōda azezt ɔnekic / dē ma kinēc l'akia vagō feluégē / azonkēp-pēn z taffolt / τ kinēc nīL èlagga ɔ zocñaiat z végen tɔzt ɔ̄ m a g a n a c (37) Mezt mōdom tūnēctec hog meg ènn° mèl iruā vagon bè kēl tèllēfedni èn bènnē / τ hamiffackal žamlaltatot Es mezt azoc mèllēc vadnac èn rol-lam vegēzētēt valnac (38) Es ɔk mōdanac Vram im it kēt tɔr Es ɔ mōda ɔ nēkic Eleg (39) Es ki men-uō megenuala zokafa zēzēt az olaiocnac hēgēzē / Kouētec ke ɔtēt ɔ taneituañoc (40) Es micoz iutot-uolna a hēlžē mōda ɔnēkic / Imad-koziatoc hog kēfēztētèbē ne mēnētec / (41) τ ɔ èl tauozec ɔtɔllɔc eg kɔ hageitafne / τ tēzdeit lēhaituan imad-koziacuala (42) mōduan Afa ha aka-zod ved èl è kelhet èn tɔllēm / dē valobizoñ ne legen èn akaratom / dē tied / (43) ièlenc |

81vb

ke ɔneki angal ménbol batoreituan ɔtēt z hožia leuē a viadalban imad-koziacuala / (44) τ lɔt ɔ vèzèiè mikeppēn / vèzn° Leppēnètè lè lozoguā a fòldzè / (45) τ micoz fel-kɔltuolna az imadfağbol / z iɔtuolna ɔ taneituañihoz / lele azocat žomo-zofag miat èl aluuan / (46) Es mōda ɔnēkic Mit aložtoc kēllētec fel imat-koziatoc hog kēfēztētèbē bè ne mēn-ètec (47) Meg ɔ bèžellētte yme a gòlèkezēt / τ a tizēkettɔ kɔzɔɔl èg ki mōdatic Iudafnac èlèuè mulla vala azocat z megkɔzèlèite i't hog meğapolna ɔtēt (48) Ihc ke mōda ɔnēki Iudas apolattal arolod èl èm-bezn° fiat (49) Latuā ke èzec kic ɔ uēlec valanac mèl iquēdɔ vala / Mondanac ɔ nēki Vram ha vagione a kēffèl / (50) τ azoc kɔzɔɔl èg lapa a papoc fèièdèlmènec žolgaiait /

eis: Sed nunc qui habet sacculum tollat, similiter et peram, et qui non habet, vendat tunicam suam et emat gladium. (37) Dico enim vobis quoniam adhuc hoc, quod scriptum est, oportet impleri in me: Et cum iniquis deputatus est. Etenim ea, quae sunt de me, finem habent. (38) At illi dixerunt: Domine, ecce duo gladii hic. At ille dixit eis: Satis est. (39) Et egressus ibat secundum consuetudinem in montem Olivarum. Secuti sunt autem illum et discipuli. (40) Et cum pervenisset ad locum, dixit illis: Orate ne intretis in tentationem. (41) Et ipse avulsus est ab eis quantum iactus est lapidis, et positus genibus orabat (42) dicens: Pater si vis, transfer calicem istum a me: verumtamen non mea voluntas sed tua fiat. (43) Apparuit autem illi angelus de caelo confortans eum. Et factus in agonia prolixius orabat. (44) Et factus est sudor eius sicut guttae sanguinis decurrentis in terram. (45) Et cum surrexisset ab oratione et venisset ad discipulos suos, invenit eos dormientes prae tristitia. (46) Et ait illis: Quid dormitis? surgite, orate, ne intretis in tentationem. (47) Adhuc eo loquente ecce turba, et qui vocabatur Iudas, unus de duodecim, antecedebat eos et appropinquavit Iesu ut oscularetur eum. (48) Iesus autem dixit illi: Iuda, osculo Filium hominis tradis? (49) Videntes autem hi, qui circa ipsum erant, quod futurum erat, dixerunt ei: Domine, si percutimus in gladio? (50) Et percussit unus ex illis servum principis sacerdotum et amputavit auriculam eius dexte-

τ èl vağa 9 iog fülét (51) Fèlèluen¹ ke·
i^o monda Haggatoc èl eg èddeglen
/ Es micoz illèttè uolna 9 fülét m̄g
vigažta 9tèt (52) Monda ke· i^o azoc-
nac kie 9 hozia i9tèn^o vala a· papoc
fèiedèlmin^o / τ az eghaz mètezin^o τ
a· vénecn^o Ki i9ttètec èn hozia m
mōnal toluaihoz t9z9ckèl τ rudac-
kal ||

ēwta

82ra

meğfoğnotoc èngemèt /
(53) Iollèhet mēdz napon velètec
voltā volna a· tēmplomban / nē
noitottatoc tū kēzètekèt èn reiam /
dè èz tū idètec τ fètetfegn^o homafa /
(54) Meğfoğuan ke· 9tèt / viuec a·
papoc fèiedèlmin^o hazahoz / de pèter
mèz39l kouèti vala 9 t è t / (55) Tūz
goituā ke· a· pituaz k9zèpet / τ azoc
k9z9l vluèn Pèter vala 9 k9zèpet-
tec / (56) Kit micor latot uolna ne-
minèm9 leañ a· vilagnal ulèttè τ 9
reia tèkentetuolna / monda E3 es
9uelè vala / (57) τ m̄g tağada 9tèt
mōduā Nembezi nē èfmèztèm 9tèt
/ (58) τ kèuèfènne vāztatuan mas
latuā 9tèt mōda / Te es azoc k9z39l
vag / Dè pèter mōda O èmbez nē
vagoc (59) Es mōnal eg id9 k9z8è
muluan / mas bi39 valla vala mōd-
uan E3 es 9 uele vala / τ mezt gali-
leabèli (60) Es mōda pèter Embez
nē tudom mit mōdaž / τ legottā me9
è bèžellèttè kakas žola / (61) τ
m̄gfozdoluā vr tèkente Pètezt / τ
megèmlèkèzèc Pèter v2nac i9eie29l
mikèppèn mōdot / Mezt mi èl9t ka-
kas žol hazomžèz tağacmèg èngemèt
/ (62) τ ki mēuen kefezuè fira |

ram. (51) Respondens autem Iesus
ait: Sinite usque huc. Et cum teti-
gisset auriculam eius, sanavit eum.
(52) Dixit autem Iesus ad eos, qui
venerant ad se, principes sacer-
dotum et magistratus templi et
seniores: Quasi ad latronem existis
cum gladiis et fustibus? (53) Cum
cotidie vobiscum fuerim in templo,
non extendistis manus in me; sed
haec est hora vestra et potestas
tenebrarum. (54) Comprehendentes
autem eum duxerunt ad domum prin-
cipis sacerdotum. Petrus vero se-
quebatur a longe. (55) Accenso
autem igne in medio atrii et circum-
sidentibus illis, erat Petrus in medio
eorum. (56) Quem cum vidisset
ancilla quaedam sedentem ad lumen
et eum fuisset intuita, dixit: Et hic
cum illo erat. (57) At ille negavit eum
dicens: Mulier, non novi illum.
(58) Et post pusillum alius videns
eum dixit: Et tu de illis es. Pet-
rus vero ait: O homo, non sum.
(59) Et intervallo facto quasi ho-
rae unius, alius quidam affirma-
bat dicens: Vere et hic cum illo
erat; nam et Galilaeus est. (60) Et ait
Petrus: Homo, nescio, quid dicis.
Et continuo adhuc illo loquente
cantavit gallus. (61) Et conversus
Dominus respexit Petrum. Et re-
cordatus est Petrus verbi Domini,
sicut dixerat: Quia prius quam gal-
lus cantet, ter me negabis. (62) Et

¹ Valószínű, hogy a szó utolsó e betűjébe a másoló tévedésből beleírta az utána következő n kezdő szárát, ezért az e

o-nak látszik, s pótlólag meghúzta az n tényleges második szárát.

(63) Es a· fezfiac kic q̄tèt tazfacuala kazomlatot tēznèc vala q̄nèki vèzuē q̄ t è t (64) bē fedec q̄ ozéaiat / τ lapdoffacuala q̄tèt / τ kezdicuala q̄tèt mōduan p̄phetizal mūnèkq̄nc x° ki tegedèt Lapot / (65) τ egèbèkèt fokakat mōdnacuāla kazomluan q̄tèt / (66) τ hog nap lōt volna egbè gōlekezen° a· nēpèn° vèni / τ a· papocnac fièdèlmi τ a3 iraftudoc viuec q̄tet q̄ tanaloeba / mōduā Mongad mūnèkq̄nc ha te vag x° (67) Es mōda q̄nèkie Ha mōdandō tū nètèc nē hižtèc ènnèkem (69) Ha ke· kèzdèndlec nē fèlèltec ènnèkem (69) Ettōl foguā ke· lezèn èmbezno fia iftèn tēhètlegèn° ioḡia felōl (70) Mōdanac ke· mēdèn° Azezt te vag iftènn° fia Ki mōda Tū mōgatoc mezt èn vagoc (71) Es q̄k mōdanac / Mi tanofagot keuanōc meges / mezt mū magonc hallottuc q̄ žaiabol

XXIII

Es felkèluē mēd q̄ lokaffagoc / viuec q̄tèt Pilatofhoz / (2) Kèzdec ke· q̄tet vadolni mond-uan Ežt lelōc / mū nepōnkèt èlfozdeitatta τ mōduan q̄ maḡat kizalnac / (3) Pilato ke· kèzde q̄tèt mōduan Te vag è fidocnac kirala Es q̄ fèlèluē mōda Te mōdod |

Lucas

82va

/ (4) Monda ke· Pilato a· papoc fièdèlminèc τ a· gōlèkéžetecn° Sem eg ūgèt nē lelèc èž èmbezben / (5) Es q̄k hatalmaznacuala mōduā Meghabozeitotta a· nepèt mēd iudean

egressus foras Petrus flevit amare. (63) Et viri, qui tenebant illum, illudebant ei caedentes. (64) Et velaverunt eum et percutiebant faciem eius et interrogabant eum dicentes: Prophetiza, quis est qui te percussit? (65) Et alia multa blasphemantes dicebant in eum. (66) Et ut factus est dies, convenerunt seniores plebis et principes sacerdotum et scribae, et duxerunt illum in concilium suum dicentes: Si tu es Christus, dic nobis. (67) Et ait illis: Si vobis dixerō, non credetis mihi, (68) si autem et interrogavero, non respondebitis mihi neque dimittetis. (69) Ex hoc autem erit Filius hominis sedens a dextris virtutis Dei. (70) Dixerunt autem omnes: Tu ergo es Filius Dei? Qui ait: Vos dicitis, quia ego sum. (71) At illi dixerunt: Quid adhuc desideramus testimonium? ipsi enim audivimus de ore eius.

XXIII

Et surgens omnis multitudo eorum duxerunt illum ad Pilatum. (2) Coeperunt autem illum accusare dicentes: Hunc invenimus subvertentem gentem nostram et prohibentem tributa dare Caesari et dicentem se Christum regem esse. (3) Pilatus autem interrogavit eum dicens: Tu es rex Iudaeorum? At ille respondens ait: Tu dicis. (4) Ait autem Pilatus ad principes sacerdotum et turbas: Nihil invenio causae in hoc homine. (5) At illi invalescebant dicentes: Commovet populum docens per universam Iudaeam incipi-

žéztè / taneituan z kèzduè galilea-
 tolfoguan mēd èddeglen (6) Pilatō
 ke· haluā galileat Kèzde ha galileai
 èmber volna (7) z hog megèfmèzte /
 mezt herodes hatalma alol volna /
 èzèžte q̄tet herodèfhez / ki es q̄ Ihz̄lm-
 bèn vala è napocban (8) Herodes
 ke· latuā i^{et} igèn q̄zq̄lō / keuāna
 uala ke¹ loc idq̄tq̄foguā latni q̄tèt
 / azezt mezt lokacat hallotuala q̄
 zolla / z rēmenliuala valami iēlen-
 feget q̄ tq̄llō latni (9) Kèzdi vala ke·
 foc bēžedeckèl q̄tèt / z q̄ lēmit sem
 fèlèlè q̄nèki (10) Alnacuala ke· a
 papoc fèiedèlmi z az iaztudoc alha-
 tatoft vadoluā q̄tèt (11) Megutala ke·
 hezodes q̄tèt / q̄ fèzègeuèl / z megka-
 zomla q̄ltq̄žtètuè fèicèz ruhaba z
 èfmèg èzèžte Pilatofhoz (12) z lōn^e
 a napon Herodes z Pilatos bazato-
 foc mēt annac èlōttq̄ èllènsegefec
 valanac² egmaffal / (13) Pilatos ke· /
 egbè hiuan a· papocnac fèiedèlmit
 / z a· nēpèn³ mēftezit³ / (14) mōda
 q̄ nèkie Hožtatoc ènnèkè |

82vb

ez èmbezt / mōnal a· nēpèt èlfoz-
 deitatta / z La ž a z a d o i a me g-
 a d a f f a t me g t i l t a t t a⁴ / z
 ime èn tū èlōttètec me g kèzduè fēmi
 v̄gèt nē lelec èz èmbezbèn / èzec
 kq̄zq̄l mellècbèn q̄tèt vadoffatoc /
 (15) dè fem hezodes mēt megèzèž-
 tette q̄tèt mi hožiac⁵ / z ime fēmi
 halalnac mèlto nē lōt q̄ nèki (16)
 Elèzèžtè azezt megfèguen q̄tèt / (17)
 Kèhuala ke· eggèt èlèzèžtèni q̄nèki
 èz ynnèp napon (18) luq̄ltō ke·
 egembè mēd a· golèkežèt mōduā Ved
 èl èžt / z èzèždèl mūnèkq̄nc bazzā-
 baft / (19) Ki a· varofbā nēminèmq̄
 kèlafag z gilkoſfag tetèiezt èzèžtetèt

¹ Variáns: *autem*.

² A fényképen az első a fölött pont látszik. A kézirat illető helyén nincs pont.

ens a Galilaea usque huc. (6) Pila-
 tus autem audiens Galilaeam inter-
 rogavit, si homo Galilaeus esset.
 (7) Et ut cognovit quod de Herodis
 potestate esset, remisit eum ad
 Herodem, qui et ipse Hierosolymis
 erat illis diebus. (8) Herodes autem
 viso Iesu gavisus est valde; erat
 enim cupiens ex multo tempore
 videre eum, eo quod audierat multa
 de eo, et sperabat signum aliquod
 videre ab eo fieri. (9) Interroga-
 bat autem eum multis sermonibus.
 At ipse nihil illi respondebat. (10)
 Stabant autem principes sacerdotum
 et scribae constanter accusantes eum.
 (11) Sprevit autem illum Herodes
 cum exercitu suo et illusit indutum
 veste alba et remisit ad Pilatum.
 (12) Et facti sunt amici Herodes et
 Pilatus in ipsa die; nam antea
 inimici erant ad invicem. (13) Pila-
 tus autem convocatis principibus
 sacerdotum et magistratibus et
 plebe, (14) dixit ad illos: Obtulistis
 mihi hunc hominem quasi aver-
 tentem populum, et ecce ego coram
 vobis interrogans nullam causam
 inveni in homine isto ex his, in
 quibus eum accusatis. (15) Sed
 neque Herodes; nam remisi vos ad
 illum, et ecce nihil dignum morte
 actum est ei. (16) Emendatum ergo
 illum dimittam. (17) Necessè autem
 habebat dimittere eis per diem
 festum unum. (18) Exclamavit au-
 tem simul universa turba dicens:
 Tolle hunc et dimitte nobis Barra-
 bam, (19) qui erat propter seditio-
 nem quandam factam in civitate et
 homicidium missus in carcerem.

³ Téves fordítás.

⁴ A 23. 2-ből kerülhetett ide.

⁵ Variáns: *remisit eum ad nos*.

vala a· tòmločbè (20) Elm̄g azezt pilatḡ / bēželle ḡ nēkic akazuā èlè-zèžtēni i¹t (21) Es ḡk fel iuolten^o mōduan Fēžehedm̄g fēžehēdm̄g ḡtèt (22) Ḡ ke· hazmadžèz mōda ḡnēkic Miezt mi ḡonožt tḡt èž è m b e r / halalnac lēmi vḡtè nē lelēm ḡ bènne / meḡ feddem azezt τ èlèzèžtē ḡtèt (23) Es ḡc iuoltn^o vala ḡ žauockal / (24) τ Pilatos reia itèle ḡ kèzèfekèt / (25) Elèzèžte ḡnēkic ke· ažt ki až èmbezoldḡkefezt τ a· kefafažezt èzèž-tètèt uala a· tòmločbè / dè i¹t ada ḡ akaratfoenac (26) Es micō ||

ewta

83ra

ki vinneç ḡtèt / foḡanac meḡ eg ne-minemḡ Cireniai limont a· falubol iḡuḡt. Es vètec ḡ reia a· kèzèžtèt vifèl¹ni i^o utan (27) Kḡuetiuala ke-ḡtèt a· nēpnèc loc ḡlèkežtèt / τ a· nēbèziek² kic firatfacuala ḡtèt τ ḡažoflacuala ḡtet (28) Meḡfozdoluā ke· i^o ažochož mōda Ihzl̄m̄n^o Ia¹ni / ne akaziatoc fiznotoc èn raitaž² / dè fiziatoc tūnḡmagatokon / τ tū fiaitokon / (29) mezt iḡn^o — —³ napoc kiebèn mōdnac Bodogoc mèddḡc τ hafac kic nem žūltèn^o / τ èmlḡc kic nē èmtèt^o (30) Tahat kèždn^o mōdani hegecn^o èffètèc mū reianc / τ halmocnac fèdèžiečebè mūkèt / (31) mezt ha a· nēzs faban èžeket težèc až ažiuban mi lèžè (32) Vitetn^o uala ke· mas kèt alnokoc ḡ uèlè hog mḡ-fèžeitetnen^o / (33) Es mi utā iutanac a· hèl¹rè ki hiuatic kopažlatnac hol meḡfèžeitec Es a· toluaiokat eggi-kèt iḡ felḡl τ mafikat balfèlḡl (34) Ih̄ ke· mōduala Afa⁴ bolasm̄g ḡnēkic mēt nē tuggac mit tēžn^o / dè

(20) Iterum autem Pilatus locutus est ad eos volens dimittere Iesum. (21) At illi succlamabant dicentes: Crucifige, crucifige eum. (22) Ille autem tertio dixit ad illos: Quid enim mali fecit iste? nullam causam mortis invenio in eo; corripiam ergo illum et dimittam. (23) At illi instabant vocibus magnis postulantes ut crucifigere-tur, et invalescebant voces eorum. (24) Et Pilatus adiudicavit fieri petitionem eorum. (25) Dimisit autem illis eum, qui propter homicidium et seditionem missus fuerat in carcerem, quem petebant, Iesum vero tradidit voluntati eorum. (26) Et cum ducerent eum, apprehenderunt Simonem quendam Cyrenensem venientem de villa et imposuerunt illi crucem portare post Iesum. (27) Sequebatur autem illum multa turba populi et mulierum, quae plangebant et lamentebantur eum. (28) Conversus autem ad illas Iesus dixit: Filiae Hierusalem, nolite flere super me, sed super vos ipsas flete et super filios vestros. (29) Quoniam ecce venient dies, in quibus dicent: Beatae steriles et ventres, qui non genuerunt, et ubera, quae non lactaverunt. (30) Tunc incipient dicere montibus: Cadite super nos, et collibus: Operite nos. (31) Quia si in viridi ligno haec faciunt, in arido quid fiet? (32) Ducebantur autem et alii duo nequam cum eo, ut interficerentur. (33) Et postquam venerunt in locum, qui vocatur Calvariae, ibi crucifixerunt eum et latrones, unum a dextris et alterum a sinistris. (34) Iesus autem dicebat: Pater, dimitte illis; non enim sciunt

¹ Latin: (multa turba ...) mulierum.

² Sic! Valószínű, hogy az eredetiben az *m* rövidítését nézte el a másoló *ž*-nek.

(Vö. MELICH: Nyr. 30: 419.)

³ Egybetűnyi törlés.

⁴ Utána egy betű pirossal áthúzva.

megožtuā q ruhaiat èzèžtènèc nilakat / (35) z aluala¹ a nêp Iudaluā z meğ mèuèticuala q̄tèt a fèiedèlmec mōduan egmafnac Egèbèt m̄gvduo-
zoitèt |

83rb

ōmagat v̄duožehè / Ha èž xp̄c iftenn^c valažtotta (36) Kazomlatot tēžn^c vala ke· q nêki a vitèžec es hozia vepuē / z ècetet aduan q̄nêki (37) mōduā / Ha te vag fidoenac kiraJa / v̄duožehèd tēmagadat / (38) Vala ke· a fellq̄l izt irat iratuā q felèttè eber b̄oçockèl ḡoçoçockèl z deiakockal / Èž i^c fidoenac kiraJa (39) A toluaioc k̄oççol ke· eggic kic Lùgnècuala kazomla[c]uala q̄tèt mōduan Ha te vag x^c v̄duožehèd tēmagadat z mūket (40) Fèlèluē ke· a mafic meğ pozeita uala q̄tèt mōduā Sem te nē fèled iftènt / ki azon kazhozatbā vag / (41) z mezt mū biçoñ igaz meltakat vèžçonc mū mùuèlkédètoçnc zèžèt / dè ež fēmi gonožt nem t̄ot (42) Es mōd vala i^cnac Vram èmlèkezièlm̄g èn rollam mic̄o iutādaž te ožžagōdba / (43) Es mōda q̄nêki i^c Biçoñ mōdom tenèked / ma èn uèlem léž paradilomban (44) Vala ke· monnal hatod idq̄ / z loçtèn^c fètètfegèc kilèncèd idèiglèn mèd a foldq̄n / (45) z meğfètetoq̄ a nap / z a templomnac fopozlaha k̄oçèpet kètte žakažtatec / (46) Es iuq̄ltuē i^c nag çoual mōda Afa tē kèžèidbè aianlom èn žèlletemèt / z èžt mōduā |

Lucas

83va

ki lehèllè (47) Latuā ke· a Centuzio mef loç vala diLouèiti uala iftènt

¹A második a fölött rövidítésjel áthúzva, valószínűleg *aluā* = állván-t olvasott először a másoló.

quid faciunt: Dividentes vero vestimenta eius miserunt sortes. (35) Et stabat populus spectans, et deridebant eum principes cum eis dicentes: Alios salvos fecit, se salvum faciat, si hic est Christus Dei electus. (36) Iludebant autem ei et milites accedentes et acetum offerentes ei (37) et dicentes: Si tu es rex Iudaeorum, salvum te fac. (38) Erat autem et superscriptio scripta super eum litteris graecis et latinis et hebraicis: Hic est rex Iudaeorum. (39) Unus autem de his qui pendebant latronibus blasphemabat eum dicens: Si tu es Christus, salvum fac teipsum et nos. (40) Respondens autem alter increpabat eum dicens: Neque tu times Deum, quod in eadem damnatione es. (41) Et nos quidem iuste, nam digna factis recipimus; hic vero nihil mali gessit. (42) Et dicebat ad Iesum: Domine, memento mei, cum veneris in regnum tuum. (43) Et dixit illi Iesus: Amen dico tibi: Hodie mecum eris in paradiso. (44) Erat autem fere hora sexta, et tenebrae factae sunt in universam terram usque in horam nonam. (45) Et obscuratus est sol, et velum templi scissum est medium. (46) Et clamans voce magna Iesus ait: Pater, in manus tuas commendo spiritum meum. Et haec dicens exspiravit. (47) Videns autem centurio quod factum fuerat, glorificavit Deum

mōduan Bizon èz igaz èmbez vala / (48) τ mēd a· golèkèzètec kic egèmbè valanac è Ludaua / τ laffac vala mellec lèzn^c vala vèzuē q mellekèt mēgfozdolnac vala (49) Alnacuala mēzžè mēd q èsmèzoi / τ a· nēberieè kic kouèttecuala qtèt galileabol latuā èzekèt (50) Es ime eg Joseph nèuq fèzfiu / ki vala io hires èmbez τ igaz / (51) Èz nē èngèdet uala q tanalocnac / τ mùuèlkedètec^c Iudeaban Aromatiabèli varofbèli / ki es q vazia vala iftènn^c o2žagat (52) Èz vepec Pilatofhoz / τ megkèze i^cnac tètēt / (53) τ èlueuē takara golLba / τ hëlhetè qtèt a· ki vaiit kopozfoba / kibè meg fonha fènki nē vèttètetuala / (54) τ vala kèžolètn^c napia / τ a· žombat fèltètèc vala / (55) Kouètuē ke· a· nēbezièc kic q uèle iqtèn^c vala / galileabol latac a· kopozfot / τ mikeppèn hëlhèttètet vala q tètēt / (56) τ megfozdoluan kèžèiten^c azomatakat / τ kènètekèt τ bizon a· pazāLolat žèzent vèžtèglen^c a· žombaton

XXIII

Ažombatnac èlq napian / igen holual iqnen^c a· kopozfohoz

83vb

vèlec hozuā azomatocat mellekèt alkottacuala / (2) τ lèlec a· kouèt èlhèngèrèituē a· kopozfozol / (3) τ bè menuē nē lèlec vr i^cnac tètēt¹ / (4) τ ug lot micō megfogatkožtacuoalna / yme kèt fozfiac allapanac azoc mellec fènès ruhaban (5) mezt ke· fèlèn^c / τ q žemeleckèl a földzè hailananae mōdanac azocnac — —² mit kèzèftec èlot ha-

¹ Az è fòlött tintafolt.

dicens: Vere hic homo iustus erat. (48) Et omnis turba eorum, qui simul aderant ad spectaculum istud et videbant quae fiebant, percutientes pectora sua revertebantur.

(49) Stabant autem omnes noti eius a longe et mulieres, quae secutae eum erant a Galilaea, haec videntes.

(50) Et ecce vir nomine Ioseph, qui erat decurio, vir bonus et iustus,

(51) hic non consenserat consilio et actibus eorum, ab Arimathaea civitate Iudaeae, qui exspectabat et ipse regnum Dei. (52) Hic accessit ad Pilatum et petiit corpus Iesu, (53) et depositum involvit sindone et posuit eum in monumento exciso, in quo nondum quisquam positus fuerat. (54) Et dies erat parasceves, et sabbatum illucescebat. (55) Subsecutae autem mulieres, quae cum eo venerant de Galilaea, viderunt monumentum et quemadmodum positum erat corpus eius. (56) Et revertentes paraverunt aromata et ugenta, et sabbato quidem siluerunt secundum mandatum.

XXIV

Una autem sabbati valde diluculo venerunt ad monumentum portantes, quae paraverant aromata, (2) et invenerunt lapidem revolutum a monumento. (3) Et ingressae non invenerunt corpus Domini Iesu. (4) Et factum est, dum mente consternatae essent de isto, ecce duo viri steterunt secus illas in veste fulgenti. (5) Cum timerent autem et declinarent vultum in terram, dixerunt ad illas: Quid quaeritis viventem cum mor-

² Rövid törlés.

lottackal (6) nīl it dè felkòlt / èmlèkeziètec̄m̄g mikeppèn bèžèllèt tù-nèctec / micoz meġ ġalileabā uolna (7) mōduan / mezt èmbez fianac èlkèl azoltatni búnos èmberecnèc kèžecbè z meġfezeitètni z hazmad napon felkèlni (8) z meġèmlèkežtèn° q igèiezoł / (9) Ès meġfozdoluā a kopozfotol hizdètec a tizèn egn° / z mēd az egèbicn° (10) Vala ke magdalnai maria z Iohanna z Iacabnac mariaia z egèbèc kic q vèle valanac mellèc mongacuāla a taneituañocnac / (11) z tètèlètec q èlòttoc mikeppèn teuèlgenen° èž igèc z nē hizn° vala azocnac (12) Pètez ke futa a kopozfohož / z lè haioluā lata a lellahocat q magocnac vètuén / z èlmene Ludalkoduan qnō bènne hog ||

eŵta

84ra

mi lōt uolna (13) Ès kettq azoc kqz39ł / azon napō menn° vala az Emaus nèuq —¹ caŵtēlba / ki vala hatuā lab fōldne Ihzłm̄tōł / (14) Ès qk bèžèln° uala egmafnaç mēd èžecrył mellèc lōttēcualā (15) z vg lōt / micoz bèžèllènenèc qnō kqz9t-toc / z kèzdèžkèdnèn° / Ihē kqžè-leituén meġènuāla q vèlec (16) Ta-ztatnacualā ke hog ne èfmèznec-meġ qèt (17) Ès mōda qnèkic Kie è bèžedèc / kikèt bèžèlletec iazuā z žomozouac vattoc (18) Ès fèlèluē eggic kin° nèuè Cleophas mōda q nèki Tenmaġad ihzłmbèli žarandoc vag / z nē èfmèztèdmeġ mellèc lōttēc q bènne èž napocban (19) Kien° q mōda / mellèc Ès mōdanac n è k i² Nazazeti i°rol / ki volt pphā q mùuèlkedètebèn / z bèžedebèn z

tuis? (6) Non est hic, sed surrexit; recordamini qualiter locutus est vobis, cum adhuc in Galilaea esset (7) dicens: Quia oportet Filium hominis tradi in manus hominum peccatorum et crucifigi et die tertia resurgere. (8) Et recordatae sunt verborum eius (9) et regressae a monumento nuntiaverunt haec omnia illis undecim et ceteris omnibus. (10) Erat autem Maria Magdalene et Iohanna et Maria Iacobi et ceterae, quae cum eis erant, quae dicebant ad apostolos haec. (11) Et visa sunt ante illos sicut deliramentum verba ista, et non crediderunt illis. (12) Petrus autem surgens cucurrit ad monumentum et procumbens vidit linteamina sola posita et abiit secum mirans quod factum fuerat. (13) Et ecce duo ex illis ibant ipsa die in castellum, quod erat in spatio stadiorum sexaginta ab Hierusalem, nomine Emmaus. (14) Et ipsi loquebantur ad invicem de his omnibus, quae acciderant. (15) Et factum est, dum fabularentur et secum quaerent, et ipse Iesus appropinquans ibat cum illis; (16) oculi autem illorum tenebantur ne eum agnoscerent. (17) Et ait ad illos: Qui sunt hi sermones, quos confertis ad invicem ambulantes, et estis tristes? (18) Et respondens unus, cui nomen Cleophas, dixit ei: Tu solus peregrinus es in Hierusalem, et non cognovisti quae facta sunt in illa his diebus? (19) Quibus ille dixit: Quae? Et dixerunt: De Iesu Nazareno, qui fuit vir propheta, potens in opere et sermone coram

¹ A sor végén és a következő sor elején néhány betűnyi törlés.

² Variáns: ei.

hatalmas fezfii iftèn èlòt z mēdz
 nèp èlòt / (20) Es mikèppèn attac
 òtet a· papoc feiedèlmi / z mù feiedèl-
 minc halalnac kazhozattaza z meg-
 fezeitèttec òtèt / (21) Mù ke· rē-
 menfucuala hog megzabadeitando
 volna ifzlt / z ma mēd èzec fèlet
 hazmad napia vagon lmar mi vtan
 èzec lottèc / (22) dè es nemel nēm-
 berièc mù kəzəzəllənc |

84rb

valoc mēgèztettèc ma mūnket /
 Kic vilamodat èlòt voltanac a·
 kopozfonal / (23) z nē lèluē meg 9
 tètet iquen^e mōduā es ōmagocat
 angali latatot lattocat Kic mongac
 òtèt èlmi / (24) z èlmenen^e nemelfec
 mù kəzəzəllənc a· kopozfohoz / z
 ugan lélec mikeppèn a· nēmbezièc
 mōdottac / dè òtèt megnē leltec (25)
 Es 9 mōda azocnac O heitoc z kēfə
 zūuqec hinni mēd azocat mellèkèt
 bèzèllettèc pphāc / (26) nēdè èzekèt
 kellet e x^enac zēnuèdmi / z ug bè-
 mēni 9 diŋofegèbè / (27) Es kəzduen
 Moýfèləzəl z mēd a· pphetacrol —¹
 magaraz vala 9nèkic mēdz irafocbol
 mellèc 9rolla valanac / (28) z kəzè-
 leitèn^e a· kastełhoz houa menn^e
 uala / z 9 tètètèc ōmagat mēzžèb
 mētèt / (29) z kènžèzeitec òtèt mōd-
 uan Mazag mùuèlənc v r a m mezt
 megèftuèhežic / z lmar a· nap lèhai-
 lot Ès bèmene 9 vèlec (30) z u g micō
 ènnec 9 vèlec / veue a· kehèzèt z
 mēg alda z mežžège / z ñoita vala 9
 nèkic / (31) z megniltac 9 žemèc z
 megèfmèrec òtet / z 9 èlènèžec 9
 žemec èləl / (32) Es mōdanac egmaf-
 nac Nemdè mù žuuənc ègəđəz vala
 è mù bènnənc micō az vtbā bèzèllè-
 nè mūnèkənc |

Deo et omni populo; (20) et quomo-
 do eum tradiderunt summi sacer-
 dotes et principes nostri in damna-
 tionem mortis et crucifixerunt eum.
 (21) Nos autem sperabamus quia
 ipse esset redempturus Israhel;
 et nunc super haec omnia tertia dies
 est hodie quod haec facta sunt. (22)
 Sed et mulieres quaedam ex nostris
 terruerunt nos, quae ante lucem
 fuerunt ad monumentum, (23) et,
 non invento corpore eius, venerunt
 dicentes se etiam visionem angelo-
 rum vidisse, qui dicunt eum vivere.
 (24) Et abierunt quidam ex nostris
 ad monumentum et ita invenerunt
 sicut mulieres dixerunt, ipsum vero
 non invenerunt. (25) Et ipse dixit
 ad eos: O stulti et tardi corde
 ad credendum in omnibus, quae lo-
 cuti sunt prophetae! (26) Nonne
 haec oportuit pati Christum et ita
 intrare in gloriam suam? (27) Et
 incipiens a Moysae et omnibus pro-
 phetis interpretabatur illis in omni-
 bus scripturis, quae de ipso erant.
 (28) Et appropinquaverunt ca-
 stello quo ibant, et ipse se finxit
 longius ire. (29) Et coegerunt illum
 dicentes: Mane nobiscum, quoniam
 advesperascit, et inclinata est iam
 dies. Et intravit cum illis. (30) Et
 factum est, dum recumberet
 cum eis, accepit panem et bene-
 dixit ac fregit et porrigebat illis.
 (31) Et aperti sunt oculi eorum, et
 cognoverunt eum; et ipse evanuit
 ex oculis eorum. (32) Et dixerunt
 ad invicem: Nonne cor nostrum
 ardens erat in nobis, dum loqueretur
 in via et aperiret nobis Scrip-

¹ Félsoyni törlés, díszítéssel fedve.

z az irafocat megnitna múnèkõnc
 (33) Es felkèluèn azõ idõbèn meg-
 fozdolanac izlmbè / meglelec a· tizèn-
 egget egbè gòlèkezuè z azokat kic õ
 vèle valanac (34) mòduan mezt
 bizõn felkõlt vr z megièlent fimõ-
 nac / (35) z õk megmõdac mèllèc
 lõttèc vala az vtban / z mikèppè
 megèfmèztec õtèt a· keñeznèc zè-
 gefèbèn (36) Miko z kè· èzekèt bè-
 zèllènec i° allapèc õ kòzèpettec / z
 mòda² õnèkic Bekèfèg tùnèctec èn
 vagoc ne akaziatoc fèlnètèc (37) Dè
 meg habozttac z megýèttèc alaituà
 õ magocat zèllèt lattocat (38) Es
 monda õnèkic Mit haboroltatocm̃g /
 z gòndolatoc žalnac tù zúuètecbè /
 (39) Laffatoc èn kèzèimèt z èn³
 labaimat mezt ènmagà vagoc Tapa-
 ziatoc z laffatoc / mèt zèllètn° tètè
 z tètème nìrèn mikeppèn èngemèt
 lattoc vallanom (40) Es micoz èze-
 kèt mòdotta volna mutata õ nèkic
 kèzèit z labait (41) Meg es ke· azoc-
 nac nē hiuèn z õzõmõcbèn tudal-
 koduan mòda Vagõ é it valami ènni
 valo / (42) Es õk hozanac neki eg
 fült hal rezèt z mezzint (43) Es mi-
 cor õt volna õ èlõttõc véuèn a·
 maradekocat ada õnèkic (44) Es
 mòda azocnac Eze z igèc mèllèkèt
 bèzèllèttèm tùnèctec / micor meg |

volnec tù uèlètec / mèt kèllèmètè-
 fec mèdenecn° betèllèfednièc mèllèc
 iruà vadnac moyfèfn° tozuènébèn z
 pphācbā z pfalmosocbā èn rollam
 / (45) Tahat megnita õnèkic èztèlme-
 kèt hog èztènen° irafocat (46) z mòda

¹ Tévedés Lukács helyett.

² Utána törölt választójel.

³ Variáns: meos.

turas? (33) Et surgentes eadem
 hora regressi sunt in Hierusalem
 et invenerunt congregatos undecim
 et eos, qui cum illis erant, (34) dicen-
 tes: Quod surrexit Dominus vere
 et apparuit Simoni. (35) Et ipsi
 narrabant quae gesta erant in via,
 et quomodo cognoverunt eum in
 fractione panis. (36) Dum autem
 haec loquuntur, stetit Iesus in me-
 dio eorum et dicit eis: Pax vobis, ego
 sum, nolite timere. (37) Conturbati
 vero et conterriti existimabant se
 spiritum videre. (38) Et dixit eis:
 Quid turbati estis, et cogitationes
 ascendunt in corda vestra? (39) Vi-
 dete manus meas et pedes, quia ego
 ipse sum; palpate et videte, quia
 spiritus carnem et ossa non habet,
 sicut me videtis habere. (40) Et cum
 hoc dixisset, ostendit eis manus et
 pedes. (41) Adhuc autem illis non
 credentibus et mirantibus prae gau-
 dio, dixit: Habetis hic aliquid quod
 manducetur? (42) At illi obtulerunt
 ei partem piscis assi et favum mellis.
 (43) Et cum manducasset coram
 eis, sumens reliquias dedit eis. (44) Et
 dixit ad eos: Haec sunt verba, quae
 locutus sum ad vos, cum adhuc
 essem vobiscum, quoniam necesse
 est impleri omnia, quae scripta
 sunt in lege Moysi et prophetis et
 psalmis de me. (45) Tunc aperuit
 illis sensum ut intellexerent scrip-
 turas, (46) et dixit eis: Quoniam

ɔnèkic mezt ig vagon izua τ ig kel-
 uala x^cnac žènuèdni / τ hāmad nap-
 pon halottaibol felkèlni (47) τ pniat
 p̄dicaltatni ɔ nèuèbè búnɔcn^c bolā-
 natfara mēdèn nēžètèc kɔʒɔt Ihzl̄m-
 tɔl kèžduen / (48) Tù ke vattoc
 èžecn^c tanoi / (49) τ èn èzèžtem èn
 afānac igežètèt tù bèletèc / tù ke-
 vllètèc è varofbā miglèn ɔltɔʒtèffe-
 tec ioʒagba magaffagba / (50) Ki
 veue ke azocat betaniaba / τ ɔ kèžèit
 fèlèmlèuè meğalda azocat (51) Ès ug
 lɔt micor meğaldottauolna azocat
 èlmenè ɔ tɔllɔc τ vitètievāla mèbè /
 (52) τ ɔc imadkozuā nag ɔ2ɔmèl
 meğfozdolanae izl̄mbè / (53) τ vala-
 nac mēdžhaa tēplombā diLezuè τ
 m̄g alduan iftènt |

[János]

85ra

K Ezdètben vala iğe τ iğe vala
 iftènèl τ iftèn vala iğè (2) Èž
 vala kèždètben iftènèl (3)
 Mèndènec ɔ miatta lɔttèn^c τ
 ɔ nalanalkùl fēmi nem lɔt Mèl lɔt (4) ɔ
 bènne èlètuala τ az èlèt vala —¹
 èmbèrecn^c fenèlfege / (5) τ a fenèl-
 leg fètètecbèn fènlic τ a fètètèc ɔtèt
 megnè foglaltac (6) Volt iftèntɔl
 èzèžtetet èmber kin^c nèuè vala Iang
 (7) Èž iɔt tanofagba hog tanofagot
 uallana a vilagrol² (9) Iğaz vilag
 vala ki meğuilagofeit mēdèn èmbezt

¹ Felsornyi törlés, díszítéssel elfedve.

² A 7. vers második fele és a 8. vers hiányzik. Az eredetiben a hiányzó rész valószínűleg megvolt. A jelzett szöveg

sic scriptum est et sic oportebat
 Christum pati et resurgere a mortuis
 tertia die (47) et praedicari in no-
 mine eius paenitentiam et remissi-
 onem peccatorum in omnes gentes,
 incipientibus ab Hierosolyma. (48)
 Vos autem testes estis horum. (49) Et
 ego mitto promissum Patris mei in
 vos; vos autem sedete in civitate,
 quoadusque induamini virtute ex
 alto. (50) Eduxit autem eos foras in
 Bethaniam et elevatis manibus suis
 benedixit eis. (51) Et factum est,
 dum benediceret illis, recessit ab eis
 et ferebatur in caelum. (52) Et ipsi
 adorantes regressi sunt in Hierusa-
 lem cum gaudio magno, (53) et
 erant semper in templo laudantes
 et benedicentes Deum. A m e n.

I

In principio erat Verbum,
 et Verbum erat apud Deum, et Deus
 erat Verbum. (2) Hoc erat in princi-
 pio apud Deum. (3) Omnia per ipsum
 facta sunt, et sine ipso factum est
 nihil, quod factum est; (4) in ipso
 vita erat, et vita erat lux hominum;
 (5) et lux in tenebris lucet, et tene-
 brae eam non comprehenderunt. (6)
 Fuit homo missus a Deo, cui nomen
 erat Iohannes. (7) Hic venit in
 testimonium, ut testimonium per-
 hiberet de lumine, ut omnes
 crederent per illum. (8)
 Non erat ille lux, sed ut
 testimonium perhiberet
 de lumine. (9) Erat lux vera,
 quae illuminat omnem hominem

azért maradhatott ki, mert a 7. vers
 közepe szó szerint egyezik a 8. vers
 végével (l. a latin szöveget), s a másoló
 sort tévesztett.

è világba iquót (10) E¹ vilagbā vala
 z è¹ vilag 9 miatta löt z è¹ vilag 9tet
 megnē èfmèzte (11) Tulaidon 9nnebè
 iöt z 9nnèi 9tèt nē fogattac (12)
 Valameñnèn ke fogattac 9tèt adot
 9nèkie hatalmat iftènfiaia lenniec
 (13) Kie nē vézeceböl / sem téftnèc
 akarattabol / sē fezfiumac akaratta-
 bol / dè žulèttèc iftèntöl / (14) z a3
 iđe löt tešte |

85rb

z lakozie mù bèn9nc / z lattuc 9
 di9feget monnal² atatol eggètlèn
 eg žulètètnèc di9feget tèllèft malaž-
 tal z igaffágal (15) Ianos tanofagot
 vallot 9 rolla z kaialtot³ monduan
 E3 a3⁴ kit mōdec ki èn utannam
 iquèd9 z èn èl9ttèm löt / mezt èn
 èl9ttèm valo vala / (16) z 9 tèllèf-
 fegeböl mēd mù v9tt9c malažtot
 malažtezt / (17) mezt a tozueñ
 moyles miat adatot / a malažt ke
 z a3 igaffag i^o x^o miat löt (18) Iftènt
 fonha fènki nē latta / hanē lac⁵
 eggètlèn eg žulètèt fiu ki vagon afa-
 nac 9lèbèn 9 meghizdèttè / (19) Es
 è3 Ianofnac tanofađa micor èzèžtet-
 tèc iřlmböl a fidoc papocat z leuita-
 cat 9 hožia / hog m9kèzdeznec 9tet
 Te ki vag (20) Es megvalla z nē
 tađadameđ mezt èn nē vagic x^o (21)
 Es kèzdec 9tèt Mi azezt Illes vag è
 tè / Es mōda / Nē vagic / pphā vag
 è te / Es felèle Nem (22) Mōdanac
 azezt 9nèki / Ki vag hog fèleletet
 aggonc azocnac kie èzèžtettèn^o mū-
 kèt Mit mōdaž tenē rollad (23)
 Monda / Èn vagic kiètlèben iu9ltetn^o
 žaua / Kežèhetèc Vznac utat mikèt
 mōdot ifaias pphā (24) Es kie èzèž-
 tettèc vala valanac a leualtac k93-
 39l (25) Es kezdec 9tèt z mōdanac
 nèki |

¹ Megfelelői nincsenek meg a latinban,
 de az első E megtalálható az egyik
 variánsban: *in hoc*.

venientem in hunc mundum. (10) In
 mundo erat, et mundus per ipsum
 factus est, et mundus eum non
 cognovit. (11) In propria venit, et
 sui eum non receperunt. (12) Quot-
 quot autem receperunt eum, dedit
 eis potestatem filios Dei fieri, his,
 qui credunt in nomine
 eius, (13) qui non ex sanguinibus
 neque ex voluntate carnis neque ex
 voluntate viri, sed ex Deo nati
 sunt. (14) Et Verbum caro factum
 est et habitavit in nobis; et vidimus
 gloriam eius, gloriam quasi Unigeniti
 a Patre, plenum gratiae et veritatis.
 (15) Iohannes testimonium perhi-
 bet de ipso et clamat dicens: Hic
 erat quem dixi: Qui post me ventu-
 rus est, ante me factus est, quia
 prior me erat. (16) Et de plenitudine
 eius nos omnes accepimus, et gra-
 tiam pro gratia. (17) Quia lex per
 Moysen data est, gratia et veritas
 per Iesum Christum facta est. (18)
 Deum nemo vidit umquam: uni-
 genitus Filius, qui est in sinu Patris,
 ipse enarravit. (19) Et hoc est testi-
 monium Iohannis, quando mise-
 runt Iudaei ab Hierosolymis sacer-
 dotes et Levitas ad eum ut interroga-
 rent eum: Tu quis es? (20) Et con-
 fessus est et non negavit et con-
 fessus est: Quia non sum ego
 Christus. (21) Et interrogaverunt
 eum: Quid ergo? Helias es tu? Et
 dixit: Non sum. Propheta es tu?
 Et respondit: Non. (22) Dixerunt
 ergo ei: Quis es ut responsum demus
 his, qui miserunt nos? quid dicis de
 teipso? (23) Ait: Ego vox clamantis
 in deserto: Dirigite viam Domini,
 sicut dixit Esaias propheta. (24) Et
 qui missi fuerant, erant ex pharisae-
 is. (25) Et interrogaverunt eum et

² A második n felett piros tintacsepp.

³ Variáns: *clamabat*.

⁴ Variáns: *hic est*.

⁵ Variáns: *nisi*.

Azezt tē mit kēzēztēlj ha tē nē
 vag x^o τ fēm Ifēs lem pphā (26)
 Fēlēle qnēkic Ianos monduan En kē-
 zēztellēc vižbēn / tū kōzōttētec ke-
 allot kit tū nem tuttoc (27) / q az ki
 èn vtannam iquēdō ki èn èlōttēm
 lōt / kinēc nē vagoc mēlto hog meg
 oggam q fazuianac žyat (28) Èžec
 betaniaban lōttēc Iordan èluql hol
 uala Iang kēzēzteluēn / (29) Mafod
 napō k e· lata Iang i^o t q hozia iquētē
 / τ mōda Ime iftēnn^o barana / ime
 ki èluēži èuilagnac bünēt (30) Èž az
 kirql mondec èn vtannam iq fellōl¹
 ki èn èlōttēm lōt k i èn èlōttēm valo
 vala / (31) τ èn nē tudom vala q^tèt
 dē hog megīèlentētnec ifēlbēn / azezt
 iquēc èn kēzēztēlnē a· vižbēn / (32)
 τ tanofagot vallot Iang mōduan /
 mezt latam a· žèllētēt lē žallatta
 meñbql mōnal galambat τ q raita
 maradot / (33) τ èn nē tudom vala
 q^tèt / dē ki èzēžtet èngemēt kēzēž-
 tēlnē a· vižbēn az mōda ènnēkem
 kirē latādod a· žèllētēt ležallani τ q
 raita maradni / Èž az ki kēzēžtēl
 fcēt žèllētēbēn / (34) τ èn latā τ
 tanofagot vallec mezt q iftēnnēc fia
 (35) Mafod napon efmeğ aluala Iang
 τ q taneituani kōzōl kēttō / (36) τ
 tēkentūē i^o t iaratta mōda Ime iftēnn^o
 barana |

(37) Es hallac a· kēt taneituā q^tèt
 bēžellētē τ kōuetec i^o t (38) Megfoz-
 doluan ke· i^o τ latuan azocat q^tèt
 kōuēttec mōda / Mit kēzēstec Kic
 mōdanac q nēki Rabi ki magaraz-
 tatic mēfte2n^o hol lakōzōl / (39)
 Mōda qnēkic i^o Iquētec τ laffatoc

dixerunt ei: Quid ergo baptizas, si tu
 non es Christus neque Helias neque
 Propheta? (26) Respondit eis Iohan-
 nes dicens: Ego baptizo in aqua,
 medius autem vestrum stetit, quem
 vos nescitis. (27) Ipse est, qui post
 me venturus est, qui ante me factus
 est, cuius ego non sum dignus ut
 solvam eius corrigiam calceamenti.
 (28) Haec in Bethania facta sunt
 trans Iordanem, ubi erat Iohannes
 baptizans. (29) Altera die vidit
 Iohannes Iesum venientem ad se
 et ait: Ecce agnus Dei, ecce qui
 tollit peccatum mundi. (30) Hic est,
 de quo dixi: Post me venit vir,
 qui ante me factus est, quia
 prior me erat. (31) Et ego nesciebam
 eum, sed ut manifestetur in Israhel,
 propterea veni ego in aqua bapti-
 zans. (32) Et testimonium perhibuit
 Iohannes dicens: Quia vidi Spiritum
 descendentem quasi columbam de
 caelo, et mansit super eum. (33) Et
 ego nesciebam eum; sed qui misit
 me baptizare in aqua, ille mihi dixit:
 Super quem videris Spiritum descen-
 dentem et manentem super eum, hic
 est qui baptizat in Spiritu sancto.
 (34) Et ego vidi et testimonium
 perhibui quia hic est Filius Dei.
 (35) Altera die iterum stabat Iohan-
 nes et ex discipulis eius duo. (36) Et
 respiciens Iesum ambulantiem dicit:
 Ecce agnus Dei. (37) Et audierunt
 eum duo discipuli loquentem et
 secuti sunt Iesum. (38) Conversus
 autem Iesus et videns eos sequentes
 se dicit eis: Quid quaeritis? Qui
 dixerunt ei: Rabbi (quod dicitur in-
 terpretatum magister), ubi habitas?
 (39) Dicit eis: Venite et videte. Vene-
 runt et viderunt ubi maneret et

¹ Másolási hiba *ferfiu* helyett.

Iquènec a 3 e 2 t z latalac hol lakoz-
nec / z lakozanac ot a· napō / a3 idq
ke· vala mōnal tižèd (40) Vala ke·
Andozias Simon petezn^e affafia / eg
a kèttq kq33ql kic hallottacuala
Ianoftol / z kouèttecuala qtet (41)
E3 lele èlqzèz q atfa fiat Simont / z
mōda q nèki Meglèttuc meffiaft ki
magaraztatic x^enac (42) z viue qtèt
x^eho3 Tèkentuè ke· i^e qtèt z mōda
q n è k i Te vag Simon Iohanna fia
/ tè hiuatol Cefafnac ki magaraztatic
Pètezn^e (43) Holda keluè k e
akara ki mènni galileaba / z lèle
Phùlqppot z mōda qnèki i^e Kouès
èngemèt / (44) Vala ke· phùlqpp
Bethfaidabol Andoziafnac z Pètezn^e
varofabol (45) Léle Phùlqpp Nata-
naelt z mōda q nèki kit Moyses izt a·
tozuénbèn z a· pphācban¹ meglettuc
N a 3 a 2 e t i i^et Nazarethbèli Io-
sephn^e fiat / (46) Es mōda qnèki
nathanaèl Nazarethbol valami io lè-
hèt Monda qnèki phulqpp Iqy z
laffad (47) Lata k e· i^e ||

eŵta

86ra

Nathanaelt q hozia iquèttè z mōda
qrolla Ime igaz Iflita kibèn alnoc-
faġ inlē (48) Monda qnèki Nathanael
honnān èlmèztel ènge² Felele i^e z
mōda qnèki Mièlqot teged Phulqpp
hiuna micor volna² a figè fa alat
latalac tegedèt (49) Fèlèle qnèki na-
tanaèl z monda / Rabi te vag è l q
iftènn^e fia tè vag ifzlnèc kirala (50)
Fèlèle qnèki i^e z mōda / mezt mōdam
tenèked latalac tegedèt a· figè fa /
alat / hižèd è èzectql nagobbakat laç
/ (51) Es mōda q nèki³ Bi3oñ bi3oñ
mōdom tūnèctec meglaffatoc mènèt
niluā / z iftènn^e angalit felmenqket
z lèzallocat èmbezn^e fiaza

¹ Latin: *prophetae*.

² Latin: *esses*.

apud eum manserunt die illo; hora
autem erat quasi decima. (40) Erat
autem Andreas frater Simonis Petri
unus ex duobus, qui audierant a
Iohanne et secuti fuerant eum.
(41) Invenit hic primum fratrem
suum Simonem et dicit ei: Inveni-
mus Messiam (quod est interpreta-
tum Christus). (42) Et adduxit eum
ad Iesum. Intuitus autem eum Iesus
dixit: Tu es Simon filius Iona, tu
vocaberis Cephas (quod interpre-
tatur Petrus). (43) In crastinum vo-
luit exire in Galilaeam et invenit
Philippum. Et dicit ei Iesus: Sequere
me. (44) Erat autem Philippus a
Bethsaida civitate Andreae et Petri.
(45) Invenit Philippus Nathanael
et dicit ei: Quem scripsit Moyses
in lege et prophetae, invenimus Ie-
sum filium Ioseph a Nazareth.
(46) Et dicit ei Nathanael: A Naza-
reth potest aliquid boni esse? Dicit
ei Philippus: Veni et vide. (47) Vidit
Iesus Nathanael venientem ad se et
dicit de eo; Ecce vere Israhelita, in
quo dolus non est. (48) Dicit ei
Nathanael: Unde me nosti? Re-
spondit Iesus et dicit ei: Priusquam
te Philippus vocaret, cum esses sub
ficu, vidi te. (49) Respondit ei
Nathanael et ait: Rabbi, tu es Filius
Dei, tu es rex Israhel. (50) Respondit
Iesus et dicit ei: Quia dixi tibi:
Vidi te sub ficu, credis; maius his
videbis. (51) Et dicit ei: Amen, amen
dico vobis, videbitis caelum aper-
tum et angelos Dei ascendentes et
descendentes supra Filium hominis.

³ Varians: *eis*.

Es hazmadnapon lön^e meñekezoc galileabèli Canaaban / Es oth vala i^e nac aña / (2) Hiuatatec ke· i^e τ ρ taneituañi a· menèkezobè (3) Es a· bor megfogatkozuā mōda i^e nac aña ρnèki Bozt nē valnac (4) Es mōda ρnèki i^e / Mi tenèked τ ennèkem nēberi / nē iot meg èn idèm (5) Mōda ρ aña a· zolgaenac Valamit mōdand tūnèctec tégètèc (6) Valanac ke· ot vèttetuen hat kρ vedrec a· fidoenac tižtolafoc žèrèt / mèdènic foglaluā kèt kōblyot auag hazmat (7) Mōda ρnèkie i^e Tōlletec bè a· |

86rb

vedrekèt vižzèl / τ bètōltec mēd tè-tèiglèn (8) Es mōda ρnèkie i^e Mèrehètec Ìmar τ vigètèc a· naznagnac / Es viuec / (9) Hog ke· koftolta volna a· — ¹ naznag a· bozza lot vižèt τ nē tudna honnā volna / a· zolgaec ke· kie a· vižèt mèzeitettecuala tuggacuala / Hiua a· naznag a· vōlègènt (10) τ monda ρnèki / Mèndèn èmber èlōžèr a· io bozt vèti èlèuè / τ micor megrežègōlèndn^e tahat ažt a· mel alab valo / te ke· taztottad a· io bozt èddeglē (11) Ežt teue i^e a· ièlenfegecn^e kezdètebèn galileabèli canaaban / τ megièlente ρ diLōfègèt τ hùnec ρ bèle ρ taneituañi (12) Ènn^e utāna ležalla Caphaznaumba ρ τ ρ aña τ ρ affafiai / τ ρ taneituañi Es lakožanac ot nē foc napočan / (13) τ rokon vala a· fidoenac hufuetèc / τ felmenè i^e ihzlm̄bè / (14) τ lèle a· templomban azolocat Iuhocat τ tēhènèkèt τ galambakat / τ a· pēnz valtocat v̄lèttec / (15) τ micor alko-totuolna mōnal oštozt a· kōtèler-

Et die tertia nuptiae factae sunt in Cana Galilaeae, et erat mater Iesu ibi. (2) Vocatus est autem et Iesus et discipuli eius ad nuptias. (3) Et deficiente vino, dicit mater Iesu ad eum: Vinum non habent. (4) Et dicit ei Iesus: Quid mihi et tibi est, mulier? nondum venit hora mea. (5) Dicit mater eius ministris: Quodcumque dixerit vobis, facite. (6) Erant autem ibi lapideae hydrae sex positae secundum purificationem Iudaeorum, capientes singulae metretas binas vel ternas. (7) Dicit eis Iesus: Implete hydrias aqua, et impleverunt eas usque ad summum. (8) Et dicit eis Iesus: Haurite nunc et ferte architriclino. Et tulerunt. (9) Ut autem gustavit architriclinus aquam vinum factam et non sciebat unde esset, ministri autem sciebant, qui hauserant aquam, vocat sponsum architriclinus (10) et dicit ei: Omnis homo primum bonum vinum ponit et, cum inebriati fuerint, tunc in quod deterius est; tu autem servasti bonum vinum usque adhuc. (11) Hoc fecit initium signorum Iesus in Cana Galilaeae et manifestavit gloriam suam, et crediderunt in eum discipuli eius. (12) Post hoc descendit Capharnaum ipse et mater eius et fratres eius et discipuli eius, et ibi manserunt non multis diebus. (13) Et prope erat pascha Iudaeorum et ascendit Iesus Hierosolymam (14) et invenit in templo vendentes boves et oves et columbas et nummularios sedentes. (15) Et cum fecisset quasi flagellum de funiculis,

¹ Néhány betűnyi törlés.

kecbol ki vète mēd a· templombol
 a· iuhokat τ a· tēhēnekēt / τ a· penz-
 ualocnac èzékēt èlhimte / τ azta-
 locat èldoite / (16) τ azocnac kie a·
 galambakat aroffacuala mōda / vi-
 gètèc ki èzekēt inèn |

Ian9

86va

τ né akaziatoc tēnnètèc èn afamnac
 hazat komplarfagnac hazaiā / (17)
 dè megèmlèkezen^e 9 taneituāni mēt
 iruan vagō tē hazadnac žèzèlmè
 megot èngemèt (18) Fèlèlen^e azezt a·
 fidoc τ mōdanac nèki / mi ièlen-
 fègèt mutač mūnèkōnc mezt èžt
 težèd (19) Felele i^e τ monda 9nèki
 Fehètèc meg è tēplomot / τ haz-
 madnapocban felkoltō ažt (20) Mon-
 danac azezt 9nèki a· fidoc Nèguèn
 hat èžtèdōcbèn alkottatot è templō
 τ tē harg napocban koltōd fèl ažt /
 (21) 9 ke· mongauala 9 tēstèn^e temp-
 lomazol / (22) Mikož azezt fèlkolt-
 uolna halottaibol megèmlèkezenec
 9 taneituāni mezt èzekēt mōdotta 9
 t è l t e 2 9 l / τ hūnèc az irafocnac
 τ a· bèžedec^e mellèkèt mōdot i^e
 (23) Mikož ke· volna ihzlm̄bèn a·
 hufuetbèn az ȳnèp napon fokac
 hūnec 9 nèuebè / latuā 9 ièlenfègīt
 mellèkèt težènuala (24) O ke· i^e nē
 hižiuala 9magat 9nekic / azezt hog
 9 èlmèznè mēdenèkèt / (25) τ mezt
 nē volna kellèmètes 9nèki[c] hog
 valaki tanofagot vallana èmbezrōl /
 mezt 9 tugga vala mi volna èmbez-
 bèn

omnes eiecit de templo, oves quoque
 et boves, et nummulariorum effudit
 aes et mensas subvertit. (16) Et his
 qui columbas vendebant dixit: Au-
 ferte ista hinc et nolite facere domum
 Patris mei domum negotiationis.
 (17) Recordati sunt vero discipuli
 eius quia scriptum est: Zelus domus
 tuae comedit me. (18) Responderunt
 ergo Iudaei et dixerunt ei: Quod
 signum ostendis nobis quia haec
 facis? (19) Respondit Iesus et dixit
 eis: Solvite templum hoc, et in
 tribus diebus excitabo illud. (20)
 Dixerunt ergo Iudaei: Quadraginta
 et sex annis aedificatum est tem-
 plum hoc, et tu in tribus diebus
 excitabis illud? (21) Ille autem dice-
 bat de templo corporis sui. (22) Cum
 ergo resurrexisset a mortuis, re-
 cordati sunt discipuli eius quia hoc
 dicebat, et crediderunt Scripturae et
 sermoni quem dixit Iesus. (23) Cum
 autem esset Hierosolymis in pascha
 in die festo, multi crediderunt in
 nomine eius videntes signa eius, quae
 faciebat. (24) Ipse autem Iesus non
 credebat semetipsum eis, eo quod
 ipse nosset omnes, (25) et quia opus
 ei non erat ut quis testimonium
 perhiberet de homine; ipse enim
 sciebat quid esset in homine.

Uala ke· a· lèualtac kòz39l èmber Nicodem9 nèu9 a· fidocnac fedèlmeç |

86vb

(2) Ez iq99 i'hoz eyèl z mōda 9nèki Rabi tugguc mezt iftènt9l i9ttel mèfter mèt fenki nem tèhèti è ièlenfegkèt mellèkèt tè tēz / ha nemha lènd iftèn 9 uèle (3) Fèlèle i° z monda 9nèki Bizoñ bizoñ mōdom tenèked / mezt hanemha ki v̄yōnna žulètèndic nē lathaf̄ta iftènn° ožāgat (4) Monda 9nèki Nicodem9 mikeppèn žulèthètic èmber micor vèn ležèn / minèm mèhèt èf̄m̄g bè 9 aīnanac hafaba z hog efm̄g žulèthèffec (5) Fèlèle i° z m o d a Bizoñ bizoñ mōdō tenèked / hanē ha ki èf̄m̄g žulètèndic vizb9l z scènt lèlècb9l / nem mèhètbè iftènn° ožāgaba (6) Meļ tēft9l žulètet a· tēft / z meļ zèllètt9l žulètet a· žèllèt / (7) ne Ludalkoggal mezt mondam tenèked / kel nèctec v̄yōnna žulètnetec / (8) žellet hol akar o t lèhèl z 9 žauat halod dè nē tudod honnan iq̄y9n auag houa meñhèn Igèn vagon mēdž ki žulètet žèllètt9l (9) Fèlele Nicodemus z monda 9nèki Mikeppèn lehètn° èžec (10) Fèlèle i° z monda 9nèki Te vag mèfter ifz̄lben z èžeket nem tudod (11) Bizoñ bizoñ mōdž tenèked / mezt mù bèžeffuc mellèt tudonc z tanolonc mellèt lattonc z mù tanofagonkat bè nē vežitèc / (12) ha f9ldièket ||

ew̄ta

87ra

mōdottam tūnèctec z nē hižitec / mikeppèn hižitèc ha mēniekèt mon-

Erat autem homo ex pharisaeis, Nicodemus nomine, princeps Iudaeorum. (2) Hic venit ad Iesum nocte et dixit ei: Rabbi, scimus quia a Deo venisti magister, nemo enim potest haec signa facere, quae tu facis, nisi fuerit Deus cum eo. (3) Respondit Iesus et dixit ei: Amen, amen dico tibi, nisi quis renatus fuerit denuo, non potest videre regnum Dei. (4) Dicit ad eum Nicodemus: Quomodo potest homo nasci, cum sit senex? numquid potest in ventrem matris suae iterato introire et renasci? (5) Respondit Iesus: Amen, amen dico tibi, nisi quis renatus fuerit ex aqua et Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei. (6) Quod natum est ex carne, caro est, et quod natum est ex spiritu, spiritus est. (7) Non mireris quia dixi tibi: oportet vos nasci denuo. (8) Spiritus ubi vult spirat; et vocem eius audis, sed nescis unde veniat aut quo vadat; sic est omnis qui natus est ex Spiritu. (9) Respondit Nicodemus et dixit ei: Quomodo possunt haec fieri? (10) Respondit Iesus et dixit ei: Tu es magister in Israhel et haec ignoras? (11) Amen, amen dico tibi, quia quod scimus loquimur et quod vidimus testamur, et testimonium nostrum non accipitis. (12) Si terrena dixi vobis, et non creditis; quomodo, si dixero

dandoc tünèctec / (13) τ fènki fèl nē megen mēnbè / hanem ki ležallot meñbøl embezn° fia ki vagon meñbèn (14) Es mikeppèn moylēs fèlmağaztatta a· kēgot a· kietlèbèn / ugan kel felmağaztatni èmber fianac / (15) hog mendèn ki hižèn 9 bèle èlne vèžien de valla az 929c èlètet (16) Mezt ig žèzèttè iftè èuilagot / hog 9 fiat eggetlèn eg žùlòttet adna hog mēdž ki hižèn 9 bèle èl ne vèžien dè valla az 929c èlètet / (17) mezt nē èzèžtettè iftèn 9 fiat hog itèffè èuilagot de hog vdu939ffon è uilag 9 miatta (18) Ki hižèn 9 bèle nem itèl-tètic / Ki ke nem hižèn imar megitèl-tètet / mezt nē hižèn iftènn° eggetlèn eg žùlètet fianac nèubè (19) Èž ke az itèlet mezt fenèffèg i9t èuilagba / τ inkab zèzèttèc èmberèc a fètetfègèt hog nē a· fenèffègèt / mezt valanac 9 mùuèlkedètec gonožoc / (20) mezt mēdž ki gonožol mùuèlkeedic gùlòli a· fènèffègèt / τ nem i9 a· fenèffègrè / hog megne feddèffèn° 9 mùuèlkèdèti (21) Ki ke· težèn igafagot i9 a· fenèffègrè / hog meg ièlentèffèn° 9 mùuèlkèdèti |

87rb

mezt iftènbèn lottèc (22) Ežec utan i9u9 i° τ 9 taneituani Iudeanac fòldebè τ ot lakozieuala 9uèlec τ o t h kezèžtèl vala / (23) Vala ke· Iang kezèžtèl9 Enonbā rokon Salmihoz / mezt foc vižèc valanac oth τ ign° vala τ megkèzèžtelkedn° vala (24) mezt meg Iang nem èzèžtetet vala a· t9ml9ebè / (25) L9t azezt kèzdèžet Iang taneituani k9399l a· fidokal a· tižtolatzol (26) I9uen° Ianofhoz τ mōdanac nèki Rabi ki teuèlèd vala Iozdan èlu9l kinèc tanofagot vallal / ime èž kezèžtel τ mēden° i9nèc 9 hozia (27) Fèlèle Iang τ mōda Nem vèhèt èmber valamit

vobis caelestia, credetis? (13) Et nemo ascendit in caelum, nisi qui descendit de caelo Filius hominis, qui est in caelo. (14) Et sicut Moyses exaltavit serpentem in deserto, ita exaltari oportet Filium hominis, (15) ut omnis, qui credit in ipsum, non pereat, sed habeat vitam aeternam. (16) Sic enim Deus dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum daret, ut omnis qui credit in eum non pereat, sed habeat vitam aeternam. (17) Non enim misit Deus Filium suum in mundum, ut iudicet mundum, sed ut salvetur mundus per ipsum. (18) Qui credit in eum, non iudicatur; qui autem non credit, iam iudicatus est, quia non credit in nomine unigeniti Filii Dei. (19) Hoc est autem iudicium, quia lux venit in mundum, et dilexerunt homines magis tenebras quam lucem; erant enim eorum mala opera. (20) Omnis enim, qui male agit, odit lucem et non venit ad lucem, ut non arguantur opera eius; (21) qui autem facit veritatem, venit ad lucem, ut manifestentur opera eius, quia in Deo sunt facta. (22) Post haec venit Iesus et discipuli eius in terram Iudaeam, et illic demorabatur cum eis et baptizabat. (23) Erat autem et Iohannes baptizans in Aennon iuxta Salim, quia aquae multae erant illic; et veniebant et baptizabantur. (24) Nondum enim missus fuerat Iohannes in carcerem. (25) Facta est autem quaestio ex discipulis Iohannis cum Iudaeis de purificatione. (26) Et venerunt ad Iohannem et dixerunt ei: Rabbi, qui erat tecum trans Iordanem, cui tu testimonium perhibuisti, ecce hic baptizat, et omnes veniunt ad eum. (27) Respondit Iohannes et dixit: Non potest homo accipere quidquam, nisi fuerit ei datum

hanēha lënd 9 nēki aduā meñbøl
 (28) tünmagatoc vallotoc ènnèkem
 tanofagot mezt mōdottam legèc nē
 vagoc èn¹ x^c dè mezt —² èzèztè-
 tèm 9 tōllō³ / (29) Ki valla a· menaž-
 žont¹ az a· vōlègèn / A· vōlegenn^c
 ke· bazatfa ki al τ halgatfa 9tèt
 92ōmèl 929l a· vōlègenn^c žauaèzt
 Ebbèn azezt èn 929mèm bè tōlt (30)
 Annac kel fel n9ni ènnèkem ke-
 meg küffèbednem (31) Ki fell9l i9t
 mēdenec^c felettè vagon / Ki föld-
 bøl vagō földbøl bèžef Ki meñbøl
 i9t mēdenec^c felette vagō (32) K i |

Ian9

87va

τ meffet latot τ hallot ažt tanōfa τ
 9 tanofagat lenki nē vēži / (33) Ki
 k e· vèndi 9 tanofagat mež iègzette
 mezt iftèn igaz — —⁴ (34) mezt kit
 iftèn èzèžtet iftèn^c i9eiet bèželli /
 mezt nē meztèc žèžèt atta^{1a} iftèn a·
 žèllètet / (35) Afa žèžèti fiat τ mēde-
 nekèt adot 9 kèzèbè (36) Ki hižèn
 fiuba valla az 929c èlètet / Ki ke· hù-
 t9tlèn fiunac nē latfa az 9 2 9 c èlè-
 tet / dè iftèn^c hazagia mazad 9
 raita

III

Hog ke· meg èlmèze i^c mezt a·
 leualtac meghallottac hog i^c
 t9b taneituanoakat težèn τ kè-
 zèžtel hog nē Ianos / (2) iollè-
 het i^c l e n k i t nē kezèžtelne de 9 ta-
 neituani (3) meghaga Iudeat τ èlmene
 èlmež galileaba (4) Kél vala ke· 9
 nēki Samazia k9žepi⁶ által èlmen-
 ni (5) Iuta azezt i^c lamazianac vazo-

¹ Onnan: *vagoc èn ... a· menažžont-ig* hasonló tollal és tintával írva, mint a III. kéz írta rész. Vö. 66. rb—67. rb középeig. Ez a szövegrész jó részben törlésekre van írva.

de caelo. (28) Ipsi vos mihi testi-
 monium perhibetis, quod dixerim:
 Non sum ego Christus, sed quia
 missus sum ante illum. (29) Qui
 habet sponsam, sponsus est; ami-
 cus autem sponsi, qui stat et audit
 eum, gaudio gaudet propter vocem
 sponsi. Hoc ergo gaudium meum
 impletum est. (30) Illum oportet
 crescere, me autem minui. (31) Qui
 desursum venit, super omnes est.
 Qui est de terra, de terra est
 et de terra loquitur. Qui de caelo
 venit, super omnes est. (32) Et quod
 vidit et audivit, hoc testatur; et
 testimonium eius nemo accipit.
 (33) Qui accepit eius testimonium,
 signavit quia Deus verax est. (34)
 Quem enim misit Deus, verba Dei
 loquitur, non enim ad mensuram
 dat Deus Spiritum. (35) Pater diligit
 Filium et omnia dedit in manu eius.
 (36) Qui credit in Filium, habet
 vitam aeternam, qui autem incredu-
 lus est Filio, non videbit vitam,
 sed ira Dei manet super eum.

IV

Ut ergo cognovit Iesus
 quia audierunt pharisaei quod Iesus
 plures discipulos facit et baptizat
 quam Iohannes, (2) quamquam Ie-
 sus non baptizaret sed discipuli eius,
 (3) reliquit Iudaeam et abiit iterum
 in Galilaeam. (4) Oportebat autem
 eum transire per Samariam. (5) Ve-
 nit ergo in civitatem Samariae,

² Kitérölt szavak, a törlés részben díszítéssel fődve.

³ Helyesen: 9 elott9.

⁴ Díszítéssel fedett vsz. 3 kitérölt sor.

⁵ A latinban jelen idő.

⁶ Nestle egyik variánsában: *per mediam*.

faba ki mondatie fichaznac rokon a-
maiorhoz kit adot Iacob Iosephn^o
q fianac (6) Vala ke· ot Iacob kuta
Ihē ke· megfazraduan a3 utban /
vlō ot a· kut felēt Vala ke· a3 idq
monnal hatod (7) Iqūq eg nembezi
famariabol viz mēzeiteni / mōda
qnēki |

87vb

i^o Ag ènnèkè innom (8) mezt q taneitua-
nani èl menten^o vala hog etket vèn-
nen^o / (9) Monda azezt q nèki a-
famaziai nèmbezi / mikèppèn te
fido valuad kèzž èn tōllèm inod ki
vagoc famariabèli nèmbezi / mezt a-
fidoc nē kq3qfqln^o vala a· famariabè-
lièckèl (10) Fèlèlè i^o τ mōda qnēki /
Ha tudnad iftènn^o aiandokat / τ ki
a3 ki mōga tenèked ag ènnèkem in-
nom / netalantal te keztl volna q
tōllō τ adot volna tenèked èleuèn
vizèt / (11) Monda qnēki a· nèmbezi
/ Vram ingen nīlèn miuèl mēzèh /
τ a· kut magas¹ azezt honnā vallod
a3 èleuèn vizèt (12) / minē vag te
nagob mù atantol Iacobtol ki atta
munèkqnc è kutot / τ q bèlōllō iut
τ q fiaī τ q bazmi (13) Fèlele i^o τ — —²
mōda qneki Mendèn ki izic è vizbōl
efmeg megzomiuhozic / Ki ke· izèc
a· vizbōl kit èn adoc nē žomiuhozic
q2qcke (14) dè a· viz kit èn adoc
lèzèn q bènne viznèc fozzafa boito
a3 q2qc èlètbè (15) Monda qnēki a-
nèmbèzi Vrā aggad ènnèkem a-
vizèt hog ne žomiuhoziam / τ ne
iqyèc idè mēzeitenē (16) Monda q
nèki i^o Meñ èl hýad idè te fezièdèt τ
iqy idè ||

quae dicitur Sichar, iuxta praedium,
quod dedit Iacob Ioseph filio suo.
(6) Erat autem ibi fons Iacob.
Iesus ergo fatigatus ex itinere, sede-
bat sic supra fontem. Hora erat quasi
sexta. (7) Venit mulier de Samaria
haurire aquam. Dicit ei Iesus: da
mihi bibere. (8) Discipuli enim eius
abierant in civitatem, ut ci-
bos emerent. (9) Dicit ergo ei mulier
illa Samaritana: Quomodo tu Iudae-
us cum sis, bibere a me poscis, quae
sum mulier Samaritana? Non enim
coutuntur Iudaei Samaritanis. (10)
Respondit Iesus et dixit ei: Si scires
donum Dei, et quis est, qui dicit
tibi: Da mihi bibere, tu forsitan
petisses ab eo, et dedisset tibi aquam
vivam. (11) Dicit ei mulier: Domine,
neque in quo haurias habes, et
puteus altus est; unde ergo habes
aquam vivam? (12) Numquid tu
maior es patre nostro Iacob, qui
dedit nobis puteum, et ipse ex eo
bibit et filii eius et pecora eius?
(13) Respondit Iesus et dixit ei:
Omnis, qui bibit ex aqua hac, sitiet
iterum; qui autem biberit ex aqua,
quam ego dabo ei, non sitiet in
aeternum; (14) sed aqua, quam
ego dabo ei, fiet in eo fons aquae
salientis in vitam aeternam. (15) Di-
cit ad eum mulier: Domine, da
mihi hanc aquam, ut non sitiam
neque veniam huc haurire. (16) Dicit
ei Iesus: Vade, voca virum tuum et

¹ Fordítási hiba. Helyesen: *mély*.

² Egybetűnyi törlés.

(17) Fèlele a· nembezi τ mōda
 Nīnlèn fezièm / Mōda ɔnèki i° Iol
 felèlel mezt inlèn fezièm / (18) mezt
 ɔt fezièkèt vallottal / τ èz kit vallaž
 nē te fezièd èzekèt igazakat —¹
 mōdad (19) Monda ɔ nēki a· nēbezi
 Latom mezt pphā vag te / (20) mu
 ataine èhégen imadkožtac τ tū ug
 mōdotoc / mezt ihzīmbē vagō a· hēl
 hol kel imadkožni (21) Monda ɔnèki
 i° Nēmbezi hig ènnèkem / micor
 fem è hegen fē ihzīmbèn nē imagga-
 toc atāt / (22) tu imattoc mellèt nē
 tuttoc mū imadonc mellèt tudonc
 Mezt az vduořffég a· fidoc kožžol kołt
 ki / (23) dē iq az idɔ τ ma vagon /
 micor igaz imadoc imaggac atāt
 lélecbèn τ igaffagban / mezt ata es
 iffètènekèt kèzès kie imaggac ɔtèt
 / (24) Iftèn žèllèt / τ azokat kie ɔtèt
 imaggac žèllètbèn τ igaffagban kēl
 imadnioc (25) Mōda ɔnèki a nēmbezi
 Tudom mezt Mellias èliɔ ki mōdatic
 x°nac Mikor azezt èliɔuènd az mūnè-
 kōnc meghizdèt mēdenekèt / (26)
 èn vagoc ki bèzellec tenèked / (27) τ
 legottan èliɔuen° ɔ taneituani τ
 ludalkodnacuala mezt a· nēberiuèl
 bèžellènè Dē maga fēnki nē monda
 mit kerèž / aḡ mit bežellež² |

88rb

quèlè / (28) meghaga azezt a· nēm-
 bezi ɔ vedrèt / τ èlmene a· varořba τ
 mōda az èmbezeen° (29) Iɔyètec τ
 laffatoc az èmbezt ki megmonda
 ènnèkem mēdenekèt valamèllèket
 tořtèm / midènè ɔ è x° (30) Es a·
 vazofbol ki ménèn° f o k a n τ iuta-
 nac ɔ hozia (31) Ažonkožbè kezi-

veni huc. (17) Respondit mulier,
 et dixit: Non habeo virum. Dicit
 ei Iesus: Bene dixisti, quia non
 habeo virum; (18) quinque enim
 viros habuisti, et nunc quem habes
 non est tuus vir; hoc vere dixisti.
 (19) Dicit ei mulier: Domine,
 video quia propheta es tu. (20)
 Patres nostri in monte hoc adora-
 verunt, et vos dicitis, quia Hiero-
 solymis est locus, ubi adorare oportet.
 (21) Dicit ei Iesus: Mulier, crede
 mihi, quia venit hora,
 quando neque in monte hoc neque
 in Hierosolymis adorabitis Patrem.
 (22) Vos adoratis quod nescitis,
 nos adoramus quod scimus, quia
 salus ex Iudaeis est. (23) Sed venit
 hora, et nunc est, quando veri
 adoratores adorabunt Patrem in
 spiritu et veritate. Nam et Pater
 tales quaerit, qui adorent eum.
 (24) Spiritus est Deus, et eos, qui
 adorant eum, in spiritu et veritate
 oportet adorare. (25) Dicit ei mulier:
 Scio quia Messias venit, qui dicitur
 Christus. Cum ergo venerit ille,
 nobis annuntiabit omnia. (26) Dicit
 ei Iesus: Ego sum, qui
 loquor tecum. (27) Et continuo
 venerunt discipuli eius et mira-
 bantur quia cum muliere loque-
 batur. Nemo tamen dixit: Quid
 quaeris aut quid loqueris cum ea?
 (28) Reliquit ergo hydriam suam
 mulier et abiit in civitatem et
 dicit illis hominibus: (29) Venite et
 videte hominem, qui dixit mihi
 omnia quaecumque feci, numquid
 ipse est Christus? (30) Exierunt
 ergo de civitate et veniebant ad
 eum. (31) Interea rogabant eum

¹ Több betűnyi törlés.² Az első ž valószínűleg l-ből igazítva.

uala 9tèt 9 taneituañi monduan Rabi egèl / (32) O ke· mōda 9nèkie Ennèkem vagon èiënd9 ètkèm / kit tū nem tuttoc (33) Mondnacuala azezt a· taneituañoc egmafnac Midènem valaki ènni hozot é 9nèki (34) Mōda 9nèkie i^c En ètkem a3 hog tegèm 9 akaraftat ki èzèztet èngemèt / hog megt9kèllè 9 dolgat (35) Nemdè tū mongatoc é hog még¹ neg honapoc vadnac z a3 azatat èli9 / ime èn mōdom tūnètec Emèlletecfel tū žemèitekèt / z laffatoc a· videkekèt mezt fèièzèc Ìmar a3 azatatra / (36) z ki arat èrdèmet vèži / z ki 99it gim9l9t a3 929c èlètbè / hog ki es vèt egèmbè 929ll9n z ki arat / (37) mezt èbbèn vagon a3 i9a3 i9è / mezt egeb ki vèt z egeb ki azat (38) èn èzèztettèlec tūt9ket aratnotok / mellèt tū nē munkalkottatoc / egèbec mūkalkottac z tū 9 mūkaioeba² bèmètètec (39) A· varofbol ke· a· famaritanofoc |

Ian9

88va

k9339l fokac hūn^c 9 bèle a· nembezin^c žauaèzt tanofa9 vallaffaèzt / mezt megmondot ènnèkem mēdenekèt valameflèkèt t9ttèm / (40) micor azezt iuttanac uolna 9 hozia a· famaritanofoc kericala 9tèt hog ot maradna z mazada ot kèt napocban (41) z naggal t9bbèc hūn^c 9 bèzedeièt³ (42) z⁴ a· nembezin^c — —⁵ mondnacuala / mezt Ìmaz nē te bèžededezt hiž9nc mezt mūn9magonc hafluc z tugguc / mèzt èž èvilagnac i9a3 vdu9zeit9i9 (43) Kèt nap utan ke· ki menè innèn z èlmène galileaba / (44) mezt 9

discipuli dicentes: Rabbi, manduca. (32) Ille autem dicit eis: Ego cibum habeo manducare, quem vos nescitis. (33) Dicebant ergo discipuli ad invicem: Numquid aliquis attulit ei manducare? (34) Dicit eis Iesus: Meus cibus est ut faciam voluntatem eius, qui misit me, ut perficiam opus eius. (35) Nonne vos dicitis, quod adhuc quattuor menses sunt, et messis venit? Ecce dico vobis, levate oculos vestros et videte regiones, quia albae sunt iam ad messem. (36) Et qui metit mercedem accipit et congregat fructum in vitam aeternam, ut et qui seminat simul gaudeat et qui metit. (37) In hoc enim est verbum verum: quia alius est qui seminat, et alius est qui metit. (38) Ego misi vos metere, quod vos non laborastis; alii laboraverunt, et vos in labores eorum introistis. (39) Ex civitate autem illa multi crediderunt in eum Samaritanorum propter verbum mulieris testimonium perhibentis: Quia dixit mihi omnia quaecumque feci. (40) Cum venissent ergo ad illum Samaritani, rogaverunt eum ut ibi maneret. Et mansit ibi duos dies. (41) Et multo plures crediderunt in eum propter sermonem eius. (42) Et mulieri dicebant: quia iam non propter tuam loquelam credimus; ipsi enim audivimus et scimus quia hic est vere Salvator mundi. (43) Post duos autem dies exiit inde et abiit in Galilaeam. (44) Ipse enim I e s u s testi-

¹ Az é o-nak látszik; lehet, hogy o-ból van igazítva.

² Variáns: *in laborem*.

³ A 3 l-ből vagy b kezdő szarából

javitva. A d felső szára összefutott, s azt kitörölte a másoló.

⁴ Az z utólag a margóra írva.

⁵ Kb. félsornyi törülés, díszítéssel fedve.

tanofagot valla / mezt pphetanac
 9 honnaban nL tižteffége (45) /
 Micor azezt iutot uolna galileaba
 fogadac 9tèt a galileabèlièc / mezt
 mendenekèt lattacuolna mellekèt 9t-
 uala ihzlm̀bèn az 9nnèp napon /
 mezt 9k es az 9nnèpnakra i9ttècuala
 / (46) I9u9 azezt elmeg galileabèli
 Canaaba / hol a vizèt 9tt9uala
 bozza Es vala neminèm9 kirala kin^o
 fia betegluala Caphaznaumban / (47)
 Ež micor hallotta uolna mezt i^o
 i9tuolna Iudeabol galileaba mene 9
 hožia / τ kezuala 9tèt hog ležallana
 z m̀gviğažtana 9 fiat mezt |

88vb

kèzdetuala meghalni (48) Monda
 azezt i^o 9nèki Hanèha földi ièlen-
 fegekèt z menni ièlenfegekèt la-
 tandotoc nem hižtèc (49) Monda
 9nèki a kirala Vram žallè mi èl9t
 m̀g hallon èn fiam / (50) Monda
 9nèki Meñ èl te fiad el Hùn az èmber
 a bèzedn^o mellekèt mondotuala i^o / τ
 èlmegèn vala / (51) Immar ke 9
 ležallatta 9 žolgai kelèn¹ èlèibè / z
 meghiždètec 9 n è k i mōduan mèt
 9 fia èlnè (52) Kèzdi uala azezt az
 vd9t 9t9ll9c kibèn m̀giobboltuolna
 / z mōdanac 9nèki mezt tegnapon
 hatod id9bèn hagam̀g 9tèt a hidèg
 lèlèt / (53) Megèfmère azezt az afa /
 mezt az id9 vala kibèn mōda i^o 9
 nèki / te fiad èl z Hùn² az — —³
 è m b e r z mend 9 haza (54) È mafod
 ièlenfeget teue efm̀g i^o / micor i9t-
 uolna Iudeabol galileaba

monium perhibuit, quia propheta in
 sua patria honorem non habet. (45)
 Cum ergo venisset in Galilaeam, ex-
 ceperunt eum Galilaei, cum om-
 nia vidissent quae fecerat Hiero-
 solymis in die festo; et ipsi enim
 venerant ad diem festum. (46) Venit
 ergo iterum in Cana Galilaeae, ubi
 fecit aquam vinum. Et erat quidam
 regulus, cuius filius infirmabatur
 Capharnaum. (47) Hic cum audis-
 set quia Iesus adveniret a Iudaea
 in Galilaeam, abiit ad eum et roga-
 bat eum ut descenderet et sanaret
 filium eius; incipiebat enim mori.
 (48) Dixit ergo Iesus ad eum: Nisi
 signa et prodigia videritis, non
 creditis. (49) Dicit ad eum regulus:
 Domine, descende prius quam moria-
 tur filius meus. (50) Dicit ei I e s u s:
 Vade, filius tuus vivit. Creditit
 homo sermoni, quem dixit ei
 Iesus, et ibat. (51) Iam autem eo
 descendente, servi occurrerunt ei et
 nuntiaverunt dicentes, quia filius
 eius viveret. (52) Interrogabat ergo
 horam ab eis, in qua melius habuerit.
 Et dixerunt ei: Quia heri hora septi-
 ma reliquit eum febris. (53) Cogno-
 vit ergo pater, quia illa hora erat,
 in qua dixit ei Iesus: Filius tuus
 vivit; et creditit i p s e e t domus eius
 tota. (54) Hoc iterum secundum
 signum fecit Iesus, cum venisset
 a Iudaea in Galilaeam.

¹ A szó két első magánhangzójának betűjét vsz. fölcserélte a másoló.

² Az τ utólag közbeszúrva, ezért az előtte és utána levő szóval összeér.

³ Kétfetűnyi törlés.

Ezec utan vala a· fidoenac ynnè-
 pec napia τ felmenè i° ihzlm̀bè
 / (2) Vala ke· Ihzlm̀bèn p̄ba-
 tica nèuq̄ halas to / ki nèuèz̄-
 tètìc hebec̄oq̄ bethfaidanac / valuan
 q̄t pozticolt¹ (3) / èzeczèn fek̄zen-
 uala lèletèz̄ètefeen° nag fokaffağa /
 vakoenac / fantaenac / aźottaenac /
 vazuan a· vizn° mozdolattat (4)
 Vznae ke· angala idq̄ ||

89ra

zezent lèzaluala a· halastoba τ meg-
 mozdoltaticuala a· viz / τ ki èlq̄-
 zèz lèzallotuolna a· halastoba a·
 vizn° mozdolatta utan meguigażic-
 uala valami bètègfeḡtq̄l foglaltatic-
 uala (5) Vala ke· ot nēminēm̄q̄
 èmber valuan q̄ bètègfegebèn hazmic̄
 nòlè èz̄tèndq̄t (6) Èz̄t micor lattauol-
 na i° fèkètte τ megèlm̄èz̄teuolna mezt
 imar loc idèiè volna monda q̄nèki
 Akaz̄ megvigażnod è (7) Fèlèlè q̄nèki
 a· lelètez̄ètes / Vrā ninl̄ èmbèzem hog
 mikor meghabozoland a viz èrèzien
 èngemèt a· toba / miğlèn ke· èn
 èliutoc egèb žal lè èn èlq̄ttēm (8)
 Monda q̄nèki i° Kèl fel ved fèl te
 agadat τ iazih (9) τ legottā meguiga-
 zec aź èmber / τ felk̄ è l e τ vèue
 q̄ agat τ iazuala Vala ke· žombat a·
 napō (10) Mondnacuala azezt q̄nèki
 ki meguigażotuala / žombat vagon
 / Nē illic tenèked feluènnèd te aga-
 dat (11) Fèlèlè q̄nèkiè Ki megui-
 gażta èngemèt aź monda ènnèkem
 K è I f è l ved fèl te agadat τ iazih /
 (12) Kèzdec azezt q̄tèt ki aź èmber
 ki mondotta tenèked / ved fel te
 agadat τ iazih (13) Èz ke· ki meg-
 uigażotuala |

¹ Latin *porticus* 'oszlopfolyosó', 'csar-
 nok'.

Post haec erat dies festus
 Iudaeorum, et ascendit Iesus Hiero-
 solymam. (2) Est autem Hierosoly-
 mis probatica piscina, quae cogno-
 minatur Hebraice Bethesda, quin-
 que porticus habens. (3) In his iace-
 bat multitudo magna languentium,
 caecorum, claudorum, aridorum
 expectantium aquae motum. (4)
 Angelus autem Domini descendebat
 secundum tempus in piscinam, et
 movebatur aqua. Et qui prior de-
 scendisset in piscinam post motio-
 nem aquae, sanus fiebat a quacum-
 que detinebatur infirmitate. (5) Erat
 autem quidam homo ibi triginta et
 octo annos habens in infirmitate
 sua. (6) Hunc cum vidisset Iesus
 iacentem et cognovisset quia iam
 multum tempus haberet, dicit ei:
 Vis sanus fieri? (7) Respondit ei
 languidus: Domine, hominem non
 habeo, ut cum turbata fuerit aqua,
 mittat me in piscinam; dum venio
 enim ego, alius ante me descendit.
 (8) Dicit ei Iesus: Surge, tolle
 grabatum tuum et ambula. (9) Et
 statim sanus factus est homo ille
 et sustulit grabatum suum et ambula-
 bat. Erat autem sabbatum in die
 illo. (10) Dicebant ergo Iudaei
 illi, qui sanatus fuerat: Sabbatum
 est, non licet tibi tollere grabatum
 tuum. (11) Respondit eis: Qui me
 sanum fecit, ille mihi dixit: Tolle
 grabatum tuum et ambula. (12)
 Interrogaverunt ergo eum: Quis
 est ille homo, qui dixit tibi: Tolle
 grabatum tuum et ambula? (13) Is
 autem, qui sanus fuerat effectus,

nē tuggauala ki volna Ih̄ ke· èlhaila
 a· hēlen žezžèt golèkèžèttol (14)
 Annac utanna lèle ɔtèt i° a· tēplomban / τ monda ɔnèki Ime meguigáztal
 İmaz ne akazih bñhñnñd hog valami gonožb ne tɔztennec teneked
 (15) Elmene az embez z megmonda a· fidocnak / mezt i° volna ki
 m̄g viğáztottaolna ɔtèt (16) Azezt
 ũldɔzicuala a· fidoc i°t / mezt ezekèt
 teziuala žombaton (17) Ih̄ ke· fèlèle
 ɔnèkic En aŋam maiglā muuèlkedic
 z èn muuèlkedem / (18) Azezt inkab
 kèzèlicvala a· fidoc ɔtet megolni
 mezt nem lac a· žombatot fèiti
 uala meğ / de es ɔmagat¹ mongauala
 iftèn° teuèn ɔmagat egèlñe iftèn-
 uèl Fèlèle es ug i° z mōda ɔnèkic
 (19) Bizoñ bizoñ mōdom tünèctec
 Nem tehèt fiu valamit ɔ tollɔ /
 hanemha mellèt latand aŋat tenni /
 mezt valameffèkèt az tènd ezekèt
 es fiu azonkeppèn teži / (20) mezt
 aŋa žèzèti fiat z mēdenèkèt mellèkèt
 težèn megièlenti ɔnèki / z ezectɔl
 nagob muuèlkedètekèt mutat ɔnèki
 / hog tũ ludalkoggatoc (21) mezt
 mikèt aŋa felkɔlt halottacat z èltèt /
 igèn |

Ian9

89va

es fiu kiket akar èltet (22) / Es mezt
 aŋa nem itèl valakit / dè mēdz itèlè-
 tèt adot fiunac / (23) hog mēden° tiž-
 teflec fiat / mikent es tižtelic aŋat
 Ki nē tižteli fiat nē tižteli aŋat ki
 èzèztettè ɔtet (24) Bizoñ bizoñ mō-
 dom tünèctec / mezt ki halgatfa èn
 igèimèt z hizèn ɔnèki ki èzèžtet
 èngemèt valla az ɔzɔc èletet / z itè-
 lètbè nem iɔ de megèn halalbol èlèt-

¹ Helyesen: *ɔ allat*, vö. latin: *patrem suum dicebat Deum*.

nesciebat quis esset. Iesus enim
 declinavit a turba constituta in
 loco. (14) Postea invenit eum Iesus
 in templo et dixit illi: Ecce sanus
 factus es, iam noli peccare, ne dete-
 rius tibi aliquid contingat. (15) Abiit
 ille homo et nuntiavit Iudaeis quia
 Iesus esset, qui fecit eum sanum.
 (16) Propterea persequebantur Iudaei
 Iesum, quia haec faciebat in sabba-
 to. (17) Iesus autem respondit eis:
 Pater meus usque modo operatur, et
 ego operor. (18) Propterea ergo
 magis quaerebant eum Iudaei inter-
 ficere, quia non solum solvebat
 sabbatum, sed et patrem suum
 dicebat Deum, aequalem se faciens
 Deo. (19) Respondit itaque Iesus
 et dixit eis: Amen, amen dico vobis:
 non potest Filius a se facere quid-
 quam, nisi quod viderit Patrem
 facientem; quae cumque enim ille fe-
 cerit, haec et Filius similiter facit.
 (20) Pater enim diligit Filium et
 omnia demonstrat ei quae ipse
 facit et maiora his demonstrabit ei
 opera, ut vos miremini. (21) Sicut
 enim Pater suscitavit mortuos et
 vivificavit, sic et Filius quos vult
 vivificavit. (22) Neque enim Pater
 iudicat quemquam, sed omne iudici-
 um dedit Filio, (23) ut omnes honori-
 ficent Filium, sicut honorificant
 Patrem; qui non honorificavit Filium,
 non honorificavit Patrem, qui misit
 illum. (24) Amen, amen dico vo-
 bis, quia qui verbum meum audit
 et credit ei, qui misit me, habet
 vitam aeternam et in iudicium non
 venit, sed transit a morte in vitam.

bè (25) Bizon bizon mondom tün^ctec / mezt iq az idq τ ma vagon / micor a· halottac hallac ifténfianac žauat τ kie hallac eln^c / (26) mezt mikeppèn afa val èlètet q bènne / (27) τ hatalmat adot qnèki itèlètet tēni mezt èmbezn^c fia (28) Ne akaziatoc èžt ludalkodnotoc / mezt iqt az idq kibè mēden^c kie a fezecebèn vadnac / hallac ifténfianac žauat (29) τ — —¹ èlèuè ion^c / kie iokat tōttènèc èlètn^c felkèlètèbèn / dè kie gonožokat muuèlkettèc itèlètn^c felkèlètèbèn (30) Nem tehètec èn tōllèm valamit d è mikèppèn halloc itelèc / τ èn itèlètem igaz / mezt nem kerèlèm èn itèlètemèt dè — —² akarattat ki èzèžtet èngemet a t a e t (31) Ha |

89vb

èn tanofagot valloc èn rollam èn tanofagom nem igaz / (32) egèb vagon ki tanofagot val èn rollam / τ tudom mezt igaz q tanofaga kit val èn rollam / (33) tū èzèžtetèc Ianofoz / τ tanofagot valla — —³ igaffagnac / (34) èn ke nē vèžèc èmbeztōl tanofagot / dè e s èžekèt mondom hog tū vduqzōlletec / (35) q vala az egō žouetn^c / τ a· fēnlq⁴ tū ke· nē⁵ akazatoc eg idèig vigadnotoc q fenèlfegebèn (36) Èn ke· valloc Ianoftol nagob tanofagot / mezt a· muuèlketè⁶ mellèkèt adot ènnèkè afa hog tegèm azokat / a· muuèlketètec mellèkèt èn težèc tanofagot valnac èn rollam mèt afa èzèžtet èngemèt (37) τ ki èzèžtet èngemèt afa / a· tanofagot val èn rollam / τ mezt nē hog valaha q žauat hallottatoc / dè fē lattatoc

¹ Egy szónyi, díszítéssel takart törlés.

² Rövid törlés.

³ Hosszabb törlés.

⁴ Az ékezet az é betűhöz tartozik, bár az n fölött van. Vö. KÁROLY: i. m. 47.

(25) Amen, amen dico vobis, quia venit hora et nunc est, quando mortui audient vocem Filii Dei; et qui audierint vivent. (26) Sicut enim Pater habet vitam in semetipso, sic dedit et Filio habere vitam in semetipso (27) et potestatem dedit ei iudicium facere, quia Filius hominis est. (28) Nolite mirari hoc, quia venit hora, in qua omnes, qui in monumentis sunt, audient vocem Filii Dei; (29) et procedent qui bona fecerunt in resurrectionem vitae, qui vero mala egerunt in resurrectionem iudicii. (30) Non possum ego a meipso facere quidquam. Sicut audio iudico, et iudicium meum iustum est, quia non quaero voluntatem meam, sed voluntatem eius qui misit me. (31) Si ego testimonium perhibeo de meipso, testimonium meum non est verum. (32) Alius est, qui testimonium perhibet de me, et scio quia verum est testimonium, quod perhibet de me. (33) Vos misistis ad Iohannem, et testimonium perhibuit veritati. (34) Ego autem non ab homine testimonium accipio, sed haec dico ut vos salvi sitis. (35) Ille erat lucerna ardens et lucens. Vos autem voluistis ad horam exsultare in luce eius. (36) Ego autem habeo testimonium maius Iohanne. Opera enim, quae dedit mihi Pater ut perficiam ea, ipsa opera, quae ego facio, testimonium perhibent de me, quia Pater misit me. (37) Et qui misit me Pater, ipse testimonium perhibuit de me; neque vocem eius umquam audistis, neque speciem

⁵ Valószínűleg tévedésből került a mondatba.

⁶ A latinban többes szám, a *muuèlketèdèt* talán íráshiba a sor vége miatt.

o žèmet (38) / z o igèiet nē vallatoc
 tū bènnetec lakozouol / mezt kit az
 èzèžtet annac tū nem hižtèc (39)
 Fozgaffatoc irafocat kicbèn alaifa-
 toc vallanotoc az ozo èlètet z azoc
 mellèc tanofagot valnac èn rollam /
 (40) z nē akazatoc ionotoc èn ||

cw̄ta

90ra

hožiam hog èlètet vallatoc (41)
 Fenèffeget èmbèrectol nē vezèc (42)
 dè èn èlmèztèlec tütøkèt mezt iftènn^e
 zèzèlmet nē vallatoc tū bènnetec
 (43) En iottèm èn afamnac nèuèbè z
 nē vèžtec ènge^t ha egèb iouènd o
 nèuèbè ažt bèvèžitèc (44) mikeppèn
 hihèttec tū kic di,ofegèt egmaftol
 vèžtèc z a di,ofegèt ki iftèntol
 žmagatol vagon nē kèzèfitèc (45) Ne
 akaziatoc aleitanotoc hog èn legec
 tütøkèt vadolando aŋanal / vagon ki
 vadol tütøkèt Moyses kibè tū rēmen-
 kètèc (46) Mèt ha hinnetec moysesn^e
 hinnetèc netalantal ènnèkem es /
 mezt az èn rollam izt / (47) Ha ke-
 az irafinac nē hižtèc / mikèppèn
 hihèttec èn iğèimn^e

VI 6

Ezec utan èlmene i^e galileabèli
 tēnger altal ki mōdatic tibe-
 ziadifnac (2) z kouèti uala otèt
 nag lokaffag mezt lattac va-
 la a ièlenfegekèt mellèkèt tēžèn
 vala èžeken kic bètègl^e vala / (3)
 Elmènè azezt i^e a hégrè z ot vluala
 o taneituañual (4) Vala ke rokon
 hufuet a fidocnac žnèpec napia (5)
 Mikož azezt felèmèlteuolna i^e o žè-
 mèit z latta uolna |

eius vidistis. (38) Et verbum eius
 non habetis in vobis manens; quia
 quem misit ille, huic vos non credi-
 tis. (39) Scrutamini Scripturas, quia
 vos putatis in ipsis vitam aeternam
 habere; et illae sunt, quae testimo-
 nium perhibent de me; (40) et non
 vultis venire ad me, ut vitam habe-
 atis. (41) Claritatem ab hominibus
 non accipio. (42) Sed cognovi vos
 quia dilectionem Dei non habetis in
 vobis. (43) Ego veni in nomine
 Patris mei, et non accipitis me; si
 alius venerit in nomine suo, illum
 accipietis. (44) Quomodo vos po-
 testis credere, qui gloriam ab invi-
 cem accipitis et gloriam, quae a
 solo Deo est, non quaeritis? (45) No-
 lite putare quia ego accusaturus sim
 vos apud Patrem; est qui accusat
 vos Moyses, in quo vos speratis.
 (46) Si enim crederetis Moysi, crederetis
 forsitan et mihi; de me enim ille
 scripsit. (47) Si autem illius litteris
 non creditis, quomodo verbis meis
 credetis?

VI

Post haec abiit Iesus trans
 mare Galilaeae, quod est Tiberiadis.
 (2) Et sequebatur eum multitudo
 magna, quia videbant signa, quae
 faciebat super his, qui infirmabantur.
 (3) Subiit ergo in montem Iesus et
 ibi sedebat cum discipulis suis.
 (4) Erat autem proximum pas-
 cha, dies festus Iudaeorum. (5) Cum
 sublevasset ergo oculos Iesus et
 vidisset quia multitudo maxima

mezt nag fokaffag iot o hozia monda
 phuloppn^c Honnan vegoc kenèzèket
 hog egèn^c èzèc (6) Ežt ke· mongauala
 kéfeztuen otèt mezt o tuggauala mit
 volna tèiènd^o (7) Fèlèle Phulop /
 Kèt žag penz azra kenèzèc nē èlegèc
 èzèen^c / hog eg mèdèn kèuèfèt mit
 vègè bènne (8) Monda oneki eg o
 taneituañi k^ož^ož^ol Andozias simon
 pètezn^c affa fia / (9) Eg gèzmeç
 vagō it / kin^c vadnac ot azpa kènèzi
 z kèt hali / dè èzèc mik èzènneieç
 k^ož^ož^ot (10) Mōda ažezt o n è k i c i^c
 / Vltèffetèlè a· nepèkèt / Vala ke·
 loc žena ot a· hèlen / lè vlen^c ažezt a·
 fezfiac žammal mōnal otžèz èzežèn
 / (11) Veue ažezt i^c a· kenèzèket / z
 micoz halalatot t^ot^ouolna èložta až
 v^ožen^c / azonkeppèn es a· halacban
 mennèt akaznacuala / (12) Hog ke·
 bètoltèc vala monda o taneituañinac
 / Gohetèc fel a· dèzebekèt hog¹ èl ne
 vèžien^c mellèc m̄g marattacuala¹ /
 (13) Fel goitec ažezt / z bètoltèn^c a·
 dèzebecb^ol tizenket fùlès kofazocet
 / až ot azpa kenèzècb^ol z a· k è t
 h a l a c b o l / mellèc meg mazat-
 tanac azocbol kic |

Iang

90va

ottèc vala (14) Až èmbezec ažèt
 micoz lattacuolna a· ièlenfegèt mel-
 let t^ot^ouola mondnacuala / mezt èž
 až igāz pphā ki iquènd^o e z uilağba
 (15) Ihc ke· micoz megèfmèztèuolna
 mezt iquènd^oc valanac hog otèt meg-
 fognac / z otet kiralla tènec / èlfuta
 a· hegrè èl m̄g onōmağa (16) hog ke·
 èftuè l^ot^ouolna lèžallanac o taneitua-
 ñi a tenğèzè / (17) Es micor fèl mē-

venit ad eum, dixit ad Philippum:
 Unde ememus panes, ut manducant
 hi? (6) Hoc autem dicebat tentans
 eum; ipse enim sciebat quid esset
 facturus. (7) Respondit ei Philippus:
 Ducentorum denariorum panes non
 sufficiunt eis, ut unusquisque modi-
 cum quid accipiat. (8) Dicit ei unus
 ex discipulis eius, Andreas frater
 Simonis Petri: (9) Est puer unus
 hic, qui habet quinque panes hor-
 deaceos et duos pisces; sed haec quid
 sunt inter tantos? (10) Dixit ergo
 Iesus: Facite homines discumbere.
 Erat autem faenum multum in
 loco. Discubuerunt ergo viri numero
 quasi quinque milia. (11) Accepit
 ergo Iesus panes et, cum gratias
 egisset, distribuit discumbentibus,
 similiter et ex piscibus quantum
 volebant. (12) Ut autem impleti
 sunt, dixit discipulis suis: Colligite
 quae superaverunt fragmenta, ne
 pereant. (13) Collegerunt ergo et
 impleverunt duodecim cophinos
 fragmentorum ex quinque panibus
 hordeaceis, quae superfuerunt his,
 qui manducaverant. (14) Illi ergo
 homines, cum vidissent quod Ie-
 s u s fecerat signum, dicebant: Quia
 hic est vere propheta, qui venturus
 est in mundum. (15) Iesus ergo, cum
 cognovisset quia venturi essent ut
 raperent eum et facerent eum regem,
 fugit iterum in montem ipse solus.
 (16) Ut autem sero factum est, des-
 cenderunt discipuli eius ad mare.
 (17) Et cum ascendissent navim,

¹ A jelzdi mellékmondát jellel a cél-
 határozói mellékmondát elé utalva;

vagyis: Gohetèc fel a dèzebekèt mellèc m̄g
 marattacuala hog èl ne vèžien^c /

tècuolna a· haioba iq̄uen^o tèngez
 èlue Kafaznaumba / τ immar fetet
 lot vala / τ nē iq̄tuala q̄ hoziaioc i^o
 (18) A tèngez ke· tamadoz uala nag
 žèllèl futatuan / (19) Mikor azezt
 èuèztec volna hužon q̄t auag hazmić
 lab fòldèt / latic i^ot a· tèngezen
 iazatta τ a· haiohož kòžèleitèni τ
 fèlèmen^o (20) q̄ ke· mōda q̄ nèkie
 En vagoc neakaziatoc fèlnètèc (21)
 Akaziac vala azezt q̄tèt a· haioba
 vènni / τ legottan a· haiò futa¹ a·
 fòldrè kizè menn^o vala (22) Mafodna-
 pon ke· a· gòlèkezet ki alvala tèngez
 eluql / lata mezt egeb haio nē volna
 ot hanēlac až èg / τ mezt nē ment-
 uolna i^o bè a· haioba q̄ taneituañual
 / dè lac q̄ taneituañi mentècuolna bè
 (23) dè |

90vb

egeb haioe iutanac thiberiadifbol
 rokon a· hèlhèž hol q̄ttecuala a· ke-
 nètèc iftènn^o halat aduan / (24) Mikož
 azezt latta uolna a· gòlèkezet mèt i^o
 nē volna ot / τ sem q̄ taneituañi Fel-
 menen^o a· haiocba² / τ iq̄uen^o Ca-
 phaznaumba kezèfuē i^ot (25) Ès
 micož megleltec uolna q̄tèt tèngez
 èluql mōdanac q̄nèki / Rabi micor
 iq̄ttèl idè (26) Fèlèle nèkie i^o τ mōda
 Bizoñ bizō mōdom tùnètèc kèžèf-
 tec èngemèt / nē mezt a· ièlenfegekèt
 lattatoc / dè mezt a· keñèzècbol q̄t-
 tètèc τ megèlegettètèc (27) Múuèlkeg-
 gètèc etkèkèt³ nē ki èluèž de ki
 megmarad až q̄zoc èletbè / kit èm-
 bezn^o fia ad tùnètèc / mezt èžt afa
 iftèn m̄g iègzette (28) mōdanac
 azezt q̄nèki mit tegonc hog múuèl-
 kegguc iftènn^o i o múuèlkegètèc (29)

¹ Latin: *fuit*.

² A c sor fölötti betoldás, jellel a helyére utalva.

³ A latinban egyes szám.

venerunt trans mare in Capharnaum;
 et tenebrae iam factae erant, et non
 venerat ad eos Iesus. (18) Mare
 autem, vento magno flante, exsur-
 gebat. (19) Cum remigassent ergo
 q u a s i stadia viginti quinque aut
 triginta, vident Iesum ambulantem
 supra mare et proximum navi fieri,
 et timuerunt. (20) Ille autem dicit
 eis: Ego sum, nolite timere. (21) Volu-
 erunt ergo accipere eum in navim;
 et statim navis fuit ad terram, in
 quam ibant. (22) Altera die turba,
 quae stabat trans mare, vidit quia
 navicula alia non erat ibi nisi una,
 et quia non introisset cum discipu-
 lis suis Iesus in navim, sed soli disci-
 puli eius abiissent; (23) aliae vero
 supervenerunt naves a Tiberiade
 iuxta locum, ubi manducaverant
 panem, gratias agente Domino.
 (24) Cum ergo vidisset turba quia
 Iesus non esset ibi neque discipuli
 eius, ascenderunt in naviculas et
 venerunt Capharnaum quaerentes
 Iesum. (25) Et cum invenissent eum
 trans mare, dixerunt ei: Rabbi,
 quando huc venisti? (26) Respon-
 dit eis Iesus et dixit: Amen, amen
 dico vobis, quaeritis me non quia
 vidistis signa, sed quia manducastis
 ex panibus et saturati estis. (27)
 Operamini non cibum, qui perit, sed
 qui permanet in vitam aeternam,
 quem Filius hominis dabit vobis;
 hunc enim Pater signavit Deus.
 (28) Dixerunt ergo ad eum: Quid
 faciemus ut operemur opera Dei?
 (29) Respondit Iesus et dixit eis: Hoc

Fèlele i° τ monda ɔnèkie E3 iftènn^c
 mùuèlkedètit¹ hog higgètec ɔ bèle
 kit ɔ èzèžtet (30) Mondanac azezt ɔ
 nèki Mel ielèfegèt tēz èzezt te hog
 laffuc τ higgōc teneked / mit muuèl-
 kedel / (31) mù afainc mennat ɔttèn^c
 a· kiètlèbèn / mikent izuan vagō ||

eŵta

91ra

Meñbøl keñèzèt adot ɔnèkie ènnièc
 (32) Monda azezt ɔnèkie i° Bižon bi-
 žon mōdom — —² tūn^ctec / nem adot
 moýfes tūnètec kènèzèt meñbøl /
 dè èn afam ad tūn^ctec igaz keñèzèt
 meñbøl (33) Mezt è ž a ž i g a ž
 keñer ki meñbøl ležallot τ ad èlètet
 èuilagnac (34) Mondanac ke· ɔnèki
 V2ā mēdžha aggad múnèkōc è keñè-
 zèt (35) Monda azezt ɔnèkie i° Èn
 vagoç èlètn^c keñère Ki iquènd èn
 hoziam nē èhezic / τ ki hiènd èn
 bèlem nē žomiuhozic ɔ2ɔcke (36)
 Dè mondom tūnètec / mezt latta-
 toc ènge^t τ nē hittètec / (37) mēdent³
 mellèt ad ènnèkem ata èn hoziam
 iɔ / τ a ž ki iɔt èn hoziam nē vètemki
 (38) / mezt ležallottam mēbøl nē
 hog tegèm èn akaratomat / dè ɔ
 akaraffat ki èzèžtet èngemèt a t a e t
 / (39) mezt èž ɔ akaraffa ki èzèžtet
 ènge^t afae hog mēdent mellèt adot
 ènnèkem / ne vèžèflec èl abban / de
 felkòlèrèm ažt a ž vtolfo napō (40)
 Ež ke· èn afamnac akaraffa ki èzèž-
 tet ènge^t hog mēdž ki laffa fiat τ
 hizèn ɔbèle valla a ž ɔ2ɔc èlètet τ èn
 felkòlō |

est opus Dei, ut credatis in eum,
 quem misit ille. (30) Dixerunt ergo
 ei: Quod ergo tu facis signum, ut
 videamus et credamus tibi? quid
 operaris? (31) Patres nostri mandu-
 caverunt manna in deserto, sicut
 scriptum est: Panem de caelo dedit
 eis manducare. (32) Dixit ergo eis
 Iesus: Amen, amen dico vobis: Non
 Moyses dedit vobis panem de caelo,
 sed Pater meus dat vobis panem de
 caelo verum. (33) Panis enim De i
 e s t, qui de caelo descendit et dat
 vitam mundo. (34) Dixerunt ergo ad
 eum; Domine, semper da nobis pa-
 nem hunc. (35) Dixit autem eis Iesus:
 Ego sum panis vitae; qui venit ad
 me non esuriet, et qui credit in me
 non sitiet umquam. (36) Sed dixi
 vobis, quia et vidistis me et non
 creditis. (37) Omne, quod dat mihi
 Pater, ad me veniet; et eum, qui
 venit ad me, non eiciam foras; (38)
 quia descendì de caelo, non ut faciam
 voluntatem meam, sed voluntatem
 eius, qui misit me. (39) Haec est
 autem voluntas eius qui misit me
 Patris, ut omne, quod dedit mihi,
 non perdam ex eo, sed resuscitem
 illud in novissimo die. (40) Haec est
 autem voluntas Patris mei qui
 misit me, ut omnis qui videt Filium,
 et credit in eum, habeat vitam
 aeternam; et ego resuscitabo eum

¹ Helyesen: *mùuèlkedèti*.

² Díszítéssel fedett rövid tőrlés.

³ Helyesen: *mēden*.

otet az vtolfo napō (41) Morognac-
uala azezt a fidoc azzol mezt mō-
dottauolna En vagoc a keñez ki
ležallottam meñbōl (42) z mōdnac-
uala Nēde ēz ē Ioseph^o fia / kin^o
mū ēsmēztūc atfat z añnat mikēp-
pēn mōga azezt ēz mezt meñbōl
žallottam le (43) Fēlèle azezt i^o z
mōda ōnēkic Ne akaziatoc možga-
notoc egmaffal (44) Sēnki nē iḡhēt
ēn hoziā hanēha afa ki ēzēžtet enge-
mēt vonāga otēt z ēn felkoltō
otēt az vtolfo napon / (45) mezt
izuan vagon pphetacban Es ležn^o
mēden^o taneitattac iftētōl / Mendž
ki hallot atatul z tanolt iḡ ēn hoziam
(46) nē hog atat latta valaki / hanē
Iac az ki iftētōl vagō latta atat /
(47) bižon bižon mondom tūnētec
ki hižen ēn bēlē valla az ḡzoc ēlētet
(48) En vagoc ēlētⁿ keñezē / (49)
tū afaitoc otētⁿ mennat a kiētlen-
bēn z megholtanac (50) / Ež az
ē lētⁿ keñezē meñbōl ležallo / hog
haki ḡ bēlōllḡ ēiēndic megne haffon
(51) En vagoc az ēlḡ keñez ki mēbōl
ležallottam / (52) ha ki |

Ian9

ēiēndic ē kēnezbōl ēl ḡzocke Es ē
kēnez kit ēn adoc ēn teftem ēlēt ē
uilagezt (53) Fonalignacuala azezt a
fidoc egmaffal mōduā Mikeppēn
adhaffa ḡ teftēt mūnēkōnc megēn-
nōnc (54) Monda azezt ōnēkic ihc
Bižon bižon mōdom tūn^otec / hanēha
ēiēnditēc ēmbez fianac ḡ teftēt z
yangatoc ḡ vēzet nē vallatoc az ēlēt-
tet tūn bēnnētec (55) Ki eži ēn
teftemēt z ižia ēn veremēt valla az
ḡzoc ēlētet z ēn fel¹ koltōm otēt az
vtolfo napon (56) Mezt en teftē bi-
žon etēc z ēn vezēm bižon vēnezec

¹ Az e más betűből igazítva.

in novissimo die. (41) Murmurabant
ergo Iudaei de illo, quia dixisset:
Ego sum panis vivus, qui de
caelo descendi, (42) et dicebant:
Nonne hic est Iesus filius Ioseph,
cuius nos novimus patrem et mat-
rem? Quomodo ergo dicit hic: Quia de
caelo descendi? (43) Respondit ergo
Iesus et dixit eis: Nolite murmurare
in invicem. (44) Nemo potest venire
ad me, nisi Pater qui misit me
traxerit eum; et ego resuscitabo eum
in novissimo die. (45) Est scriptum
in prophetis: Et erunt omnes doci-
biles Dei. Omnis, qui audivit a
Patre et didicit, venit ad me.
(46) Non quia Patrem vidit quis-
quam, nisi is, qui est a Deo, hic
vidit Patrem. (47) Amen, amen dico
vobis: Qui credit in me, habet vitam
aeternam. (48) Ego sum panis vitae.
(49) Patres vestri manducaverunt
manna in deserto et mortui sunt.
(50) Hic est panis de caelo descen-
dens, ut, si quis ex ipso manduca-
verit, non moriatur. (51) Ego sum
panis vivus, qui de caelo descendi.
(52) Si quis manducaverit ex hoc
pane, vivet in aeternum; et panis,
quem ego dabo, caro mea est pro
mundi vita. (53) Litigabant ergo
Iudaei ad invicem dicentes: Quo-
modo potest hic nobis carnem
suam dare ad manducandum?
(54) Dixit ergo eis Iesus: Amen,
amen dico vobis: Nisi manduca-
veritis carnem Filii hominis et bi-
beritis eius sanguinem, non habebitis
vitam in vobis. (55) Qui manducat
meam carnem et bibit meum sangui-
nem, habet vitam aeternam, et ego
resuscitabo eum in novissimo die.
(56) Caro enim mea vere est cibus,
et sanguis meus vere est potus.

(57) Ki èži èn teftemet z ižia èn vezemèt èn bènnem lakožic z èn q bènne (58) Mikeppèn èrèztèt enge-mèt èlq¹ afa z èn èlec ataezt / z ki èžic èngemèt z q èl èn ezettèm (59) Èž a kenez ki lèžallot meñbøl / Nè mikeppèn tù afaítoc qttèn^e mennat z meg holtanac / ki èži è keñèrèt èl qzqcke (60) Ežekèt mōda a fina-ğogabā taneituā kaphoznaūban / (61) Sokac azezt q taneituāni kqzžol haluā mōdanac Kèmeñ e bèžed ki halgathaffa ažt (62) Tuduā ke i^e qnq nala mezt èzrql mozğananaç q taneituāni monda qnèkic E gqzžbeít tütqkèt / (63) Haazèt |

91vb

latangatoc èmbezn^e fiat fèl menni hol uala èlqžèr / (64) Žèllèt ki eleuèneit tèft nem hažnal valamit / Až igec meffèkèt bèželletèm tünèctec žèllèt z igaffağ (65) Dè vadnac nemellèc tù kqzžollètec kie nē hizec / mezt tugga vala kèždèttql foguan i^e kie volnanac hièndqç² / z ki èla-zolando volna qtèt (66) z mōduala Azezt mondā tünèctec / mezt fènki nē iqhèt èn hožiam hanē ha lènd qnèki aduan èn afamtol (67) Èttql foguā q taneituāni kqzžol fokac menenèc mege z imar nē iažnacuala — —³ q vèle (68) Monda azezt i^e a-tizenkèttqⁿ Minèdè tù es èlakaztoc mennetec è (69) Felèle azezt qnèki Simon Pèter Vram kihèž meğqnc / qzqç èlètn^e igèiet vallod / (70) z mù hižiuç z megèsmèztuc / mezt te vag x^e iftènn^e fia (71) Felele azezt qnèkic i^e / Nemdè èn tütqkèt tiženkèttèn valažtortalac è / z tù kqzžollètec eg qzqdqğ (72) Mōgavala ke seaziuthi

¹ èlq 'vivens'. A betűvel összefolyó ékezet.

(57) Qui manducat meam carnem et bibit meum sanguinem, in me manet, et ego in illo. (58) Sicut misit me vivens Pater, et ego vivo propter Patrem, et qui manducat me, et ipse vivet propter me. (59) Hic est panis, qui de caelo descendit. Non sicut manducaverunt patres vestri manna et mortui sunt. Qui manducat hunc panem, vivet in aeternum. (60) Haec dixit in synagoga docens in Capharnaum. (61) Multi ergo audientes ex discipulis eius dixerunt: Durus est hic sermo, et quis potest eum audire? (62) Sciens autem Iesus apud semetipsum quia murmurarent de hoc discipuli eius, dixit eis: Hoc vos scandalizat? (63) Si ergo videritis Filium hominis ascendentem ubi erat prius? (64) Spiritus est, qui vivificat, caro non prodest quidquam. Verba quae ego locutus sum vobis, spiritus et vita sunt. (65) Sed sunt quidam ex vobis, qui non credunt. Sciebat enim ab initio Iesus qui essent non credentes, et quis traditurus esset eum. (66) Et dicebat: Propterea dixi vobis, quia nemo potest venire ad me, nisi fuerit ei datum a Patre meo. (67) Ex hoc multi discipulorum eius abierunt retro et iam non cum illo ambulabant. (68) Dixit ergo Iesus ad duodecim: Numquid et vos vultis abire? (69) Respondit ergo ei Simon Petrus: Domine, ad quem ibimus? verba vitae aeternae habes. (70) Et nos credidimus et cognovimus quia tu es Christus Filius Dei. (71) Respondit eis Iesus: Nonne ego vos duodecim elegi, et ex vobis unus diabolus est? (72) Dicebat autem Iu-

² Helyesen: *nem hièndqç*.

³ Rövidebb törlés.

fimon iudafazol / mezt èz vala èla-
zolando q̄tèt iollehèt a· tizenkèttò
kòzçòl volna eg

VII 7

Ezec vtan ^{•1} ke· i^c iazuala galilea-
ban mezt nē akaruala iazni
iudeaban mezt ||

cw̄ta

92ra

a· fidoc kèzèficuala q̄tèt megòlnièc
(2) Vala ke· rokon scenofegia² a· fi-
doenac inèpcc napia / (3) Mondanac
azezt q̄ nēki q̄ attafiai Eregèl innèn
z meñ Iudeaba / hog tè taneituanid
es laffac tè muuèlkedètidèt mellèkèt
te téz (4) mezt senki nē tezèn vala-
mit reitecbèn z kèzèfi ièlen voltat /
Ha èzekèt tezed ièlenLèdm̄g tema-
gadat è uilagnac (5) mēt ingèn q̄
attafiai sem hiznècuala q̄ bèle (6)
Monda azezt q̄nekic i^c En idèm megnē
iutot èl tù idètec ke· medz ha·kèz (7)
Euilag nē gūlòlhèt tutòkèt èngemet
ke· gūlòl / mezt èn tanofagot valloc
q̄ rolla mezt q̄ mùuèlkedèti gonozoc
/ (8) tù meñnètec fel az ÿnnèp napra
En ke· nē megecfel az ÿnèp napra
/ mezt meç èn idèm nē tòltbè (9)
Ezt micor q̄³ mōdottauolna mara-
da galileaban / (10) Hog ke· fel
mentècuolna q̄ attafiai / tahat q̄ es
fèlmenè az ÿnèp napra nē ièlennè dè
monnal titkon (11) A· fidoc azezt
kèzèficuala q̄tèt az ÿnèp napon / z
mōdnac uala hol vagon az (12) z
foc mozgas vala q̄rolla a· gòlèkezèt
kòzçòt mezt nèmèffèc mondnacuala
hog io / egèbec mōdnac |

¹ Itt elkülönítő jel. Utána van volta-
képpen az előző capitulum -na eg be-
fejezése.

² Latin: scenopegia (gör. σκηνοπηγία):

dam Simonis Iscariotem; hic enim
erat traditurus eum, cum esset
unus ex duodecim.

VII

Post haec autem ambulabat
Iesus in Galilaeam; non enim vole-
bat in Iudaeam ambulare, quia
quaerebant eum Iudaei interficere.
(2) Erat autem in proximo dies
festus Iudaeorum Scenopegia. (3) Di-
xerunt autem ad eum fratres eius:
Transi hinc et vade in Iudaeam, ut
et discipuli tui videant opera tua,
quae facis. (4) Nemo quippe in
occulto quid facit et quaerit ipse
in palam esse: si haec facis, mani-
festa teipsam mundo. (5) Neque
enim fratres eius credebant in eum.
(6) Dicit ergo eis Iesus: Tempus
meum nondum advenit, tempus
autem vestrum semper est paratum.
(7) Non potest mundus odisse vos;
me autem odit, quia ego testi-
monium perhibeo de illo quod opera
eius mala sunt. (8) Vos ascendite
ad diem festum hunc, ego autem non
ascendo ad diem festum istum, quia
meum tempus nondum impletum
est. (9) Haec cum dixisset, ipse
mansit in Galilaea. (10) Ut autem
ascenderunt fratres eius, tunc et
ipse ascendit ad diem festum non
manifeste, sed quasi in occulto.
(11) Iudaei ergo quaerebant eum in
die festo et dicebant: Ubi est ille?
(12) Et murmur multum erat in
turba de eo. Quidam enim dicebant:
Quia bonus est. Alii autem dicebant:

¹ a zsidók sátoros ünnepe' (lombsátor-
ünnepe).

³ Sor fölötti betoldás, jellel helyére
utalva.

uala nem / dè elhitèti a· gòlekezètet / (13) dè maga fenki nē mèzuala ièlennèn bèzèllèni orolla a· fidocnac fèlèlmekezt (14) Immaz ke· aʒ ŷnèp nap kòzèleituē felmenè i° a· tèmplomba z taneituala (15) z ludalkodnacuala a· lidoc mōduan Mikèppèn tud èz iraft ha nē tanolta (16) Fèlèle oñèkic i° En tanofagom nem ènem dè aze ki èrèztet èngemèt (17) Ha ki akazanga o· akazaftat tènni / megèfmèzi a· tanofagból ha iftèntòl legen auag ènèmagától bèzèllèc / (18) Ki oñon tóllo bèzel oñ dilòfeget kèzèfi Ki ke· kèzèfi o dilòfegèt ki èrèztette oñtèt aʒ ígáz z hamiffag o bènne nirl¹ (19) Nemdè Moýfes atta è a· tòzuent tünèctec / z fènki tú kòzʒollètec a· tòzuent nē teʒi (20) mit kèrèlftec èngemet meg oñofoç Felèle a· gòlèkezèt / z mōda Oʒdògòt vallaʒ ki kèzes tegedet megòlñi (21) Felele i° z mōda oñèkic Eg i o müüèlkedètet tóttèm / z mēd ludalkottatoc / (22) Azezt atta tünèctec moýfes a· kòzñekezètet / nē mezt moýfèlftòl volna / dè aʒ afaçtol z ʒombaton megkòzñekezètèc èmbezt / (23) ha èmber a· kòzñekezètèt véʒi |

Ian9

92va

ʒombaton hog ne fèlèttèffecm̄g moýfèfn° tòzuenè / ènnèkem mèltatlākottoc mezt èmbezt mēdèneftòl meguiğáztottā ʒombaton (24) Ne akaziaçtoc itèlnetec oʒçara dè ígáz itèlètet itèlletec (25) Mondnacuala azezt nemèllec a· ihzlm̄bèlièc kòzʒol Nē dè èz è kit a· f i d o c kèzèfn° megòlñièc / (26) z ime niluā bèzel z fèmit nē

¹ J.-nál: *inL.* Lehet, hogy e kódex másolója is így írta le, de vö. pl. 19. rb 35.: *ninL.* uo. 37.: *ninL.* A kérdés tüzetes tár-

Non, sed seducit turbas. (13) Nemo tamen palam loquebatur de illo propter metum Iudaeorum. (14) Iam autem die festo mediante, ascendit Iesus in templum et docebat. (15) Et mirabantur Iudaei dicentes: Quomodo hic litteras scit, cum non didicerit? (16) Respondit eis Iesus et dixit: Mea doctrina non est mea, sed eius qui misit me. (17) Si quis voluerit voluntatem eius facere, cognoscet de doctrina, utrum ex Deo sit, an ego a me ipso loquar. (18) Qui a semetipso loquitur, gloriam propriam quaerit; qui autem quaerit gloriam eius, qui misit eum, hic verax est, et iniustitia in illo non est. (19) Nonne Moyses dedit vobis legem? et nemo ex vobis facit legem; quid me quaeritis interficere? (20) Respondit turba et dixit: Daemonium habes, quis te quaerit interficere? (21) Respondit Iesus et dixit eis: Unum opus feci, et omnes miramini. (22) Propterea Moyses dedit vobis circumcisionem — non quia ex Moyse est sed ex patribus —, et in sabbato circumciditis hominem. (23) Si circumcisionem accipit homo in sabbato, ut non solvatur lex Moysi, mihi indignamini quia totum hominem sanum feci in sabbato? (24) Nolite iudicare secundum faciem, sed iustum iudicium iudicate. (25) Dicebant ergo quidam ex Hierosolymis: Nonne hic est, quem quaerunt interficere? (26) Et ecce palam loquitur,

gyalása: PÁLFALVI ETELKA: „Volt-e *incs* a magyar nyelvben?” NéprNyelvtud. VII, 39–43.

mōdnac qnēki / midēnē bizonāba
 megēfmeztec ē a· feiedelmec / mezt
 e3 x° (27) dē èzt tugguc honnā vagō¹
 / x°t ke· micor iquēd fēnki nē tugga
 honnan legēn (28) Iuqltuala azezt
 i° a tēmplomban taneituan τ mond-
 uan Es, èngemèt tuttoc / τ honnan
 legēc tuttoc / τ ènen tōllē nē iqt-
 tem / de az igāz ki èzèztet èngemèt
 / kit tū nē tuttoc èn tudom qtèt / τ²
 ha mōdandom mezt nē tudō qtèt
 lezēc egenlō hazug tūuèlètec / (29)
 τ èn tudom qtèt² mezt qtōllō vagoc
 / τ q èrèztet èngemèt (30) Kèzèficuala
 azezt qtèt megfogni / τ fēnki kèzet
 nē èzèztc q reia mezt meg nē iqtuala
 el q idèiè (31) A· golèkezètec k9339l
 ke· fokac hùnèc q bèle Es mōdnac-
 uala / mikor x° iquènd / minē t9b
 ièlenfegekèt tēzèn / hog nē |

92vb

mellèkèt è tēzèn / (32) Hallac a·
 leualtac a· gōlekezètekèt mozgattoc
 qzolla èzekèt Es èzèztc a· feiedèl-
 mec τ a· leualtac zolgakat hog mēg
 fognac qtèt (33) Monda azezt qnēkie
 i° Meglèn kèuèfenne idèiglèn vagoc
 tūuèlètec τ èlmegec a t a m h o 3 ki
 èzèztc èngemet (34) Kèzèftec ènge^t τ
 nem leltecmg / τ h o u a èn m e g è c
 tū nem iqhèttec (35) Mondanac azezt
 a· fidoc Houa menèndq èz / mezt nē
 lèffucmēg qtèt minē poganocnac him-
 lètibè menèndq / τ taneitādo pōga-
 nocat / (36) minēmō è bèzed / èz
 kit mōdot Kèzèftec èngemèt τ nē
 lèltec meg / τ hol èn vagoc tū nem
 iqhèttec (37) Az nag ynnèpn° ke-
 utollo napiā aluala i° τ iuqltuala
 mōduan / Haki zōmiuhozic i9y9n èn
 hoziam τ igec / (38) Ki hiènd èn bèlè

et nihil ei dicunt. Numquid vere
 cognoverunt principes quia hic est
 Christus? (27) Sed hunc scimus unde
 sit, Christus autem cum venerit, nemo
 scit unde sit. (28) Clamabat ergo
 Iesus in templo docens et dicens:
 Et me scitis et unde sim scitis; et a
 me ipso non veni, sed est verus, qui
 misit me, quem vos nescitis. (29) Ego
 scio eum; quia ab ipso sum, et ipse
 me misit. (30) Quaerebant ergo eum
 apprehendere; et nemo misit in
 illum manus, quia nondum venerat
 hora eius. (31) De turba autem multi
 crediderunt in eum et dicebant: Chri-
 stus cum venerit, numquid plura
 signa faciet quam quae hic facit?
 (32) Audierunt pharisaei turbam
 murmurantem de illo haec; et mise-
 runt principes et pharisaei ministros,
 ut apprehenderent eum. (33) Dixit
 ergo eis Iesus: Adhuc modicum tem-
 pus vobiscum sum, et vado a d e u m
 qui me misit. (34) Quaeritis me et
 non inuenietis; et u b i ego sum, vos
 non potestis venire. (35) Dixerunt
 ergo Iudaei a d s e m e t i p s o s:
 Quo hic iturus est, quia non inveni-
 emus eum? numquid in dispersio-
 nem gentium iturus est et docturus
 gentes? (36) Quis est hic sermo quem
 dixit: Quaeritis me et non inuenietis;
 et ubi sum ego, vos non potestis
 venire? (37) In novissimo autem
 die magno festivitatis stabat Iesus
 et clamabat dicens: Si quis sitit,
 veniat ad me et bibat. (38) Qui
 credit in me, sicut dicit Scriptura,

¹ A g l-b6l igazitva.

² Variáns: et si dixerō quia nescio eum
 ero similis vobis mendax et scio eum.

mikent iras monga èlèuen vizn^c foloi
folnac o hafabol / (39) èzt ke· mōga
vala a· f c è n t zèllètʒol kit vëndoc
valanac hièdoc o bèle / mezt meg
zèllèt nē adatotuala / mēt meg iⁿ
megnē dirʒuoltetetuala / (40) A·
golèkezètec ke· —¹ micoz hallot-
tacuolna èz o bèzedit mōdnacuala
èz bizō ,pphā ||

eṽta

93ra

/ (41) egèbèc ke· mōdnacuala èz
x^c nemèffèc ke· mōdnacuala mi nē
galileabol iʒ x^c / (42) nēdè iras monga
è mezt dauid magzatabol bèthle-
chèn^c castelabol hol dauid vala²
[x^c] iʒ x^c / (43) τ ug o eztè oʒlat lʒt
a· golèkezèt kʒʒʒt / (44) nemèffèc ke·
o kʒʒʒʒʒʒ akaziac uala megfogni
ʒtèt / dè fènki kèzet nē èrèzte o
reia / (45) Iʒuen^c azezt a· zolgac a·
Pūfpokʒʒʒʒ τ a· lèualtachʒʒ / τ
azoc mōdanac ʒnekic / mirè nē
hoʒtatoc èl aʒt (46) Fèlèlèn^c a·
zolgac Sonha igèn èmber nē bèzèl-
let mikèt èz èmber bè z è l (47)
Fèlèlèn^c azezt a· lèualtac ʒnekic
Minèm tū es elhitlènʒtètèc è / (48)
minè hit valaki a· fèiedèlmèc kʒʒʒʒʒ
auag a· leualtac kʒʒʒʒʒʒ / [dè] o bèle
/ (49) dè è golèkezèt ki tʒuent nem
èfmezt atkozot (50) Monda Nicodemʒ
ʒnekic aʒ a· ki èyèl iʒtuala o hozia
ki eguala o kʒʒʒʒʒʒʒʒ / (51) Midènè
mū tʒuenʒnc itel è èmbezt hanèha
èlʒzèz halland ʒʒʒʒʒ τ megèsmèzèdi
mit tegan (52) Fèlèlènèc τ mōdanac
ʒnèki / Midènem te es galileabèli
vag è foʒgac irafocat τ laffad / mezt
,pphā |

flumina de ventre eius fluent aquae
vivae. (39) Hoc autem dixit de
Spiritu, quem accepturi erant cre-
dentes in eum; nondum enim erat
Spiritus datus, quia Iesus nondum
erat glorificatus. (40) Ex illa
ergo turba, cum audissent hos ser-
mones eius, dicebant: Hic est vere
propheta. (41) Alii dicebant: Hic
est Christus. Quidam autem dice-
bant: Numquid a Galilaea venit
Christus? (42) Nonne Scriptura di-
cit: Quia ex semine David et de
Bethlehem castello, ubi erat David,
venit Christus? (43) Dissensio ita-
que facta est in turba propter eum.
(44) Quidam autem ex ipsis vole-
bant apprehendere eum, sed nemo
misit super eum manus. (45) Vene-
runt ergo ministri ad pontifices
et pharisaeos. Et dixerunt eis illi:
Quare non adduxistis illum? (46) Re-
sponderunt ministri: Numquam sic
locutus est homo, sicut hic homo.
(47) Responderunt ergo eis pharisaei:
Numquid et vos seducti estis? (48)
Numquid ex principibus aliquis
credidit in eum aut ex pharisaeis?
(49) Sed turba haec, quae non novit
legem, maledicti sunt. (50) Dixit
Nicodemus ad eos, ille, qui venit ad
eum nocte, qui unus erat ex ipsis:
(51) Numquid lex nostra iudicat
hominem, nisi prius audierit ab
ipso et cognoverit quid faciat? (52)
Responderunt et dixerunt ei: Num-
quid et tu Galilaeus es? Scrutare
Scripturas et vide quia a Galilaea

¹ Törles, diszítéssel fedve.

² Az alany és az állítmány eredetileg
fordított sorrendben volt írva, s az alany
jellel a helyére van utalva.

galileabol nē tamad (53) τ meǵfo2-
dola egmēdʒ ǵ hazaba

VIII 8

Iefus ke· ¹ felmene oliuetnac hē-
gezè / (2) τ vilamoduan èsmeg
iqou a· tēmplōba / τ mēd a·
nep iqt ǵ hozia / τ vluē tanei-
tauala azokat / (3) hozanac ke· az
irastudoc τ a· lèualtac eg nēmbeziēt
tōzuētōzètbèn fogattat / τ allaptatac
azt kōzèpbè (4) τ mōdanac ǵ nēki
Mēltez è nēmbezi ma tōzueñ tōzè-
bèn fogattatot² (5) a· tōzuēbèn ke·
moýses paranlolt illeten nēmouēt
múnèkōnc meǵkōuèznoñc / te azēt
mit mōdaǵ / (6) èzèkèt³ ke· mōgacuala
ǵtèt kèfèztuē hog meǵuadolhatnac
ǵtèt Ihē ke· ala — —⁴ haituan ǵma-
ǵat vyaual ir uala a· földon / (7)
mikor ke· megallapnanac ǵtèt kez-
dezuē fèligazeituā ǵmagat τ mōda
ǵnèkic / Ki tú kōzʒollètec bunnèl-
kùl vagon / az èrèzè èlǵzèr a· kōuet
ǵ reiaia / (8) τ èfīng lehaituā ǵmagat
iruala a· földon / (9) Haluā ke· e ǵ t
a· vénectǵl kèzduē / eg mas vtan ki
menen⁵ / τ maradañg i⁶ — —⁵ ǵma-
ǵa τ a· nēberi kōzèpet aluan / (10)
Fèligazeituā ke· i⁶ ǵmagat monda ǵ
nēki nembezi ||

Iang

93va

hol vadnac kie tegedèt vadolnac⁶ /
fènki tegedèt megnè kazhoztatot è
(11) Ki mōda Sènki v2am Monda ke·

¹ Utána az előző capitulum utolsó szava: *hazaba* és: VIII.

² A szó után más kéztől más tollal frott apró betűk.

propheta non surgit. (53) Et reversi
sunt unusquisque in domum suam.

VIII

Iesus autem perrexit
in montem Oliveti. (2) Et diluculo
iterum venit in templum, et omnis
populus venit ad eum et sedens doce-
bat eos. (3) Adducunt autem scribae
et pharisaei mulierem in adulterio
deprehensam, et statuerunt eam
in medio (4) et dixerunt ei: Magister,
haec mulier modo deprehensa est
in adulterio. (5) In lege autem Moy-
ses mandavit nobis huiusmodi lapi-
dare. Tu ergo quid dicis? (6) Hoc
autem dicebant tentantes eum, ut
possent accusare eum. Iesus autem
inclinans se deorsum digito scribe-
bat in terra. (7) Cum ergo persevera-
rent interrogantes eum, erexit se et
dixit eis: Qui sine peccato est ve-
strum, primus in illam lapidem mit-
tat. (8) Et iterum se inclinans scribe-
bat in terra. (9) Audientes autem
unus post unum exibant, incipientes
a senioribus, et remansit solus Iesus
et mulier in medio stans. (10) Erigens
autem se Iesus dixit ei: Mulier, ubi
sunt, qui te accusabant? nemo te
condemnavit? (11) Quae dixit: Ne-

³ Nestle variánsában *haec*.

⁴ Díszítéssel takart kétbetűnyi törlés.

⁵ Két sorban nyolcbeűnyi törlés.

⁶ Variáns: *accusant*.

i^o En fem kazhoʒtatlac teġedèt / meù èl z toabba ne akazih bñhñn-
 ñoð (12) Efmeg azezt bèzèllè 9 nèkic
 i^o mōduan En vagoc è uilagnac vi-
 laga Ki kōuèt èngemèt / nē iaz fètè-
 techè dè valla èlètn^e vilagat (13)
 Mondanac azezt a· lèualtac Te tē-
 magadrol vallaʒ tanofagot z te tano-
 fagod nē igaz / (14) Fèlèlè i^o z mōda
 9nekic / Ès ha èn tanofagot valloc
 èn rollā èn tanofagom igaz / mēt
 tudom honnā iqtèm z houa megec
 / Tù ke· nē tuggatoc / honnan iquoc
 aġ houa megec (15) Tù ke· teft ʒè-
 rent itèltèc èn nē itèlèc valakit /
 (16) z ha itelèc èn itèlètem igaz mezt
 ènen magam nē vagoc / dè èn z ki
 èzèʒtet èngemèt afa (17) / z tū
 tōzuètechèn izuan vagon / mezt ket
 èmbezn^e tanofaġa igaz / (18) En
 vagoc ki tanofagot valloc èn rollam
 / z afa ki tanofagot val èn rollam
 ki èrèʒtet èngemèt / (19) Mondnac-
 uala azezt a· f i d o c 9nèki / Hol
 vagon te afad Fèlèlè i^o Sem èngemèt
 nē tuttoc / fem t u g g a t o c èn
 afamat Ha èngemèt tudnatoc talan-
 tal èn afamat es tud- |

93vb

natoc / (20) èʒ igèkèt bèzèlle / i^o a·
 gazofilanciumon taneituan a· temp-
 lombā / z fènki megnē foġa 9tèt /
 mezt meg nē iqtualaèl 9 idèie (21)
 Monda azezt èfmeg 9nekic i^o / y m e
 èlmegec / z kèzèftèc èngemèt / z tū
 bñt9cèbèn meghaltoc / houa èn
 megèc tū nē i9hèttec (22) Mondnac-
 uala a· fidoc mi nē meg9li 9 magat
 / mezt ug mōd / houa èn megec
 tū nē i9hèttec (23) / z monduala 9
 nekic / tū alol valoc vattoc / èn fèl-
 l9l valo[c] vagoc / tū è vilagbol vat-
 toc èn nē vagoc èuilagbol (24)

mo, Domine. Dixit autem Iesus: Nec
 ego te condemnabo; vade et iam
 amplius noli peccare. (12) Iterum
 ergo locutus est eis Iesus dicens:
 Ego sum lux mundi; qui sequitur
 me, non ambulat in tenebris, sed
 habebit lumen vitae. (13) Dixerunt
 ergo ei pharisaei: Tu de te ipso
 testimonium perhibes, testimonium
 tuum non est verum. (14) Respondit
 Iesus et dixit eis: Et si ego testi-
 monium perhibeo de meipso, verum
 est testimonium meum, quia scio
 unde veni et quo vado; vos autem
 nescitis unde venio aut quo vado.
 (15) Vos secundum carnem iudica-
 tis, ego non iudico quemquam. (16) Et
 si iudico ego, iudicium meum verum
 est, quia solus non sum; sed ego et
 qui misit me Pater. (17) Et in lege
 vestra scriptum est, quia duorum
 hominum testimonium verum est.
 (18) Ego sum, qui testimonium perhi-
 beo de me ipso, et testimonium per-
 hibet de me, qui misit me Pater.
 (19) Dicebant ergo ei: Ubi est Pater
 tuus? Respondit Iesus: Neque me
 scitis neque Patrem meum; si me
 sciretis, forsitan et Patrem meum
 sciretis. (20) Haec verba locutus est
 Iesus in gazophylacio docens in
 templo, et nemo apprehendit eum,
 quia necdum venerat hora eius.
 (21) Dixit ergo iterum eis Iesus: Ego
 vado, et quaeritis me et in pecca-
 to vestro moriemini. Quo ego vado,
 vos non potestis venire. (22) Dice-
 bant ergo Iudaei: Numquid interficiet
 semetipsum, quia dixit: Quo
 ego vado, vos non potestis venire?
 (23) Et dicebat eis: Vos de deorsum
 estis, ego de supernis sum. Vos de
 mundo hoc estis, ego non sum de
 hoc mundo. (24) Dixi ergo vobis

Mōdam azezt tūnētec / mezt meġ-
haltoc tū būtoċbèn / mezt ha nem
hiënditèc hog èn vagoc meġhaltoc tū
būntoċbè (25) Mondnacuala azezt o
nèki / tè ki vag Mōda o nèkie Ihc
kèzdèt ki es bèžellèc tūnētec / (26)
fokat valloc tūrollatoc bèžèllènem τ
itèlnè / de ki èzèžtet èngemèt az
igaz τ èn mellèket hallottā o tōllo /
azokat bèžellè è uilaġban / (27) τ
nè èsmèrecmeg mezt iftènt mōgauala
o atfanae (28) Monda azezt o nèkie
i^c Miko2 felmaġažtatangatoc èm-
bezn^c fiat / taht meġèfmèzitec mèt ||

eŵta

94ra

en vagoc τ ènen tōllèm fēmit nē
težèk / dè mikeppèn taneitot ènge-
mèt afa azokat bežèllèm / (29) τ
ki èrèžtet èngemèt èn vèlem vagon
/ τ nē hagot mġ èngemèt magānac /
mezt mēdžha težem mellèc kèllè-
mètefec o nèki / (30) èzekèt o bèžel-
lèttè lokac hūn^c o bèle (31) Mōdua-
la azezt i^c azocnac kie a· fidoc k93-
39l hittèn^c vala o nēki / ha tū maza-
dandotoc èn bèžedimbèn / bižō èn
taneituānim lèžtèc (32) τ tū meġef-
mèzitec az igaffagot τ az igaffag
mġžabadeit tūtōket / (33) Fèlelenèc
a z e z t a · f i d o c Abraham maġ-
žati vagone τ fonha fènkinèc nem
žolġaltone / mikeppèn mondod tè
mezt žabadoc lèžtèc (34) Fèlèle o nē-
kik i^c Bižōn bižōn mōdom tūnētec /
mezt mēdž ki būnt težèn būnn^c
žolġaia / (35) žolġa ke· nē lakozic
a· hazban ožoċke / a· fiu ke· lakozic
ožoċke / (36) ha ažèt a· fiu meġžaba-
deit tūtōket bižōn žabadoc lèžtèc
(37) tudom mezt abraham fia i vat-
toc / dè kèzèftèc èngemèt meġoġno-
tōk / mezt èn bèžedem nē fog tūbèn-
nètec / (38) En mellèt lattā èn afam- |

quia moriemini in peccatis vestris;
si enim non credideritis quia ego
sum, moriemini in peccato vestro.
(25) Dicebant ergo ei: Tu quis es?
Dixit eis Iesus: Principium, qui et
loquor vobis. (26) Multa habeo de
vobis loqui et iudicare. Sed qui me
misit verax est, et ego quae audivi
ab eo haec loquor in mundo. (27) Et
non cognoverunt quia Patrem eius
dicebat Deum. (28) Dixit ergo eis
Iesus: Cum exaltaveritis Filium ho-
minis, tunc cognoscetis quia ego
sum et a meipso facio nihil, sed
sicut docuit me Pater, haec loquor.
(29) Et qui me misit, mecum est et
non reliquit me solum, quia ego
quae placita sunt ei, facio semper.
(30) Haec illo loquente, multi credi-
derunt in eum. (31) Dicebat ergo
Iesus ad eos, qui crediderunt ei,
Iudaeos: Si vos manseritis in sermone
meo, vere discipuli mei eritis (32) et
cognoscetis veritatem, et veritas
liberabit vos. (33) Responderunt
ei: Semen Abrahae sumus et nemini
servivimus umquam; quomodo tu
dicis: Liberi eritis? (34) Respondit eis
Iesus: Amen, amen dico vobis: quia
omnis, qui facit peccatum, servus
est peccati; (35) servus autem non
manet in domo in aeternum; Filius
autem manet in aeternum. (36) Si
ergo vos Filius liberaverit, vere
liberi eritis. (37) Scio quia filii
Abrahae estis; sed quaeritis me
interficere, quia sermo meus non
capit in vobis. (38) Ego quod vidi

nal aýt bèžellèm / τ tù tēžitèc
 mellèt lattatoc tù afatocnal / (39)
 Fèlèlèn^c τ mōdanac ɔnèki / Mi afāc
 abraham / mōda ɔnèkic i^c ha ab-
 racham fiaí vattoc / abraham mú-
 uèlkédètít tegetec / (40) ma kèreftec
 èngèmèt meǵolnɔtɔc èmbezt ki igāf-
 fagot bèžellèttèm tūnèctec mellèt
 hallottā iftèntɔl / èžt abraham nē
 tɔttɔ / (41) tù tēžitèc tù afatocnac
 múuèlkédètít Mondnacuala es ug
 ɔnèki Mú pazaznafagtol nē žúlèt-
 tɔnc / eg afat vallonc iftènt / (42)
 Monda ažezt ɔnèkic i^c / Ha iftèn tù
 afatoc volna valobizoñ zèrètnètèc
 èngèmèt / mezt èn iftèntɔl žazmaž-
 tam z iɔttèm / τ mezt ènen tɔllèm
 nem iɔttèm dè ɔ èrèžtet èngèmèt (43)
 mirè nē efmèzitec¹ meǵ èn bèžede-
 mèt / mezt nem halgathafatoc meǵ
 èn bèžedimèt (44) Tù ɔ2dɔǵ atadol
 vattoc / τ tù afatocnac akariatoc
 aieitatit tènètèc Az èmber ɔldɔkɔ
 volt kèždèttɔlfoǵuā / τ igāffagban
 nē allot / mezt igāffag níl ɔ bēne
 / mikor bèžel hazuǵfagot ɔn tulai-
 donibol bèžel / mezt hazug es ɔ atfa
 (45) En ke· ha igāffagot mōdoc |

Ian9

94va

nē hižtec ènnèkem (46) Ki fèg meǵ
 èngèmèt tükɔzɔllètèc búnɔl / ha
 igāffagot mōdoc tūnèctec mirè nē
 hižtèc ènnèkem / (47) Ki iftèntɔl
 vagō iftèn igèiet halgaffa / ažezt tù
 nē hallatoc mezt iftèntɔl nē vattoc
 (48) Fèlèlèn^c ažezt a· fidoc τ monda-
 nac Nemdè iol monguc è mú / mezt
 famazitanos vag te τ ɔ2dɔǵot vallaž
 (49) Fèlèle i^c τ m ò d a En ɔ2dɔǵot

¹ A -tec sorfölvöttei betoldás, jellel a helyére utalva.

apud Patrem meum, loquor; et
 vos quae vidistis apud patrem
 vestrum, facitis. (39) Responderunt
 et dixerunt ei: Pater noster Abra-
 ham est. Dicit eis Iesus: Si filii
 Abrahae estis, opera Abrahae facite.
 (40) Nunc autem quaeritis me inter-
 ficere, hominem, qui veritatem vobis
 locutus sum, quam audivi a Deo;
 hoc Abraham non fecit. (41) Vos
 facitis opera patris vestri. Dixerunt
 itaque ei: Nos ex fornicatione non
 sumus nati, unum patrem habemus
 Deum. (42) Dixit ergo eis Iesus: Si
 Deus pater vester esset, diligeretis
 utique me, ego enim ex Deo pro-
 cessi et veni; neque enim a me ipso
 veni sed ille me misit. (43) Quare
 loquelam meam non cognoscitis?
 Quia non potestis audire sermonem
 meum. (44) Vos ex patre diabolo
 estis et desideria patris vestri vultis
 facere. Ille homicida erat ab initio
 et in veritate non stetit, quia non
 est veritas in eo; cum loquitur
 mendacium, ex propriis loquitur,
 quia mendax est et pater eius.
 (45) Ego autem si veritatem dico,
 non creditis mihi. (46) Quis ex
 vobis arguet me de peccato? Si
 veritatem dico vobis, quare non
 creditis mihi? (47) Qui ex Deo est,
 verba Dei audit. Propterea vos non
 auditis, quia ex Deo non estis.
 (48) Responderunt ergo Iudaei et
 dixerunt ei: Nonne bene dicimus
 nos quia Samaritanus es tu et dae-
 monium habes? (49) Respondit Ie-

nem valloc / dè tiztèfeitèm èn afa-
 mat / tũ ke· megtižtètleneitetec ènge-
 mèt / (50) èn ke· nem kèzèfem èn
 diløfegemèt / vagon ki kèrèffè z
 itèffe (51) Bizon bizoñ mōdom tũ-
 nèctec / Ha ki èn bežedimèt taztanga
 halalt nē lat ɔɔɔcke (52) Mōdanac
 azezt a· fidoc m̄gèlmèztũc mezt
 ɔzɔɔɔɔt vallaž Abracham meğ holt
 z pphetac meğ holt a n a c / z te
 mōdaž ha ki èn bežedimèt taztanga
 halalt nē koltol ɔɔɔcke / (53) Minèm
 nagob vag te mũ afantol abrachātol
 ki meğ holt z pphāc meğholtac / kie
 težed temağadat (54) Fèlele i^o Ha èn
 diløqueitem ènmagamat èn diløfe-
 gèm fēmi / vagon afam ki diløqueit
 èngemèt kit tũ |

94vb

mōdotoc mezt tũ iftèntec / (55) z nē
 èfmèztetec ɔtèt En ke· èfmèztē ɔtèt
 / z ha mōdandom mezt nē tudō —¹
 ɔtèt / le[gen]zec egènlø² hažug
 tũuelètec / dè tudom ɔtèt / z ɔ bežè-
 dèt taztom (56) Abrachā tũ afatoc
 viğadot hog latna èn napomat latta
 z ɔɔɔlt / (57) Mondanac azezt a·
 fidoc ɔnèki / ɔtuē èžtèndɔt meğ nē
 vallaž z abrachamot lattad (58)
 Monda azezt ɔnèkic ihē Bizoñ bi-
 zoñ mōdom tũnèctec / mi èlɔt ab-
 rachā lenne èn vagoc / (59) Vɔn^o
 azezt a· fidoc kɔuekèt hog hageita-
 nac ɔ reia Ihē ke· èlreite ɔmağat z
 ki menè a· tèmplōbol

sus: Ego daemonium non habeo, sed
 honorifico Patrem meum; et vos
 inhonorastis me. (50) Ego autem
 non quaero gloriam meam; est qui
 quaerat et iudicet. (51) Amen, amen
 dico vobis: si quis sermonem meum
 servaverit, mortem non videbit in
 aeternum. (52) Dixerunt ergo Iu-
 daei: N u n c cognovimus quia dae-
 monium habes. Abraham mortuus
 est et prophetae; et tu dicis: Si
 quis sermonem meum servaverit,
 non gustabit mortem in aeternum.
 (53) Numquid tu maior es patre
 nostro Abraham, qui mortuus est?
 et prophetae mortui sunt. Quem te
 ipsum facis? (54) Respondit Iesus:
 Si ego glorifico me ipsum, gloria mea
 nihil est; est Pater meus, qui glori-
 ficat me, quem vos dicitis quia
 Deus vester est, (55) et non cognovis-
 tis eum: ego autem novi eum. Et si
 dixero quia non scio eum, ero simi-
 lis vobis mendax. Sed scio eum et
 sermonem eius servo. (56) Abra-
 ham pater vester exsultavit ut
 videret diem meum; vidit et gavisus
 est. (57) Dixerunt ergo Iudaei ad
 eum: Quinquaginta annos nondum
 habes, et Abraham vidisti? (58) Di-
 xit eis Iesus: Amen, amen dico
 vobis, antequam Abraham fieret,
 ego sum. (59) Tulerunt ergo lapi-
 des, ut iacerent in eum; Iesus autem
 abscondit se et exivit de templo.

¹ Félsoynyi törlés.

² A fényképkialásban az n fölött lát-
 ható nagy pont nem írásjel.

Es èleb menuen ih̄̄ lata eg vak èmbezt 9 zùlètètøpl¹ foguan / (2) τ kèzdec øtet ø taneituani Rabi ki bñnhøt² èz è auag ø zùlèi hog vakon zùlètètøt³ (3) Fèlele i^o Sem èz nē bunhøt sem ø zùlèi / dè hog megìlètèffèn^o iftènn^o muuèl-kedeti ø bènne (4) Ennèkem kèl ø muuèlkedètìt mùuèlkednem ki èrèz-tet èngemèt miglen nap vagon / Iø az èy micoz fènki nē mùuèlkedhètìc / (5) menè idèiglèn è ||

cw̄ta

95ra

vilaġban vagok / è vilagnac vagok vilaga (6) Èzekèt micor mōdotta volna hagapa a földzè τ alkota fazt a· hagapafbol / τ kène a· fazt ø žemèirè / τ mōda ø nèki (7) Meñ τ³ moſgal-még a· filoenac tauan ki magaražtat-ic èrèztetn^o Elmene ažezt τ meg-moſdec / τ lata⁴ (8) Latuan⁴ es ug øtèt ø žomžedi τ kie lattacuala eløzèr øtèt mezt koldos volna mōdnacu-ala Nemdè èz è ki vluala τ koldol uala / egebèc mōdnacuala mèt ež / (9) egèbèc fēmi okon / de egènlø au-ual / ø ke· mōd vala mezt èn vagoø / (10) Mondnacuala ažezt ø neki Mikeppèn niltanac meg te žemèid (11) Ø fèlèle Az èmber ki mondatic i^onac fazt alkota / τ meġkène èn žemèimèt / τ monda ènnèkem Meñ èl a· filoenac tauara τ meġmoſgal / τ èlmenec τ meġmoſdā τ latec⁵ (12) Es mōdanac nèki Hol vagon az Mon-da nē tudom (13) El viuec øtèt ki vac voltuala a· leualtachož / (14) Va-la ke· žombat micoz a· fazt alkotta

¹ Helyesen: zùlètètøpl.

² Az ū ékezeke valószínűleg a folette levő ø mellékjében.

Et praeteriens Iesus vidit hominem caecum a nativitate. (2) Et interrogaverunt eum discipuli eius: Rabbi, quis peccavit, hic aut parentes eius, ut caecus nasceretur? (3) Respondit Iesus: Neque hic peccavit neque parentes eius, sed ut manifestentur opera Dei in illo. (4) Me oportet operari opera eius, qui misit me, donec dies est; venit nox, quando nemo potest operari. (5) Quamdiu sum in mundo, lux sum mundi. (6) Haec cum dixisset, exspuit in terram et fecit lutum ex sputo et linivit lutum super oculos eius et dixit ei: (7) Vade, lava in natatoria Siloe, quod interpretatur Missus. Abiit ergo et lavit et venit videns. (8) Itaque vicini et qui viderant eum prius quia mendicus erat dicebant: Nonne hic est, qui sedebat et mendicabat? Alii dicebant: Quia hic est. (9) Alii autem: Nequaquam, sed similis est ei. Ille vero dicebat: Quia ego sum. (10) Dicebant ergo ei: Quomodo aperti sunt tibi oculi? (11) Respondit: Ille homo, qui dicitur Iesus, lutum fecit et unxit oculos meos et dixit mihi: Vade ad natatoria Siloe et lava. Et abii et lavi et video. (12) Et dixerunt ei: Ubi est ille? Ait: Nescio. (13) Adducunt eum ad pharisaeos, qui caecus fuerat. (14) Erat autem sabbatum, quando lutum fecit Iesus, et aperuit oculos

³ Variáns: et.

⁴ Vö. a latinnal.

⁵ Variáns: vidí.

τ ζεμείτ μεγνίττα / (15) τ μῆγ κέδεε
οὔτῃ α· λευαταε μίκεππέν λατοουλίνα
τ μόδα οὔνέκιε Σατῆ βέτε ἐννέκεμ ἐν
ζεμείμρῆ τ μῆγμοφάμ τ λατοε / |

95rb

(16) Mondnacuala azezt a leuatae
κῶζζῶλ νέμῆλεε Εἶς ἔμβερ νῆ ἰφτῆν-
τῶλ βάγον κί ζόμβατοτ νῆ ῶζιζ Εγε-
βέε μόδναεuala Βύνῶς ἔμβερ νῆ
τέῆῆτι ἐ ἰέλενεφεκετ / τ οὔλαεuala
ῶ κῶζζῶτῶε (17) Mondanac aζῆτ
εφμεγ α· βάκναε Τῆ μίτ μόδαζ ῶ
ρολλά κί μεγ νίτα τε ζεμείδῆτ Ὁ κε-
μόδα / Μετῆ πῶπῆ / (18) Νέμ ἡνῆ
αζετ α· ἰδοε ῶ ρολλά ἡῶ βάγον
ζύλετέτ ουλίνα / τ λατοουλίνα / μίγνῆ
ἡιυάε ῶ ζύλείτ κίε λαταεuala (19) τ
μεγ κέδεε αζοκατ μόδουά Εἶς ἐ
τῦ φιατοε κίτ μόδοτοε ἡῶ βάγον
ζύλετέτ αζετ μά μίκεππέν λατ (20)
Φελενῆ οὔνέκιε ῶ ζύλεί τ μόδναε
Τυγυε ἡῶ μῦ φίονε / τ ἡῶ βάγον
ζύλετέτ (21) μίκεππέν κε· μά λα-
λίον νῆ τυγυε / αυάγ κί νίττα λέγον
μεγ ζεμείτ μῦ νέμ τυγυε οὔτετ
κεζγετεε ἰδέιε βάῶ ὀμάγα οὔτῶλλῶ
βέζελλῆν / (22) Εἶζεκέτ μόδαε ῶ ζύλεί
μετῆ φῆλῆε βάλá α· ἰδοετολ / μετῆ
ἰμάε α· ἰδοε εγβε τανάκοταε βάλá
ἡῶ βάλάκι οὔτετ χῆναε βάλλάνα α· ἰνά-
ῶῶγα κῦῶῶλ ἰέννε / (23) αζῆτ μόδαε
ῶ ζύλεί / οὔτετ κεζγετέε μετῆ ἰδέιε βά-
γον / (24) ἡιυάε αζετ εφῆγ αζ ἔμ-
βέετ κί βάε βόλτ |

Ian9

95va

βάλá τ μόδναε νέκι / Αγ δίρεζέτετ
ἰφτῆνῆ μῦ τυγυε μετῆ βύνῶς αζ
ἔμβερ / (25) Μόδα αζετ ῶ / ἡά
βύνῶς νῆ τῦδομ ἐγγῆτ τῦδοε μετῆ
ἰόλλεῆετ βάε βόλταμ βόλνα μά λατοε
(26) Μόδναε αζετ ῶ νέκι / Μίτ
τῶτ τένεκεδ / μίκεππέν νίτταῆγ τε-

eius. (15) Iterum ergo interrogabant
eum pharisaei quomodo vidisset.
Ille autem dixit eis: Lutum mihi
posuit super oculos, et lavi et video.
(16) Dicebant ergo ex pharisaeis
quidam: Non est hic homo a Deo,
qui sabbatum non custodit. Alii
autem dicebant: Quomodo potest
homo peccator haec signa facere? Et
schisma erat inter eos. (17) Dicunt
ergo caeco iterum: Tu quid dicis de
illo, qui aperuit oculos tuos? Ille
autem dixit: Quia propheta est.
(18) Non crediderunt ergo Iudaei
de illo, quia caecus fuisset et vidis-
set, donec vocaverunt parentes eius,
qui viderat, (19) et interrogaverunt
eos dicentes: Hic est filius vester,
quem vos dicitis quia caecus
natus est? Quomodo ergo nunc
videt? (20) Responderunt eis paren-
tes eius et dixerunt: Scimus quia
hic est filius noster et quia caecus
natus est; (21) quomodo autem
nunc videat, nescimus; aut quis
eius aperuit oculos, nos nescimus,
ipsum interrogate; aetatem habet,
ipse de se loquatur. (22) Haec
dixerunt parentes eius, quoniam
timebant Iudaeos; iam enim conspi-
raverant Iudaei, ut si quis eum con-
fiteretur esse Christum, extra syna-
gogam fieret. (23) Propterea paren-
tes eius dixerunt: Quia aetatem
habet, ipsum interrogate. (24) Voc-
averunt ergo rursum hominem, qui
fuerat caecus, et dixerunt ei: Da glori-
am Deo, nos scimus quia hic homo
peccator est. (25) Dixit ergo eis
ille: Si peccator est, nescio; unum
scio, quia caecus cum essem modo
video. (26) Dixerunt ergo illi: Quid
fecit tibi? quomodo aperuit tibi

nèked te žemèidet (27) Fèlele 9 / Mondam tūnèctec z imar hallottatoc / mit akasztoc ešm̄g hallanotoc¹ / minē tū es 9 taneituañi akasztoc lènnetec è (28) Mègatkozac azezt 9tèt z mondanac n e k i Te leg 9 taneituaña / mù ke moyses taneituañi vagone / (29) mù tugguc hog moyfeln^o bèžellèt iften / èzt ke nē tugguc honnan legen (30) Fèlèle az èmber z mōda 9nèkic Mezt è luda-latos hog tū nē tuggatoc honnan legen / z megnitta èn žemèimèt / —² (31) Tugguc ke mezt iftē bün9fokèt megnē halgát / de haki iftènt žolgalla z 9 akaratfat tēzi ezt halgatfa m̄g (32) Világ kezdetit9l-foguan nē hallatot hog valaki m̄g nittauolna |

95vb

vakon lotn^o 9žemèit (33) Haez iften-t9l volna fēmit sem tehètne³ (34) Fèlèlènec z mōdanac 9 nèki Mèdè-neft9l bünbèn žùlèttèl z te taneitaž mükèt / z ki vètec 9tèt / (35) Halla i^o hog ki vèttecuolna 9tèt / Es micor meglélte uolna 9tèt mōda 9neki Tè hiž è iftènn^o fiaba (36) Fèlèle 9 z mōda Ki az v2am hog higgèc 9 bèle (37) Es monda 9 neki i^o / Es lattad 9tet z ki bèžel teuèlèd / 9 az (38) Es 9 mōda Hižem vram Es le èfuē imada 9tet (39) Monda 9 n e k i i^o Itéletbè i9ttèm èn è uilágba hog kie nē latnac laffanac z kie latnac vakok légèn^o (40) Es hallac a leual-tac kožž9l kie 9 uèlè valanac z mōdanac 9nèki Mi nē mù es vakoc vagone (41) Mōda 9nèkic i^o Ha vakoc

oculos? (27) Respondit eis: Dixi vobis iam, et audistis; quid iterum vultis audire? numquid et vos vultis discipuli eius fieri? (28) Maledixerunt ergo ei et dixerunt: Tu discipulus illius sis; nos autem Moysi discipuli sumus. (29) Nos scimus quia Moysi locutus est Deus, hunc autem nescimus unde sit. (30) Respondit ille homo et dixit eis: In hoc enim mirabile est quia vos nescitis unde sit, et aperuit meos oculos. (31) Scimus autem quia peccatores Deus non audit; sed si quis Dei cultor est et voluntatem eius facit, hunc exaudit. (32) A saeculo non est auditum quia quis aperuit oculos caeci nati. (33) Nisi esset hic a Deo, non poterat facere quidquam. (34) Responderunt et dixerunt ei: In peccatis natus es totus et tu doces nos? Et eiecerunt eum foras. (35) Audivit Iesus quia eiecerunt eum foras; et cum invenisset eum, dixit ei: Tu credis in Filium Dei? (36) Respondit ille et dixit: Quis est, Domine, ut credam in eum? (37) Et dixit ei Iesus: Et vidisti eum, et qui loquitur tecum, ipse est. (38) At ille ait: Credo, Domine. Et procidens adoravit eum. (39) Et dixit Iesus: In iudicium ego in hunc mundum veni, ut qui non vident videant, et qui vident caeci fiant. (40) Et audierunt quidam ex pharisaeis, qui cum ipso erant, et dixerunt ei: Numquid et nos caeci sumus? (41) Dixit eis Iesus:

¹ A harmadik magánhangzó a-ból o-ra igazítva.

² Ötsornyi törlés, díszítéssel fődve.

³ Helyesen: 'ha ez nem istentől volna, semmit sem tehetne'.

volnatoc buntoc nē volna / dē ma
mōdotoc mezt latone tū buntoc
m̄gmarad¹

X²

BIzoñ bizoñ mōdom tūnēctec
ki nem megen be az aiton a
iuhocnac aklaba dē egebōn-
nēn hağ az or z toluay / (2) Ki
ke bēmēgēn az aiton az a iuhocnac
pağtor / (3) Enn^o az aito tazto meg-
niffa / Es a iuhoc hallac o žauat /
z a tulaidon iuhocat hya nēuec
žēzent z ki viži ||

eŵta

96ra

azocat (4) Es micor a tulaidon iuhoc-
cat ki èrēžtēndi azoc èlōt ki megen
z a iuhoc kōuetic oțet mezt o žauat
tuggac / (5) az idēgēn ke nem kōuē-
tic dē elfutnac oțollō / mezt nē èfmēz-
tecaz idēgenec^o žauocat (6) Ez pēlda
bēzedēt mōda o nēkie i^o / Ok ke
nē èfmeztēcm̄g mit bēžellēne o nekic
z f è l è m e n^o (7) Mōda azezt èfmeğ
o nēkie i^o — —³ Bizoñ bizoñ mōdom
tu nectec / mezt èn vagoc a iuhoc-
nac aitaia (8) Mendenēc valameñnēn
iōtten^c e g e b o n è n o22oc z tolu-
ioc de⁴ nē hallottac azocat a iuhoc
(9) En vagoc az aito En altallam ha
ki bē menēnd vduoğol / z ki megēn
z bē megēn z èledèlekēt lél / (10)
az o2 k e nē iō hanēlac hog o2o3ion
z vağion z èluèžeffen iōttem hog
èlētet vaffanac / z boğobēn vaffanac
(11) En vagoc a io pağtor / io pağtor
agga o lèlkēt o iohyezt (12) A bēzēs
ke z ki nē paftoz / kinēc a iuhoc nē

¹ A rad szórész a következő rész első sorában van a *Bižon bi.* után.

² A margón valószínűleg arab l.

Si caeci essetis, non haberetis pecca-
tum, nunc vero dicitis: Quia vide-
mus. Peccatum vestrum manet.

X

Amen, amen dico vobis:
qui non intrat per ostium in ovile
ovium, sed ascendit aliunde, ille
fur est et latro. (2) Qui autem intrat
per ostium, pastor est ovium. (3)
Huic ostiarius aperit, et oves vocem
eius audiunt, et proprias oves vocat
nominatim et educit eas. (4) Et cum
propriis oves emiseric, ante eas
vadit; et oves illum sequuntur, quia
sciunt vocem eius. (5) Alienum au-
tem non sequuntur, sed fugiunt ab
eo, quia non noverunt vocem alie-
norum. (6) Hoc proverbium dixit
eis Iesus. Illi autem non cognove-
runt quid loqueretur eis. (7) Dixit
ergo eis iterum Iesus: Amen, amen
dico vobis, quia ego sum ostium
ovium. (8) Omnes quotquot venerunt
fures sunt et latrones, et non audie-
runt eos oves. (9) Ego sum ostium.
Per me si quis introierit, salvabitur
et ingreditur et egredietur et pascua
inveniet. (10) Fur non venit nisi
ut furetur et mactet et perdat. Ego
veni ut vitam habeant et abundantius
habeant. (11) Ego sum pastor
bonus. Bonus pastor animam suam
dat pro ovibus suis. (12) Mercenna-
rius autem et qui non est pastor.

³ Rövid törlés.

⁴ A szó után egybetűnyi törlés.

tulaidon onne lattá a· fazkaft ioni
 z èl haggá a· iuhocat z èl fut / z a·
 fazkas èl ragagga z èl himti a·
 iuhocat (13) A· bészès ke· èlfut mezt
 berès z nē taztoznac |

96rb

o hozia a· iuhoc k9339l (14) En
 vagoc a· io¹ pažtoz / z megèlmèzem
 èn iuhimat² z megèlmèznèc èngemèt
 èn i o h i m / (15) mikeppèn megèl-
 mezt ènge³ afa / z èn megèlmèzem
 èn afamat / z èn lelkemèt vètem èn
 iohimezt / (16) z egèb iuhokat valloc
 kie ninlènèc èz akolbol / z azokat
 kèl ènnekem ide hoznom / z èn
 zomat hallac / z lèzèn eg akol z
 eg pažtoz (17) Azezt zèzèt èngemèt
 afa mezt èn vètem èn lelkemèt z³
 esmeg hozia vèzèm azt / (18) fènki
 nē vezi azt èl èntòllèm / dè en vètem
 azt ènen tòllem / z hatalmat valloc
 elmeg hoziam vennem azt / è pazan-
 lolatot vòttem èn afamtol (19) E s
 u g o zlatuala a· fidoc k939t è bèze-
 dekezt (20) Mòdnac uala ke· fokac
 o k9339ll9c / 92d999t val z balgata-
 goffic mit halgattatoc 9tèt (21)
 Egèbec ke· mòdnacuala E3 ige nem
 92d999t valloe / minè nithattaing
 az 92d99 vakocnac zèmekèt (22)
 Lottec ke· encèniac⁴ ihzlmèbèn / z
 tel uala / (23) z iazuala i^o a· temp-
 lōban salamonnac pozticofaban (24)
 Megk92nekèzèc azezt |

Ian9

96va

9tèt a· fidoc z mòdnac uala nèki /
 miglèn vezèd èl mù lèlk9nkèt ha te
 vag x^o mongadmeg mù nèk9nc

¹ Sor fölötti betoldás, jellel a helyére
 utalva.

² Vö. Nestle egyik variánsával: *oves*.

³ Variáns: *et*.

cuius non sunt oves propriae, videt
 lupum venientem et dimittit oves
 et fugit, et lupus rapit et dispergit
 oves. (13) Mercennarius autem fugit,
 quia mercennarius est, et non per-
 tinet ad eum de ovibus. (14) Ego
 sum pastor bonus et cognosco meas,
 et cognoscunt me meae. (15) Sicut
 novit me Pater, et ego agnosco
 Patrem; et animam meam pono pro
 ovibus meis. (16) Et alias oves ha-
 beo, quae non sunt ex hoc ovili; et
 illas oportet me adducere, et vocem
 meam audient, et fiet unum ovile
 et unus pastor. (17) Propterea me
 diligit Pater, quia ego pono animam

meam, ut iterum sumam eam.
 (18) Nemo tollit eam a me, sed ego
 pono eam a meipso; et potestatem
 habeo ponendi eam
 et potestatem habeo iterum sumendi
 eam. Hoc mandatum accepi a Patre
 meo. (19) Dissensio iterum facta
 est inter Iudaeos propter sermones
 hos. (20) Dicebant autem multi
 ex ipsis: Daemonium habet et in-
 sanit; quid eum auditis? (21) Alii
 dicebant: Haec verba non sunt dae-
 monium habentis; numquid daemo-
 nium potest caecorum oculos aperire?
 (22) Facta sunt autem Encaenia in
 Hierosolymis, et hiems erat. (23) Et
 ambulabat Iesus in templo, in por-
 ticu Salomonis. (24) Circumdede-
 runt ergo eum Iudaei et dicebant ei:
 Quousque animam nostram tollis? si
 tu es Christus, dic nobis palam.

⁴ Latin: *encaenia* (gör. *ἐγκαίνια*) a
 megújítás v. felszentelés, felavatás ün-
 nepe.

ièlennèn (25) Fèlele 9 nèkie i^o / bèžel-
lèc tún^otec z nē hižtèc ènnèkem¹
a· mùuèlkedètekèt² mellèkèt èn tēžec
èn afamnac nèuebè èžec valnac
tanofagot èn rollam / (26) dè tū
nem hižitèc mezt nē vattoc èn
iohim k9339l (27) èn iohim èn žomat
halgattac z èn megèlmèzē azocat z
kouètnèc èngemèt / (28) z èn a3
929c èletet adom 9 nèkie / z nē
vèžn^c èl 929cke / z nē —³ rağagga
ki azocat valaki èn kèžemb9l / (29)
èn afam mellèkèt adot ènnèkem
mendènèct9l nagob / azezt fènki
nē rağadhaffaki èn afānac kèžeb9l
/ (30) èn es afa eggèc vagonc / (31)
rağadanac a· fidoc kouèket hog
megkoueznec 9tet (32) Fèlele nèkie
i^o / Soc io mùuèlkedètekèt mutat-
tam tūnètec èn afamtol azoc k93-
39l mef mùuèlkedetezt kouèžtec-
meg èngemèt (33) Fèlèlè^c 9nèki
a· fidoc / A io mùuèlkedetezt nē
kouèž9ncmğ tegedèt dè a· kazomla-
tezt / z mezt te iollèhèt èmbez leg
težèd te gadat iftenne (34) Fèlèlè |

96vb

9nèkie i^o Nemdè izuā vagō é a· tū
t9zuentecbèn mezt èn mondottā
iftènec vattoc / (35) ha azocat
iftenec^c mōga kichèž iftènn^c bèžède
9t z nē fèflèhètèc mğ a3 iras (36)
kit afam egžèntèlt z èrèžtèt è uilagba
z tū mondotoc ènnèkem mèt
kazomlo⁴ mèt mondottam iftènn^c fia
vagoc (37) ha nē tēžèm èn afamnac
mùuèlkédètit ne akaziatoc hinnètec
ènnèkem (38) Ha ke· tēžèm / z ha
nem akaztoc hinnètec ènnèkē higgè-
tec a· mùuèlkedètec^c hog megèlmèz-
ietèc z higgètèc / mezt afa èn ben-
nem z èn afaban / (39) Kèžèficuala

¹ Variáns: *mihí*.

² A szó a mondat alanya, a tárgyessel
való fordítás hibás.

(25) Respondit eis Iesus: Loquor
vobis, et non creditis, Opera, quae
ego facio in nomine Patris mei,
haec testimonium perhibent de me.
(26) Sed vos non creditis, quia non
estis ex ovibus meis. (27) Oves meae
vocem meam audiunt; et ego cogno-
sco eas, et sequuntur me; (28) et ego
vitam aeternam do eis, et non peri-
bunt in aeternum, et non rapiet
eas quisquam de manu mea. (29) Pa-
ter meus quod dedit mihi, maius
omnibus est; et nemo potest rapere
de manu Patris mei. (30) Ego et
Pater unum sumus. (31) Sustulerunt
ergo lapides Iudaei, ut lapidarent
eum. (32) Respondit eis Iesus: Multa
bona opera ostendi vobis ex Patre
meo, propter quod eorum opus me
lapidatis? (33) Responderunt ei
Iudaei: De bono opere non lapida-
mus te, sed de blasphemia; et quia
tu homo cum sis, facis teipsum De-
um. (34) Respondit eis Iesus: Nonne
scriptum est in lege vestra: quia
Ego dixi, dii estis? (35) Si illos dixit
deos, ad quos sermo Dei factus est,
non potest solvi Scriptura; (36) quem
Pater sanctificavit et misit in mun-
dum, vos dicitis: Quia blasphemias,
quia dixi: Filius Dei sum? (37) Si
non facio opera Patris mei, nolite
credere mihi. (38) Si autem facio;
et si mihi non vultis credere, operi-
bus credite, ut cognoscatis et creda-
tis quia Pater in me est, et ego in
Patre. (39) Quaerebant ergo eum

³ Rövid törlés.

⁴ Variáns: *blasphemat*.

azezt 9tèt meġfognioc τ ki ment 9
k9339ll9c¹ (40) τ èlmèt èfmg̃ iozdan
èlue / azon hêlrè hol èl9zer volt
Ianos kèrèztel9 τ ot lakozot (41) τ
fokac i9ttèn⁹ 9 hozia τ mōdnac vala
/ mezt Ianos biz9n fem eg ièlenfeġe-
ket nem t9t (42) mēdenekèt ke· vala-
mellèkèt mōdot Ian9 9 rolla igazac
valanac τ fokac húnèc 9 bèle

XI 11

Uala ke· nèmèl lèlètez9 Lazaz
nèu9² betaniaban mazianac
τ maztanac 9 huginac ||

eŵta

97ra

caftefocbol (2) Maria ke· vala ki
vrat kènèttèl kènètte vala / τ 9 la-
bait hay fonatual meġt9z9tt9 vala
/ kin⁹ attafia lazar bètegl vala (3)
Erèzten⁹ azezt 9 hugi 9 hozia mōd-
uan Vram yme kit žèzèc bètegl / (4)
Haluan ke· i⁹ mōda 9nèkic / E bèteġ-
feġ ninL halalra dè iftènec di9fèġezè
hog di99u9ltèfsec iftèn⁹ fia 9 miatta
(5) Žèrèti vala ke· i⁹ maztat τ 9
hugat mariat τ laza2t / (6) azezt hog
hallotta mezt bètegluala biz9n lako-
zec azon hêlfbè kèt napon (7) E3ec
utan mōda 9 taneituaninac Meñ-
9n9c èl esmeg Iudeaba (8) Rabi
imar kèzèfnèc vala teġedet a· fidoc
mġk9uè3ni τ èfmg̃ oda meġ (9)
Fèlèlè i⁹ Nemdè tizenkèt yd9 vagon
è napiaban Ha ki nappal iar nē
fèz9icmġ mezt latfa è vilagnac vila-
ġat (10) Ha ke· eyèl iarand meġ-
fèz9ic mèt ninL vilag̃ 9 bènne (11)
Ezèket monda / Es èzec utā mōdot

¹ Lehet, hogy másolási hiba kèz9eb9l helyett.

² Variáns: *nomine*.

apprehendere, et exivit de manibus
eorum. (40) Et abiit iterum trans Ior-
danem in eum locum, ubi erat Iohan-
nes baptizans primum, et mansit
illic. (41) Et multi venerunt ad eum
et dicebant: Quia Iohannes quidem
signum fecit nullum. (42) Omnia
autem quaecumque dixit Iohannes
de hoc, vera erant. Et multi credide-
runt in eum.

XI

Erat autem quidam lan-
guens Lazarus a Bethania, de castel-
lo Mariae et Marthae sororis eius.
(2) Maria autem erat, quae unxit
Dominum unguento et extersit pedes
eius capillis suis, cuius frater Laza-
rus infirmabatur. (3) Miserunt ergo
sorores eius ad eum dicentes: Do-
mine, ecce quem amas infirmatur.
(4) Audiens autem Iesus dixit eis:
Infirmas haec non est ad mortem,
sed pro gloria Dei, ut glorificetur
Filius Dei per eam. (5) Diligebat
autem Iesus Martham et sororem
eius Mariam et Lazarum. (6) Ut ergo
audivit quia infirmabatur, t u n c
quidem mansit in eodem loco duobus
diebus. (7) Deinde post haec
dixit discipulis suis. Eamus in Ju-
daeam iterum. (8) Dicunt ei
discipuli: Rabbi, nunc quaere-
bant te Iudaei lapidare, et iterum
vadis illuc? (9) Respondit Iesus:
Nonne duodecim sunt horae diei? Si
quis ambulaverit in die, non offen-
dit, quia lucem huius mundi videt;
(10) si autem ambulaverit in nocte,
offendit, quia lux non est in eo.
(11) Haec ait et post haec dixit eis:
Lazarus amicus noster dormit, sed

o nèkie / Lazar mù bazatone aložon
dè es èlmegec hog az alombol
félkölèm ötét / (12) Mondanac
azezt o taneituañi Vram ha aložon
vduqzol (13) Mondotta uala ke
iè o halalazol / dè ok alaitottac |

97rb

hog az alomnac alafazol mondana /
(14) tahat azezt mondotta iè o nèkie
ièlènen Lazae megholt / (15) z q29-
lòc tù èztetec hog higgétec mezt nē
valec ot / dè meññor.ç o hozia (16)
Monda azezt tamas ki mondatic
didimofnac o fèle taneituañocnac
Meññonc mù es èl hog hallonmeğ
o uelè (17) Iot es ug iè / z lèlte ötét
imar neg napō a kopozfoban valuā
(18) Vala ke betania rokon ihzlm-
hez / mōnal tizen öt lab földön
(19) Sokac ke a fidoc k9339l iöttèc
vala mariahoz z maztahoz hog meğ-
uigáztalnac azocat o atloc fiazol
(20) Mazta azèt hog hallotta hog iè
èliot èlèibè futa oneki Maria ke-
hon vluala (21) Monda azezt mazta
iènac Vrà ha it voltal volna èn afam-
fia nē holtuolna meğ / (22) dè ma es
tudom mezt valamellèkèt kèrèndèž
iftentol agga tenèked iftèn (23) Mon-
da o nèki iè Felkèl te afad fia (24)
Mōda nèki maztha Tudom mezt fel-
kèl a felkèlètben az vtolfo napon
(25) Monda o nèki iè En vagoc felkè-
lèt z èlèt (26) Ki hižèn èn bèlem èl
ha meğ haland es / z mēden ki èl z
hižèn èn bèlem nē hal meg qroçke
/ Hized è èžt |

vado ut a somno excitem eum.
(12) Dixerunt ergo discipuli eius:
Domine, si dormit, salvus erit. (13)
Dixerat autem Iesus de morte eius;
illi autem putaverunt quia de dormi-
tione somni diceret. (14) Tunc ergo
Iesus dixit eis manifeste: Lazarus
mortuus est; (15) et gaudeo propter
vos ut credatis, quoniam non eram
ibi, sed eamus ad eum. (16) Dixit ergo
Thomas, qui dicitur Didymus, ad
condiscipulos: Eamus et nos, ut
moriatur cum eo. (17) Venit itaque
Iesus et invenit eum quattuor dies
iam in monumento habentem. (18)
Erat autem Bethania iuxta Hiero-
solymam quasi stadii quindecim.
(19) Multi autem ex Iudaeis vene-
runt ad Martham et Mariam, ut
consolarentur eas de fratre suo. (20)
Martha ergo ut audivit quia Iesus
venit, occurrit illi: Maria autem
domi sedebat. (21) Dixit ergo Mar-
tha ad Iesum: Domine, si fuisses
hic, frater meus non fuisset mortuus.
(22) Sed et nunc scio quia quaecum-
que poposceris a Deo, dabit tibi
Deus. (23) Dicit illi Iesus: Resurget
frater tuus. (24) Dicit ei Martha:
Scio quia resurget in resurrectione
in novissimo die. (25) Dixit ei Iesus:
Ego sum resurrectio et vita; (26) qui
credit in me, etiam si mortuus fuerit,
vivet; et omnis, qui vivit et credit
in me, non morietur in aeternum.

(27) Monda nèki Valobizon vram En hittem / mezt te vag x^o elo¹ iftènn^o fia ki iqtetl è uilágba (28) Es micor èzt mondottauolna èlmene z hua lendèzbe^o q hugat mariat mōduā Mèlter ièlen vagon z hui tegedèt (29) A k e hog hallotta felkolt² hamar z iqt q hozia / (30) mezt meg nē iqtuala èl i^o a caftelba dè meg azon hëlben vala hol èlèibè kolt uala q neki mazta (31) A fidoc azezt kie valanac q uèlè a hazban z vigáztallac vala qtèt micoz lattacuolna mariat mezt hamar felkolt z ki ment kquètec qtèt monduan mezt a kopozfohoz mégè hog ot fizion / (32) azezt maria micoz iutot oda hol i^o vala Latuā qtèt èfec q labaihoz / z mōda q neki Vram ha it voltauolna èn afamfia nē holtuolna még (33) Ihc azezt hog lata qtèt firatta z a fidokat kie iqtècuala quèlec³ firattoc megfozzadozot zelletèben z meghaboreita q magat (34) z monda Hol vètètèc qtèt Mondanac nèki Vram ioy z laffad (35) Es megkõnuèze i^o (36) Mōdanac azezt a fidoc Ime mikèppèn zèzètiuala qtèt (37) Nemèlèc ke q kqzollòc mondacuola Nem tèhète |

qz ki megnitta a vakon lojn^e zèmeit hog èz megne halna / (38) Ihc azezt efmg fozradozuan onq bènne iqt a kopozfohoz Vala ke a bazlang / z kq vètètètuala q reia (39) Mōda i^o Vègetèc èl a kquèt Mōda qnèki mazta q huga ki megholtuala Vram imar búdos mezt ha 2 ma d n a p i (40) Mon-

Credis hoc? (27) Ait illi: Utique Domine, ego credidi, quia tu es Christus Filius Dei vivi, qui in hunc mundum venisti. (28) Et cum haec dixisset, abiit et vocavit Mariam sororem suam silentio dicens: Magister adest et vocat te. (29) Illa ut audivit, surgit cito, et venit ad eum; (30) nondum enim venerat Iesus in castellum; sed erat adhuc in illo loco, ubi occurrerat ei Martha. (31) Iudaei ergo, qui erant cum ea in domo et consolabantur eam, cum vidissent Mariam, quia cito surrexit et exiit, secuti sunt eam dicentes: Quia vadit ad monumentum, ut ploret ibi. (32) Maria ergo, cum venisset ubi erat Iesus, videns eum cecidit ad pedes eius et dicit ei: Domine, si fuisses hic, non esset mortuus frater meus. (33) Iesus ergo, ut vidit eam plorantem et Iudaeos, qui venerant cum ea, plorantes, infremuit spiritu et turbavit seipsum (34) et dixit: Ubi posuistis eum? Dicunt ei: Domine, veni et vide. (35) Et lacrimatus est Iesus. (36) Dixerunt ergo Iudaei: Ecce quomodo amabat eum. (37) Quidam autem ex ipsis dixerunt: Non poterat hic, qui aperuit oculos caeci nati, facere ut hic non moreretur? (38) Iesus ergo rursus fremens in semetipso venit ad monumentum. Erat autem spelunca, et lapis superpositus erat ei. (39) Ait Iesus: Tollite lapidem. Dicit ei Martha soror eius, qui mortuus fuerat: Domine, iam fetet, quia triduanus est enim. (40) Dicit ei

¹ Jellel helyére utalt sorvégi betoldás.

² Variáns: *surrexit*.

³ Helyesen: *quèle*.

da 9 nèki i° Nemdè mōdam è tenèked / mezt ha hiènded latod iftènn° diLofegèt (41) Elueuec azezt a·kquèt Ihc ke· felèmèlueu 9 žemèit mōda Afa halat adoc tenèked mēt meghalgattal èngemèt (42) En ketudom vala mezt mēdenkor meghalgaé ènge¹ dè ènépezt ki kōžnōl al mondottā hog higgec mezt te èrēžtèttel ènge¹ (43) Ežekèt micor mōdotauolna iuqltō nag žoual Lazar iōy ki (44) Ès legottā ki iōuō ki meğholtuala kēžèi z labai meğkōtōž-uèn mažžagoekal / z 9 ožèaia žem fedèllèl vala meğkōtōžūē Monda 9 nèkie i° / oggatocm̄g 9tèt z haggatoc èlmenni (45) Sokac azezt a· fidoc kōžžōl kie iōttèn° vala mariahož z mažtahož ||

eŵta

98ra

z latak mellèkèt tōt hittèn° 9 bèle / (46) Nemèllèc ke· 9 kōžžōllōc èlmentèn° a· leualtahož megmōdottac 9 nèkie mellèkèt tōt i° (47) Gōitōttec azezt a· pūšpōkōc z a· leualtac tanal·lot i° èllè n z mōdnacuala mit téžōnc mezt èž èmber foc ièlenfegekèt téžèn / (48) Ha igèn èlhagangue 9tet mēd 9 bele — —¹ hižnèc / z iōnèc a· romaiac èluežic mū hēlōnkèt z népōnkèt (49) Eg ke· 9 kōžžōllōc Caiſas nèuō mezt až — —² èžtèndèi pūšpōc volt³ volna mōdot 9 nèkie Tū fēmit nē tuttoc (50) z nē gondollatoc mezt kellèmètes tūnèctec / hog eg èmber meğhallon è népezt z mēd è nemžèt èl ne vèžien (51) Èžt ke· 9nō tōllō nē mōda dè mezt uoltuolna až èžtèndèi pūšpōc pphetalt / mezt i° vala meğ halando

Iesus: Nonne dixi tibi quoniam si credideris, videbis gloriam Dei? (41) Tulerunt ergo lapidem; Iesus autem elevatis sursum oculis, dixit: Pater, gratias ago tibi quoniam audisti me. (42) Ego autem sciebam quia semper me audis, sed propter populum, qui circumstat, dixi, ut credant quia tu me misisti. (43) Haec cum dixisset, voce magna clamavit: Lazare, veni foras. (44) Et statim prodiit qui fuerat mortuus ligatus pedes et manus institis, et facies illius sudario erat ligata. Dixit eis Iesus: Solvite eum et sinite abire. (45) Multi ergo ex Iudaeis, qui venerant ad Mariam et Martham et viderant quae fecit Iesus, crediderunt in eum. (46) Quidam autem ex ipsis abierunt ad pharisaeos et dixerunt eis quae fecit Iesus. (47) Collegerunt ergo pontifices et pharisaei concilium et dicebant: Quid facimus, quia hic homo multa signa facit? (48) Si dimittimus eum sic, omnes credent in eum; et venient Romani et tollent nostrum locum et gentem. (49) Unus autem ex ipsis Caiſas nomine, cum esset pontifex anni illius, dixit eis: Vos nescitis quidquam (50) nec cogitatis quia expedit vobis ut unus moriatur homo pro populo, et non tota gens pereat. (51) Hoc autem a semetipso non dixit; sed cum esset pontifex anni illius, prophetavit, quod Iesus moriturus erat pro gente.

¹ Egybetűnyi törlés.

² Másfél sornyi, díszítéssel takart törlés.

³ Sorvégi toldás, jellel helyére igazítva.

è nemzètezt (52) z nē lak a· nemzè-
tezt / dè hog az iftènn^e fiait kie èl-
himlèttècuala egbe goitène (53) A·
napfàgtol fogua azezt gondoltac hog
megòlneç otèt (54) Ih̄c ke· nem ia-
uala ièlennē a· lidocnal / dè elment
a· vidècbè rokon a· kiètlèhez |

98rb

a· varofba ki mōdatie Effrènnèc / z
ot lakozic vala o taneituaniual /
(55) rokon vala a· lidocnac hufuetèc
/ lokac menèn^e fel a· videkecbòl a·
hufuet èlòt ihzlm̄bèn hog megfcèn-
telneç o magokat (56) Kèzèlicuala
azezt i^t / z egèmbè bèzèlnèc vala
egmalnac a· tèmplombā aluan Mit
alaitotoc / mezt nem iòt az ýnnèp
napra mezt a· pùfpòkoc z a· leualtac
paranlolatot attacuala / hog ha ki
megèlmèzèndi hol legen m̄gmutaffa
hog megfògiac otèt

XII

IEfus azezt hat nappal a· hufuet
èlòt iqùq betaniaba hol lazar
m̄g holtuala / kit — —¹ i^e
fel kòltotuala² / (2) Alko-
tanac ke· o neki vaLorat z mazta
zòlgaluala Lazaz ke· vala èg az
o uèle egèmbè èuoc kòzçol (3) Mazia
azezt véue a· dragalatos nazdipifti-
cos kenèten^e fontat z megkènète
iⁿac labait z megtòzle o fùztuèl
o labait / z o haza bè telec a·
kenètnèc illaffaua (4) Monda azezt
o taneituani kòzçol eg scaziothi Iu-
das |

¹ Kétbetűnyi törlés.

² Az *ot* sor fölötti betoldás, jellel a helyére utalva.

(52) et non tantum pro gente, sed ut
filios Dei, qui erant dispersi, con-
gregaret in unum. (53) Ab illo ergo die
cogitaverunt ut interficerent eum.
(54) Iesus ergo i a m non in palam
ambulabat apud Iudaeos, sed abiit
in regionem iuxta desertum, in
civitatem quae dicitur Ephrem, et
ibi morabatur cum discipulis suis.
(55) Proximum a u t e m erat Pascha
Iudaeorum, et ascenderunt multi
Hierosolymam de regione ante
Pascha, ut santificarent se ipsos.
(56) Quaerebant ergo Iesum et
colloquebantur ad invicem in templo
stantes: Quid putatis, quia non venit
ad diem festum? Dederant autem
pontifices et pharisaei mandatum,
ut si quis cognoverit ubi sit, indicet,
ut apprehendant eum.

XII

Iesus ergo ante sex dies
Paschae venit Bethaniam, ubi Laza-
rus fuerat mortuus, quem suscitavit
Iesus. (2) Fecerunt autem ei cenam
i b i, et Martha ministrabat, Laza-
rus vero unus erat ex discumbenti-
bus cum eo. (3) Maria ergo accepit
libram unguenti nardi pistici pre-
tiosi, et unxit pedes Iesu et extersit
pedes eius capillis suis; et domus
impleta est ex odore unguenti.
(4) Dixit ergo unus ex discipulis
eius, Iudas Iscariotes, qui erat eum

ki vala ɔtèt èl azolo (5) Mirè nē adatot èl è kēnet hazə ʒaʒ pēnzèn ɾ adatotuolna a nauafafocnac (6) nē monda ke aʒt hog a nauafafocrol ʒoʒgalmaznec / dè mezt oʒ vala ɾ èʒʒēni valanae ɾ aʒocat mēllēc adatnacuala viʒēli vala (7) Monda aʒeʒt i° Haggatoc èl ɔtèt hog taʒLa aʒt èn èltēmētētēnēc napiara (8) mezt ʒégēnekèt mēdʒha vallotoc tū vèlētēc èngemet ke nē mēdʒha vallotoc (9) Meğ èfmèze aʒeʒt foc gòlèkezèt a fidoc kəʒʒəʒ mezt ot volna ɾ iquen° nē Lac iefufeʒt / dè hog latnac laʒaʒt / kit felkəʒtəʒt vala halottaibol / (10) Gondolac ke a papoc feiedèlmi hog laʒaʒt es meğ ɔlnec / (11) mezt a fidoc kəʒʒəʒ fokac menn° vala el ɔ ete ɾ hiʒn° vala i°ba (12) Holda kelue ke foc gòlèkezèt / Ki gòlèkezət vala aʒ ynēp napra / micor hallottauiolna mezt i° iɔt ihzlībè (13) veuec a palmacnac aɡait / ɾ mēnēn° nēki ɔ èlèibè / ɾ iuəʒtn° vala ofanna aldot ifēln° kirala / aldot ki iɔt vʒnac nēuebè (14) Es lele i° ʒamarolkat ɾ vʒə ɔ reia / mikent izuā vagō ||

98vb

(15) Ne akazih felnèd lionnak laña Ime te kirafod iɔt t e n è k e d vluèn a ʒamaznac vèhmèn (16) ɾ¹ èlɔʒèr nē èfmèzēcēmg ɔ taneituañi / dè micor mēgdiləuəʒtətèt i° tahat megèmlèkezēn° / mezt èʒ iras ɔ rolla valo vala ɾ eʒekèt təttec ɔ nēki / (17) Tanofagot valla aʒeʒt a gòlèkèzèt ki volt vala ɔ vèlè / micor laʒaʒt ki hittauala a kopozfobol ɾ felkəʒtəʒtə ɔtèt halottaibol / (18) ɾ èzrè iɔt ɔnēki a gòlè-

traditurus: (5) Quare hoc unguentum non venit trecentis denariis et datum est egenis? (6) Dixit autem hoc, non quia de egenis pertinebat a deum, sed quia fur erat et loculus habens ea quae mittebantur portabat. (7) Dixit ergo Iesus: Sinite illam ut in diem sepulturae meae servet illud. (8) Pauperes enim semper habetis vobiscum, me autem non semper habetis. (9) Cognovit ergo turba multa ex Iudaeis quia illic est, et venerunt non propter Iesum tantum, sed ut Lazarum viderent, quem suscitavit a mortuis. (10) Cogitaverunt autem principes sacerdotum ut et Lazarum interficerent, (11) quia multi propter illum abibant ex Iudaeis et credebant in Iesum. (12) In crastinum autem turba multa, quae venerat ad diem festum, cum audissent quia venit Iesus Hierosolymam, (13) acceperunt ramos palmarum et processerunt obviam ei et clamabant: Hosanna, benedictus, qui venit in nomine Domini, Rex Israel. (14) Et invenit Iesus asellum et sedit super eum, sicut scriptum est: (15) Noli timere filia Sion: ecce rex tuus venit sedens super pullum asinae. (16) Haec non cognoverunt discipuli eius primum; sed quando glorificatus est Iesus, tunc recordati sunt quia haec erant scripta de eo, et haec fecerunt ei. (17) Testimonium ergo perhibebat turba, quae erat cum eo quando Lazarum vocavit de monumento et suscitavit eum a mortuis. (18) Prop-

¹ Latin: haec.

kezét q èlèibè mezt hallottac qnèki è ièlènifeg tetèt¹ (19) A· lèuالتac ke· mōdanac q n k q 3 q t t q c eg maf· nac Latfatoc è mezt fēmit nē hažna· lonc ime mēd è uilág vtanna èzèdet (20) Valanac ke· nemeffèc poğanoc èzec kq33q1 kie felmentèc vala hog imatkoznanac a3 ynnep napra (21) Ezec azezt vèpen^c Phùlqphq3 ki vala galileabèli betfaidabol / τ kèzicuala qtèt mōduan Vram akaziuc i^ct latni (22) Iqυq phùlqφ τ monda Ando2· iafnac Ando2ias τ efmeg Phùlqφ mondac i^cnak (23) Ihē ke· fèlèle qnè· kie mōduā Iqt a3 údq hog megfènè· leggec embezno^c ||

ew̄ta

99ra

fia (24) bizoñ mōdom tūntec² / Hanemha a· buzanac mağua a· földbè efuèn meğ haland³ qnōmağa marad / ha ke· meghalād foc gimql· lqt tēzemt / (25) Ki žèzèti q lèlket èluèžti ažt / τ ki gúlqli q lèlket è uilágban / a3 q2qc világbā qzizi qtèt — —⁴ (26) Ha ki ènnèkem žolgal èngemet kouèssen / τ hol èn vagoc ot lèžèn èn žolgam / τ ha ki ènnèkè žol· gal / tižtefeiti qtèt èn afā (27) Ma èn lelkem meğhabozodot τ mit mōgae Afa vduqzeh èngemèt èz vđqbql / de a2za iqttem a3 vđqbè (28) afa fenefehèd te neuedet Iqυq azezt žozat mēbql mōduan Megfenèfeitet· tē τ meglen megfènèfeitēm (29) A· gólèkezèt azezt ki aluala τ haffa vala mongauala gq2dqlèt letèt Egebèc mongac vala a3 angal nèki žoltat (30) Felele q n e k i e i^c τ mōda Nem èn èztem iqt è žo dè tú eztetec (31)

terea et obviam venit ei turba, quia audierunt eum fecisse hoc signum. (19) Pharisei ergo dixerunt ad semetipsos: Videte quia nihil proficimus? ecce mundus totus post eum abiit. (20) Erant autem quidam gentiles ex his, qui ascenderant, ut adorarent in die festo. (21) Hi ergo accesserunt ad Philippum, qui erat a Bethsaida Galilaeae, et rogabant eum dicentes: Domine, volumus Iesum videre. (22) Venit Philippus et dicit Andrae, Andreas rursus et Philippus dixerunt Iesu. (23) Iesus autem respondit eis dicens: Venit hora, ut clarificetur Filius hominis. (24) Amen, amen dico vobis, nisi granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit, ipsum solum manet; si autem mortuum fuerit, multum fructum affert. (25) Qui amat animam suam, perdet eam; et qui odit animam suam in hoc mundo, in vitam aeternam custodit eam. (26) Si quis mihi ministrat, me sequatur, et ubi sum ego, illic et minister meus erit. Si quis mihi ministraverit, honorificabit eum Pater meus. (27) Nunc anima mea turbata est. Et quid dicam? Pater, salvifica me ex hac hora. Sed propterea veni in horam hanc. (28) Pater, clarifica nomen tuum. Venit ergo vox de caelo: Et clarificavi et iterum clarificabo. (29) Turba ergo quae stabat et audierat, dicebat tonitruum esse factum. Alii dicebant: Angelus ei locutus est. (30) Respondit Iesus et dixit: Non propter me haec vox venit, sed propter vos. (31) Nunc iudicium est mundi, nunc

¹ Az első e betűn nincs ékezet, ami annak látszik, az az e betű fölnyúló kezdővonala.

² Az első c az n és a t között a sor fölött.

³ Értsd: 'meg nem haland'. Vö. a latin szöveggel.

⁴ Jó felsornyi törlés, díszítéssel fedve.

ma vagō è uilágnac itélètè Ma è uilágnac feiedèlme ki vettètè / (32) z ha èn fèlmağaztatandom földtöl mendenekèt vonzóe èn hoziam / (33) Ezt ke· monga vala iègezuē mel halallal uolna meğhalādo |

99rb

(34) Fèlèle a· gòlèkèzèt Mù hallottuc a· tōzuēbòl mezt x° ozoçke marad / z mikeppèn mōdağ te kèl¹ èmbez fianac fel mağaztatni ki èz èmbezⁿ fia (35) Monda azezt o nekic i° Meg keuèfène világot vagon tú bènnètec Iaziatoc miğlèn világot vallyotoc hog a· fetetfegec megne foglallanac tutokèt z ki iar fètètbèn nem tugga houa megen / (36) miğlèn világot vallyotoc higgètèc a· világbá hog legetec világgóllágnac fiaí Ezekèt bèzelle i° z èlmènè z èlreite o mağat o tōllóc (37) Mikor ke· èzenne ièlenfegekèt tōt uolna o èlōttoc nē hūn° o bèle (38) hog bètèlfèdneç ifaias pphānac o bèzèdè kit mōdot Vrā ki hizèn mù hallatonenac z v2nac kazia kin° ièlentètet meg / (39) azezt nē hihèttec mezt efm̄g ifaias mōdot (40) G o n o f f a g megvakeitotta o žemekèt z m̄g kemeñeitette o žuuokèt / hog ne laffanac žemeckèl z ne èzlèn° žuuokèl / z meğfozdoľlanac z meğvigažiam ažokat (41) Ezekèt mōdot-ta ýlfaias micor latta o |

Iang

99va

diľofeget z bèžellet orolla / (42) Valobizoñ a· fèdèlmeç kožzöl es fokac hittèn° o bèle / de a· leualta-kezt nē vallacuála hog a· finağogábol ki ne vèttètnenec / (43) mezt inkab žèrèttec èmbezecⁿ diľofegekèt hog nē iftènⁿ diľofègèt (44) Ihē ke· iuoltō z mōda Ki hizèn èn

¹ Az e fölötti ékezet pontnak is minősíthető.

princeps huius mundi eicietur foras. (32) Et ego, si exaltatus fuero a terra, omnia traham ad me ipsum. (33) Hoc autem dicebat significans qua morte esset moriturus. (34) Respondit ei turba: Nos audivimus ex lege, quia Christus manet in aeternum, et quomodo tu dicis: Oportet exaltari Filium hominis? Quis est iste Filius hominis? (35) Dixit ergo eis Iesus: Adhuc modicum lumen in vobis est. Ambulate dum lucem habetis, ut non vos tenebrae comprehendant; et qui ambulat in tenebris, nescit quo vadat. (36) Dum lucem habetis, credite in lucem, ut filii lucis sitis. Haec locutus est Iesus et abiit et abscondit se ab eis. (37) Cum autem tanta signa fecisset coram eis, non credebant in eum, (38) ut sermo Esaiæ prophetae impleretur, quem dixit: Domine, quis credidit auditui nostro? et brachium Domini cui revelatum est? (39) Propterea non poterant credere, quia iterum dixit Esaias: (40) Excaecavit oculos eorum, et induravit cor eorum ut, non videant oculis et non intellegant corde et convertantur, et sanem eos. (41) Haec dixit Esaias, quando vidit gloriam eius et locutus est de eo. (42) Verumtamen et ex principibus multi crediderunt in eum; sed propter pharisaeos non confitebantur, ut e synagoga non eicerentur. (43) Dilexerunt enim gloriam hominum magis quam gloriam Dei. (44) Iesus autem clamavit et dixit: Qui credit in me, non credit in me, sed in eum qui misit me. (45) Et qui videt me,

bèlè / nem èn bèlem hižèn / dè 9
 bèle ki èzèžtet èngemèt (46) Èn
 fenèffég iottèm èuilagba / hog mē-
 den ki hižèn èn bèlem ne maraggon
 fètetfeğebèn / (47) Ès ha ki hal-
 langa èn iğeimèt τ nē 9zižèndi èn
 nē itèlem 9tèt / mezt nē iottē hog
 itèllèm è uilagot dè hog vdu9zèhem
 è uilagot (48) Ki vtal èngemèt τ nē
 vèndi èn iğeimèt / vagon ki itèlle
 9tèt a· bežed kit èn bèžellettèm tūn^c-
 tec až itèli 9tèt až vtolfo napon /
 (49) mezt èn ènen t9llèm nē bežellet-
 tèm dè afa ki èrèžtet èngemèt 9
 adot ènnèkem paranLolatot / Mit
 mōgac τ mit bèžellèc (50) τ tudom
 mezt 9 pazanLolaffa 929c èlèt / mel-
 lèkèt ažèt èn bèžellèc mikeppèn
 mōdot ènnèkem afa iğē bèžellec¹

XIII

A hufuetn^c ke² žnèpè napia èl9t
 tuduā i^c mezt |

99vb

i9t 9 idèiè hog èlmènè è uilagbol
 atfahoz micor žèrettè volna 9uèit
 kie valanac è uilagban veğiglèn
 žèzèttè azokat (2) Ès a· vaLora
 meglèuē / micor 92d9g imar èrèž-
 tette volna 9 mağat I u d a l n a c
 žūuèbè hog èlarolna 9tèt fea-
 ziuthi fimon Iudafa (3) tuduan
 mezt mēdenekèt adot 9 nèki afa
 kèzèbè τ mezt iftent9l i9t τ 9 hozia
 megen (4) felkèl a· vaLozatol τ
 vèti 9 ruhait Ès micor v9tt9uolna
 a· lellahot τ meğžoreitotta uolna
 9magat (5) annac utanna èrèžtet
 vizèt a· mēdenèbè τ kèžde megmof-
 ni 9 taneituaninac labait τ meğ

¹ Ez a szó a XIII. r. első sorában van
 *jellel elválasztva a XIII. r. első szavá-
 nak – hufuetn^c – első szótagjától, mely-

videt eum qui misit me.
 (46) Ego lux in mundum veni, ut
 omnis, qui credit in me, in tenebris
 non maneat. (47) Et, si quis audierit
 verba mea et non custodierit, ego
 non iudico eum; non enim veni, ut
 iudicem mundum, sed ut salvificem
 mundum. (48) Qui spernit me et
 non accipit verba mea, habet qui
 iudicet eum. Sermo, quem locutus
 sum, ille iudicabit eum in novissimo
 die. (49) Quia ego ex me ipso non
 sum locutus, sed qui misit me Pater,
 ipse mihi mandatum dedit quid
 dicam et quid loquar. (50) Et scio
 quia mandatum eius vita aeterna
 est. Quae ergo ego loquor, sicut dixit
 mihi Pater, sic loquor.

XIII

Ante diem festum
 Paschae, sciens Iesus quia venit
 hora eius ut transeat ex hoc mundo
 ad Patrem, cum dilexisset suos, qui
 erant in mundo, in finem dilexit
 eos. (2) Et, cena facta, cum diabo-
 lus iam misisset in cor ut traderet
 eum Iudas Simonis Iscariotae, (3)
 sciens quia omnia dedit ei Pater in
 manus et quia a Deo exivit et ad
 Deum vadit, (4) surgit a cena et
 ponit vestimenta sua, et, cum ac-
 cepisset linteam, praecinxit se. (5) De-
 inde mittit aquam in pelvim et
 coepit lavare pedes discipulorum et

nek második és harmadik szótagja a XIII.
 r. 2. sorába került.

² Variáns: *autem*.

tòzlèni a· lellahhal kiuèl megzòreita-
tot uala (6) Iuta azezt fimon pètez-
hég z mōda o nèki Pèter Vram te
mofod é ènnèkè èn labaimat (7)
Fèlèle i^e z mōda onèki Mellèt èn te-
zèc te ma nē tudod megtudod ke-
annac utāna (8) Monda o nèki
Pèter Nē mofod èn labaimat ozoce
Fèlèle o nèki i^e ha nē mofandlac
tegedèt nē vallaž rēžt èn vèlem (9)
Monda fimon peter Vrā nē Lac labai-
mat / de es kezèimèt ||

eŵta

100ra

z fèiemet (10) Monda onèki i^e Ki
megmofatot nē žukoflic hanēLac
hog labait mofa z mēdeneltol tižta
/ z tū tižtac vattoc dè nē mēd (11)
mēt tugga vala hog ki èl azolna ožtèt
/ azezt mōda Nē vattoc tižtac mēd
(12) Mi utan azezt mngmofa uolna
o labocat veue o ruhaiat z micō lè
ultuolna mōda efmğ onèkie Tugga-
toc é mit tōttem tūnètec (13) Tū
hiutoc èngemèt mētezn^e z v2nac /
z iol mongatoc z mezt vagoc / (14)
Ha azezt èn megmofam tū labaito-
cat v2 z mēster / z tū taztožtoc eg-
mas labat megmofnotoc (15) mezt
peldat attam tūn^etec hog mikent èn
tōttè tū nētec¹ tū es vgan tegètec
(16) Bizoñ bizoñ mondom tūnètec
Nem nagob žolga o v2atol / z az apa-
tal nē nagob attol ki èzèžtette ožtèt
/ (17) ha èzeket tuggatoc bodogok
lèžtec ha téžitec èzekèt (18) Nē mō-
dom mēd tu rollatoc Èn tudom ki-
kèt valažtottam / de hog betellèfeg-
gec az iras Ki ežic keñèrèt èn uèlem
/ èmeli o fazkat èn èllènem (19) Ma-
tol foguan mōdom tūnètec |

extergere linteo, quo erat praecinc-
tus. (6) Venit ergo ad Simonem
Petrum. Et dicit ei Petrus: Domine,
tu mihi lavas pedes? (7) Respondit
Iesus et dixit ei: Quod ego facio, tu
nescis modo, scies autem postea.
(8) Dicit ei Petrus: Non lavabis
mihi pedes in aeternum. Respondit
ei Iesus: Si non lavero te, non habe-
bis partem mecum. (9) Dicit ei
Simon Petrus: Domine, non tantum
pedes meos, sed et manus et caput.
(10) Dicit ei Iesus: Qui lotus est,
non indiget nisi ut pedes lavet, sed
est mundus totus. Et vos mundi
estis, sed non omnes. (11) Sciebat
enim quisnam esset qui traderet
eum; propterea dixit: Non estis
mundi omnes. (12) Postquam ergo
lavit pedes eorum et accepit vesti-
menta sua, cum recubisset iterum,
dixit eis: Scitis quid fecerim vobis?
(13) Vos vocatis me Magister et
Domine, et bene dicitis; sum ete-
nim. (14) Si ergo ego lavi pedes
vestros, Dominus et Magister, et
vos debetis alter alterius lavare
pedes. (15) Exemplum enim dedi
vobis, ut quemadmodum ego feci
vobis, ita et vos faciatis. (16) Amen,
amen dico vobis: Non est servus
maior domino suo, neque apostolus
maior est eo qui misit illum. (17) Si
haec scitis, beati eritis si feceritis ea.
(18) Non de omnibus vobis dico;
ego scio quos elegerim; sed ut adim-
pleatur Scriptura: Qui manducat
mecum panem, levabit contra me
calcaneum suum. (19) Amodo dico
vobis, priusquam fiat, ut cum fac-

¹ A nētec sor elején utólag betoldva.

hog mi èlòt legen / hog micor lend
 higgetèc mezt èn vagoc (20) Bizoñ
 bizoñ mōdom tūnèctec Ki vèndi ha
 kit èn èrèztendec èngemet vèzèn Ki
 ke· èngemet vèzèn vèzi q̄tèt ki
 èrèztet èngemèt (21) Mikor èzekèt
 mondottauolna i° m̄g habozodec
 z̄èlletebèn τ valla τ monda Bizō
 bizoñ mōdom tūnèctec mezt eg
 tūkq̄z̄p̄llètèc èl arol ènge^t / (22)
 Nèznèc vala ke· a· taneituañoc eg-
 maſra kètelkeduē kir̄q̄l mōdana (23)
 Vala ke· eg a· taneituañoc kq̄z̄z̄q̄l
 fèkuen i°nac qlèbè kit z̄erètuala i° /
 (24) imtè azezt ènn^a fimon Peter z
 mōda q̄nèki Ki èz kir̄q̄l monga /
 (25) Es micor èz fekq̄t uolna i°nac
 q̄ mèllèrè mōda q̄nèki / Vrā ki a3
 (26) Felèle q̄ n è k i i° E3 a3 kinèc
 a· maztot kènerèt ñoitom Es micō
 bèmaztotta uolna a· kènerèt ada
 ſcaziuthbèli Iudafnac (27) τ a· falat
 vtan tahat bèmene q̄ bele fathanas
 τ mōda q̄ n è k i i° Mit tēz ted hamar /
 (28) Èzt ke· a3 euq̄c kq̄z̄z̄q̄l fènki
 nē tuda mirè mondottauolna q̄
 neki (29) Nemeſſec ke· alaitauala
 mezt èz̄z̄cni valanac Iudafnac |

Ian9

hog mondottauolna nèki i° / veged
 azocat mellec kellèmètèfec mūnè-
 kq̄nc a3 ŷnèpnāpra / auaghognauaſa-
 focnac valamit adna (30) Micor
 azezt q̄ vq̄ttq̄uolna a· falatot legot-
 tan ki mène / Vala ke· eý (31) micor
 azezt ki mentuolna — —¹ monda i°
 Ma m̄g fenèſeitètet èmbeznèc fia τ
 iftè meġfenèſeitètet q̄ bènne / (32)
 Ha iftèn meġfenèſeitètet q̄ bēne τ
 iftèn meġfenèſeiti q̄tèt q̄ bènne τ

¹ Egybetűnyi törlés.

tum fuerit, credatis quia ego sum.
 (20) Amen, amen dico vobis: Qui
 accipit si quem misero, me accipit:
 qui autem me accipit, accipit eum
 qui me misit. (21) Cum haec dixisset
 Iesus, turbatus est spiritu et prote-
 status est et dixit: Amen, amen dico
 vobis: Quia unus ex vobis tradet
 me. (22) Aspiciebant ergo ad invi-
 cem discipuli haesitantes de quo
 diceret. (23) Erat ergo recumbens
 unus ex discipulis eius in sinu Iesu,
 quem diligebat Iesus. (24) Innuit
 ergo huic Simon Petrus et dixit ei:
 Quis est, de quo dicit? (25) Itaque
 cum recubisset ille supra pectus
 Iesu, dicit ei: Domine quis est? (26)
 Respondit Iesus: Ille est, cui ego
 intinctum panem porrexero. Et cum
 intinxisset panem, dedit Iudae Si-
 m o n i s Iscariotae. (27) Et post
 buccellam introivit in eum satanas.
 Et dixit ei Iesus: Quod facis, fac ci-
 tius. (28) Hoc autem nemo scivit
 discumbentium ad quid dixerit ei.
 (29) Quidam enim putabant, quia
 loculos habebat Iudas, quod dixis-
 set ei Iesus: Eme ea, quae opus sunt
 nobis ad diem festum; aut egenis ut
 aliquid daret. (30) Cum ergo accepis-
 set ille buccellam, exivit continuo.
 Erat autem nox. (31) Cum ergo
 exisset, dixit Iesus: Nunc clarifi-
 catus est Filius hominis, et Deus
 clarificatus est in eo. (32) Si Deus
 clarificatus est in eo, et Deus clarifi-
 cabit eum in semetipso, et continuo

legottan m̄g fenèfeiti ɔtèt (33) Fialim meglèn kèuèfennèiglē tū uèletec vagoc kèrèftec èngemèt τ mikeppèn mondottā a· fidoenac houa èn megèc tū nem iɔhèttec Es tūnèttec mōdom ma (34) v̄y paranLolatot adoc tūnèttec hog žèrèftètèc egmaft mikèppèn èn žèrètètèc tūtòkèt hog tū es žèrèftètèc egmaft (35) m è t èbbèn èfmèzn^c mēden^c mezt èn taneituañim vattoc / ha žèrètètèc vallotoc egmafhoz (36) Mōda ɔ nèki — —¹ fimon Pèter Vrā houa mēg Fèlele i^c Houa èn mēgec tè nē kouèthèc èngemèt / Kouèc ke· annac utanna (37) Monda |

100vb

pèter ɔnèki / mirè nē kouèthètèc tegedèt ma èn lellemèt te èztèd uètem (38) Fèlèle i^c Te lelkedèt èn eztèm vèted Bizon̄ bizō [b]mondom tenèked nem ènèkel kakas mignem haromžez tagaém̄g ènge^t |

XIII

Esmōda ɔ taneituañinac Ne haborongec tū žūnètèc felièn / hižtèc è iftènben èn bennem es higgètèc / (2) èn afamnac hazaban loc lakodalnac vadnac / ha rokomban mōdot-tāuolna tū nètèc mezt èlmegec hēlt alkotnom / (3) τ ha èl menèdec τ m̄galkotandom tūnètèc a· hēft efm̄g megiouoc τ vèžlec tūtòkèt èn hoziam hol èn vagoc tū es legètèc (5) Monda ɔnèki tamas Vram nē tugguc houa mēg / τ a 3 e z t a ž vtat mikeppèn tudhattuc (6) Monda ɔnèki i^c Èn vagoc vt igaffag τ èlèt Sènki nē iɔ afahoz ha nē èn miattam / (7) Ha

¹ Egy betű törölve.

clarificabit eum. (33) Filioli, adhuc modicum vobiscum sum. Quaeretur me, et, sicut dixi Iudaeis: Quo ego vado, vos non potestis venire, et vobis dico modo. (34) Mandatum novum do vobis, ut diligatis invicem, sicut dilexi vos, ut et vos diligatis invicem. (35) In hoc cognoscent omnes quia discipuli mei estis, si dilectionem habueritis ad invicem. (36) Dicit ei Simon Petrus: Domine, quo vadis? Respondit Iesus: Quo ego vado, non potes me modo sequi, sequeris autem postea. (37) Dicit ei Petrus: Quare non possum te sequi modo? animam meam pro te ponam. (38) Respondit ei Iesus: Animam tuam pro me pones? Amen, amen dico tibi: Non cantabit gallus, donec ter me neges.

XIV

Non turbetur cor vestrum. Creditis in Deum, et in me credite. (2) In domo Patris mei mansiones multae sunt, si quo minus dixissem vobis, quia vado parare vobis locum. (3) Et si abiero, et praeparavero vobis locum, iterum venio et accipiam vos ad meipsum, ut, ubi sum ego, et vos sitis. (4) Et quo ego vado scitis et viam scitis. (5) Dicit ei Thomas: Domine, nescimus quo vadis, et quomodo possumus viam scire? (6) Dicit ei Iesus: Ego sum via et veritas et vita, nemo venit ad Patrem, nisi per me. (7) Si cognovissetis

ṁg ɛfmɛztɛtɛcuolna ɛngemɛt / valo-
 bizoṁ ṁg ɛfmɛztɛtɛc uolna ɛn afa-
 mat es / z matol fogaṁ megɛfmɛzitec
 ɔtɛt z meglaffatoc ɔtɛt (8) Monda
 ɔnɛki phulɔp / Mutaffad múnɛkɔc ||

ew̄ta

101ra

afadat z ɛlɛg múnɛkɔc (9) Monda ɔ
 nɛki i^c Enne idɛiglɛn vɛlɛtɛc vagoc
 z nem ɛfmeztɛtɛcmɛg ɛngemɛt Phul-
 ɔp ki lat engemɛt latfa¹ ɛn afamat
 es / E s mikeppɛn mɔdod te mutaf-
 fad múnɛkɔc afat (10) Nem hižɛd
 ɛ mezt ɛn vagoc afabā z afa ɛn bɛn-
 nem Az igɛkɛt mellɛkɛt ɛn bɛžel-
 tɛm túnɛtɛc ɛnen tɔllɛm nem bɛžel-
 lettɛ afa ke· ɛn bɛnnɛ lakožuā ɔ
 tɛži a· múuɛlkɛdɛtɛkɛt (11) Nem
 hižitɛc ɛ mezt ɛn afaban / z afa ɛn
 bɛnnɛ (12) egɛbkent a· múuɛlkɛdɛ-
 tekezt higgetɛc Bižɔ bizoṁ mondom
 túnɛtɛc Ki hižɛn ɛn bɛlem a· mú-
 uɛlkɛdɛtɛkɛt mellɛkɛt ɛn tɛžɛc / ɔ
 es tɛži z azoetol nagobbakat tɛžen
 mezt ɛn megec atahoz / (13) z
 valamellɛkɛt kezɛndetɛc afamtol ɛn
 nɛuɛbɛ agga² túnɛtɛc² hog dilɔuɔl-
 tɛffɛc afa fiubā / (14) ha mit kezɛn-
 detɛc afatol ɛn nɛuembɛ ažt tɛžɛm /
 (15) ha zɛrɛtɛc ɛngemɛt ɛn pazātola-
 timat tazlatoc / (16) z ɛn kezɛm ɛn
 afamat / z egɛb vígážtalando scɛnt
 žellɛtɛt ad túnɛtɛc hog lakožie
 túnɛlɛtɛc ɔzɔcke (17) igaffagnac žel-
 lɛtɛt |

101rb

kit e — —² vilag nɛ vɛhɛt mɛzt nɛ
 latfa ɔtɛt mɛt fem tugga ɔtɛt / Tú
 ke· megɛfmɛzitec ɔtɛt mɛt tú nala-
 toc lakožie z tú bɛnnɛtɛc ležɛn

¹ Az első / mellékjele a fölötté levő ɔ
 mellékjelével összeér.

me, et Patrem meum utique cogno-
 vissetis, et amodo cognoscetis eum
 et vidistis eum. (8) Dicit ei Philip-
 pus: D o m i n e, ostende nobis Pa-
 trem, et sufficit nobis. (9) Dicit ei
 Iesus: Tanto tempore vobiscum sum,
 et non cognovistis me? Philippe, qui
 videt me, videt et Patrem. Quomodo
 tu dicis: Ostende nobis Patrem?
 (10) Non creditis quia ego in Patre,
 et Pater in me est? Verba quae
 ego loquor vobis, a me ipso non lo-
 quor. Pater autem in me manens,
 ipse facit opera. (11) Non creditis
 quia ego in Patre, et Pater in me
 est? (12) Alioquin propter opera
 ipsa credite. Amen, amen dico vobis,
 qui credit in me, opera, quae ego
 facio, et ipse faciet et maiora horum
 faciet, quia ego ad Patrem vado.
 (13) Et quodcumque petieritis Pa-
 trem in nomine meo, hoc faciam,
 ut glorificetur Pater in Filio. (14) Si
 quid petieritis me in nomine meo,
 hoc faciam. (15) Si diligitis me, man-
 data mea servate. (16) Et ego roga-
 bo Patrem, et alium paraclitum
 dabit vobis, ut maneat vobiscum
 in aeternum, (17) Spiritum veritatis,
 quem mundus non potest accipere,
 quia non videt eum nec scit eum.
 Vos autem cognoscetis eum, quia
 apud vos manebit et in vobis erit.

² Latin: *hoc faciam*. Talán a fordító
 sortévesztése, vö. 16. vers: *dabit vobis*.

(18) nem haglac èl tutòkèt azuac iouoc tù hoziatoc (19) meg kèuèfen-nèiglèn / z è uilag èngemèt nem lat Tù ke· meglattoc ènge¹ mezt èn elèc z tù èltec (20) a· napon / tù megèf-mèzitèc mezt èn vagoc atāban / z tù èn bènnem / z èn tù bènnètec / (21) Ki valla èn pazanlolatimat z tazfa¹ azokat az az ki zèzèt èngemèt / Ki ke· zèrèt èngemèt zèrèttè-tic èn afamtol z èn zèzètè tèt / z megèlentem èn magamat o nèki / (22) Mōda o nèki Iudas nē a· scaziuthbèli Vram mi lot mezt megèlentèndō vag te magadat münèkōnc z nē èuilag-nac (23) Fèlèle i^o z mōda onèki² Ha ki zèzèt èngemèt èn bèzèdimèt tazla z èn atam zèrèt tèt / z o hozia iouoc z lakodalmat onala tēzōnc (24) Ki nē zèrèt èngemèt èn bèzèdimèt nē tazfa³ / z a· bèzèd kit hallottatoc nē ènem dè que ki èrèz-tet èngemèt afae / (25) Ezekèt bèzèl-lettem tünètec tù nalatoc lakoz-uan |

Ian⁹

101va

(26) / a· vigázalando scènt zèllèt ke-kit èrèzt ata èn nèuèmbè az taneit tutòkèt mèdenecrè z vgèhet tünèc-tec mèdenekèt valamellèkèt mōdoc (27) En bèkèfegemèt⁴ adom tünèc-tec èn bekèfegemèt hagom tünècètèc nem mikeppèn è uilag agga èn adom tünècètèc Ne zomoroggec tù zūuètèc z ne fellèn / (28) hallottatoc mezt èn mondottam tünècètèc Elmegec z iouoc tù hoziatoc Ha zèrètnètèc èngemèt valobizon onèlètèc mezt megèc afahez mezt ata nagob tollè-tōl (29) z ma mondottam tünècètèc

(18) Non relinquam vos orphanos, veniam ad vos. (19) Adhuc modicum, et mundus me iam non videt. Vos autem videtis me, quia ego vivo, et vos vivetis. (20) In illo die vos cognoscetis quia ego sum in Patre meo, et vos in me, et ego in vobis. (21) Qui habet mandata mea et servat ea, ille est qui diligit me. Qui autem diligit me, diligitur a Patre meo; et ego diligam eum et manifestabo ei me ipsum. (22) Dicit ei Iudas, non ille Iscariotes: Domine, quid factum est, quia manifestaturus es nobis teipsum, et non mundo? (23) Respondit Iesus et dixit ei: Si quis diligit me, sermonem meum servabit, et Pater meus diligit eum, et ad eum veniemus et mansionem apud eum faciemus. (24) Qui non diligit me, sermones meos non servat. Et sermonem quem audistis non est meus, sed eius, qui misit me, Patris. (25) Haec locutus sum vobis apud vos manens. (26) Paraclitus autem Spiritus sanctus, quem mittet Pater in nomine meo, ille vos docebit omnia et suggeret vobis omnia, quaecumque dixero vobis. (27) Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis; non, quomodo mundus dat, ego do vobis. Non turbetur cor vestrum neque formidet. (28) Audistis quia ego dixi vobis: Vado et venio ad vos. Si diligeretis me, gauderetis utique, quia vado ad Patrem, quia Pater maior me est. (29) Et nunc

¹ A t ékezeete valószínűleg a t betűtől jobbra fölötté levő sorbeli p szárával folyt össze. Vö. a 101 ra 18: *ata* mellékjelének helyzetével.

² Helyesen: *onèki*.

³ Az első t mellett tévedésből mellékjel van.

⁴ Variáns: *meam*.

mi èlòt legē hog micor lënd higgètèc
(30) Ìmar nē lokat bèžellèc tūuèlètèc
mezt iqt è uilağnac fèiedèlmè τ nē
val valamit èn bēnem / (31) dè hog
meğèlmèziè è uilağ mezt èn žerètem
atāt τ mikèppè pazanlolatot adot
ènnèkem atā igèn tēžèc kellètèc
èreggònc inèt

XV 15

EN vagoc a· bižon žòlò tò / τ
èn atām a· žòlò mùuès (2)
Mènden žòlò vèžžòt nē gimòl-
lòžòt èn bènnèm èluèži òtèt
/ τ mèdent ki |

101vb

gimòllòž meğtižteifa ažt / hog tòb-
bèt gimòllòžion (3) Immar tižtac vat-
toc až èn bèžedimezt meffèkèt bèžel-
lettèm tūnèctèc / (4) lakožiatoc èn
bènnèm τ èn tū bènnètèc / mikent a·
žòlò vèžžò nē gimòllòžhèt onon tòl-
lò / hanemha mazadand a· žòlò tòn
/ igèn es tū hanēha maradandotoc
èn bènnèm / (5) En vagoc a· bižon
žòlò tò tū a· žòlò vèžžòc / ki èn
bènnè lakožic τ èn o bènne Ež hog¹
foc gimòllòt / mezt èn nalamnalkùl
fèmit lem tèhèttèc (6) Ha ki nē lako-
žandic èn bènnèm ki vèttètèc / mi-
kent a· žòlò vèžžò / τ meğ až / τ fel
goitic òtèt / τ a· tūžbè èžèžtètèc τ
meğ èg (7) Ha lakožandotoc èn bèn-
nem / τ èn igèim lakožandnac tū
bènnètèc valamèffèkèt akarandotoc
Kèziètèc τ ležèn tūnèctèc / (8) Ebbèn
fenèleitètèc èn atām hog tòb gimòl-
lòt hoziatoc τ legètèc èn tancitua-
nim / (9) mikèppèn žèžètèt èngemèt
atā τ èn žèrètlèc² tūtòkèt / lakožiatoc

¹ Helyesen: *hoz* = fert. Vö. J.: A kézír.
hibái. RMNy. III. [376.] Téves másolás.

dixi vobis prius quam fiat, ut, cum
factum fuerit, credatis. (30) Iam
non multa loquar vobiscum; venit
enim princeps mundi huius et in me
non habet quidquam. (31) Sed
ut cognoscat mundus quia diligo
Patrem, et sicut mandatum dedit
mihi Pater, sic facio. Surgite, eamus
hinc.

XV

Ego sum vitis vera, et
Pater meus agricola est. (2) Omnem
palmitem in me non ferentem fruc-
tum tollet eum, et omnem, qui fert
fructum, purgabit eum, ut fructum
plus afferat. (3) Iam vos mundi es-
tis propter sermonem, quem locu-
tus sum vobis. (4) Manete in me,
et ego in vobis. Sicut palmes non
potest ferre fructum a semetipso, nisi
manserit in vite, sic nec vos, nisi
in me manseritis. (5) Ego sum vitis,
vos palmites; qui manet in me, et
ego in eo, hic fert fructum multum,
quia sine me nihil potestis facere.
(6) Si quis in me non manserit,
mittetur foras sicut palmes et are-
scet, et colligent eum et in ignem
mittent, et ardet. (7) Si manseritis
in me, et verba mea in vobis man-
serint, quodcumque volueritis pete-
tis, et fiet vobis. (8) In hoc clarifica-
tus est Pater meus, ut fructum pluri-
mum afferatis et efficiamini mei
discipuli. (9) Sicut dilexit me Pater,
et ego dilexi vos. Manete in dilectione

² Sic!

èn žèzètètèmbèn / (10) ha èn pa-
zanLolatimat taztangatoc / lakožtoc
èn žèzètètèmbèn / mikèppèn es èn
taztottam èn ||

eŵta

102ra

ařamnac parāLolatit z lakozom q
žèrèlmèbèn (11) èzekèt bèžellettèm
tùn^ctec / hog èn qzqmèm légè tú
bènnètec / z tú qzqmtoc tèllès legèn
(12) Ež èn pazāLolatom hog žèzèf-
fetèc egmařt / mikeppèn žèrèttèlèc
tütöket / (13) èttöl nagob žèrètètè
fènkin^c nīlèn / hanèhog valaki vèffe
q lèlkèt q baraffaezt¹ (14) Tú èn
bazatim vattoc / ha tòiènditèc mef-
lèkèt pazāLoloc túnètec / (15) İmar
nè mondlac tütöket žolğainac / mezt
žolga nē tugga mit q vra tegen
Tütöket ke mondlac baratınac / mezt
mèdenekèt valamellèkèt hallottam
èn ařamtol mğ ièlentettèm túnètec
(16) Nem tú valažtottatoc èngemèt
/ dè èn valažttotalac tütöket / z
vèttèlèc tütöket hog menñètec z
gimöLŁziètec / z tú gimöLŁtöc
megmazaggon / hog valamellèkèt
kèrèndetec ařatol èn nèuèmbè agga
túnètc / (17) èzekèt paranLolō tú-
nètc hog žèrèffetec egmařt / (18)
ha è uilág tütöket gülöl / tuggatoc
mezt èngemèt — —² gülölt èleb tú
töllètecnèl / (19) Ha èuilágbol vol-
tatoc volna è uilág |

102rb

mel que vala žèrètne dè mezt è
uilágbol nē vattoc / dè èn valažtot-
talac tütöket è világbol / azezt gülöl
tütöket è uilág (20) Emlèkeziètec až
èn bežedimröl / kit èn mōdoc vala

¹A latinban többes szám.

²Negyed sornyi törlés elfedve.

mea. (10) Si praecepta mea serva-
veritis, manebitis in dilectione mea,
sicut et ego Patris mei praecepta
servavi et maneo in eius dilectione.
(11) Haec locutus sum vobis, ut
gaudium meum in vobis sit, et gau-
dium vestrum impleatur. (12) Hoc est
praeceptum meum, ut diligatis in-
vicem, sicut dilexi vos. (13) Maiorem
hac dilectionem nemo habet, ut
animam suam ponat quis pro amicis
suis. (14) Vos amici mei estis, si
feceritis quae ego praecipio vobis.
(15) Iam non dicam vos servos, quia
servus nescit quid faciat dominus e-
ius. Vos autem dixi amicos, quia
omnia, quaecumque audivi a Patre
meo, nota feci vobis. (16) Non vos
me elegistis, sed ego elegi vos et
posui vos, ut eatis et fructum affera-
tis, et fructus vester maneat; ut
quodcumque petieritis Patrem in
nomine meo, det vobis. (17) Haec
mando vobis, ut diligatis invicem.
(18) Si mundus vos odit, scitote quia
me priorem vobis odio habuit. (19) Si
de mundo fuissetis, mundus quod
suum erat diligeret; quia vero de
mundo non estis, sed ego elegi vos
de mundo, propterea odit vos mun-
dus. (20) Mementote sermonis mei,
quem ego dixi vobis: Non est

tünèctec / ʒolǵa nē nagob ɔ vranal / Ha èngemèt vldɔʒtèc / tütɔkèt es vldɔʒn^c / Ha èn bèʒedemèt taztot-tac / tietekèt es tazfac / (21) Dè mèd èzekèt tèʒec tünèctec èn nèuèmezt / mezt nē tuggac ɔtèt ki èzèʒtet ènge^t / (22) ha nē iɔttè volna z nèkie nē bèʒellettèm volna bünɔc nē volna / ma ke· ɔ bünɔcɔl menèkedetèt nē valnac (23) Kì gùlɔl èngemèt z èn afamat gùlɔli / (24) Ha a· muuèlke-dètekèt nē tɔttèmvolna ɔ bènn^c meflèkèt egèb fènki nē tɔt bünɔc nem volna ma ke· lattac z gùlɔltèc èngemèt / z èn afamat / (25) dè hog bètèllèʒeggec a· bèʒed ki ɔ tɔzueñec-bèn irattatot mezt ingèn gùlɔltèn^c èngemèt (26) Miko z ke· iquènd a· vigáʒtaládo f c è n t ʒ è l l è t kit èn èrèʒtec tünèctec èn afamatol igáflágnac ʒèllètèt ki afatol ʒazmazic / a· tanofagot val èn rollam (27) z tú tanofagot valloctoc mèt kèʒdèttɔl foguā èn velè vattoc |

Ian9

XVI

102va

Ezekèt bèʒellettèm tünèctec hog megne habozoggatoc (2) finagogaenalkùl tèʒn^c tütɔkèt / dè iɔt aʒ vɔɔ hog menden ki meɟol tütɔkèt / valfa ɔ ʒolǵalat tètèt iftènn^c / (3) z èzekèt tèʒec tünèctec / mezt nē èfmèztec èn afamat sem èngemèt / (4) dè èzekèt bèʒellettèm tünèctec hog micoz iquènd ɔ idèiec / megèmlèkeʒiètec mezt èn mōdottā tünèctec / (5) Èzekèt kèʒdèttɔl foguan nē¹ mōdottā tünèctec mezt tú uèlètec voltā z ma èlmeɟèc ɔ hozia ki èrèʒtet èngemèt z fènki tú kɔʒʒɔl-lètec nē kèrdèz èngemèt houa meɟ /

¹ Lapszéli betoldás, jellel helyére utalva.

servus maior domino suo. Si me persecuti sunt, et vos persequentur; si sermonem meum servaverunt, et vestrum servabunt. (21) Sed haec omnia facient vobis propter nomen meum, quia nesciunt eum qui misit me. (22) Si non venissem et locutus fuisset eis, peccatum non haberent; nunc autem excusationem non habent de peccato suo. (23) Qui me odit et Patrem meum odit. (24) Si opera non fecissem in eis, quae nemo alius fecit, peccatum non haberent; nunc autem et viderunt et oderunt et me et Patrem meum. (25) Sed ut adimpleatur sermo, qui in lege eorum scriptus est: Quia odio habuerunt me gratis. (26) Cum autem venerit Paraclitus, quem ego mitto vobis a Patre, Spiritum veritatis, qui a Patre procedit, ille testimonium perhibebit de me. (27) Et vos testimonium perhibebitis, quia ab initio mecum estis.

XVI

Haec locutus sum vobis, ut non scandalizemini. (2) Absque synagogis facient vos; sed venit hora, ut omnis, qui interficit vos, arbitretur obsequium se praestare Deo. (3) Et haec facient vobis, quia non noverunt Patrem neque me. (4) Sed haec locutus sum vobis, ut, cum venerit hora eorum, reminiscamini quia ego dixi vobis. Haec autem vobis ab initio non dixi, quia vobiscum eram. (5) Et nunc vado ad eum qui misit me, et nemo ex

(6) dè mezt èzekèt bèzèlletèm tû-
nèctec žomozofag bètòltò tû žuuète-
ket / (7) dè èn igaffagot mōdoc tûnèc-
tec / Kèllèmètes hog e s èn el meñ-
nèc / mezt ha en èl nē menèndec / a-
vigážtalando feent žèllèt
nem iq tû hoziatoc / ha ke· èl
menendec / èzèžtē qtèt tûhoziatoc
/ (8) τ micor a· iquènd megfèddi è
uilağot bûnròl τ igaffagrol τ itèlèt-
ròl / (9) Valobizon bûnròl / mezt nē
hittèn^o ènbèlem (10) dè igaffagrol
mezt |

102vb

megèc afāhoz / τ imar nē lattoc èn-
gemèt (11) itèlètròl ke· / mezt è
uilağnac fèiedelme imar megitèltètet
/ (12) meg loc mondom vagō tûnèc-
tec / dè ma nē vifélhètìtèc (13)
Mikor ke· iquènd až igaffagnac
žèllète / taneit tûtòkèt mēdž igaf-
lağra / mezt nē bèžel ǫnǫ tòllǫ / dè
vala mellèkèt hallād bèžèl / τ mellèc
iquèndǫc meghizdèti[c] tûnèctec /
(14) ǫ èngemèt megfènèleit mezt
ènembòl vèžèn ž hizdèti tûnèctec /
(15) mēdenekèt¹ valameflèket val
afam èneim / ažezt mōdom t ũ n è c-
t e e mezt ènèbòl vèžèn τ hizdèti
tûnèctec / (16) Kèuèffenneiglè τ nē
lattoc èngemèt τ elfmeg kèuèfen-
neiglen τ meglattoc èngemèt mezt
megèc afāhoz / (17) mōdanac ažezt
ǫ taneituani kǫžžòl egmalnac / mi
èž hog mond múnèkǫnc kèuèffenneig-
lèn τ nē lattoc èngemèt τ elfmg kèuè-
ffenneiglèn τ lattoc ènge^t mezt megèc
afāhoz (18) Mōdnac vala ažezt mi
èž hog mōd múnèkǫnc kèuèffenneig-
lèn nē tugguc mit bèžel (19) Megèf-
meze ke· i^o mezt megakaziac vala
qtèt kèzdèni τ mōda ǫnèkie Erròl
kèzdèžkettec tunǫn kǫžžttetec ||

¹ A szó a mondat alanya, a tárgyessel
való fordítás hibás.

vobis interrogat me: Quo vadis? (6)
Sed quia haec locutus sum vobis,
tristitia implevit cor vestrum.
(7) Sed ego veritatem dico vobis:
expedit vobis ut ego vadam;
si enim non abiero, Paraclitus non
veniet ad vos; si autem abiero,
mittam eum ad vos. (8) Et cum
venerit ille, arguet mundum de
peccato et de iustitia et de iudicio.
(9) De peccato quidem, quia non
crediderunt in me. (10) De iustitia
vero, quia ad Patrem vado, et iam
non videbitis me. (11) De iudicio au-
tem, quia princeps huius mundi iam
iudicatus est. (12) Adhuc multa
habeo vobis dicere, sed non potestis
portare modo. (13) Cum autem
venerit ille Spiritus veritatis, doce-
bit vos omnem veritatem; non enim
loquetur a semetipso; sed quae-
cumque audiet loquetur, et quae
ventura sunt annuntiabit vobis.
(14) Ille me clarificabit, quia de meo
accipiet et annuntiabit vobis.
(15) Omnia quaecumque habet Pater
mea sunt. Propterea dixi: Quia de
meo accipiet et annuntiabit vobis.
(16) Modicum, et iam non videbitis
me; et iterum modicum, et videbitis
me, quia vado ad Patrem. (17) Di-
xerunt ergo ex discipulis eius ad
invicem: Quid est hoc, quod dicit
nobis: Modicum, et non videbitis
me, et iterum modicum, et videbitis
me, et quia vado ad Patrem?
(18) Dicebant ergo: Quid est hoc,
quod dicit: Modicum? nescimus quid
loquitur. (19) Cognovit autem Iesus
quia volebant eum interrogare et
dixit eis: De hoc quaeritis inter vos,

mezt mondottam Kèuèfenneiglèn z nē lattoc èngemèt z esmeg kèuèfenneiglèn z meg lattoc èngemèt (20) Bizoñ bizō mōdom tūnēctec mezt kōñuēztec tū z fīzoc E világ ke· q2q1 tū ke· m̄g zomorottoc / dè tū zomorofágtoc fozdol q2qmrè (21) Nemberi ke· micor zúl zomorofágot val mēt iqt q idēie / micor ke· zúltq a· gè2mekèt ímar nē èmlèkeziç m̄g a· getrèlmrql a3 q2qmezt mezt zúlètet èmber è világba / (22) z tū azezt ma zomozofágot vallotoc esmeg ke· meglatlac tütøkèt z megq2q1 tū zúuètec / z tū q2qmtøkèt lēnki nē vézimeg tū tölletec (23) Bizoñ bizō mōdom tūnēctec ha mit kerēndetec è n afamtol èn nēuembè / agga tūnēctec / (24) maíglan nē kéztétéc valamit èn nēuēbè / kezietéc z vézi-téc hog tū q2qmtqc tēllēs legē (25) Ézekèt pelda bēzedeçbē bēzellettēm tūnēctec iqt¹ a3 idq / micor ímar nē bēzelleç tūnēctec pelda bēzedeçbèn / dè niluan hizdētéc tūn²tec èn afamrol / (26) A· napon kéztéc è n a f a m t o l è n nēuembè / z ma² mōdom tūnēctec hog en |

kerèm è n afamat tū eztétéc (27) mezt afa q zèrèt tütøkèt / mezt zèrèttétéc èngemèt z hīttétéc mezt èn iftèntql iqttem ki / (28) ki iqttem èn atamtol z iqttem è világba esmeg meghagom è uilágot z megèc afamhoz / (29) Mondanac qnèki q taneituañi ime ma niluan bēzellez / z pelda bēzedet sem eggèt nē mōdaž (30) ma tugguc mezt tué mēdenekèt / z nīL kellēmèteffég tenèked hog

¹ Helyesen: *iq*.

² Helyesen: *nem*.

quia dixi: Modicum, et non videbitis me, et iterum modicum, et videbitis me. (20) Amen, amen dico vobis, quia plorabitis et flebitis vos, mundus autem gaudebit; vos autem contristabimini, sed tristitia vestra vertetur in gaudium. (21) Mulier, cum parit, tristitiam habet, quia venit hora eius; cum autem pepererit puerum, iam non meminit pressurae propter gaudium, quia natus est homo in mundum. (22) Et vos igitur nunc quidem tristitiam habetis; iterum autem videbo vos, et gaudebit cor vestrum, et gaudium vestrum nemo tollet a vobis. (23) Et in illo die me non rogabitis quidquam. Amen, amen dico vobis: si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis. (24) Usque modo non petistis quidquam in nomine meo: Petite et accipietis, ut gaudium vestrum sit plenum. (25) Haec in proverbii locutus sum vobis. Venit hora, cum iam non in proverbii loquar vobis, sed palam de Patre annuntiabo vobis. (26) In illo die in nomine meo petetis; et non dico vobis quia ego rogabo Patrem de vobis. (27) Ipse enim Pater amat vos, quia vos me amastis et credidistis quia ego a Deo exivi. (28) Exivi a Patre et veni in mundum, iterum relinquo mundum et vado ad Patrem. (29) Dicunt ei discipuli eius: Ecce nunc palam loqueris et proverbium nullum dicis. (30) Nunc scimus quia scis omnia et non opus est tibi ut quis te interro-

valaki kèzdezièn tegedèt / èbbèn
 hižiuç mezt iftèntòl iòttèl ki (31)
 Fèlèle i^o ònèkie / Ma hižitèc (32)
 ime iq a3 idò z ìmar iòt / hog eg
 mèdètèc èlhimlèffetec tùn tulaido-
 nitocba / z ñg hattoc èngemèt ènen-
 mağamnac z nē vagoc ènenmağam
 mèt afa èn uèlem vagon (33) èze-
 ket bèželletèm tünèctec hog èn
 bènnè bekèfegèt vařlatoç è uilağ-
 ban getrèlmèt vařlatoç / dè bizodal-
 mažiatoc mezt èn meğğòžtèm è
 uilağot

XVII

Ežekèt bèželletè i^o z o žemèit
 meñbè èmèluè mōda Afa iòt
 a3 idò fenefehèd te fiadat / |

Ian9

103va

hog te fiad fenefehèn tegedèt / (2)
 mikeppèn attad o nèki agga azocnac
 a3 o2oç èlètet (3) E3 ke: a3 o2oç èlèt
 hog — —¹ tenmagadat èfmèzièn^o
 a3 igaz iftènn^o / z kit èrèžtettèl i^o
 x^onac (4) Èn tegedèt megfenèleit-
 tèlèc fòldon / a: mùuèlkedètet meg-
 tòkelttèm kit attal ènnèkem hog
 tegèc (5) z te afa fenefeh ñg engemèt
 tenènalad / mi èlòt e uilağ lenne (6)
 ñgièlentettèm te neuedet èmberec^o
 kikèt attal ènnèkem / è uilağon tie-
 id valanac / z ènnèkè attad azocat
 z èn bèžedimèt² taztottac (7) z ma
 meğèfmèztec mezt mēdenekèt³ me-
 lekèt attal ènnèkem te tòllèd vad-
 nac / (8) mezt a3 igèkèt meflèkèt attal
 ènnèkè attam o nèkie z oκ vòttèc z
 bizoñ meğèfmèztec mezt tè tòllèd
 iòttèmki / z hittec mezt te èrèžtettèl

¹ Egyharmad sornyi törlés.

² Latin: sermonem tuum.

get, in hoc credimus quia a Deo
 existi. (31) Respondit eis Iesus:
 Modo creditis? (32) Ecce venit hora
 et iam venit, ut dispergamini unus-
 quisque in propria et me solum
 relinquatis; et non sum solus. quia
 Pater mecum est. (33) Haec locutus
 sum vobis, ut in me pacem habeatis.
 In mundo pressuram habebitis, sed
 confidite, ego vici mundum.

XVII

Haec locutus est Iesus
 et, sublevatis oculis in caelum,
 dixit: Pater venit hora, clarifica
 Filium tuum, ut Filius tuus clari-
 ficet te; (2) sicut dedisti ei pote-
 statem omnis carnis, ut
 omne, quod dedisti ei,
 det eis vitam aeternam. (3) Haec
 est autem vita aeterna: Ut co-
 gnoscant te, solum Deum verum et
 quem misisti Iesum Christum. (4)
 Ego te clarificavi super terram, opus
 consummavi, quod dedisti mihi ut
 faciam; (5) et nunc clarifica me
 tu, Pater, apud te ipsum clari-
 tate, quam habui prius,
 quam mundus esset, apud te.
 (6) Manifestavi nomen tuum homini-
 bus, quos dedisti mihi de mundo.
 Tui erant, et mihi eos dedisti, et
 sermonem tuum servaverunt. (7)
 Nunc cognoverunt quia omnia, quae
 dedisti mihi, abs te sunt, (8) quia
 verba, quae dedisti mihi, dedi eis;
 et ipsi acceperunt et cognoverunt
 vere quia a te exivi, et crediderunt

³ A szó a mondat alanya, a tárgyessettel
 való fordítás hibás.

engemèt / (9) τ èn ρ eztèc kezèc τ
nē è uilagezt / dè azokezt kikèt attal
ènnèkem / mezt tieid (10) τ mēden^o
èneim τ m̄gfenèsfoltèttèm ρ bēnnèc /
(11) τ ímar nē vagoc è uilágban / τ
èzèc |

103vb

è uilágban vadnac / τ èn te hoziad
iϩuϩc Scēt afa tazlad azokat te
nēuèdbè kikèt attal ènnèkem / hog
legèn^o eggèc mikèppèn es mù (12) /
micor ϩvèlec¹ volnec èn taztom valec
azocat te nēuèdbè kikèt attal ènnè-
kem èn ϩrižtèm τ fē eg ϩ kϩzϩolϩc
èl nem vèžet hanēlac a vèžédèlmn^o
fia hog iras bètèlfeleggec / (13) ma
ke· tè hoziad iϩuϩc τ èzèkèt bèžellèm
è uilágban hog vallac èn ϩzomèmèt
bètèluèn / (14) èn attā ϩnèkie te
bèžedidèt / τ è világ gūlϩlϩ ϩkèt
mèt nīlèn^o è világbol / (15) nē kézlèc
hog èluègèd èzèkèt è uilágbol / dè
hog m̄g tazlad ϩkèt gonoztol (16)
mezt nīlèn^o è uilágbol mikeppèn
es èn nē vagoc è uilágbol / (7) meg-
fcèntèllèd ϩkèt igáffágban / te bèžè-
det² igáffag / (18) mikèppèn te èrèž-
tèttèl ènge^o è uilágba / τ èn èrèžtet-
tèm ϩkèt è uilágba / (19) τ èn ϩ eztèc
m̄gfcèntèlè ènmagamat / τ legèn^o ϩk
es megfcènteltèc igáffágban / (20)
nēlac ϩ èztèc kezèc ke· dè azokezt es
kie hièndϩc ϩ igèièc miat ||

eŵta

104ra

èn bèlem τ èn te bènnèd / (21) hog
ϩk es eggèc legèn^o mù bènnϩnc /
hog è uilág higgè mezt te èzèžtèttèl
èngemèt (22) τ èn a fènèlfegèt kit
te attal ènnèkem attam ϩnèkie hog

quia tu me misisti. (9) Ego pro eis
rogo; non pro mundo rogo, sed pro
his, quos dedisti mihi, quia tui sunt.
(10) Et mea omnia tua sunt,
et tua mea sunt; et clarifica-
tus sum in eis. (11) Et iam non sum
in mundo, et hi in mundo sunt, et
ego ad te venio. Pater sancte, serva
eos in nomine tuo, quos dedisti
mihi, ut sint unum sicut et nos.
(12) Cum essem cum eis, ego serva-
bam eos in nomine tuo. Quos dedisti
mihi, custodivi; et nemo ex eis
perit, nisi filius perditionis, ut
Scriptura impleatur. (13) Nunc au-
tem ad te venio et haec loquor in
mundo, ut habeant gaudium meum
impletum in semetipsis.
(14) Ego dedi eis sermonem tuum,
et mundus eos odio habuit, quia
non sunt de mundo, sicut et
ego non sum de mundo.
(15) Non rogo ut tollas eos de mundo,
sed ut serves eos a malo. (16) De
mundo non sunt, sicut et ego non
sum de mundo. (17) Sanctifica eos
in veritate. Sermo tuus veritas est.
(18) Sicut tu me misisti in mundum,
et ego misi eos in mundum. (19) Et
pro eis ego sanctifico meipsum, ut
sint et ipsi sanctificati in veritate.
(20) Non pro eis autem rogo tantum,
sed et pro eis, qui credituri sunt per
verbum eorum in me, (21) ut omnes
unum sint, sicut tu, Pa-
ter, in me, et ego in te, ut
et ipsi in nobis unum sint; ut
credat mundus quia tu me misisti.
(22) Et ego claritatem, quam dedisti

¹ Az ϩ valószínűleg è-ből igazítva.

² Helyesen: bèžeded.

eggèc lègèn° mikeppèn es mú eggèc vagonc (23) èn 9 bènnec z te èn bènè hog legèn° megtokèllèttèc egèmbè z megèlmèziè è uilag mezt te èrèztettèl èngemèt / z zèrèttèm¹ azocat / z mikeppè es èngemèt zèrèttèl / (24) afa kikèt attal ènnèkem akarom / hog hol èn vagoc ok es èn vèlem legèn° hog laffac èn fènèffègemèt kit attal ènnèkem / z mezt zèrèttèl enge² è uilagnac zèzèfè èlòt / (25) igaz afa è uilag meg nem èlmèzt tegedèt / èn ke· megèlmèztèlec z èzèc megèlmèztèc / mezt tè èzèztettèl èngemèt (26) z megèlèntettèm onèkic te nèuèdèt z megèlèntem / hog a· zèrètet kiuel zèrèttèl èngemèt 9 bèn° legè z èn 9bènnè°

XVIII 18

MIkor èzekèt mōdottauolna ki menè 9 taneituanial Cedronnac arradatta èlue / hol uala a· kèzt kibè bèmene 9 z 9 taneituanî |

104rb

(2) Tuggauala ke· Iudas es² ki 9tèt èlaroffauala a· hèlt / mezt i° gacoza golèkeziçuala oda 9 taneituanial (3) Iudas azezt micor vottuolna a· fèrèget a· pùspokçetol z a lèualtactol a· zolgacat / iou9 oda lampafockal z façackal z fèguèreckèl / (4) Es ug i° tuduā mēdenekèt mellec i9-uènd9c volnanac 9 reia èlèue mène z monda azocnac Kit kèzèftec (5) Fèlèlèn° onèki Nazazeti i°t Monda onèkic i° En vagoc Aluala ke· Iudas es quèlec ki èlazolta 9tèt / (6) Hog azezt mōdotta onèkic èn vagoc èl-

¹ Variáns: *dilexi*.

² Sorfölötti betoldás, jellel helyére utalva.

mihi, dedi eis, ut sint unum, sicut et nos unum sumus. (23) Ego in eis, et tu in me, ut sint consummati in unum, et cognoscat mundus quia tu me misisti et dilexisti eos, sicut et me dilexisti. (24) Pater, quos dedisti mihi, volo ut ubi sum ego, et illi sint mecum, ut videant claritatem meam. quam dedisti mihi, quia dilexisti me ante constitutionem mundi. (25) Pater iuste, mundus te non cognovit; ego autem te cognovi, et hi cognoverunt quia tu me misisti. (26) Et notum feci eis nomen tuum et notum faciam, ut dilectio, qua dilexisti me, in ipsis sit, et ego in ipsis.

XVIII

Haec cum dixisset Iesus, egressus est cum discipulis suis trans torrentem Cedron, ubi erat hortus, in quem introivit ipse et discipuli eius. (2) Sciebat autem et Iudas, qui tradebat eum, locum; quia frequenter Iesus convenerat illuc cum discipulis suis. (3) Iudas ergo cum accepisset cohortem et a pontificibus et pharisaeis ministros, venit illuc cum lanternis et facibus et armis. (4) Iesus itaque sciens omnia, quae ventura erant super eum, processit et dixit eis: Quem quaeritis? (5) Responderunt ei: Iesum Nazarenum. Dicit eis Iesus: Ego sum. Stabat autem et Iudas, qui tradebat eum, cum ipsis. (6) Ut ergo

méneⁿ hatmègè τ efeneⁿ a· fòldrè /
 (7) Es efmeg a3èt kèzde a3ocat Kit
 Kereftec Ok ke· mōdanac Nazazèti
 i^t (8) Fèlèle q Mondam tūnètec
 mezt èn vagoc Ha a3e2t èngemèt
 kèzèftec haggatoc èl mēnièc a3ocat
 / (9) hog bètèffèggee a· bèzèd kit
 mōdot / mezt kikèt attal ènnèkem
 fè eggèt nē vèztettèm èl q k9339l9c
 (10) Simon pète2n^e a3e2t kèfi valuan
 ki vèue a3t τ Lapuan a· pūfp9kn^e
 zolgaiaτ τ èlmèue q iog fūlèt / Vala
 ke· a· zolganac nèuè Malchus |

Ian9

104va

(11) Monda ke· i^e pète2n^e Erèzièd te
 kèfedèt hūuèlebè a· kèlhet kit adot
 ènnèkè afa / nem akarod è¹ hog
 igam a3t (12) A fèrèg a3e2t τ a· biro
 a fidocnac zolgaiaual megf9gac i^t
 τ megk9tèlèzèc 9tèt (13) Es viuec
 9tèt èl9zer Annalho3 / mezt vala
 Caifalnac ýpa / (14) ki tanalLot
 adot vala a· fidocnac hog kellèmè-
 tefb eg èmbe2n^e meg halni è nèpe2t
 (15) Kouètiuala ke· i^t Simon pèter
 τ a· mas taneituañ / A· taneituañ ke·
 èfmèrètes vala a· pūfp9ckèl / τ
 bèmenè i^efal a· pūfp9kn^e pituaraba
 (16) Pètez ke· kuu9l alvala a3 aito
 èl9t Ki mène a3e2t a· mas taneituañ
 ki vala èfmèzètes a· pūfp9knèl / τ
 megmōda a3 aito tazto leannac τ
 bè uiue pète2t (17) Mōda a3e2t
 pète2n^e a3 aito tazto leañ Nèdè te
 es èz èmbez taneituañi k9339l valo
 vag è Monda q nèki pèter (18)
 Alnacuala ke· a berèfèc τ a· zolgac
 a· zènnèl mezt hidèg vala τ fūtic
 vala magocat Vala ke· pèter aluan
 τ fūituè 9nma9at (19) A· pūfp9c
 a3e2t kèzde i^t q taneituañirol τ q
 tanofa9arol (20) Fèlèle |

dixit eis: Ego sum, abierunt retror-
 sum et ceciderunt in terram. (7)
 Iterum ergo interrogavit eos: Quem
 quaeritis? Illi autem dixerunt:
 Iesum Nazarenum. (8) Respondit
 Iesus: Dixi vobis, quia ego sum; si
 ergo me quaeritis, sinite hos abire.
 (9) Ut impleretur sermo, quem
 dixit: Quia quos dedisti mihi, non
 perdi ex eis quemquam. (10) Si-
 mon ergo Petrus habens gladium
 eduxit eum et percussit pontificis
 servum et abscidit auriculam eius
 dexteram. Erat autem nomen servo
 Malchus. (11) Dixit ergo Iesus Petro:
 Mitte gladium tuum in vaginam.
 Calicem, quem dedit mihi Pater,
 non bibam illum? (12) Cohors ergo
 et tribunus et ministri Iudaeorum
 comprehenderunt Iesum et liga-
 verunt eum. (13) Et adduxerunt eum
 ad Annam primum; erat enim socer
 Caiphae, qui erat pontifex
 anni illius. (14) Erat au-
 tem Caiphas, qui consilium
 dederat Iudaeis, quia expedit unum
 hominem mori pro populo. (15)
 Sequebatur autem Iesum Simon
 Petrus et alius discipulus. Disci-
 pulus autem ille erat notus pontifi-
 ci et introivit cum Iesu in atrium
 pontificis. (16) Petrus autem stabat
 ad ostium foris. Exivit ergo disci-
 pulus alius, qui erat notus pontifici,
 et dixit ostiariae et introduxit
 Petrum. (17) Dicit ergo Petro ancilla
 ostiaria: Numquid et tu ex disci-
 pulis es hominis istius? Dicit ille:
 Non sum. (18) Stabant autem
 servi et ministri ad prunas, quia
 frigus erat, et calefaciebant se; erat
 autem cum eis et Petrus stans
 et calefaciens se. (19) Pontifex ergo
 interrogavit Iesum de discipulis suis
 et de doctrina eius. (20) Respondit ei

¹ Variáns: non vis.

9 nèki i^c En ñiluã bèžèllettèm è
 uilagnac èn mèdžha a· linagògabã
 τ a· templomban tanèitottam houa
 mèdèn fidoc egbè gòlèkéžn^c τ reitec-
 bèn fèmit fem bèžèllettèm / (21)
 mit kèzdèž òngè^c kèžgèd azocat kic
 hallottac mit bèžèllettèm legèc 9
 nèki / yme èžec tuggac mit mōdot-
 tam legèc èn / (22) Èžekèt ke· micor
 mōdottauolna az ot allo žòlgác k93-
 39l ada azéol Lapaft iⁿac mōduan /
 Ig fèlèž è pùlpòkn^c (23) Monda 9nè-
 ki i^c Ha gònožol bèžèllettèm val
 tanofagot gònožol / ha ke· iol mirè
 lapž èngemèt / (24) Es èžèžte 9tèt
 Annas Caiphas pùlpòch93 k9t9žue
 (25) Vala ke· Simon pèter aluan / τ
 fùituè žmagat Mōdanac ažezt 9 nèki
 Nemdè te es 9 taneituani k9339l
 valo vag è / Megtağada a ž e z t 9
 τ mōda Nè vagoc (26) Mōda eg a·
 pùlpòc žòlgai k9339l / annac rokona
 kin^c Pèter fület èlmètòtt9 Nemdè
 latalac è èn tegedèt a· kèztbèn 9
 vèle / (27) Elmeg ažezt mğ tağada
 Petez / τ legottã kakas žola (28)
 Vižec ažezt ||

ew^{ta}

105ra

i^ct Caiphaftol az itèl9¹ hazba / Vala
 ke· holual Es 9k bèmenènèc² az
 itèl9 hazba hog megne fèztèžtènen^c
 dè hog meg ènnec a· pòğalat (29)
 Ki mènè ažezt pilatos 9 hoziaioc τ
 monda 9 nèki c Mi v ý vadolatot
 mōdotoc èž èmber èllèn (30) Fèlè-
 len^c τ mōdanac 9 nèki Ha èž gòno-
 žol teu9 nē volna tenèked 9tèt nē
 attuc uolna (31) Monda ažezt 9nè-

¹ Az é fölött kiemelkedő betűrészt való-
 színűleg pontnak megfelelő ékezet. Vö.
 ugyanitt a kézirat 3. sorában: itèl9.

² Helyesen: nem menenèc bè.

Iesus: Ego palam locutus sum mun-
 do, ego semper docui in synagoga et
 in templo, quo omnes Iudaei con-
 veniunt, et in occulto locutus sum
 nihil. (21) Quid me interrogas?
 interroga eos, qui audierunt quid
 locutus sim ipsis; ecce hi sciunt
 quae dixerim ego. (22) Haec autem
 cum dixisset, unus adsistens
 ministrorum dedit alapam Iesu di-
 cens: Sic respondes pontifici? (23)
 Respondit ei Iesus: Si male locutus
 sum, testimonium perhibe de malo;
 si autem bene, quid me caedis?
 (24) Et misit eum Annas ligatum
 ad Caipham pontificem. (25) Erat
 autem Simon Petrus stans et cale-
 faciens se. Dixerunt ergo ei: Num-
 quid et tu ex discipulis eius es? Nega-
 vit ille et dixit: Nom sum. (26) Dicit
 ei unus ex servis pontificis, co-
 gnatus eius, cuius abscidit Petrus
 auriculam: Nonne ego te vidi in hor-
 to cum illo? (27) Iterum ergo negavit
 Petrus, et statim gallus cantavit.
 (28) Adducunt ergo Iesum a Caipha
 in praetorium. Erat autem mane;
 et ipsi non introierunt in prae-
 torium, ut non contaminarentur,
 sed ut manducarent pascha. (29)
 Exivit ergo Pilatus ad eos foras et
 dixit: Quam accusationem affertis
 adversus hominem hunc? (30) Re-
 sponderunt et dixerunt ei: Si non
 esset hic malefactor, non tibi tra-
 didissemus eum. (31) Dixit ergo eis

kie pilatos Vegetec tú qtét z tú
 tōzuētèc žezēt itellètèc qtét Mon-
 danac azezt qnèki a· fidoc / Mùnè-
 kōnc nē illic valakit meğōlnōc (32)
 hog bētèllèfednec i·nac bèžedè kit
 mondot / iègèzuen mèl halallal
 uolna meğhalando (33) Bèmene azezt
 èfmg Pilatos a· pituazba z hua i·t z
 mōda nèki Te vag è a· fidocnac kirafa
 (34) Fèlèlè i° Tèntōllèd mōdod è
 èžt / auag egèbèc mōdottac tenèked
 èn rollam (35) Fèlèlè pilatō Minè
 fido vagoc èn / Te nēžètid z tèl
 pūfpokid attanac ènnèkem / mit
 tōttèl (36) Fèlèlè i° En ožžagom
 nīl è uilağbol / valobizō ha èn ožžagom
 è uilağbol volna / èn žolğaim
 meğ vinanac è n e z t è m / hog ne
 adatnā a· fidocnac |

105rb

ma ke· èn ožžagom ninlè inèn / (37)
 Monda es qnèki pilatō / Kiral vag
 è azezt tè Fèlèlè i° Te mondot mèt
 kiral vagoc èn / En ebbèn žūlèttèm
 z iōttèm è vilagba hog tanofagot
 vallak igaffagrol / m e z t mēdž ki
 igaffagbol vagō halgafā èn žomat
 (38) Mōda o nèki Pilatō / Mi až igaf-
 fağ Es micor èžt mondottauolna ef-
 meğ ki mène a· fidochož z mōda o
 nèkie En fēmi vğèt nē lelec o bènne /
 (39) Vagō ke· tūnètec žokafoc hog
 eggèt èlèžèžieè tūnètec a· hufuetbè²
 / Akaziatoc è èžèžiem èl tūnètec a·
 fidocnac kirafat (40) Iuoltèn° azezt
 efmg mēd z mōdanac Nem èžt de
 bazzabaft / Vala ke· bazzabas toluay

Pilatus: Accipite eum vos et secun-
 dum legem vestram iudicate eum.
 Dixerunt ergo ei Iudaei: Nobis
 non licet interficere quemquam.
 (32) Ut sermo Iesu impleretur,
 quem dixit, significans qua morte
 esset moriturus. (33) Introivit ergo
 iterum in praetorium Pilatus et
 vocavit Iesum et dixit ei: Tu es rex
 Iudaeorum? (34) Respondit Iesus:
 A temetipso hoc dicis, an alii dixe-
 runt tibi de me? (35) Respondit
 Pilatus: Numquid ego Iudaeus sum?
 Gens tua et pontifices tradiderunt te
 mihi; quid fecisti? (36) Respondit
 Iesus: Regnum meum non est de
 hoc mundo. Si ex hoc mundo esset
 regnum meum, ministri mei utique
 decertarent ut non traderer Iudaeis;
 nunc autem regnum meum non
 est hinc. (37) Dixit itaque ei Pilatus:
 Ergo rex est tu? Respondit Iesus:
 Tu dicis quia rex sum ego. Ego in
 hoc natus sum et a d h o c veni
 in mundum, ut testimonium per-
 hibeam veritati: omnis, qui est ex
 veritate, audit vocem meam. (38)
 Dicit ei Pilatus: Quid est veri-
 tas? Et, cum hoc dixisset, iterum
 exivit ad Iudaeos et dicit eis: Ego
 nullam invenio in eo causam. (39)
 Est autem consuetudo vobis ut
 unum dimittam vobis in Pascha;
 vultis ergo dimittam vobis regem
 Iudaeorum? (40) Clamaverunt ergo
 rursus omnes dicentes: Non hunc,
 sed Barabbam. Erat autem Barab-
 bas latro.

¹ Nestle variánsában *tui*.

² A szövégi è a-ból igazítva.

Tahat azezt¹ — — meġfoga i^ot z meġoftoroġa / (2) z a vitèżec tuiifbèn font kozonat vèten^o q feièzè / z bazfoñ ruhaual meġkqzñekezec q^ttè / (3) z iqn^o vala q hozia z mondnacuala n è k i Vduqz leg fidocnac kirala / z adnacuala nèki azèol Lapafocat (4) Ki mene efm̄g pilatq z mōda qnèkic Ime ki hozō q^ttè tūnèctec hog meġèfmèzietèc |

Ian9

105va

mezt fem eg ūgèt nèm lelec q bènne (5) Ki menè azezt i^o vifélūè a coronat z a bazfoñ ruhat z mōda q nèkic yme az èmber (6) Mikor azezt lat-tacuolna q^ttè a pùfpokqoc z a žol-ġac iuqltn^o vala monduan Fèžeid-meg fèžeidm̄g q^ttè Monda q nèkic pilatos Vègetèc tū q^ttè z fežehetec-meg q t è t / mezt èn fem eg ūgèt nem lelec q bènne (7) Fèlèlen^o qnèki a fidoc Mùnèkqnc tqzuenqnc vagon z a tqzuen žèzent kèl meġhalmi² / mezt iftèn fiaia to^ttq qmagat (8) Mikor azezt hallottaolna Pilatq è bèžedèt inkab felèmec (9) z efm̄g bèmenè az itèlq hazba Mōda i^o nac Honnan valo vag te Ihc ke- fèlèlètet nē ada nēki (10) Monda azēt pilatq T e ènnèkem nē žolaž / nē tud³ mezt hatalmam vagō tegèd m̄g fèžcitènè z hatalmam vagon tegèd èlèrèžtè-nem (11) Fèlèle i^o Sem eg hatalmat nē vallanal èn èllènem / ha feflq adatuā nē volna tenèked / Azezt nagob bût val ki èngemèt tenèked adot (12) Enn^o utāna kèzèfi vala pilatq èlèžèžtèni |

¹ Utāna rövid törtlés.² Az l mellett nem mellékjel van, ha-

Tunc ergo apprehendit Pilatus Iesum et flagellavit. (2) Et milites plectentes coronam de spinis imposuerunt capiti eius et veste purpurea circumdederunt eum. (3) Et veniebant ad eum et dicebant: Ave rex Iudaeorum; et dabant ei alapas. (4) Exivit ergo iterum Pilatus foras et dicit eis: Ecce adduco vobis eum foras, ut cognoscatis quia nullam invenio in eo causam. (5) Exivit ergo Iesus portans coronam spineam et purpureum vestimentum. Et dicit eis: Ecce homo. (6) Cum ergo vidissent eum pontifices et ministri, clamabant dicentes: Crucifige, crucifige eum. Dicit eis Pilatus: Accipite eum vos, et crucifigite; ego enim non invenio in eo causam. (7) Responderunt ei Iudaei: Nos legem habemus, et secundum legem debet mori, quia Filium Dei se fecit. (8) Cum ergo audisset Pilatus hunc sermonem, magis timuit. (9) Et ingressus est praetorium iterum et dixit ad Iesum: Unde es tu? Iesus autem responsum non dedit ei. (10) Dicit ergo ei Pilatus: Mihi non loqueris? nescis quia potestatem habeo crucifigere te, et potestatem habeo dimittere te? (11) Respondit Iesus: Non haberes potestatem adversum me ullam, nisi tibi datum esset desuper. Propterea qui me tradidit tibi maius peccatum habet. (12) Et exinde quaerebat Pilatus dimittere eum. Iudaei au-

nem lefelé törölt tintaesépp, ezért van ennek a kéziratban hosszú alakja.

³ Ertsd: tudod.

9tèt A fidoc ke· iuoltn^e vala mōduan
 Ha èzt èlèrèzted nē vag laʒa2nac
 baraf̄ta / mezt mōdèn ki kiralla teʒi
 maġat èllènè mōd laʒa2nac (13)
 Pilat9 azezt micor hallotta uolna è
 bèʒedekèt ki hoʒa i^t z ul9 aʒ itèl9
 zècbe a· hēlen ki mōdatic licufratuf-
 nac¹ / Heber9l ke· galgatanac² (14)
 Vala ke· a· hufuet kēʒ9l9 napianac
 hatod idèiè / Es mōda a· fidocnac
 Ime tū kiraltoc (15) Azoc ke· iuoltn^e
 vala mōduan / Véd èl ved èl
 fèʒeidm̄g 9tèt Monda 9 nèki pilat9
 Tū kiraltocat meġfèʒehēm è Fèlè-
 len^e a· pūʒp9k9c NinL kirafonc ha-
 nemlac laʒa29c (16) Tahat azezt ada
 9nèkie 9tèt hog meġfèʒeitēnec Fo-
 ġac ke· i^t z ki uiuec (17) / Es veuē
 9maġanac kèzèʒtèt / ki menè a·
 hēlè ki mōdatic kopaʒlatnac hēle /
 hebèʒl ke· galgatanac (18) oth meġ
 fèʒeitec i^t / z 9 uèlè mas kètt9t
 inèn z onnan / k9ʒep9l ke· i^t / (19)
 Ira ke· es cymezt pilat9 / z vète a·
 kèrèʒtrè Vala ke· iruā Nazazeti i^e
 fidocnac kirala (20) E cymezt azezt
 a· fidoc k9ʒʒ9l lokac oluaffacuala
 mezt k9ʒèl vala a· varofhoʒ ||

eṽta

106ra

a· hel hol meġfèʒeitètet vala i^e Es
 irattatot hēber9l / 9929ġ9l / z deiakol
 (21) Mondnacuala azezt a· fidoc
 pūʒp9ki pilatofnac Ne aka2d iznod
 fidocnac kirala / dè mezt 9 mōdotta
 fidocnac vagoc kirala (22) Fèlèlè
 pilat9 / Mellèt iztam iztam (23) A-
 vitèʒec aʒēt micor meġfèʒeitèttec
 uolna 9tèt / veuec 9 ruhaiaat z alko-
 tanac nèg rēʒekèt eg mēdʒ vitèʒnèc

¹ Gör. *λιθόστρωτος* 'kövezet, márvány-
kövezet, mozaik'.

² Tévedés *gabbatanac* helyett.

tem clamabant dicentes: Si hunc
 dimittis, non es amicus Caesaris;
 omnis enim, qui se regem facit,
 contradicit Caesari. (13) Pilatus au-
 tem cum audisset hos sermones,
 adduxit foras Iesum et sedit pro
 tribunali, in loco, qui dicitur Litho-
 strotos, hebraice autem Gabbatha.
 (14) Erat autem parasceve Paschae
 hora quasi sexta, et dicit Iudaeis:
 Ecce rex vester. (15) Illi
 autem clamabant: Tolle, tolle, cru-
 cifige eum. Dicit eis Pilatus: Regem
 vestrum crucifigam? Responderunt
 pontifices: Non habemus regem nisi
 Caesarem. (16) Tunc ergo tradidit
 eis illum ut crucifigeretur. Susceperunt
 autem Iesum et eduxerunt.
 (17) Et baiulans sibi crucem exivit
 in eum, qui dicitur Calvariae, locum,
 hebraice autem Golgotha, (18) ubi
 crucifixerunt eum, et cum eo alios
 duos hinc et hinc, medium autem
 Iesum. (19) Scripsit autem et titulum
 Pilatus et posuit super crucem.
 Erat autem scriptum: Iesus Nazare-
 nus, Rex Iudaeorum. (20) Hunc
 ergo titulum multi Iudaeorum
 legerunt, quia prope civitatem erat
 locus, ubi crucifixus es Iesus. Et
 erat scriptum hebraice, graece et
 latine. (21) Dicebant ergo Pilato
 pontifices Iudaeorum: Noli scribere
 Rex Iudaeorum, sed quia ipse dixit:
 Rex sum Iudaeorum. (22) Respon-
 dit Pilatus: Quod scripsi, scripsi.
 (23) Milites ergo cum crucifixissent
 eum, acceperunt vestimenta eius et
 fecerunt quattuor partes, unicuique
 militi partem, et tunicam. Erat au-

rézt τ a· žocnat / vala ke· a· žocna
 varratlan mēdēneftōl žōtētēt (24)
 Mondanac azezt egmafnač / ne mēg-
 gūc meğ ažit / dē nilazionc q rolla
 kie legēn hog iras bē tōltēffecmōduan
 Meğ ožitottac èn ruhamat τ èn
 ruhamon èrēžtettēc nilat / τ bigōn
 a· vitēžec tōttec èžekēt (25) Alnac-
 uala ke· rokon i^onac kèrēžtehez
 τ q a^ona τ q a^onnanac huğa cleofal-
 nac mariaia / τ mağdalnai maria (26)
 Micor lattauolna azezt i^o q a^onnat τ
 a· taneituāt allatta kit žèrētuala
 mōda q a^onnanac Nemberi yme te
 fiad (27) Annac utanna monda a·
 taneituannac ime te a^onad / τ až
 idōtōlfoguan vēue a· taneituān ažit
 queie (28) Es èžec utan tuduā i^o |

106rb

hog mēdenēc meğtōkèlèttēc a ž
 u t ā mōda žomiuhozom (29) Vala
 ke· ot èdēn ècettèl tèffēs hēlhetuē
 Ažoc ke· žouazuant ècettèl tèffēt
 ifoppal kōžnōl himtuē viuec q žaia-
 hoz (30) / mikor azezt vōttōuolna
 i^o èžekēt¹ mōda Meğtōkèlètet / τ
 fēie lehaituā èlèrēžte q lèlkēt (31) A·
 fidoc azezt mezt kēžōlèt uala hog
 ne maradnanac žombaton a· tēstec
 a· kēžēžtēn / mezt èž vala a· žombat-
 nac nag napia kežec pilatōft hog
 meğžègdèlètēn² q žazoc / τ èluē-
 tetnen² a· kèrēžtrōl³ (32) Iquē^o
 azezt a· vitēžec / τ valobizo^on až èlōn^o
 meğžègdèlec žarait τ a· mafienac ki
 meğfèžeitētēt q velè (33) Ihčhoz⁴
 ke· micor iuttacuolna hog latac oēt
 imar meğhaluā nē žègdèlecmeğ q
 žarait / (34) dē a· vitēžec eggic lan-
 laual q oldalat meğnituā / τ legottan
 vèz τ viž kifōla ki / (35) τ ki latta
 tanofāgot vallot τ iğaz q tanofāga

¹ Valószínűleg íráshiba *ècetet* helyett.

² Vö.: *ütlq*: 105 ra 1. és 3. sora.

³ Variáns: *de cruce*.

tem tunica inconsutilis desuper con-
 texta per totum. (24) Dixerunt ergo
 ad invicem: Non scindamus eam,
 sed sortiamur de illa cuius sit; ut
 Scriptura impleretur dicens: Par-
 titi sunt vestimenta mea sibi,
 et in vestem meam miserunt sortem.
 Et milites quidem haec fecerunt.
 (25) Stabant autem iuxta crucem
 Iesu mater eius et soror matris eius
 Maria Cleophae et Maria Magda-
 lene. (26) Cum vidisset ergo Iesus
 matrem et discipulum stantem,
 quem diligebat, dicit matri suae:
 Mulier, ecce filius tuus. (27) Deinde
 dicit discipulo: Ecce mater tua.
 Et ex illa hora accepit eam discipu-
 lus in sua. (28) Postea sciens Iesus
 quia omnia consummata sunt, ut
 consummaretur Scrip-
 tura, dixit: Sitio. (29) Vas ergo
 erat positum aceto plenum. Illi
 autem spongiam plenam aceto hysso-
 po circumponentes obtulerunt ori
 eius. (30) Cum ergo accepisset Iesus
 acetum, dixit: Consummatum est.
 Et inclinato capite tradidit spiri-
 tum. (31) Iudaei ergo, quoniam
 parasceve erat, ut non remane-
 rent in cruce corpora sabbato, erat
 enim magnus dies ille sabbati, roga-
 verunt Pilatum, ut frangerentur
 eorum crura et tollerentur. (32) Ve-
 nerunt ergo milites, et primi quidem
 fregerunt crura et alterius, qui cru-
 cifixus est cum eo. (33) Ad Iesum
 autem eum venissent, ut viderunt
 eum iam mortuum, non fregerunt
 eius crura, (34) sed unus militum
 lancea latus eius aperuit, et continuo
 exivit sanguis et aqua. (35) Et qui
 vidit testimonium perhibuit, et ve-

⁴ A hoz szórész sorvégi betoldás, jellel helyére utalva.

z 9 tugga mezt igazacat mond /
 hog tú es higgètèc (36) mezt lottèc
 èzec hog iras bètèffèfednec Tètèmèt
 9 bèlòllò megnè tòztec / (37) Es ef-
 meg mas mōd Laffac kit altal gak-
 doftac |

Iang

106va

(38) Ezece utan ke· keze Arōma-
 tiabèli ioseph Pilatoft azezt hog 9
 e s volna i^onac taneituana / titkol-
 tatot ke· a· fidoenac felèlmekezt
 hog èluenne i^onac tèftèt z èngède
 pilat9 Iou9 azezt z èlueue i^onac tèl-
 tèt (39) Iou9 ke· Nicodem9 es ki
 èl9zer ejèl iqtuala i^ohoz hoguā mir-
 ranac z aloèfnèc èlègolètet / mōnal
 žaz fontal / (40) Veuec azezt i^onac
 tèftèt z kotec azt lèllahoeba aroma-
 tackal mikèppèn a· fidocnac žoka-
 foc èltèmètnièc (41) Vala ke· a·
 helen hol megfèzeitètèt kèzt z a·
 kèztbè vȳ kopozfo kibè meg fōha
 fenki nē hèlhetètèt vala (42) A·
 fidocnac azezt kèžolètekezt mezt
 rokon vala a· kopozfo ot hèlhetec¹
 i^ot

XX 20

Ažombatnac ke· èl9 napian Iou9
 magdalnai maria a kopoz-
 fohoz holual micor meg fètet-
 uolna / z lata a· kouèt èl-
 hèngereituē a· kopozfozol / (2) El-
 futa azezt z iuta simon pètezež /
 z a· mas taneituahoz kit žèrètuala
 i^o / z monda onèkic E n vramat èl-
 uottèc a· kopozfobol / z nē tudom
 hol vèttec qtèt (3) Ki mene |

rum est testimonium eius. Et ille
 scit quia vera dicit, ut et vos creda-
 tis. (36) Facta sunt enim haec ut
 Scriptura impleretur: Os non com-
 minuetis ex eo. (37) Et iterum alia
 Scriptura dicit: Videbunt in
 quem transfixerunt. (38) Post haec
 autem rogavit Pilatum Ioseph ab
 Arimathaea, eo quod esset discipulus
 Iesu, occultus autem propter metum
 Iudaeorum, ut tolleret corpus Iesu.
 Et permisit Pilatus. Venit ergo et
 tulit corpus Iesu. (39) Venit autem
 et Nicodemus, qui venerat ad Iesum
 nocte primum, ferens mixturam
 murrae et aloes, quasi libras centum.
 (40) Acceperunt ergo corpus Iesu et
 ligaverunt illud linteis cum aroma-
 tibus, sicut mos est Iudaeis sepelire.
 (41) Erat autem in loco, ubi cruci-
 fixus est, hortus, et in horto monu-
 mentum novum, in quo nondum
 quisquam positus erat. (42) Ibi
 ergo propter parasceven Iudaeorum,
 quia iuxta erat monumentum, posue-
 runt Iesum.

XX

Una autem sabbati Maria
 Magdalene venit mane, cum adhuc
 tenebrae essent, ad monumentum
 et vidit lapidem sublatum a monu-
 mento. (2) Cucurrit ergo et venit ad
 Simonem Petrum et ad alium disci-
 pulum, quem amabat Iesus, et
 dicit illis: Tulerunt Dominum de
 monumento, et nescimus ubi posue-
 runt eum. (3) Exiit ergo Petrus et

¹ E szónak *tec* része és *i^ot* a következő
 cap. első sorában van, jellel elkülö-
 nitve a XX. cap. žom- szótagjától.

azezt pèter τ a· mas taneituañ / τ iutanae a· kopozfohoz / (4) Futnacuala ke· kèttèn egèmbè / τ a· mas taneituañ hamarab èlèuè futa Pètez-nèl τ èleb iuta a· kopozfohoz / (5) τ micor lèhaitottaolna o·magat lata a· lellahocat vètuèn / dè maga nē mēnebè a· kopozfohoz (6) Iouo azezt Simon pètē kouëtuen q̄tèt / τ bēmene a· kopozfohoz / τ lata a· lellahocat vètuèn / (7) τ a· žemfedèlekèt¹ ki uoltuala o· fèièn / nē a· lellahockal vètuē dè o·magānac gongōreituèn eg hēfēn (8) Tahat azezt bēmēnē es a· taneituañ ki èlōžez iutotuala a· kopozfohoz lata τ hiue / (9) mezt meg nē tuggauala² az iraft hog kellènè q̄nèki halottai-bol fèlkèlni / (10) Elmenen^o azezt efm̄g a· taneituañoc q̄n egmalhoz (11) Maria ke· aluala kuuol a· kopozfonal firuā Micoz azezt fizna lehaita o· magat τ tèkentuē a· kopozfohoz / (12) lata kèt angalt albacban³ vluē eggic feienèl τ mafic labanal hol vèttètet vala i^o nac tēfte (13) Mondanac q̄nèki Nembezi mit ||

ewta

fižz kit kèrèfž Mōda o· nèkie Mezt èluoṭtec èn vžamat τ nē tudom hol vèttec q̄tèt (14) Ežt micō mōdot-taolna èlfozdola hatmege τ lata i^ot allatta τ nem tuggauala hog i^o uolna (15) Monda q̄nèki i^o Nemberi mit fižz kit kèrèfž / Az alaituā hog a· kèztež volna mōda q̄nèki Vrā ha te vōttèd èl q̄tèt mōgadm̄g ènnèkem hol vèttèd q̄tèt τ èn èluéžem q̄tèt (16) Monda q̄nèki i^o Maria Megfoz-doluā az mōda nèki Rabi ki mōda-

¹ Helyesen: žemfedèlèt; vö. a latinnal és a ki vonatkozó névmással.

ille alius discipulus, et venerunt ad monumentum. (4) Currebant autem duo simul, et ille alius discipulus praecurrit citius Petro et venit primus ad monumentum. (5) Et cum se inclinasset, vidit posita linteamina, non tamen introivit. (6) Venit ergo Simon Petrus sequens eum et introivit in monumentum et vidit linteamina posita (7) et sudarium, quod fuerat super caput eius, non cum linteaminibus positum, sed separatim involutum in unum locum. (8) Tunc ergo introivit et ille discipulus, qui venerat primus ad monumentum, et vidit et credidit; (9) nondum enim sciebant Scripturam, quia oportebat eum a mortuis resurgere. (10) Abierunt ergo iterum discipuli ad semetipsos. (11) Maria autem stabat ad monumentum foris plorans. Dum ergo fleret, inclinavit se et prospexit in monumentum, (12) et vidit duos angelos in albis sedentes, unum ad caput et unum ad pedes, ubi positum fuerat corpus Iesu. (13) Dicunt ei illi: Mulier, quid ploras? Dicit eis: Quia tulerunt Dominum meum, et nescio ubi posuerunt eum. (14) Haec cum dixisset, conversa est retrorsum et vidit Iesum stantem, et non sciebat quia Iesus est. (15) Dicit ei Iesus: Mulier, quid ploras? quem quaeris? Illa existimans quia hortulanus esset dicit ei: Domine, si tu sustulisti eum, dicito mihi ubi posuisti eum, et ego eum tollam. (16) Dicit ei Iesus: Maria. Conversa illa dicit ei: Rabbo-

² Variáns: sciebat.

³ Latin *alba* 'fehér ruha'.

tic mēftezn^o (17) Monda ɔ nēki i^o
 Ne akazih èngemèt illètned / mezt
 meg nē mēntem fel èn atamhoz Meñ
 èl ke· èn atamfiához τ mōgad ɔnèkic
 Felmegèc èn atamhoz τ tù atatoc-
 hoz èn iftènèhèz τ tu iftentechez
 (18) Iɔuɔ magdálnai mãia meghiz-
 dètuèn a· taneituañocnac / mezt la-
 tam vrat τ èzekèt mōda ènnèkem
 (19) Micoz ke· èftuè lɔtuolna a· na-
 pon a· zombatnac èlɔ napiã τ az
 aitoc bè teue volnanac hol valanac
 a· taneituañoc egbè gòlèkezuen a·
 fidocnac felèlmekezt Iɔuɔ i^o τ alla-
 pec a· taneituañocnac kɔ-
 ʒottɔc τ mōda ɔnèkic |

107rb

Bekèfég túnèctec / (20) τ micor èʒt
 mōdottaolna mutata ɔnèkic ɔ kè-
 zèit τ oldalat ɔròlènec azezt a·
 taneituañoc vr latuã (21) Monda
 azezt efmeg ɔnèkic bekefeg túnèctec
 / mikèt èzèztet èngemèt afa τ èn
 èrèʒtlec tùtòkèt (22) Ezekèt micò
 mōdottaolna fualla ɔ reia ioc /
 τ mōda ɔnèkic Vegètec scènt zèllètèt
 / (23) Kien^o megbolatāgatoc bünòkèt
 megbolatatnac ɔnèkic / τ kien^o me-
 taztangatoc meğ taztattac léʒn^o (24)
 Tamas ke· τ a· tizenkèttɔ kɔʒʒɔl eg
 ki mōdatie didimofnac / nē vala
 uèlec micor iɔt i^o (25) Mōdanac
 azezt ɔnèki az egbè taneituañoc
 Latoc vrat ɔ ke· mōda ɔnèkic /
 Hanē ha latandom ɔ kèzèibèn a·
 zègèc^o gakafit / τ èzèʒtèndem èn
 vȳaimat a· zègèc^{o1} hèlerè / τ
 èzèʒtèndem èn kèzèimèt ɔ oldalaba
 nē hižem (26) Ès niolád nap utan
 valanac egbè ɔ tizenkèt ta-
 neituañi τ tamas ɔ uèlec Iɔuɔ i^o aitoc
 bètèuē τ a blakoc bèzèkèʒt-
 u ēn τ allapec ɔ kɔʒottɔc τ mōda
 Bekèfég túnèctec / (27) ānac |

ni, quod dicitur magister. (17) Dicit
 ei Iesus: Noli me tangere; nondum
 enim ascendi ad Patrem meum;
 vade autem ad fratres meos et dic
 eis: Ascendo ad Patrem meum et
 Patrem vestrum, Deum meum et
 Deum vestrum. (18) Venit Maria
 Magdalene annuntians discipulis:
 Quia vidi Dominum, et haec dixit
 mihi. (19) Cum ergo sero esset die
 illo una sabbatorum, et fores essent
 clausae, ubi erant discipuli congre-
 gati propter metum Iudaeorum,
 venit Iesus et stetit in medio et
 dixit eis: Pax vobis. (20) Et cum
 hoc dixisset, ostendit eis manus et
 latus. Gavisus sunt ergo discipuli, viso
 Domino. (21) Dixit ergo eis iterum:
 Pax vobis. Sicut misit me Pater, et
 ego mitto vos. (22) Haec cum di-
 xisset, insufflavit et dixit eis: Acci-
 pite Spiritum sanctum, (23) quorum
 remiseritis peccata, remittuntur eis,
 et quorum retinueritis, retenta sunt.
 (24) Thomas autem unus ex duo-
 decim, qui dicitur Didymus, non
 erat cum eis, quando venit Iesus.
 (25) Dixerunt ergo ei alii discipu-
 li: Vidimus Dominum. Ille autem
 dixit eis: Nisi videro in manibus
 eius fixuram clavorum, et mittam
 digitum meum in locum clavorum,
 et mittam manum meam in latus
 eius, non credam. (26) Et post dies
 octo iterum erant discipuli eius
 intus, et Thomas cum eis. Venit
 Iesus ianuis clausis et stetit in
 medio et dixit: Pax vobis. (27) De-

¹ Az è e-ból igazítva.

vtanna mōda tamafnac hoziad idè
tè vȳaidat τ laffad èn kèzeimèt /
τ te kèzeidèt èrèzièd èn oldalamba
/ τ ne akazih hütötlèn lenned dè hù
(28) Fèlèle Thamas τ mōda nèki En
vzā τ èn iftènem (29) Mōda ɔnèki
i^e Mezt lattal èngemèt tamas τ
hittèl / Bodogoc kic nē lattac τ hit-
tèc (30) Egeb foc ièlenfegekèt töt
i^e ɔ taneituaninac žemec èlöt mellèc
ninlènèc izuā è kɔnɔbèn / (31) Ežec
ke· izuā vadnac hog higgètec mezt
i^e x^c iftènn^e fia / τ hog hiuen èlètet
vallatoc ɔ nèuebè

XXI

Ežec utan efmeğ megìelente
ɔnmagat Thiberiadifnac tèn-
gezenèl / Megìelente ke· ɔ n-
m a g a t i g / (2) Valanac
egèmbè limon peter τ tamas ki mō-
datic Didimofnac τ Natanael ki vala
Cana galileabol τ žebedeufnac fia
τ egebec ɔ taneituanì kɔzɔl kèttoc
(3) Mōda nèki Simō pèter Elmegèc
halažnom Mondanac ɔnèki Mù es
elmegonc te vèled / Ki menen^e τ fel-
mènen^e a· haiolkaba / τ až eȳèl
fèmit nē foganac (4) Immarke· holual
lèuè |

allapèc i^e a· mazton Dèmaga nē èfmè-
zècm̄g a· taneituanoc mezt i^e (5)
Monda ažezt nekic i^e Gèzmekec /
midènè vagon è valami ènnètèc
valo Fèlèlen^e ɔnèki nīl (6) Mōda ɔ
nèki / Erèžietec a halot a· haionac
ioğ felèzè τ leltec Erèžtec ažezt a·
h a l o t / τ imar nē vonhattacuala

inde dicit Thomae: Infer digitum
tuum huc et vide manus meas, et
affer manum tuam et mitte in
latus meum, et noli esse incredulus,
sed fidelis. (28) Respondit Thomas
et dixit ei: Dominus meus et Deus
meus. (29) Dixit ei Iesus: Quia
vidisti me, Thoma, credidisti; beati,
qui non viderunt et crediderunt.
(30) Multa quidem et alia signa
fecit Iesus in conspectu discipulo-
rum suorum, quae non sunt scripta
in libro hoc. Haec autem scripta
sunt, ut credatis quia Iesus est
Christus Filius Dei, et ut credentes
vitam habeatis in nomine eius.

XXI

Postea manifestavit se
iterum Iesus discipulis ad
mare Tiberiadis. Manifestavit autem
sic: (2) Erant simul Simon Petrus
et Thomas, qui dicitur Didymus,
et Nathanael, qui erat a Cana Gali-
laeae, et filii Zebedaei et alii ex
discipulis eius duo. (3) Dicit eis Si-
mon Petrus: Vado piscari. Dicunt
ei: Venimus et nos tecum. Et
exierunt et ascenderunt in navim et
illa nocte nihil prendiderunt. (4) Ma-
ne autem facto, stetit Iesus in
littore; non tamen cognoverunt
discipuli quia Iesus est. (5) Dixit
ergo eis Iesus: Pueri, numquid
pulmentarium habetis? Responde-
runt ei: Non. (6) Dicit eis: Mittite
in dexteram navigii rete et invenie-
tis. Miserunt ergo et iam non vale-
bant illud trahere prae multitudine

ažt a· halnac locfagaézt (7) Mōda
 ažezt a· taneituā kit žèzètuāla i°
 Pètezn° / Ež vr Simō pèter ažezt
 micor halottaualna mezt vr žoc-
 ñaiaual žozeita q magat mezt mēzei-
 tēlè uala τ èzèžte qmagat a· tengež-
 bè (8) Egèb taneituañoc¹ ke· èuèžèt-
 tēl iutanac èl / mezt nē mēžžè vala-
 nac a· fōldtōl / dè mōnal kèt žaz
 kōngclètne vonuan a halacnac haloiat
 / (9) hog ažezt ležallottanac a· fōldrè
 / latanac žènèkèt vètuē / τ halat
 feļļōl reia teuē / τ keñèzèt (10) Mōda
 qnèkie i° Hoziatoc idè a· halacnac
 kikèt moftā fogtatoc (11) Fēlmene
 fimō peter / τ ki uona a· halot a·
 fōldrè tēļļēft žaz qtuē hazē nag ha-
 lackal / Mikož èž ènnen volna-
 nac nē žakadožotmīg a· halo (12)
 Monda q nèkie i° Iquētec ||

eŵta

108ra

èbellētec Es až euqō kq339l fēnki
 nē mēze qētèt kèzèdèni tē ki vag tuduā
 mezt v2 (13) Es iquq i° τ vèue a-
 keñèzèt / τ aggauāla q nèkie / τ a-
 halat ažonkeppèn (14) Ež imar har-
 madžer ièlentētētīm i° q taneituañi-
 nac / micor felqōltuolna halottaibol
 (15) Micor ebellettēcuolna Mōda i°
 Simō pètezn° Ianofnac fimona žèzèè
 è² èngemèt èžectōl inkab Monda q
 nēki / Bizoñ vram / te tudod mezt
 žèrètlèc tegedèt Monda q nēki Oriž-
 ièd èn baranimat (16) Monda efmeğ
 q nēki Ianofnac fimona žèzèè è
 èngemèt Mōda q nēki Bizoñ vram
 tē tud³ mezt žèrètlèc tegedèt Mōda
 qnèki qzizied èn baranimat (17)
 Monda q nēki hazmadžer Ianofnac
 fimona žèrèè è èngemèt Megžomo-

piscium. (7) Dixit ergo discipulus
 ille, quem diligebat Iesus, Petro:
 Dominus est. Simon Petrus cum
 audisset quia Dominus est, tunica
 succinxit se, erat enim nudus, et
 misit se in mare. (8) Alii autem disci-
 puli navigio venerunt; non enim
 longe erant a terra, sed quasi cubitis
 ducentis, trahentes rete piscium.
 (9) Ut ergo descenderunt in terram,
 viderunt prunas positas et piscem
 superpositum et panem. (10) Dixit
 eis Iesus: Afferte de piscibus, quos
 prendidistis nunc. (11) Ascendit Sim-
 on Petrus et traxit rete in terram
 plenum magnis piscibus, centum
 quinquaginta tribus. Et cum tanti
 essent, non est scissum rete. (12) Di-
 cit ei Iesus: Venite, prandete. Et
 nemo audebat discumbentium inter-
 rogare eum: Tu quis es? scientes
 quia Dominus est. (13) Et venit
 Iesus et accipit panem et dat eis et
 piscem similiter. (14) Hoc iam ter-
 tio manifestatus est Iesus discipulis
 suis, cum resurrexisset a mortuis.
 (15) Cum ergo prandissent, dicit
 Simoni Petro Iesus: Simon Iohannis,
 diligis me plus his? Dicit ei: Etiam,
 Domine, tu scis quia amo te. Dicit ei:
 Pasce agnos meos. (16) Dicit ei
 iterum: Simon Iohannis, diligis me?
 Ait illi: Etiam, Domine, tu scis quia
 amo te. Dicit ei: Pasce agnos meos.
 (17) Dicit ei tertio: Simon Iohannis,

¹ Az ñ mellékjele a fölötte levő g szarában kissé látszik.

² è: vö. ütēlq: 105ra l. sorában és èluèttēnen^c a 106vb 18. sor.

³ Ertsd: tudod (vö. ui. 17. vers is).

zodec pèter / mezt hazmadzèz mōda
 ɔnèki žèrèc è ènge¹ z mōda Vrā tē
 tué mēdenekèt / tē tud² mēt žèrèt-
 lec tegedèt Mōda Qizizied èn iuhimat
 (18) Bizon bizō mōdom tenèked Mi-
 cor ifiab valal / megžoreitod vala
 temağadat z iazž vala hol te aka-
 zod vala Mikož ke· m̄ngvenhezèl / ki
 tēziežted te keze- |

108rb

dèt z mas žozeitm̄g tegedèt / z vižèn
 houa te nē akazod (19) Ežt ke mōda
 iègezuē mef halallal volna meğfenè-
 feitendō iftènt / Es micoz èžt mō-
 dottauolna mōda ɔ nèki Kɔuès èn-
 ge¹ (20) Meğ fozdoļuan pètez / lata
 a· taneituāt kɔuètuē kit žèrètuala
 i^c z ki fekoťuala a· vaLoran ɔ mēllezè
 / z mōda ɔ nèki Vram ki až ki tege-
 dèt èlarol (21) Ežt ažèt micor lat-
 tauolna pèter / mōda iⁿac Ežt
 ke· mit (22) Mōda ɔnèki i^c Igen aka-
 zom ɔnèki marattat miğlen iɔuɔe
 mi tenèked te kɔuès èngemèt (23)
 Ki kèlè azezt è bèžed až aťafiac
 kɔzɔt / mēt a· taneituā nēhalna m̄g
 Ès nē mōdotta ɔnèki i^c / dè igèn aka-
 zō ɔnèki marattat mi tenèked (24)
 Ež a· taneituā ki tanofağot val
 èžecɔl z irta èžekèt z tuggè mezt
 igaz ɔ tanofağa / (25) Vадnac ke· es
 focak egebèc mēlleket toť i^c / mēllèc
 ha mēdž² kent m̄girattatnanac nē
 vallom hog m ē d è vilag foglalna³
 ažocat kie a· kɔuèkèt irādoc volnac
E⁴ kɔnɔ meğuegèžtèt / Nemeti
gɔzgn^c hèn^fel emrè fianac kèže miat
/ Moldouabā Tathros varofaban Vr
žulèteten^{c5} Ežer negžāž hatuā hatod
èžtèndèiebē

¹ Értsd: tudod.

² Sor végén van, az elvlasztás jele nél-
 kül.

³ A g l-ből igazítva.

amas me? Contristatus est Petrus,
 quia dixit ei tertio: Amas me? et
 dixit ei: Domine, tu omnia nosti; tu
 scis quia amo te. Dixit ei: Pasce
 oves meas. (18) Amen, amen dico
 tibi: cum esses iunior, cingebas te
 et ambulabas ubi volebas: cum au-
 tem senueris, extends manus tuas,
 et alius te cinget et duceat quo tu non
 vis. (19) Hoc autem dixit significans
 qua morte clarificaturus esset Deum.
 Et, cum hoc dixisset, dicit ei:
 Sequere me. (20) Conversus Petrus
 vidit illum discipulum, quem dilige-
 bat Iesus, sequentem, qui et recubuit
 in cena super pectus eius et dixit:
 Domine, quis est qui tradet te?
 (21) Hunc ergo cum vidisset Petrus,
 dixit Iesu: Domine, hic autem quid?
 (22) Dicit ei Iesus: Sic eum volo
 manere, donec veniam, quid ad te?
 tu me sequere. (23) Exiit ergo sermo
 iste inter fratres quia discipulus ille
 non moritur. Et non dixit ei Iesus:
 Non moritur, sed: Sic eum volo
 manere, donec veniam, quid
 ad te? (24) Hic est discipulus ille,
 qui testimonium perhibet de his et
 scripsit haec, et scimus quia verum
 est testimonium eius. (25) Sunt
 autem et alia multa, quae fecit
 Iesus; quae si scribantur per singula,
 nec ipsum arbitror mundum capere
 posse eos, qui scribendi sunt, libros.

⁴ Innen végig piros tintával és viszony-
 lag nagyobb betűkkel írva.

⁵ Innen az a és b hasáb alatt írva.

